057.86
ML
v.1

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN

057.86
ML
v. 1

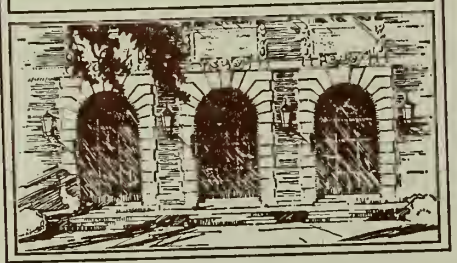

Kamill Resler,
Praha-Vinohrady.
Velehradská 6.

Vydání po konfiskaci.

Číslo 1. Roč. I. **Praha-Žižkov, 13. června 1912.** **Číslo za 6 hal.**

MLADÝ PRŮKOPNÍK

Periodický měsíčník. **Vede Josef Holub.**

„Mladý Průkopník“ vychází každý druhý čtvrtek v měsíci. — Redakce, administrace a expedice je v Žižkově, Jeseniova ul. čp. 1164. Všechny zásilky na „Mladého Průkopníka“ adresujte: *Michael Kácha, Žižkov.* Roční předplatné K 1·—, do Německa K 1·12, ostatní ciziny K 1·36.

My znovu se hlásíme k slovu!

Dne 8. dubna r. 1910 vyšel v Lounech dlouho připravovaný časopis naší mládeže: Mladý Průkopník. Bylo to v době, kdy mladí lidé z nár. sociálního tábora — kteří měli tak málo společného s officiosy politické strany, k níž náleželi — dleli za mřížemi pankrácké trestnice. Byli antimilitaristy, což je do dnes v Rakousku považováno za zločin.

Rozsudek nejvyššího soudního dvoru vídeňského vynesený nad nár. soc. antimilitaristy dne 26. ledna 1910 (odsouzeni byli před pražským senátem dne 31. července 1909) zalomcoval mládím, které toužilo žíti jinak, nežli v tupé odevzdanosti, a snažilo se připnouti k velkým myšlenkám moudrých a vznešených duchů, jakými byli Tolstoj, Reclus a k nim řadící se nejlepší spisovatelé naší doby.

Střízlivá doba, kdy politické „úspěchy“ a cesty nepřirozené k nim, demoralisovaly zásady, kdy političtí chemikové vařili lektvary kompromisů, tak neblahých a tak charakter porušujících — ta doba neměla pohotových mužů, kteří bez ohledů na politickou situaci (která je vždy stejně zamlžena a vždy prospěšná ve staré tradici vedoucím osudy Rakouska) vykřikli svůj protest a plně, váhou své osobnosti a svého poctivého vniterného přesvědčení hlouběji cítícího člověka, postavili se na stranu těch, s jichž činy snad úplně nebyli srozuměni, ale v základě museli jako pokrokoví lidé s nimi jen souhlasiti.

Politické opatrnictví, které zachytilo se na malých zájmech, které strannictví povýšilo na cnost a bludařství politických programů plochého dneška za nejvyšší postulát, to opatrnictví tvořící základnu a zásadu v dnešním životě nemohlo ani jednati jinak. Z toho všeho čišel ten divně a mrazivě na vzrušené duše působící mrtvý klid. To svědomí českého člověka, který tak častokrát si nechal klidně plivnout ve tvář, slinu setřel a prostodušně se usmíval! Nelze se potom diviti, že žurnalistika sloužící jen malým zájmům, věnovala a dosud věnuje více času a celé sloupce žurnálů plní sensačními událostmi, uctíváním význačného směrodatného člena partaje, pomluvami protivníků a proto nesmí a nemá ani pokdy zabývati se střízlivými politiky sesměšňovanými snílky, kteří uvízli v tenatech paragrafů. Tak to bylo a tak to dosud je cítit.

Tehdy vyšel Mladý Průkopník s úvodníkem: „My hlásíme se o slovo!“

Byla to odvaha v té době — kdy průduchy persekuce byly ještě zcela otevřeny a kdy oči augurů chránících nedotknutelnost modly všech států byly samou bedlivostí vytýčeny na šťopkách — vydávati list, jakým chtěl býti a byl Mladý Průkopník.

Mládí však nezná kompromisů a zahovořilo po svém.

Neohlíželo se mnoho-li je zdeptaných persekucí, mnoho-li je ustrašených, neohlíželo se na politických opatrníků schlíplá křídla ani na zkušené a z neporozumění se pohrdlivě k mládí stavící odboráře; nedbalo také půvabně seriosního se odmlčení oblíbených spisovatelů, kteří své dřívější vroucností a krví kypící články považovali za překonanou idylu a svou pestrou odyseou života divně přetvořeni, máčejí pera v kalamářích píšíce neškodné rekrimace a tiše a přec jen zjevně shlíželi přes ramena na hloupé fantasty, kteří se ještě nezbavili střízlivému pojetí života odporujících ideálů.

To vše mladé lidi neodstrašilo. Šly sami. Snad nezkušení, snad i málo obezřetní vůči úskalím, ale šly jak kázalo jim mládí a neotrávená mladá krev.

Tato odvaha však musela býti ztrestána a vzdor zlomen. Dostavilo se to, co bylo předurčeno dobrými strážci rakouského pořádku. Persekuce! Severák opět zadul.

Zaseté símě vyklíčilo, bylo však slibné

osení dosud mladé, neotužené a přišel mráz.

Nebudeme rekapitulovati celou tu škálu úderů a úderíčků, jež stihlo naši mladou organisaci; nebudeme obnovovati ve vzpomínkách ty všechny drobné a rafinovaně drásající a provokující šikany. Mohli bychom jimi rozjitřiti, co již jakž takž je zaceleno. Znovu by zalomcoval námi vztek, jako tenkráte, když marně dovolávali jsme se ochrany a zakročení proti těm, kteří vlekli do pražského kriminálu inteligentního člověka v poutech až z Pulje a kterému ve vazbě zemského soudu bylo odpíráno i to, co jiným pro sprosté zločiny ve vyšetřování jsoucím neodepřeno.

Pouštěti se do rozboru rozsudku nad našimi antimilitaristy a jej kritisovati nebudeme. Stane se tak někdy jindy a způsobem obsáhlejším, jak celý proces zasluhuje. Obnovili jsme v té době staré zkušenosti a obohatili se také novými. Poznali jsme ku příkladu, že někdy i ta nejprimitivnější povinnost pokrokového člověka musí býti v Čechách něčím zaplacena. Tak se zdá, že vše se děje tak řemeslně, s reklamní okázalostí. Kdyby stalo se to již zcela srozumitelné a nemělo to maskovanou líc morální povinnosti, bylo by to dobré. Když řemeslník — tak dobře! Každý řemeslník je hoden své mzdy, ale nechť označí svou živnost a nedává si podtitul, který mu nepatří a potom nechť dbá — jako u poctivého řemeslníka je obvyklé — aby řádně účtovaná práce byla také dobře provedena. Tohle nám jen uklouzlo tak mimochodem...

Kamarád Borek, jeden z nejvýznačnějších spolupracovníků „Mladého Průkopníka“, po více než-li ročním žalářování vyšel z pankrácké trestnice — churav, a proto mu byla dána vojenskými pány dovolená do října, kdy se má dostaviti před subalbitrační komisi. Další naši tři kamarádi: Herlas, Hofman a Sojka se utěšují, že co nejdříve opustí pankrácku polepšovnu antimilitaristů, jako řada předchůdců z minulých politických procesů, kteří utužovali za mřížemi svůj charakter a kde tvrdly jim mladé spáry.

* * *

Teď my znovu hlásíme se k slovu!

Po druhé vkládáme do rukou našich mladých kamarádů „Mladého Průkopníka“ a doufáme, že nepřipustí, abychom po krátkém čase složili zbraň. Počínáme s vydáváním měsíčním a bude na našich přátelích, aby se uskutečnilo přání vydávati „Ml. P.“ čtrnáctidenně.

Nastiňovati program „Mladého Průkopníka“ nebudeme; bude patrným z jeho obsahu.

Naším jediným přáním a úsilím bude: vychovati řadu lidí, s novými názory, osvo-

BESÍDKA.

Camille Flammarion:

Budoucí osud války?

Z 1. kapitálu II. dílu románu „Konec Světa“.*)

Již před XXV. stoletím vymizela válka z lidské logiky a bylo nepochopitelné, jak mohlo plémě, jež se pokládalo za intelligentní a rozumné, ukládati si po tak dlouho z vlastní vůle brutální a nesmyslné jho, jež je velmi ponižovalo pod zvíře. Několik historických episod, zpopularisovaných malířstvím, ukázalo někdejší barbarství v plné jeho hrůze. V Egyptě to byl Ramses III., pohlížející, jak před jeho povozem vyprazdňují se koše usekaných rukou poražených nepřátel, aby se tito dali snáze spočítati po stech a po tisících; jindy to byl Teglatpal Asar na chaldejských pláních, dávající za živa dříti kůži se zajatců za žhavého slunečního úpalu, nebo Assurbanipal v Assyrii, dávající Babyloňanům vytrhávati jazyky a Susany nařáženi živé na kůly; dále bylo viděti před hradbami Karthaga rukojmí přibitá na kříže z rozkazu Hamilkarova; jindy zase Césara, dávajícího vzbouřeným Gallům sekyrou utínati ruce v zápěstí; jinde ještě Nerona přihlížejícího ku popravě křesťanů, obviněných ze založení požáru Říma, natřených smolou, aby byli živými pochodněmi; a vedle toho bylo viděti španělského Filipa II. a jeho dvořanstvo dívající se na hranice kacířů, upalovaných ve jménu Ježíšově.

Jindy bylo viděti Čingischana označujícího svoji vítěznou cestu pyramidami uřezaných hlav; Attilu zapalujícího všechny vesnice, když je byl vyloupil; odsouzence Inkvisice, vydechující duši v mučírnách; Číňany, zahrabávající odsouzence až po krk do země, když jim byli natřeli hlavu medem, aby je vydali mouchám na pospas; nebo vedle toho popravu rychlejší: stínání lidí mezi dvěma prkny; dále Jeanne d'Arc umírající v plamenech; Marii Stuartku s hlavou na špalku; Lavoisiera, Baillyho, Andréa Chéniera na revolučním popravišti; cévenneské dragonády, armády Ludvíka XIV., pustošící Falcko; Napoleonovy vojáky, ležící mrtvé na zasněžených pláních ruských; a bombardování měst a námořní bitvy a spousty válečnického lidu, sražené k zemi výbušnými látkami jako ranou blesku, a bitvy ve vzduchu, chrlící spousty mrtvol do hlubin prostoru.

Všude a vždy brutální vláda silnějšího a nejhroznějšího barbarství.

Řada mezinárodních, občanských, politických a sociálních válek byla přehledně vystavena a

*) Vyšel česky u Hejdy a Tučka v Praze nekonfiskován.

bozené ode všech předsudků, kterými je dnešní společnost špatnou a neschopnou pokroku. Jsme si vědomi obtížného úkolu a také víme, že jen spoluprací všech s námi cítících budeme moci úspěšně za vytknutými cíly pracovati, a proto spoléháme na mládí, které je schopno obrození a jehož probouzející uvědomělé energii podaří se nejen zbaviti se všech předpojatostí a malicherností, které drží vše u země, ale že dovede i raziti cestu k utvoření společnosti lidí — a to i v rámci dnešního života — tvořících předvoj k lepšímu příští.

K. M.

Marek Josef:

Zpověď jednoho z Klubu Mladých.

(Utržené lístečky z historie tohoto klubu.)

Věnováno slavnému senátu vrchního rady Kurschke, slavnému státnímu zastupitelství a neméně slavné pražské policii (hlavně IV. departementu) za jejich nezměrnou a nedocenitelnou péči o moje kamarády antimilitaristy.

V Praze 1912.

„To budiž nás všech přirozeností, abychom v protivenstvích strachem neschli, alebrž se zelenali jako strom odvahou a nadějí, abychom chyby své poznali a pevně stáli když nepřátelé myslí, že nás přemohli a námi o zem udeřili — abychom byli jako skály."
(Jiráskovy: Skály.)

Ta doba probouzejícího se jinošství! Jak zlatá! Není snad šťastnějších chvil nad vědomí, že stávám se volným tvorem ve společnosti omezené dogmaty a falešnou morálkou. Kdo jako já vyrostl mezi městskými uličníky, vychován katolicko-rákoskovou methodou, rodiči skoro analfabety, ten pochopí, jaký obrovský převrat nastane v duši mladíka, který se dostane do prostředí lidí kvalit hodně různorodých. Zlo i dobro zmítá tu nezkušeným a konečně zvítězí silnější stránka povahy každého individua. Já měl vždy za příklad více špatných než dobrých lidí na cestičkách k životu. Ale jen malým procentem jsem jim podléhal. Zprvu rodinnou výchovou zakrnělá, pak surovým zaměstnavatelem utýraná dušička sazečského učně, pomalu, pomaloučku se probouzela k poznání a vzdoru. Jak se mi to zdá teď směšným, vzpomenu-li na ty prolité slzičky, když můj roztomilý plán „otloukl mi o hlavu toho Kloáče", časopis „Českou Demokracii", orgán strany nár. soc. Prošpikována bombastickými frásemi a prázdným vlastenectvím ve svých rubrikách měla i hojně dobrých a zvučných tendenčních povídaček mladých autorů své strany, které se daly velmi snadňouce chápat a proto se mi líbila. Snad se chvástám, pochlubím-li se, že kupoval jsem ji z pěťáku, který jsem jako učeň dostával na svačinu. Ale budiž. Tehdy se mi opravdu líbila.

— — — — — —

nikdo nechtěl věřiti, že tato zlopověstná pobloužení tohoto vražedného šílení opravdu mohla ovládati ubohé pokolení lidské, jež konečně dospělo k rozumu.

Nadarmo poslední panovníci pokoušeli se s pathetickým důrazem hlásati, že válka je zřízením od boha, že jest logickým důsledkem boje o život, že jest nejušlechtilejším zaměstnáním mužovým, a že vlastenectví je první ctností; nadarmo byla hodnocena bojiště jako pole cti a nadarmo viděli vítězní generálové své slavnostní sochy týčiti si nad ovládnutými pochlebujícími zástupy.

Konečně se poznalo, že žádný živočišný rod, vyjma některé druhy mravenců, nepodal příkladu tak kolosální blbosti, že byla válka primitivním stavem lidstva, když bylo nuceno chrániti svůj život proti zvířatům; že již velmi dávno tento prvotní rod obrátil se proti samému člověku; že boj o život nespočívá ve vzájemném zabíjení, nýbrž v dobývání přírody; že všecky prameny lidství byly vrhány v čirou zkázu, v bezedné propasti stálých vojsk a že sama povinnost vojenské služby, vepsaná do zákoníků, činí takovou újmu svobodě, že znovuvzkřísila otroctví pod záminkou důstojnosti.

Národové, spravovaní bojechtivými a kněžími oddanými králi, se vzbouřili, uvěznili své vládce a po smrti je balsamovali, aby je uložili do musea jako historické typy: dopravili je do Cách, kde je seřadili jako trabanty kolem starého hrobu Karla Velikého.

Evropské státy, ustavivší se v republiky a sdružené, poznaly, že militarismus byl v době míru představitelem žravého cizopasnictví, malomoci a neplodnosti, — a v době války uzákoněné krádeže a vraždy, brutálního práva silnějších, neintelligentní vlády, podporované trpnou poslušností k rozkazům diplomatů, spekulovavších vždy jedině s lidskou hloupostí.

Kdysi ve starých dobách bili se lidé od vesnice k vesnici pro přednostenství a slávu náčelníků a tento druh války ještě existoval v XIX. století, mezi vesnicemi střední Afriky, kde bylo vídati i mladé muže i dívky, tak přesvědčené o své roli otrockosti, že se vydávali ochotně v jisté době do zemí, kde měli býti za složitého obřadu snědeni. Když poněkud pominulo prvotní barbarství, sdružili se lidé v území, a pak se bili příslušníci jednoho území s příslušníky území druhého. Athény se Spartou, Řím s Karthagem, Paříž s Dijonem, Londýn s Edinburgem, a dějepis oslavoval obdivuhodné boje vévody burgundského s francouzským králem, Normanů s Pařížany, Angličanů se Skoty, Benátčanů s Janovany, Sasů s Bavory atd., atd. Později utvořili se větší národní skupiny, které zrušily prapory a provinciální divise, ale i tito

Čas sice rychle míjel, ale já jen pomalu chápal. Až najednou.

Bylo to o první májovou neděli roku 1901. Den, znamenající počátek nové a vlastní doby mého života. Vidím je ještě dnes ty mladé hochy s žárným jasem v oku, jak jdou, jdou zpiti neznámým tajemným nadšením pro něco, co asi sami nechápou. Před nimi standard „Klub Mladé Generace na Král. Vinohradech", zdobený železnými okovy.. Cítím, jak nějakou zvláštní podmaňující silou jsem k nim přitahován. A jdu také. Slepě, slepě jdu, za neznámým symbolem. Vyslechnu několik zvučných hesel a hrdí a jsem jejich. A odtud se datuje moje členství v Klubu.

— — — — — —

Malá útulná místnost, plná časopisů a brožur. Navštěvuješ ji, čteš, přehrabuješ a odkládáš, posloucháš řeči všední i zajímavé debaty, popíjíš — a hlava se ti ze všeho zatočí. —

Zvykáš si, rozeznáváš povahy svých nových přátel a konečně je i chápeš. — — Ale „Klub Mladé Generace" byl zvláštní elementární silou. Byla tu směs věčně nespokojených a vrtošivých hochů, jež chtěli mít stále něco nového. Byl to úl plný královen, dělnic i trubců v divokém reji věčně se svářící i milující, žijící pro všechno a chtějící všechno. Chtělo se žít, a hodně žít, chtělo se rvát i zpívat.

— — — — — —

Pro svoji samostatnost a odboj vyloučený klub ze strany nár.-soc., stával se střediskem různých individualit, vystouplých i vyštvaných z politických stran. V Klubu scházela se mládež, jež nechtěla býti nikomu zodpovědna za své činy, ale také nechtěla a nedopustila, aby vliv politiků se v Klubu uplatnil. To bylo také příčinou, že vznikla potřeba vydávání vlastního časopisu. Rok 1902 vyšlo první číslo hektografovaného listu „Mladost" mající podtitul Literární revue československé mládeže a hesla: Jsme mladí! Jsme silní! — Pro zajímavost uvádím zde úvodní článeček podepsaný pseudospolupracovníky:

Do světa!

Jsme zde — a to postačí!

Neužíváme velkohubých slov, ohlašujeme jen prostě, že museli jsme založiti si svůj časopis, neb nitro naše již přetékalo písněmi a jásotem.

Jsme mladí, mladost je naším heslem. — Chceme prožíti své mládí svěže, radostně, chceme je prožíti za zvuků lýry a pění písní... Píseň mladosti nás všechny sdružuje, byť každý z nás z jiných pramenů umění pil. A umění bude nám vším. Umění čisté, nepokálené. Nezapřahujeme se do žádné káry

---

národové pokračovali nadále vštěpovati dětem nenávist k národům sousedním a oblékati občany v stejnokroje jedině za účelem vzájemného vraždění.

Nastaly nekonečné války, neustále obnovované, mezi Francií, Anglií, Německem, Italií, Španělskem, Rakouskem, Ruskem, Tureckem atd. Vražedné nástroje zdokonalovaly se stejnoměrně s pokrokem chemie, mechaniky, vzduchoplavby a většiny věd a našli se i theoretikové — zvláště mezi státníky — kteří hlásali, že válka jest nezbytným zákonem pokroku, zapomínajíce při tom, že většina vynálezců v oboru věd a průmyslu, elektřiny, fysiky, mechaniky atd. byli všichni lidé nejmírumilovnější a největší odpůrci války na světě.

Statistika zjistila, že válka pohltila pravidelně 40 milionů lidí za století, 1100 za den, bez přestávky a oddechu, a nakupila za 3000 let 1.200,000.000 mrtvol.

Nic nepřekvapovalo, že národové se vyčerpávali a přiváděli na mizinu válkou, poněvadž jen za století XIX. utratila se k vůli tomuto krásnému výsledku suma 700.000,000.000 franků.

Tato vlastenecká rozdělení, obratně udržovaná politiky, kteří z nich žili, dlouho bránila Evropě, aby napodobila Ameriku a zrušila armády, jež pohlcovaly veškery její síly a ztravovaly ročně přes 10 miliard z peněžních prostředků, dělníky tak pracně vydělaných, a aby se ustavila ve Spojené Státy Evropské, jež by mohly žíti v užitečné práci a v hojnosti. Ale poněvadž muži nemohli se odhodlati setřásti se sebe cetky svých národních marnivostí, postaral se o záchranu lidstva cit ženský.

Na popud jisté srdnaté ženy spojila se většina matek v Evropě za tím účelem, aby vychovávaly své děti, zvláště své dcery, v opovržení a v hrůze vůči vojenskému barbarství. Rozmluvy rodičů, večerní rozhovory, přednášky a četba uváděly před oči stupidnost mužů, bezpodstatnost záminek, s nimiž vrhali se národové navzájem na sebe, podlost diplomatů podnikajících vše možné, aby podráždili vlastenecký cit a zaslepili mysl, konečnou neužitečnost válek v historii, jimiž stále byla porušována evropská rovnováha nikdy nezavedená, zkázu národů na bojištích, pokrytých mrtvými a raněnými, kteří hodinu před tím byli slavně žili, v plné blahodárné záři sluneční..., a vdovy a sirotky a bídu!

Stačilo jediné takto osvíceně vychované pokolení, aby sprostilo děti toho zbytku krvelačné zvířeckosti a aby je vychovalo v citu hlubokého opovržení a hrůzy vůči všemu, cokoli připomínalo bývalé barbarství.

Přeložil F. Halb.

nějakého literárního směru. Pějeme volně, nehledaně, jak kdo z nás umí, nechceme napodobovati, nechceme nic cizího přijímati, chceme jen viděti svoje Nitro tak svým, jakým skutečně jest... Pryč se vším nezdravým, zkaženým a cizím. Pryč se vším, co není naše. — —

Budeme uveřejňovati básně, povídky, divadlo, romány, studie literární, společenské i sociální, politické vylučujíce, životopisy, povahopisy, cestopisy, historie a pod. —

Toť celý náš program, jejž skutky budeme hleděti uplatniti.

Volný, Jičínský, Pevný, Říčanský,
Vltavský, Šílený, Zlatoborský.

Vyšly tři nebo čtyry čísla, nepamatuji se, ale už tu byl nový proud nespokojenců, kteří tvrdili, že „Mladost“ nestačí naší výchově — a tak 1. září 1902 shledáváme se s novým psaným listem „Hlídka Mládeže“, stejně romantickým a nadšeným:

Vstup.

Úkol náš je jasný. Přicházíme v době všeobecného znechucení, v době manie omrzelosti života a ochablosti, bít se pod rudým praporem Svobody. Bít se! je naším heslem. Otužení mizernými sociálními poměry, prošlí ohněm pochyb a zápasů Psychy, přicházíme s myslí veselou, s radostnou a světlou písní na rtech a s chutí k životu.

Chceme mládeži, kol nás sdružené, podati vše to, co dnešní doba vnímavým duším nabízí. Specielní úkol náš záleží v pěstění literatury. Knihu, co jediný sebevzdělavací prostředek širokých vyděděných mass, stavíme nejvýše. Jí chceme také věnovati největší pozornost. Nejsouce omezeni žádnými dogmaty, půjdeme vyšlapávati si svou stezku, na které prvým krokem je náš list.

Stáňa Cemper.

Vezmu-li toto číslo do ruky, mimoděk vynoří se mi vždy v představě živé postavy již zemřelých milých kamarádů Cempra, Křížka a Toníka Krále — trojice nezapomenutelných. Ubohý, nešťastný Cempře! Kdo by nevzpoměl Tvojí prvotiny „Nevěstka“?

Když všechny hvězdy vzplanou
a dost se sešeří,
jde hledat do ulice
chudičkou večeři. — — —

Ano, tak začínala. — —

A kdo by zapoměl Křížka z vinohradského korsa, věčně deklamujícího Dykovy „Buřiče“.

Ale tací byli i ostatní hoši. Ať jsi šel na přednášku nebo do nějaké výstavy nebo konána demonstrace, všude jsi se s nimi sešli — chtivými a neposednými. Ah, ty demonstrace! Stačil stisk ruky a my si rozuměli. Morálka? Sentimentalita? — — Hadry! — — Jó, jó, pane slavíčku*), to byl špagátek na šplhání. A ten by se byl nepřetrhl jako teď za našich časů. — Ne velezrádci, ale arcivelezrádci se tu rojili, škoda, velká škoda, že jsme vás dřív nepoznali... Udavači se báli mezi nás přijít a proto se slavná policie nikdy nic nedozvěděla. Druh druha tu nezradil, měli jsme se rádi jako děti. Zde příklad: Přítel B. píše:

„— — Ty už mi prominеš, že jsem se tu skoro ztratil; zahrabal jsem se do svých knih, takřka ani z domu paty nevytáhnu. Po Prahy se chystám každou neděli — a nejedu přec. Stýská se mi trochu po Vás, trochu po vzduchu, trochu po — eh, hlouposti.

Teď se mi prozatím z Nymburka nechce. Mám doma pěknou příležitost doplnit mezery v poloduté mozkovici. Čtu a studuji svědomitě. Píšu do „Stráže na Hané“ delší práci, kde shrnu naše názory a zásady — nejsem-li na to ovšem sláb — nu, za pokus to stojí; článek vyjde potom v brožuře co zvláštní otisk „Stráže na Hané“. Prosím Tě, čti „Stráž“ bedlivě, bude to náš „lajbžurnál.“ — — — Nevíš, hochu, kdo psal do „Práva Lidu“ tu duchaplnou šlátaninu o „Klubu“? Ctěl jsem poslat „Právu“ opravu kvůli Pichlovi — ale věř, nestojí to bulické „Právo“ za to.

Milý hochu, napiš mi sáhodlouhý dopis o Vaší práci, cílech a zámyslech. Chceš-li a můžeš-li, piš do neděle, abych měl přece zase jednou neděli sváteční! Směješ se tomu nápadu, viď? Jo, jo, na venkově se člověk stává melancholickým.

— — — Chodí mezi Vás Šviha? A co Hlavsa? Pozdrav mi, prosím, u Králů, Kopeckého, toho Herkula Výtvaru, Bobricha, Tondu Krále, Marka, Štěrbu a Černého z Vršovic, Poupu a Poupovic poupata a všechny ostatní milé kamarády. Nemá-li Trnobranský rýmu, dej mu za mně hubičku a udělej mu na čele křížek. Tož zatím Na zdar! Pořád Tvůj a Váš

Rudolf.

*) s malým „s“.

Scházeli jsme se i tříkrát v týdnu. A jen proto, abychom se častěji viděli a pohovořili o věcech nově sběhlých ve veřejném životě. I ten krobián hostinský jakoby s námi srostl i s jeho „výbornými“ buřtíčky s cibulí, „výtečnou“ vepřovou na kmíně a stokráte na piano brnkanou „Altalénou“. Ještě teď vzpomíná na ty zlaté časy jeho zvláštního tátovství nad námi.

— — — — — —

Předčítání nejsilnějších autorů z literatury, šachy, kulečník, zpěv, tanec, přednášky nejpovolanějších autorit — to byl elixír našeho života v Klubu. Přednášek pořádány celé cykly a debaty, konané po nich měly velký význam pro naši mládež. Ku př. „Čas“ přináší 19. ledna 1904 zprávu: „O socialismu a křesťanství přednášel v neděli v „Klubu Mladých“ p. dr. Em. Chalupný. Vylíčiv podstatu nauky Kristovy a vývoje, který zakončen byl socialismem, shledával ideovou podstatu obou směrů v osvobození člověka onde duševním, zde hmotném. Po přednášce rozvinula se věcná, místy velmi bouřlivá několikahodinná debata. Proti názorům řečníkovým postavili se pp. Myslivec (se stanoviska katolického), Horálek (křesťan bez konfese) a S. K. Neumann, Bouček, Knotek, Gelner, Mahen a Freimuth (anarchisté) naopak, blížili se k nim v rozličných bodech pp. Klimt (pokrokář), Jiřík a Frinta (více realisticky). Debata plná replik a duplik zaměstnávala četné přítomné studenty a dělníky do pozdního večera a budila neutuchající zájem!“

Pokrokové živly rády mezi nás chodily a nám přály, ale za to ostatní politické partaje — zejména soc. dem. a nár. soc. — se nás stranily a zřejmě umlčovaly. Nám to nevadilo. My si dovedli pomoci čilou agitací osobní. Proto také všichni ti, kdo k nám přišli, nesli sebou určitý rys karakteru a pohrdání.

— — — — — —

To bylo v letech 1901 až 1905 a pak pokračovalo v letech dalších až do doby, kdy přišla persekuce. O té není třeba psát. Známe ji příliš dobře.

Konfiskováno!

Anarchistické portraity. (I.)

Enrico Malatesta.

Známý starý bojovník Malatesta odsouzen nedávno ke tříměsíčnímu vězení a vypovězení — z Anglie. Žalován jakýmsi Belellim, že ho nazval špiclem, kterému ostatně to bylo prokázáno. Nepomáhalo u soudu nic, že významné osoby vylíčily M. co nejpříznivěji. Policii se dostalo víry. Páslať po jeho zničení již dávno, zatahujíc ho do každé affairy s „také anarchisty“. Dosud vždy nepořídila. Až nyní. Lze však doufati, že Anglie, donucena veřejností, nezapře starou tradici o pohostinství všech, kdož pro svá přesvědčení musili z „rodné vlasti“.

Těžko psáti biografii Malatestovu. Život jeho byl velmi bouřlivý a bližších zpráv o původu, zaměstnání nelze podati, rozcházejíť se zprávy dosti značně. Narodil se 1853. Udává se, že je členem starého šlechtického rodu Malatestů v Italii. Věnoval se lékařství. Dle jiné verse je inženýrem. Značné své jmění věnoval výchově lidu, které zasvětil, jako na př. Kropotkin, celý svůj život. Odsouzen třikrát k smrti v různých zemích, též k 10 letem žaláře. Ze žaláře italského na ostrově Lampeduca unikl do Londýna, kdež má malou strojnickou dílnu.

Súčastnil se všech významných událostí v socialistickém a anarchistickém světě.

Bakunin, Reclus, Kropotkin byli jeho důvěrnými přáteli; stýkal se i s Marxem, s kterým vedl tuhé spory.

Kulczycki v „Anarchismu současném“ píše o něm: „Malatesta je daleko méně doktrinářem než jiní současní anarchisté (na př. Grave, Kropotkin p. r.) a blíží se více než oni zakladateli revolučního anarchismu Bakuninovi.

Jako theoretik Malatesta nenapsal nic takového, co by doplňovalo nebo prohlubovalo anarchistické učení. Některé jeho brožury zasluhují však poznání, ježto velmi populárně, jasně a stručně odůvodňují anarchism. (V češtině, v příloze „Zádruhy“ vyšla brožura „Anarchie“, která jest typickou pro něho. Redakce „Nové Omladiny“ vydala jeho: „Rozhovory v kavárně o anarchismu“. Pozn. red.)

A Herveův list „Guerre Sociale“ napsal:

Konfiskováno!

Konfiskováno!

Malatestou zahajujeme v „Ml. Průkopníku“ řadu portrétů revolucionářů, theoretiků i předchůdců anarchistických. Zahajujeme ji a bude nám umožněno ukončiti ji? Mládež, vzchop se k čilé práci — agituj, získávej nejen čtenáře, ale i odběratele svému orgánu!

Petr Kropotkin:

Dva hlavní proudy Revoluce 1789—1793.

Dva hlavní proudy připravily a provedly Revoluci. Jeden, proud ideový, myšlenkový — příval nových idejí o politické reorganisaci států, — přicházel ze řad měšťáctva. Druhý, proud činů, přicházel z lidových davů — sedláků a městského proletariátu, kteří chtěli dosíci okamžitých a podstatných zlepšení svých hospodářských poměrů. A když tyto dva proudy se sloučily za společným cílem, když po jistý čas se vzájemně podporovaly, tu byla to Revoluce.

Dlouho již filosofové osmnáctého století podrývali základy soudobé společnosti, v níž politická moc, rovněž i ohromná část bohatství náležela šlechtě a kněžstvu, zatím co ohromné davy lidu byly tažným zvířetem mocných. Prohlašujíce svrchovanost rozumu, kážíce důvěru v lidskou přirozenost a vysvětlujíce, že byť i tato byla zkažena zřízeními, která vnutila člověku poroby, nicméně znovu nabude všech svých vlastností, jakmile se osvobodí, otvírali takto filosofové lidstvu nové obzory. Rovněž tak připravovali filosofové pád starého zřízení společenského, alespoň mezi lidskými duchy, tím že proklamovali rovnost všech lidí, bez rozdílu původu, a žádali od každého občana, ať již to byl král či sedlák — poslušnost vůči zákonu, vyjadřujícímu vůli národa, když byl sdělán zástupci lidu a konečně i tím, že žádali volnost smluv mezi volnými lidmi a zrušení feudální poroby.

To však nemohlo stačiti, aby vypukla Revoluce. Bylo třeba přejíti od teorie k činu, od ideálu zbudovaného v představách k jeho provedení ve skutečnosti, a při studiu té doby nutno přihlížeti k okolnostem, které dovolovaly francouzskému národu v daném okamžiku počíti s realisací (uskutečňováním) ideálu. (Dokončení příště.)

Organisační život mládeže.

(Článek k diskussi.)

I.

Mnoho mladých hochů si klade otázku, jakým způsobem by měli pracovati a postupovati organisace mládeže, aby výchovná jejich činnost byla vlivná, by do jejich života nebyly vnášeny škodlivé složky, aby co možná nejvíce šířeny byly obzory a zatlačeno sektářství, smutně charakterisující mládež politických stran. Chci k této otázce přičiniti několik poznámek, jež nechtí býti směrodatnými, ale chtí být jen řadou návrhů, o kterých je třeba uvažovati.

Konfiskováno!

Dle místních poměrů a vyspělosti členstva zařídí se postup otázek probíraných v debatách.

Jaká théma však volit? Možno jen v hlavních rysech naznačit tyto programy, které dle okolností jsou měnitelny. Volené náměty buďtež přístupnými členům a pořad budiž řízen důležitostí jich významu a vyspělostí jedinců skupinu tvořící. Proslov si vezme prohloubenější kamarád, nastíní názor, opodstatní jej fakty z vlastního života, citáty z knih a pod., načež se rozpřede debata. Navrhuji as takovýto postup otázek pro debatní kroužky: „Ze školy do továrny“, „Dělník a příroda“, „Názor na život“, „Výchova, sebevýchova“, „O četbě“, „Socialismus a kapitalismus“, „Vlastenectví, militarismus, náboženství“, „Ideál anarchie“. Tyto debatní kroužky nejlépe pracují v době dlouhých večerů zimních; za letních večerů a zejména v neděli možno podnikat společné vycházky do přírody, daleko do polí neb lesů, kde lze pozorovati nerušený život přírody ve všech jejich rysech, harmonii barev, tónu a sil, oživit vonícím vzduchem plíce, dýchající zkažený vzduch továren, šachet a dílen. I tu dá se rozpřísti debata, zazpívati odbojná píseň, recitovati sociastická báseň a mladí lidé vrací se domu nadšeni novými myšlenkami a chutí k organisační práci, pociťujíce ve svých nitrech palčivou touhu po rozsluněných dnech a jich využití, za-

vřeni jsouce v dusných pracovních prostorách. — Tělocvik, pokud poměry dovolují, bývá vzpruhou údům prací znaveným, jsa též ušlechtilou zábavou. — Dramatické kroužky vezmou si za úkol sehráti děje rázu výchovného, recitační večery, jednoaktovky a děje z prostředí zápasů za svobodu a lidskost, působiti budou na širší kruhy a zvýší úroveň prostředí.

(Konfiskováno!)

II.

Zdar organisační práce bude podmíněn námi samými. Každý jedinec musí svou silou přičinit dobrý úspěch, spoluprací dosáhneme rcelních výsledků jak v uvědomělosti, tak v počtu členstva. Schopnosti jednotlivců vychovají se ve vyspělost, dosáhne se dobrých kolportérů, drobných organisátorů a neprodajných jedinců. Mnoho bude záležet na způsobu, jakým dovedeme k mládeži přijít, by myšlenky naše pochopila. Dobrým vodítkem může býti zkušenost každého jedince z dob, kdy sami byli strženi vírem socialistickým, kdy hledali cíl hodný upřímného snažení a kdy zamlžené obzory nedopřávali zajásat radostí z nalezeného cíle. Často jediný příběh z továrny neb ulice, socialistická schůze, dobrá kniha neb i píseň nadšenč zapěná rozbouřily krev, v mozku zableskla se myšlenka, celou bytostí projel divný pocit, jak elektrický proud, počali nově žít, ve svém nitru stvořili si obraz, snažili se zrealisovat cíl a stali se šiřiteli nových myšlenek. Nuže tato fakta z naščho vlastního života umožní nám organisační práci. Umět přijíti k duši mladého člověka, dojmouti ji, uchvátit v celé její jsoucnosti, zatřásti jí v základě jejím, unésti v jiný svět, (říkám duši, chtěl bych však říci nitro, duch). Ukázati možnost síly a krásy nového života, vyvésti mladého člověka z všednosti a jednotvárnosti, vzbuditi v něm dřímající touhy a snahy, podpořiti jej v docilování sebevědomí; býti upřímným přítelem a rádcem každému, kdo s upřímností k nám přichází, nechati jedince volně pracovati, toť je nejbližší naše práce, k níž bude zapotřebí neochvějné vytrvalosti.

Tato práce nebude podnikána ponejprv, z podobných začátků rostla mládež dříve. Smutným faktem však je, že vyrváni bývají přední snaživci persekucí a zůstaviši ještě neucelené hochy sbubnují politikáři do svých řad. Je nutno znovu a znovu pracovat! Po přetržené práci se zdvojeným úsilím vrhat se na široké lány, zkypřiti půdu a učiniti ji přístupnou k přijetí zásevu... pro úrodu příštích let. Byl bych rozradostněn, kdyby všichni mladí hoši pochopili důležitost vytrvalé prácc, spojeni v organisace a vedeni upřímnou snahou k novému, lepšímu životu, dosáhli uskutečnění pevné sítě utvořených organisací, jež budou hybnou silou hnutí mládeže vůbec. P. P.

Zprávy.

Prvé číslo „Mladého Průkopníka“ mělo vyjíti, jak bylo v posledním čísle Zádruhy oznámeno — dne 4. června. My jsme mínili a slavná pořádkudbalá policie měnila. Po osmi dnech bylo ohlášeno redaktoru t. l., že jeho oznámení o vydávání „Mladého Průkopníka“ nelze vziti k vědomosti, protože prý tam neudal přesný den jeho vycházení a potom prý neuvedl nic o inserátech. V povinném ohlášení bylo uvedeno, že „Ml. P.“ bude vycházeti jako p e r i o d i c k ý měsíčník a datum vyjití prvého čísla byl také uveden. To však u policie není dosti jasným označením. — Dalo by se toho ještě mnoho namítati, však škoda místa. Můžeme zatím jen zaznamenati, žc „Ml. P.“ se bude jako dříve těšiti velké pozornosti pánů bedlitelů veř. pořádku.

Z pankrácké trestnice vyjdou naší kamarádi v násl. postupu: Nejdříve kam. Sláva Herlas dne 20. června, potom kam. Bedř. Sojka 24. června a naposled kam. Arnošt Hofman dne 6. červencc.

Třetí rok žaláře nastupuje francouzský antimilitarista Gustav Hervé.

K o n f i s k o v á n o!

Přičtemc-li již tresty dřívc odbyté, dostal Hervé dosud za šíření svých ideí celkem j e d e n á c t l e t ž a l á ř c. To zajisté je velice výstižná ukázka svobody Třetí Republiky.

Schůze.

Klub mládeže „Ratolest“ ve Dvoře Králové n. L. koná své schůze týdně. Členské přihlášky a dopisy adresujte na P. Pecha, Dvůr Králové n. L., Příčka 1120. Příspěvky na Karla Václava, Dvůr Králové, Městská Podstráň 1007.

Maxendorf. V brzské době konati se bude schůze s programem: Národnost a socialism. — Referent kam. Steinz.

Od redakce. Žádáme kamarády o zasílání krátkých výstižných zpráv z jich okolí. Zprávy musí odpovídati tendenci Ml. P. a musí brán býti zřetel na jeho měsíční vycházení. Proto zasílejte jen zprávy o důležitých událostech. — Dosud nám zaslané příspěvky buď uveřejnímc, nebo sdělíme dopisem, proč jich uveřejniti nemůžeme.

Od administrace. Kamarádi ze severovýchodu ručí za kolportáž 10 míst; myslíme, že kamarádi i jinde budou následovati jich příkladu a tak zajistí v počátcích nejen pravidelné vycházení Mladého Průkopníka, nýbrž i založením tiskového fondu v každém místě umožní nám vydati několik lacinych agitačních brožur.

Vydavatel a zodpovědný redaktor **Michael Kácha.** — Tiskem **Ant. Reise,** Praha-Vyšchrad.

Vydání po konfiskaci.

Číslo 2. Roč. I. Praha-Žižkov, 11. července 1912. Číslo za 6 hal.

MLADÝ PRŮKOPNÍK

Periodický měsíčník. Vede Josef Holub.

„Mladý Průkopník“ vychází každý druhý čtvrtek v měsíci. — Redakce, administrace a expedice je v Žižkově, Jeseniova ul. čp. 1164. Všechny zásilky na „Mladého Průkopníka“ adresujte: *Michael Kácha, Žižkov.* Roční předplatné K 1·—, do Německa K 1·12, ostatní ciziny K 1·36.

L. H.:

Úvahy málo slavnostní.

Po hodně dlouhém spánku, zdá se, že aspoň mládež se trochu probouzí k činnosti. Známkou toho ukázalo se býti vzkříšení „Mladého Průkopníka“. Bojím se však, aby nahromaděné nadšení k práci nevybilo se v krátké době a „Průkopník“ neodešel za svým soujmenovcem předchůdcem.

Moje pochyby budou asi příliš skřípavým tónem v koncertě nadšení, které ovládá mladé kamarády. Ale cítím povinnost vysloviti je. Velká většina podléhá citovému nadšení — nekontroluje je rozumem. Zdálo se jim jakýms stařectvím — ba i kacířstvím — kdyby jim někdo ukázal na rozpor mezi theorií a skutečností. A přec nejprvnější podmínkou práce k uskutečnění nějakého sociálního ideálu je zkoumati možnosti a podmínky uskutečnění, a hledání prostředků, které by nejjistěji k cíli vedly.

Věříte v ideál, který nese hrdé jméno Anarchie, — ale věříte v něj, aspoň většina, jako věří prostý člověk v katolická či soc. demokratická dogmata. Věří, protože se nesnaží přemýšleti — či není schopen toho — o předmětě své víry. Víru — má-li tato míti cenu, má-li býti vodítkem důsledného jednání, nemá-li se shroutiti pod prvním nárazem, na příklad bližším rozborem ideálu, v který věříme, takovou víru musí předcházeti vlastní kritika ideálu. Jen tehdy, když si ujasníme předmět své naděje, když změříme cestu a síly k uskutečnění potřebné, jen tehdy s celým zápalem se vrhneme v boj za věc, v níž doufáme. Snad ztroskotáme, ale méně pravděpodobněji, než když věříme slepě, co jsme od druhých převzali, nezkoumajíce obsahu toho a své síly.

A ztroskotání takové neučiní nás otupělými, spíše povzbudí k novému boji a donutí nás k zdravé a dokonalejší kritice ideálu. Ztroskotá-li však víra, kterou nepředcházela kritika, bývá člověk zničen, jeho duševní život otřesen. Viseť celou svojí bytostí na ideálu, který povznesl do oblasti nadsmyslna, neuvědomil si, že vše na světě má cenu jen poměrnou, že mýliti se jest lidské.

Tedy, mladí kamarádi: trochu rezervy svým fantasiím, svému nadšení a trochu více kritiky — sebe i okolí. Nemyslete, že se líšíte podstatně od druhých již tím, že jste nadšeni pro anarchismus. Horovati pro vznešený ideál nestačí — zde třeba skutků a tím význačnějších, čím vyšší ideál. Velká slova a velký ideál se spolu srovnávají pramálo. Neboť kde jest mnoho velkých slov, je velkých skutků málo nebo docela žádné. Vidíme to v našich řadách víc než jasně — a cítíme, jak je to mnohdy trapné. Takový ideál a tak se pracuje k jeho uskutečnění! Jest z toho až hořko.

Ale každé přiznání chyb, byť i hořklo, může býti základem nápravy. Ovšem, sprachnivělý kmen je těžko omlazovati, těžko kázati něco o čistém, chladivém vzduchu lidem, příliš zamilovaným do zapáchajících, ale „teploučkých“ výparů.

Strom nutno rovnati od mládí, a velmi záhy třeba přivykati čistému třebas ledovému ovzduší. Krátce: možnosti lepšího vývoje jsou ve Vás, mladí kamarádi. Ale musíte si hledati jiné cesty a ne bezmyšlenkovitě tápati tiše stezkou, kterou šlo před Vámi hnutí v poslední době, aby končilo s takovými výsledky, jež jsou jen k výstraze. Jest jistě pohodlnější sem tam malá správka starých poměrů — na krátkou dobu to stačí a pak se zas něco najde. Jinou je otázka, je-li to důstojno ideálu, o nějž se snažíme. Nevím, jak Vy byste se rozhodli. Pro svoji osobu zodpovídám: Naprostá emancipace od „starých“. Hledati nové cesty. Staří vám mohou býti jen rádci, nikoli učiteli, protože nedovedli ani sebe dosud vychovati.

Nevěřím, že všichni byste byli schopni hledati ty nové cesty. Jen někteří mohou býti Jany Křtiteli, druzí jen apoštoly. Ale ať je kterýkoliv z vás jedním nebo druhým, musí jím býti celou svojí bytostí. Předem si uvědomiti, co chce podnikhouti, aniž

by hned ztroskotal. Hledejte, zkoušejte, připravte se na zklamání — ale nevrhejte se bezmyšlenkovitě, třebas „nadšeně“ ve věc, která musí skončiti fiaskem. „Mladý Průkopník“ musí býti pokusným polem, na kterém se vybojují zápasy základních myšlenek, návrhů činnosti a postupu vůbec, dříve než se budou uskutečňovati. Proto nemůže býti a nebude „Mladý Průkopník“ orgánem dvou tří kamarádů, ale listem, kam musí přispívati všichni, kdož cítí, že jejich myšlenky, jejich ideály nebo praktické návrhy by mohly prospěti celkovému našemu hnutí. Nezáleží tak na formě příspěvků, jako na jejich obsahu. A hlavně jsou potřebné nepřetržité informace o stavu hnutí v jednotlivých krajích. Bez znalosti stavu hnutí, nelze nic vážně podniknouti.

Ale „Mladý Průkopník“ nemůže a nesmí býti prvním a posledním předmětem činnosti naší mládeže. Naopak, jádro činnosti leží jinde. V agitaci slovem. Toť úkolem oněch apoštolů. Proto každý z nich musí si býti jist svým přesvědčením. Musí uměti obhájiti své stanovisko — ale musí také býti ochoten přijmouti pravdy od svých odpůrců. Není ještě všechna pravda v našich názorech, ty se mění a musí měniti, kdož propagují tyto názory, musí si to uvědomiti — jinak budou dogmatiky a fanatiky církve anarchistické, stejně nesnesitelní, ba hnutí škodliví, jako jsou dogmatikové černé, červené i červeno-bílé církve. Pohyb udržuje svět, nikoli zkamenění — dogma.

Nutným je seznámiti se s duševním světem odpůrců, třeba „měšťáckých“, neboť bez takových znalostí nelze budovati něco nového. Třeba znáti půdu, prostředí, aby práce byla účelná. V dnešním neanarchistickém světě je roztroušeno velmi mnoho anarchistických prvků. Anarchistický názor je vlastně jejich souhrnem a prováděním jich logicky správných důsledků. A jde hlavně o ono rozvedení důsledků. A sice důsledné rozvedení. Totiž: třeba vtáhnouti v ty důsledky i vlastní osobu. Ne kázati nenarozeným o vznešenosti Anarchie a sám býti věrným přívržencem nejzpátečnějšího měšťáctví. Třeba býti nekompromisním, nepoddajným charakterem. Nekonati nic pro okamžitý úspěch, který však se platí slevou na ideálu. Trochu tvrdším býti na sebe. Neodpouštíme-li protivníkům nic, neodpouštěti tím méně sobě. A také neodpouštěti těm, z nichž bychom si přáli míti volnější lidi. To hlavně platí o ženách, které chceme míti svými družkami. Vždyť nepopíratelně velký vliv na dnešní ochablý stav hnutí měly ženy, kterým kamarádi obětovali i své zásady i své ideály, jen když si zajistili více či méně tichou, spokojenou domácnost.

Myslím, že největší část práce bude v rozřešení „ženské otázky“ v našem hnutí. Na Vás, mladí druzi, je, abyste začali. Snad bude prospěšné, když budete méně vrkajícími holoubky a tím pevněji se držeti svých zásad.

Vidím, že kázání vzrostlo více, než jsem myslel a že je velmi málo slavnostní. Ale bylo potřebí, abych řekl přímo, za jakých podmínek je možno vybřednouti z dnešní ochablosti. Je to můj osobní názor na věc. Snad většina bude naladěna optimističtěji ale nechť se rozhlédne po hnutí, nechť si vzpomene na různé ty „důslednosti“ poslední doby a pak jistě bude souditi střízlivěji a dá se úsilovněji do obrozovací práce.

Nechť Mladý Průkopník je znamením té práce, očistných snah hlasatelem a povzbuzovatelem, nechť každé jeho číslo důrazně opakuje to, čím končím: K u p ř e d u, v b o j z a i d e á l!

Č e r n y š e v s k ý:

Je mně líto . . .

Hledíme zpět.

Můj zrak je po letech ku podivu jasný.

Deptal jsem po letech i svoje vlastní lidství.

Abych mohl klidně jísti, byl jsem tichým při pohledu na zoufalé bolesti trpících a klonil jsem se ku straně pořádku a zákona. Svůj spor jsem nedojednal. Mnohých věcí je mně líto.

——

Byl jsem ve vojenské nemocnici. Bylo to mnoho a mnoho set kilometrů od vlasti Rakouskouherské.

Na čísle šestém ležel účetní poddůstojník, kterému uřízli nohu. Byl to vtipný hoch. Chodil jsem k němu denně.

Vedle něho již půl druhého roku ležel důstojnický sluha, Němec. Byl tuberkulosní.

Na nahé tělo jeho byla hrozná podívaná, jakoby někdo všechno svalstvo a tuk mezi kůží a kostrou vypraeparoval. Kůže namodralá a na ní velké hnisavé boláky. Říkali, že je už „proleželý“.

Šeptal tak slabounce, že kdo se chtěl s ním dorozuměti, musil přiložiti ucho k jeho ústům.

Když jsem jednou ráno přišel na šestku, stála u jeho postele plenta. Umíral.

Oddychoval slabounce.

Ústa se vždy poněkud nadmula a vzduch pak pronikl mezi rty.

Klepalo to, jakoby malinký, na zlatníku postavený motorek pracoval. Snad to ani nebylo dýchání. Snad ve vnitřnostech tohoto těla vyvíjely se plyny, které takto unikaly jako bublinky z bahnitého dna řeky.

Za plentou u postele stál frajtr saniťák a vyřezával dřevěnou holubičku.

Povídal mně: „Už doklepává. Takovejchhle marodů víc, to by byla zatracená vojna.“

Řezal a dřívka kladl na postel.

Pohyb rtů nemocného se mezitím změnil. Bylo patrno, že šeptá. Skloniv jsem se k němu. „A' Glas Giesshüblerwasser! A' Glas Giesshüblerwasser!“

Řekl jsem to frajtrovi-opatrovníkovi.

Odpověděl: „Takový prase po....ý. Koukejme ho, fajfendekla. Ještě by chtěl kysibelku a za chvíli bude v limbu.“

Umírající promluvil, a bylo mu dobře rozumět: „Ó Teufel, du Teufel, du Vieh!“

Opatrovník plivl čtyři metry daleko na kamna a řekl s opovržením mohoucího: „Jen moc nepapuluj, kopčáku, dej si pozor, abych ti ňákou nevrazil!“

Víte, co jsem učinil?

Šel jsem na zahradu hrát karty.

Kdybych se byl s frajtrem hádal, byl by mě udal, že kouřím, ač to mám zakázáno.

S komandantem bych byl také špatně pochodil. Rejpaly neměl rád, byl by mne trestal za to, že jsem byl na šestce, bylo to zakázáno.

Byl by si pamatoval, že jsem rejpal a nebyli by mě pustili z vojny.

Byli by mě poslali zpět k setnině a tam jsem nechtěl.

Voják vůbec nemá strkat nos do věcí, po kterých mu nic není.

Toho odpoledne jsem hrál špatně a prohrál jsem.

Večer pocítil jsem tesknÝ jakýsi nepokoj a vrátil jsem se na šestku. Na schodech jsem se přistihl, že jdu po špičkách jako zloděj.

— — — — — —

Postel Němcova byla už ustlána, plentu i vojáčka odnesli.

— — — — — —

Komandant byl ignorant, frajtr byl padouch a já byl ještě větší, neboť frajtr byl pacholek, komandant oficír, já však inteligent.

Moje lítost je marná, vojáček svou kysibelku nedostane. Měl jsem kysibelku přinést, frajtra srazit k zemi a skopat. Jedinou útěchou mně je, že v Rakousku by se to stát nemohlo. V armádě naší vládne jiný duch a poslanci by to nedovolili.

——

Konfiskováno 133 řádek.

Lid byl na rozpacích.

Zvýšil jsem hlas a mluvil slavnostně. Slavnostní řeči má lid rád. Volal jsem: „Tento muž je agent-provocateur, nevěřte mu! Nedávejte se svésti na půdu násilí a spoléhejte ve své poslance! Vyzývám vás opětně a tentokráte ve jménu výkonného výboru strany, abyste se rozešli.“

Kdosi zvolal: „Mluví ve jménu výkonného výboru, poslechneme ho.“

Lid opakoval: „Poslechneme.“

Davem neslo se volání: „Rozchod, rozchod, všichni do svých místností.“

Lid se obrátil a učinil několik kroků.

Byl jsem rád a pln hrdosti nad tím, že jsem lid utišil a přivedl ho na cestu zákona.

Muž bez klobouku volal:

„Nazpět, nazpět! Aspoň mě vyslechněte! Vzpomeňte na mučedníky kommuny a...“

V tom třeskla ze zadu salva. Muž bez klobouku skácel se k zemi.

Z davu tři padli.

Výkřiky... útěk...

Zoufalý řev: Vojsko, vojsko jde, střílí.

Prchající vnesli zmatek do ulic.

Voják jeden se proti mně rozběhl s nařaženým bajonetem.

Důstojník zvolal za ním:

„Nechte ho, ten tišil tu pakáž.“

Obrátil se ke mně a řekl:

„Zítra si můžete přijít do kasáren pro odměnu.“

Vojáci se přehnali.

Střelba a křik v ulicích.

Bylo jich skutečně jen půl setniny.

Klekl jsem k anarchistovi. Byl ještě živ. Upřel na mne zrak strhaný a plný nenávisti a řekl:

„Pse!“

Plakal jsem.

Blouznivec zemřel.

Vše marno.

Jsem vinen smrtí těch lidí, jsem vinen žalářem mnohých. Jak jsem to byl vychován, jaké lidi jsem to ctil, jaké knihy četl, že jsem byl tak bibý a tak zbabělý?

Och, lituju, lituju, krvavě a marně lituju.

Jedinou útěchou mně je, že by to v Rakousku státi se nemohlo. V Rakousku vládne jiný duch a poslanci by to nedovolili.

——

Mnoho jiných špatných a podlých věcí jsem vykonal.

Byla by to celá kniha.

Sedím a dumám.

Přemýšlím, jak mám svůj život zařídíti, abych aspoň poněkud smyl svoje viny.

Je třeba učiniti něco velmi hezkého, bohumilého, lidem prospěšného.

Ptám se boha, neodpovídá.

Nejsem ve stavu milosti boží.

Ďábel však, jenž se usadil za hříchy mé v ubohém mém srdci, ďábel-ponoukač a svůdce mně stále a stále našeptává, abych bouřil lid a vléval mu v duši nenávist.

O protimluvech v socialní demokracii.

I.

Sociální demokracie od dob svého ustavení jako politické strany socialistické, podrobena byla různým změnám, prodělala a prožívá různé vývojové etapy, znamenající vždycky a ve všech případech odklon od původního socialistického karakteru. Po řadu let již lze pozorovati ve straně soc. demokratické stále více se vzmáhající a stále nebezpečněji propukající konflikty mezi základními ideami a taktikou strany, v politických i hospodářských zápasech, přizpůsobovanou prostředí, v němž má docíliti úspěchu a následkem toho nutně kompromisující s dnešní společností a ji representujícími státními útvary. To je nejvíce patrno v Německu, kde není strany radikálně měšťácké a kde tuto úlohu, její provozování, převzala strana soc. demokratická. A výsledky této činnosti jsou vskutku podprůměrné a žalostné. Strana, za kterou stojí millionv voličů, nemůže na vládě vynutiti ani takovou svobodu slova jako mají v Nizozemí, nebo svobodu tisku jako mají v Anglii, nemůže zabrániti oktrojování zákonů o shromažďování a nemůže zabrániti pohromám, postihujícím dělníky v hospodářských a námezdních zápasech. Jsou to logické následky politické taktiky sociální demokracie, ztrativší jako hnutí povahu socialistickou úplně.

Od kongressu r. 1894 do Gotty svolaného, kdy kompromisy mezi sociální demokracií a dnešním společenským pořádkem dostoupily vrchole, datuje se úpadek socialistického cítění ve straně soc. demokratické nejmarkantněji. Bernstein a Volmar stávají se duševními vůdci strany a první prosazuje revisionism, druhý oportunní politiku na celé čáře. Konečný cíl socialismu, vyvlastnění kapitalismu, jest pro Bernsteina a Volmara neuskutečnitelným, v nejlepším případě aspoň na dvě tisíciletí vzdáleným snem. Proto raději pracují pro reformování stávajícího státu. Ukazují pohodlnou a příjemnou cestu, nikterak nebezpečné palliativy do současné společnosti. V přípisu zaslaném předsednictvu sjezdu r. 1898 ve Stutgartě konaném Bernstein mezi jiným píše: „Pro mě cíl socialismu není vůbec ničím, strana jest mi vším.“ A dále píše: „Taktika není pro mě jenom prostředkem, nýbrž principem.“ Tedy jak z uvedených dvou úryvků jest patrno, není Bernstein ničím jiným než radikálním měšťákem, jehož theorie se podstatně neliší od theorií radikálních měšťáků u nás, také příležitostně koketujících se socialismem, jehož konečný cíl stejně jako on, prohlašují za neuskutečnitelnou nebo strašně vzdálenou utopii. A charakteristickým dokladem úpadku socialistického ducha a cítění sociální demokracie německé je ten fakt, že reakční názory Bernsteina a družiny stávají se ponenáhlu všeobecnými na úkor původních a základních, v podstatě úplně protichůdných principů strany soc. demokratické, která vybudovala svoje nauky na podkladě základních národohospodářských principů K. Marxe. Jak a pokud se Marx ve svých theoriích mýlí, nebo do jaké míry jest národohospodářská soustava jeho opodstatněna, jest nám v této úvaze lhostejno. Nás bude zajímati ta okolnost, pokud a jak dalece sociální demokracie jest v rozporu se základními principy a ideami K. Marxe, na kolik se zpronevěřila původním zásadám, jak dalece opustila půdu socialismu.

Marx při svém národohospodářském studiu příčin a následků různých zjevů a příznačných faktorů ve výrobě, kterážto pozorování spadají do prvních dob vzmáhajícího se moderního způsobu výroby, zřejmě překvapen ohromností převratu, který v té době nastal nejen v průmyslovém, ale také i v sociálním a individuelním životě vůbec, pod ohromujícím dojmem těchto změn, sestavil svoji nauku o dějinném materialismu. Soudil, že všechny úkazy v sociálním, politickém, kulturním, ethickém i individuelním ohledu jsou toliko vrchní stavbou, na základních ekonomických poměrech vybudovanou. Tímto způsobem došel k názoru, že celé dějiny lidstva byly a jsou určovány a podmiňovány způsobem současné výroby. Dle této theorie jest individuum produktem současných hospodářských poměrů a nemá naprosto žádný vliv na formaci dějinného vývoje. Na základě těchto

předpokladů, opíraje se o svoji nauku o materialistickém nazírání dějinném, předpokládá a předpovídá další vývoj sociálních poměrů a jejich utváření v budoucnosti.

Dle Marxe sleduje kapitál železný a nerozborný zákon, který docela přirozeně a logicky vyúsťuje v koncentraci kapitálu. Malé a střední podniky průmyslové musí nutně ustoupiti velikým podnikům a takovým způsobem bude se kapitál soustřeďovati v rukou několika málo kapitalistů, které nebude za těžko vyvlastniti. Očekává tedy převrat a sice politický. Proletariát svým zastoupením v parlamentech má se na tento převrat připraviti a po jeho uskutečnění vlastní diktaturu zavésti. To jest v hrubých rysech co nejstručněji podán nárys Marxovy theorie, do níž ze sociálních demokratů první průlom učinil Bernstein, který dokazuje zcela správně, že koncentrace kapitálu nikde, ani v Anglii, která byla předmětem Marxových studií, nepokračuje způsobem, který on předpokládal, nýže tíhne k decentralisaci. Ale Bernstein je příliš měšťákem; aby na základě nabytých poznatků došel k nejkrásnějším důsledkům, jej ani nenapadne. Spokojí se pouhou kritikou a místo vyvrácení nauky o politickém převratu snaží se dokázati, že revoluce jest naprosto nemožnou a popírá socialism vůbec. Dovede se rozehřáti pro různé sociálně politické reformy a nic více. A že Bernsteina vesele následují jiní a že je jich stále více, jest pro sociální demokracii příznačným zjevem, který je předzvěstí rozkladu, při kterém soc. demokracie ztratí socialistický ráz docela.

Dva proudy jsou ve straně soc. demokratické patrné. Jeden, který podle svého konečného cíle zasluhoval by názvu socialistického, který ale řídí se nepraktickou taktikou a druhý, praktický a reformační, který už vůbec nemá nárok na přívlastek socialistický. A tento druhý, z pola měšťácký proud stává se všeobecným.

Oportunism vítězí a socialism jest zatlačován do pozadí. K urychlení tohoto odklonu od socialismu všemi cestami sociální demokracie směřuje a veškerými prostředky pracuje.

Že je tomu tak, dokážeme.

Josef Holub.

Jak vzniká myšlenka.

Člověk mimo jiných ústrojí a údů má pět smyslů a mozek. Smysly ty jmenují se zrak, sluch, čich, chuť a hmat, jež umístěny jsou na různých částech těla. Sídlem zraku je oko, sluchu ucho, čich umístěn je v sliznicích nosních, chuť na jazyku a části patra, hmat po celém těle, nejvíce však v prstech u rukou. Všecka tato sídla smyslů jsou spojena s mozkem a přenáší své pocity a dojmy mozku, který je roztřiďuje a ujasňuje a tak vzniká myšlenka, již proslovujeme jazykem (tak vzniká řeč) neb píšeme na papír (tak vzniká četba).

Přirozený pochod vzniku myšlenky, vysvětlený různými badateli, poráží úplně církevní názor, že mysliti je vlastností duše a zároveň ukazuje snahy různých náboženství v pravé jejich podstatě. Náboženství římsko-katolické po 1900 let vnucuje člověku názor: Bůh dal člověku rozum, bůh dal člověku svobodnou vůli. Zatím však církev sama zakázala všecky náběhy k volnému užívání rozumu a bádání o podstatách věcí, činila meze vývinu lidstva, formujíc dosah a možnost myšlének, prohlašujíc za kacířské všecky myšlenky vzniklé volným bádáním a zažíhala hranice, aby udržela vládu v nitru člověka a i nad jeho tělem.

Smysly i mozek mohou se vyvíjeti, poskytuje-li se jim možnost působnosti. A tu zvláště mládí a dětství potřebuje, by vzníceno bylo pro samostatné bádání, vlastní tvorbu iniciativu, by mohlo v mužném věku jednati účelněji než předcházející generace, které neměly možnost užívati volně smyslů a mozku a proto zůstávali myšlenkově omezení a tělesně v hospodářském otroctví kapitálů. Myšlénkami a jejich soustavami prohlubují se názory jiných, ukazují různé směry, a cíle, jakož i jednotlivé prvky různých snažení, vzbouzí se vše, co je schopné růsti a vyspívati; myšlenka tvoří základ obrodných snah a jest v dnešní době činitelem předcházejícím čin oproti dřívějším dobám, kdy lidstvo jednalo téměř bezmyšlenkovitě a pudově a vyvrcholuje v oněch krásných myšlenkách, pojatých dnešními lidmi, za něž musí lidstvo ještě staletí zápasiti a prodělávati řady vývojových procesů.

Řečí a četbou šíří se myšlenky, usoustavňuje se agitace, budí se dav, získává pro organisace. I naše mládež, chápajíc nutnost rozšíření myšlének, uskutečnila časopis, jehož účelem bude rozšiřovati obzory mládeže, vyjasňovati otázky a problémy a rozšiřovati ideu anarchistickou. Chceme, by idea stavší se naší životní silou, obrodila a vznítila více mladých niter, stala se vzpruhou v každodennosti a rozproudila prudce společenský život, jenž formálně a lenivě se dosud pohyboval.

Všichni, kteří mají s dostatek zájmu na rozkvětu myšlénky a na organisacích mládeže, jež v budoucnosti po starých zvednou prapor všelidských snah žádáme, by svůj zájem osvědčili svojí spoluprácí. Petr Pech.

Petr Kropotkin:

Dva hlavní proudy Revoluce 1789—1793.

Dokončení.

Na druhé straně, dlouho již před rokem 1789 vstoupila Francie do období povstání. Nastolení Ludvíka XVI. na trůn r. 1774 bylo signálem k celé řadě bouří z hladu. Trvaly až do r. 1783. Pak následovala perioda poměrného utišení. Ale již od r. 1786 a zvláště od r. 1788 selské bouře vznikaly s novou silou. Bída a drahota byly hlavním popudem bouří prvého období. Vedle nedostatku chleba, který byl stále příčinou povstání, byla zde touha, neplatiti již feudální poplatky, které dohánělly sedláky ke vzpouře. Až do r. 1789 stále rostl počet těchto bouří, až konečně r. 1789 zevšeobecněly na celém východu, severovýchodu a jihovýchodu Francie.

Selská bouře není však ještě revolucí, i když na se vezme tak hroznou podobu, jakou mělo povstání ruských sedláků r. 177 pod korouhví Pugačova. Revoluce je nekonečně více než řada povstání na venkově a ve městech. Je to více než pouhý zápas stran, ať již sebe krvavější, více než pouliční boj a daleko více než pouhá změna vlády, jako tomu bylo ve Francii roku 1830 a r. 1848. Revoluce je rychlý převrat — v málo letech — zřízení, která po celá století se zakořeňovala do půdy a která zdála se tak pevnými a neochvějnými, že i ti nejprudší reformátoři sotva se ve svých spisech na ně odvažovali útočiti. Je to pád, rozdrobení provedené v několika málo letech, všeho, co do té doby tvořilo podstatu života sociálního, náboženského, politického a hospodářského určitého národa, vyvrácení přijatých idejí a běžných pojmů o složitých výtazích mezi všemi jednotkami lidského těla. Konečně je to zrození a rozvoj nových pojetí na základě rovnosti — pojetí, která brzo stávají se skutečnostmi a počínají ozařovati sousední národy, zvracují svět, udávají program příštím stoletím, své problemy, vědu, rozvoj hospodářský, politický a mravní.

Aby byl cíl podobného významu dosažen, aby nějaké hnutí nabylo rozměrů Revoluce, jako tomu bylo r. 1648—1688 v Anglii a r. 1789—1793 ve Francii, nestačí, aby vzniklo ideové hnutí ve vzdělaných třídách, — byť i bylo sebe hlubší; a též nestačí, aby došlo k bouřím mezi lidem, byť i byly sebe četnější a rozsáhlejší. Je nutno, aby revoluční činnost, vycházející z lidu, shodovala se s hnutím revoluční myšlenky, vycházející z řad vzdělanců. Je třeba spojení obou.

Proto francouzská Revoluce, zrovna jako Revoluce anglická století předcházejícího, vznikla v době, kdy měšťáctvo po předcházejícím obsáhlém čerpání ze současné filosofie, došlo k uvědomění si svých práv, pojalo nový plán politické organisace a silno jsouc svým věděním, nuceno potřebou, cítilo se schopným uchopiti se vlády, rvouc ji z rukou palácové šlechty, která svojí neschopností, lehkomyslností a hýřením hnala království do úplné zkázy. Samy však o sobě, buržoasie a vzdělané třídy, nesvedly by ničeho, kdyby následkem četných okolností nenadchly se současně davy selského lidu a obdobím neustálých povstání, trvajícím čtyři léta, nedodaly nespokojencům středních tříd možnost potříti krále a dvůr, zvrátiti stará zřízení a úplně změniti politický režim království.

(Z knihy „La Grande Révolution.)

Hlídka organisační.

Králův Dvůr n. L. Zdejší mládež naše čile koná výchovnou práci a překonává tisíceré obtíže. Při schůzích probírají se otázky rázu všeobecně výchovného, aby poskytnuty byly mládeži základní vědomosti. V posledních dvou schůzích přednášeno na thema „Jak vzniká myšlenka“ a „O vývoji tvorstva“. V prvém případě osvětlen byl náležitě vznik myšlenky, jako výslednice součinnosti smyslů a mozku. V druhé schůzi, jež byla dosti četně navštívena, přednesl kam. P. delší proslov, v němž vystihoval jednak vytváření se zeměkoule a zárodky života na naší planetě vůbec, jakož i různé vývojové procesy, jež tvorové musili prodělat, než z počátečních jednobunečných živoucích bytostí vyspělo se v tisíce různých druhů živočišstva a rostlinstva a objevil se na zeměkouli v předhistorické době tvor, jenž byl předchůdcem člověka. Program schůze byl se zájmem sledován a živě bylo debatováno o názorech přednešených. Jest si jen přáti, by mladí kamarádi všichni jevili stálý zájem na našem organisačním životě, abychom vytrvalou prací trvale zapustili kořeny do půdy a odstraňovali malý zájem, jež po většině mládež všichni své povinnosti, navštěvujme schůze v královdvorská na věcech výchovných má. Plňme čas, plaťme řádně příspěvky, a přivádějme stále nové členy do naší organisace!

Klub mládeže „Ratolest“ koná své výborové schůze týdně. Spolková místnost nalézá se v pivovarské pivnici, kde též možno se přihlásiti každou neděli dopoledne za člena. Korespondence, přihlášky členů, schůzí, buďtež řízeny na P. Pecha, Příčka 1120, Dvůr Král. n. L., členské příspěvky na Karla Václava, Městská Podstráň 1007.

Z Náchoda. Dne 30. června sešli se zdejší mladí kamarádi, aby porokovali o tom, co je třeba ihned dělat. Byli mladí mezi sebou a také otevřeli jeden druhému své srdce, vzpomenuli nedávné minulosti a z této vytěžovali pro přítomnost a budoucnost. Hovořeno o významu mládeže v hospodářských bojích textilníků a bylo uznáno, že mládež musí státi v předním šiku bojujících. Ustanovil se též úsporný kroužek, jehož účelem bude vzájemná finanční výpomoc v nezaviněné tísni. Jednomyslně uznáno chybným, že mládež v minulé stávce nevlastnila nějaký reservní fond, z kterého by rovným dílem se podíleli mladí lidé a tak byli osvobozeni od starosti platiti nejnutnější stravování. Tím by odpadla nutkavá povinnost starati se o nejnutnější živobytí, mladí lidé by nebyli nuceni z míst, kde stávka vypukla, odejíti a svou energii by mohli obrátiti tam, kde ve stávce jí je nejvíce zapotřebí. — Hovořeno také o agitaci tiskem. Prozatím ustanoveno, by každý kamarád předem zaplatil dvě čísla „Mladého Průkopníka“ a jedno vždy dal nebo prodal svému spolupracujícímu příteli. V důsledcích tohoto usnesení objednáno 60 ex. M. P. Toto usnesení by mohli učiniti kamarádi i z jiných míst a tak bychom účelně pracovali nejen k zajištění vycházení Ml. Průk. měsíčně, nýbrž i ku změně jeho ve čtrnáctidenník. Jestliže odhodíme liknavost a chopíme se práce, jistě se zcela lehce uskuteční, že v každém větším místě se rozšíří Ml. Pr. ve stu exemplářích. Pohleďme jen na mládež stávajících politických stran, jak ona s nadšením pracuje. A my bychom měli býti jich činností zastíněni? Náš cíl převyšuje programy všech politických partají a tudíž vyžaduje úpornější činnost. M.

Z Turnova. Není mnoho měst, kde by bylo tolik mládeže jako zde, a ještě méně je takových, kde by mládež byla tak lhostejna k organisační činnosti ve směru socialistickém a protivojáckém, právě jako zde. Jen tanec, pitky a „frajerství“ vyčerpávají veškeru snahu a úsilí mladých hochů i děvčat. Neupíráme nikomu právo na zábavu a radovánky, zvláště pak ne mládeži, která by měla jásat a žít vskutku radostně. Ale jak možno být ustavičně veselým, když tolik bídy a utrpení kol sebe je zříti, jak možno žít úplně bezstarostně mladý věk, když vetché, staré, zmrzačené, práce i života neschopné postavy ubožáků vtírají se mimoděk v mysl a kladou nám otázku: „Jak bude s námi, až sestárnem?“ — Dnešní společnost nedává záruky radostnějšího stáří. Nutno přiložit ruce k činům, jichž výsledkem bude volná společnost. K tomu účelu sdružují se mladí lidé stejných snah ve skupiny a zakládají organisace socialistické mládeže, by měli účelněji rozdělenou a usnadněnou práci. Leč není toho pochopení, kolik by bylo žádoucno a zde v T. je až urážející lhostejnost. Kdo z mládeže turnovské chtěl by súčastniti se agitačního ruchu a býti činným, přistup k našemu klubu ml. „Ratolest“, přihlášky čiňte u kam. Erneckra. — Tento měsíc 21. konat tu bude nár. soc. mládež slavnost odhalení pomníku Hugo Kepkovi, antimilitaristovi a obětí rakouských žalářů. Nemá to i nám být pobídkou ku práci a snaze oplatit rány? —r.

Z Mostu. Mládež, sdružená v dramatickém odboru zdejšího Dělnického vzdělavacího spolku, pořádala dne 16. června výlet do Hořan. Výlet byl i návštěvou tamnější naší organisace a súčastnilo se této návštěvy 65 osob, většinou mladých kamarádů. Před tímto výletem konala se měsíční schůze, v které důvěrník kam. Matoušek v krátké řeči nastínil předcházející hnutí naší mládeže, příští jeho úkoly a odůvodňoval návrh k svolání sjezdu mládeže. Po řeči rozpředla se živá debata, jíž účastnilo se více mladých kamarádů. Bylo usneseno svolati v nejkratší době předběžnou poradní konferenci, na které by stanovena doba, kdy sjezd má býti konán a zda má býti pořádán samostatně nebo společně s našimi odboráři. Je přáním nás všech, aby hnutí naše zde v Mostě tak slibně započaté, nezastavilo se na poloviční cestě, ale kráčelo dále za naším ideálem, pro který naši kamarádi trpěli v pankrácké trestnici.

Ústí n. Orlicí. Ustavuje se zde skupina mládeže. Schůze budou 1. a 3. neděli v měsíci v restauraci p. Machka. Povinností všech členů se staň, by schůze řádně navštěvovali, rozšiřovali časopis mládeže a platili řádně příspěvky. Jen tak půjdeme ku předu. Dopisy adresujte Jos. Frajdl, Ústí n. O., Příkopy 137.

Machendorf. Naše mládež pořádala 30. června přednášku s programem „Národnost a socialism“. Kamarád Steinz ve své řeči vystihl vzájemný poměr těchto dvou činitelů a po přednášce rozpředla se dlouhotrvající debata, která svědčila o zájmu, s jakým byla přednáška sledována. Mladí hoši i dívky, konejte vždy řádně jako tentokrát svoji povinnost k organisaci mládeže.

Zprávy.

Dne 9. t. m. opustil pankráckou trestnici kam. Hofman, poslední strávník našeho antimilitaristického čtverlístku, který prodělával kriminální kůru. Před tím opustili pankráckou vilu kam. Herlas 20. června a kam. Sojka o čtyři později. Kam. Herlasa potrestal rektorát techniky ještě dodatečně, zdržením jeho studií o dva semestry. Hoši tedy Pankrác ve zdraví přežili a nechť jejich cesty život různě skřižuje, přece můžeme míti to vědomí, že nikdy ctiteli militarismu nebudou. Žalář vždy myšlenku posílil a čím více úderů, tím kypřejší půda.

Konfiskace 1. čísla Mladého Průkopníka prozrazovala, jaké péči se bude těšiti tento nově vzkříšený list, a že dojemná péče, které v tak hojné míře se těšil jeho předchůdce, je přenesena i na jeho nástupce. Zvykli jsme časté konfiskaci a stali se i případy, kdy naše listy byly v tiskárně zabavovány za 5 minut po předložení — tedy očividně nezákonně — ale, že Ml. Průk. byl tentokráte zabavován až po 3 hodinách, to je pro nás unikum. Zabavením 14 set exempl. vznikla nám škoda, kterou musí kamarádi hojnějším rozšiřováním nahraditi a doufáme, že tak učiní. Dlouhé rozmyšlení se pánů, nežli uznali M. P. dáti první křest, je věru zajímavé a nechali by se z toho vyvoditi různé dohady. To však by nezajímalo naše čtenáře a proto říkáme jen, že konfiskace byla bezdůvodná. Přes to nepodali jsme proti konfi-

skaci námitky, protože z přečetných případů jsme přesvědčeni, že pražský zemský soud dosud — vyjímaje případy, týkající se listu mladočeského — všechny námitky zamítl. Je to doklad k tomu, že soudcové jsou neodvislí. — Říká se: černá Morava docela neprávem. Censura sice je tam stejně rakouská, ale tamější soudcové již často rozhodli o tom, že censorův mozek je v nepořádku a učinili zlomyslnému poškozování přítrž. Máme v rukou rozhodnutí soudu o námitkách, jež podal vydavatel zaniklého časopisu Práce, které v několika bodech konfiskaci zrušilo. K vůli zajímavosti, citujeme opodstatnění zrušení námitek. Tož: „Pokud se týká čís. 2. v odstavci IV., kdež se mluví o odstranění vojenského soudu, kasáren a stálého vojska — a jak odst. V., kdež se praví „pryč se stálým vojskem, pryč s militarismem", neshledal soudní dvůr ve výrocích těchto žádného trestního činu a konfiskaci zrušil. Neboť jak již uvedeno, jedná tento článek o nynějším stavu Francie a reprodukuje program radikální strany v zemi té. Nelze proto za to míti, že směřuje k naší armádě nebo k oddělení této a jest již proto skutková povaha § 300. tr. z., pokud se týče čl. IV. zák. z 17. prosince 1862 vyloučena. Pojímá-li se ale článek jako brojení proti militarismu vůbec a tedy implicite i proti naší armádě, nelze stejně v něm nic trestuhodného shledati, poněvadž jak ukazuje na všech stranách se objevující hnutí mírové, jest příznakem naší doby, že rozmohla se všude snaha právě tyto instituce zahrnované pod jeden pojem „militarismus", když ne úplně odstraniti, tedy alespoň co nejvíce omeziti. — Za těchto poměrů nelze tedy spatřovati v projevu takové snahy něco trestuhodného." Z toho je zřejmo, že neodvislost je soudci různě pojímána a že ne všichni jsou vykonavateli censorových přání.

Persekuce chorvatské mládeže neutuchá a dle sporých zpráv vychází na jevo, že záleží mnohým po vyznamenání toužícím čmuchalům na tom, aby hnutí spiklenecké bylo „široce rozvětveno". Velké pozornosti pražské tajné policie těšili se Chorvaté a též i jiní jihoslovanští hosté, zavítavší do Prahy k sokolskému sletu. Pozornost policie byla tak očividná, že až provokovala. Mnoho Chorvatů, Dalmatinců, kteří měli v úmyslu jeti ku pražským slavnostem, bylo pozatýkáno a tak do Prahy přišlo jich jen nepatrné množství.

U kam. Mareše byla vykonána za vedení známého komisaře Slavíčka domovní prohlídka, po níž byl kam. Mareš zatčen a podroben zajímavému výslechu. Po výslechu byl opět propuštěn na svobodu. Proč prohlídka byla provedena a co páni všechno hledali, není určitě známo. Snad ono „široce a dlouze rozvětvené spiknutí".

Žádáme naše kamarády o zasílání důležitých zpráv z jich nejbližšího okolí. Též kamarádi, dlící v cizině, mohli by si na nás vzpomenouti vylíčením skutečných poměrů v zemi, v níž se nalézají. Zprávy mohou býti stručné, a pokud možno vztahující se k životu a hnutí mládeže.

Sokolský slet v Praze, nehledě k řinčivému, prázdnému vlastenectví, byl ukázkou vzácnou, protože není vždy k vidění massu 10 tisíc cvičenců a 6 tisíc cvičících žen na ohromném prostranství vykonávající řadu prostocviků, působících svou přesností výkonu nezapomenutelným dojmem. To ovšem je povrch, lesk vnějšku. Každý líc má svůj rub. Ideální Tyrš a zakladatel Sokola Fügner sotva jistě si nikdy nepředstavovali, že Sokolové přijmou od vlády, vždy vůči národů se nepřátelsky chovající, opravdu almužnický dar 10 tisíc korun; také jistě si nepředstavovali, že k slavnosti „Sokolů" přijede klerikální ministr, jakým je nynější min. vyuč. Hussarek. A lidé, pamatující persekuce za místodržitelování bývalého a nynějšího knížete Thuna, jistě si ani před třemi léty nepomysleli, že tentýž Thun bude předmětem ovací obecenstva, jen proto, že uspokojivě zamával svým cilindrem. Známý je výrok kn. Thuna: „Čech je buď hulvát, nebo líbá ruku".

Branné předlohy učiněny zákonem. Ty, kteří přispěli k jich uzákonění, bude proklínati tisíce rodin. Jak je směšná fráze říkající, že století dvacáté počíná ve znamení demokratismu a vyvrcholení lidskosti, když skutečnost ukazuje opak. Parlament je jen zástěrkou špatně zakrývající absolutismus, jehož zřejmým projevem jsou až šíleně rostoucí výdaje na militarismus, který jistě neslouží a nikdy nesloužil lidu a je pravým výsměchem snah pravého humanismu. Stát potřebuje letos o 54 tisíc vojáčků více, to znamená, že odvodní komise, které počnou v druhé polovici t. m., působiti, musí odvésti tolik mladých lidí, kolik jich zvýšené potřeby „mírumilovného" Rakouska vyžadují.

Žádáme kamarády, by s námi sdělili adressy kamarádů, o kterých předpokládají, že by „Mladého Průkopníka" odebírali. Zejména potřebujeme adressy kamarádů z Falknovska, okolí Ústí n. Labem, Plzně a oblasti Nyřanské. Dále z čelnějších míst jihozápadu, jihu a jihovýchodu Čech.

Každého kamaráda budiž povinností rozšířiti „Mladého Průkopníka" všude, kde se mu naskytne příležitost.

Od redakce. L. ve Dv. K.: Po úpravě v příštím čísle otiskneme. — P. P. ve D. K.: Znám sám nedostatky, o kterých se zmiňuješ, ale za daných poměrů se nenechá zatím věc lámat přes koleno. Je nás velice málo k práci a tu jsme jí přetížení. Dopis určitě zašlu a s ním i bilanci. Pozdrav! — R. z B.: Pokyny k zakládání knihoven uveřejníme v nejbližším čísle M. P. nebo i jinak je rozšíříme a org. mládeže zašleme. — S. z H.: Jednolistovou přílohu M. P. zařídíme ihned, jakmile se kam. postarají o upevnění finančního základu M. P.

Od administrace. Kamarády kolportéry žádáme o vrácení zbylých exempl. 1. čísla Mladého Průkopníka. Potřebujeme je k agitaci. Dále zdůrazňujeme: **Přední podmínkou trvalého vycházení Ml. Průk. a případně jeho změny ve 14-denník, je řádné a dochvilné placení kolportáže a postupné zvyšování nákladu.** Nadšení nesmí vyprchávati v prázdných frázích, nýbrž musí se uplatniti v řádném plnění povinností!

Za kolportáž Mladého Průkopníka jsme obdrželi: Zemek, Kopisty K 1.20, Andra, Žižkov K 2.—, Johan, Praha K 2.25, Šnobl, Záluží K 3.—, Erneckr, Turnov K 2.40, Lokajíček, Smečno K —.96, Buryšek, Březánky K 1.80, Marián, Vídeň K 1.80, Kovář, Ledvice K 3.60, Sojka, Karlín K —.60. (V minulém čísle Zádruhy byl kvitován obnos 53.02, které nám zaslala Králové-Dvorská organisace, jako výsledek sbírek K. D. organisací uspořádaných. Podrobnější kvitování těchto příspěvků bylo již uveřejněno v Zádruze.) — Příspěvky na Ml. Průkopníka: Org. v Kuchelně K 10.—.

Vydavatel a zodpovědný redaktor **Michael Kácha.** — Tiskem **Ant. Reise,** Praha-Vyšehrad.

Číslo 3. Roč. I. Praha-Žižkov, 8. srpna 1912. Číslo za 6 hal.

MLADÝ PRŮKOPNÍK

Periodický měsíčník. Vede Josef Holub.

„Mladý Průkopník“ vychází každý druhý čtvrtek v měsíci. — Redakce, administrace a expedice je v Žižkově, Jeseniova ul. čp. 1164. Všechny zásilky na „Mladého Průkopníka“ adresujte: *Michael Kácha, Žižkov.* Roční předplatné K 1·—, do Německa K 1·12, ostatní ciziny K 1·36.

Opět jeden zmařený život.

Studoval na jičínské střední škole.

Byl to hoch příliš přímý, než aby se stal miláčkem profesorů-pedantů, kterým již dávno zamřel cit a steré opakování jednoho a toho samého předmětu vysušovalo i mozek. Říká se talentovaný, ale on nebyl „talentem“ a proto na své profesory a jejich maroty díval se shovívavě a mládí začtveračilo si vtipem, jak krev a síla mládí dovede jen stihnout. Nebyl „talentovaný“, byl ale originální; totiž: mezi stem i snad větším počtem vyníkal. Čím? Těžko říci, ale profesoři neměli jej rádi, protože cítili (zvláštní pěstění citu u profesorů), že není jen žákem, a tak často zakašlal mnohý z nich suše zlé to znamení, když postřehl u něho jistý klid, sebevědomí. Ani nedbal zlého výstražného znamení, nebál se, co jiní spolužáci trnuli strachem.

Takový profesor nemá rád vztýčené čelo, přímý pohled. Dráždí ho to a říká takové otevřené přímosti drzost. On, pan profesor, se vždycky krčil, uhýbal s cesty, skromnil, jak jen takový český profesor dovede, a také snažil se vychovati samé uskromněnce, plazivce. Náš hoch se ohnout nedal, všem nástrahám odolal a oni ho přec na konec zlomili. —

Maturita!! Slovo, před kterým se chví každý student středoškolský. Bič v rukou profesorů, kteří se dovedou mstít, zejména těm, co mají „drzé čelo“. Proč se mstí? Snad i ze studu, že jsou sami tak zakřivení, tak nesrovnatelně křiví v porovnání s přímostí a odvahou takového „drzce“.

U maturity pitvorná otázka stíhá pitvornější, všechny otázky jsou proneseny takovým zlým hlasem, jako by nehtem po stěně škrabal... a konečně je smělec chycen, houpá se ve smyčce několika pitvorných, tak podloudně daných nebo tak ďábelsky za sebou kladených otázek.

Hoch zblednul, vzpomněl bezpochyby na bolest rodičů, jich zklamání, když jim zjeví, že nepřeskočil překážku... Propadl u maturity.. Takový divný pocit jím jako studená sprcha přešel. Snad uražená hrdost. Biflouni, hlupáčkové bez vůle, skrčenci, jichž instinktivně nenáviděl, budou se mu šklebiti... a znovu jím přešel studený pocit.

Opět uzřel vyčítavé zraky chudých rodičů, jak němě se táží: co teď? co's nám to učinil?

Takové věci dovedou ohnout. On však nebyl k ohnutí — zlomil se.

Šel k ostruženskému rybníku, přivázal k nohám těžký kámen a — — zmizel pod hladinou.

Ono přivázání kamene k nohám byl poslední jeho čin, prozrazující povahu hrdou, neústupnou.

Říká se, že samovražda je jistým druhem zbabělosti. Tato sebevražda jí však jistě nebyla.

Básník Machar věnoval tomuto studentu v nedělní besídce Času vzpomínku a v ní mrskal strouchnivělé řády středoškolské a celý ten mrzácký chór bezkrevných učitelů národa. Machar v besídce končí svou vzpomínku následovně: „Ubohý hochu... A kdyby byla aspoň naděje, že tvůj zavražděný život bude odstrašujícím příkladem pro budoucnost! Ne těm, kteří budou sedět v té škamně, kde jsi sedával ty, ale těm na katedře, těm tvým vrahům! Ale ti budou sedět zase s nůžkami školských řádů a ostřihovati každou svobodnější individualitu, každý výhonek kuráže, touhy po svobodě a volného ducha — neboť jsme a máme být národem otroků, duševních mrzáků, zakřiknutých dušiček, římských rabů, copařů, šosáků, slovem: potvor!“

A ještě něco. Čmáral jakýsi ze zaprodané redakce při zaznamenání této samovraždy přičinil sprostou poznámku. Snad to byl profesor, snad žurnalista, snad dopisovatel z Jičína, který rozkládá své rozumy v hospodě svým duševním příbuzným... nechť to byl kdokoli — byl podlec. M.

Dvojí zápas.

Pozorujeme-li veškerý život na naší zemi, poznáváme zajímavé zjevy u všech jednotlivých druhů tvorstva a nejhlavnějším rysem těchto zjevů je, že nutno všem jednotlivcům všech druhů zápasiti o existenci. Pravidelným zjevem v zápasu o existenci v kruzích živočišných pak je smrt jednoho tvora z jistého druhu živočišného, aby mohl žíti jednotlivec z druhu jiného. Tento fakt zdá se býti krutým, jest však nutným k životu a obyčejně se stává, že slabší a méně vyvinutý padá v obět silnějšímu a vyspělejšímu; na troskách umírajícího života rodí se živelná síla jiného, všeobecný vývoj tvorstva pokračuje, prodělává celou řadu procesů, z nichž silné a přirozené vychází co vítěz, žije, vyvíjí se stále ve vyšší a vyvinutější.

Boj o existenci v přírodě děje se v obrovské většině případů mezi jednotlivci z různých druhů, respektive silnějších a vyspělejších druhů proti slabším a jsou jen velmi výminečné případy boje o existenci mezi jednotlivci z téhož druhu živočišného.

U nejvyvinutějšího tvora, člověka, jest dobře pozorovatelno, jak zápas o existenci je mu usnadněn, ježto převyšuje duševní převahou ostatní tvorstvo, využívá všech jejich sil k usnadnění svého zdebytí. Výhodné životní podmínky, jež má člověk oproti ostatnímu tvorstvu, neučinily však člověka šťastnějším, ježto mimo boje o existenci v přírodě jest mu probíjeti se v zápase o existenci s celou soustavou dnešní společnosti a prodělává mimo to ještě zápas o lidskost. Revoltuje proti všem institucím, jež ho poutají, proti všem tradicím a vykořisťujícím systémům a vše, co deptá jeho lidskou přirozenost, zvrhá jeho myšlenky, chtění, touhy a práci v účel nepravý. Člověk, nejvyvinutější tvor, s mozkem a smysly, poskytujícími mu možnosti přehledu, kritiky a odvozování důsledku ze svých pozorování, ten člověk s jeho směšným a drzým titulem „pána přírody“ prožívá více bolestí, více je omezován než nižší druhy tvorstva, je otročen a ubíjen jednotlivci z téhož druhu člověk, v zápase o lidskost zmítá se všecko člověčenstvo, stále příkřejším příbojem zachvívá se celá společnost, sorganisovaná k formálnému životu bez vznětů, hlubokých citů a do výše pnoucích se snah, a stálé nové a smělejší myšlenky dávají tušit lepší budoucnost.

Tyto zápasy o existenci a lidskost, podnikané předvoji socialistickými z řad dělnictva, myslitelů a básníků, potřebují stále nových bojovníků, již by sebevědomě a se zápalem vrhali se ve vlekoucí se zápas, již by přinášeli idei lidskosti upřímné záchvěvy svých niter, výmluvnými fakty a myšlenkami získávali a probouzeli zdeptaný dav, a uvědomíce si dnešní situaci, kdy nuceni jsou dávati svoji životní sílu za maličkou mzdu v obět několika vládnoucích, by dovedli pro své vlastní lepší a pro celou lidskou společnost dáti své síly ku prospěchu celého lidstva a přibližovali tak obrození lidského života v přirozený vývoj vyspívání k idei lidskosti, jež sama bude se vyvíjeti v nekonečných přeměnách, předcházejíc svoje uskutečnění.

BESÍDKA.

Stefan Żeromski:

PO SEDANU.

Po šest dní pluk dragonů pruských stíhal zbytek našeho praporu. Utíkali jsme o hladu, beze spánku, slepě jako malé stádo ovec. K našemu neštěstí bez ustání pršelo: v lese nebylo možno spáti. Podešve našich kamaší odneseny byly v kraj vzpomínek, a my nemajíce jich běželi bosi po jehličí a pahýlech lesních, po kamení a písku. Nohy nám otekly od ran, ten i onen zůstával v lese odpočívati, a kdo ví jaký ho potkal osud...

Druhého dne vymknuli jsme se Prušákům na velkou vzdálenost a došli k večeru ke dvorci, ukrytému mezi horou a lesem. Pospíme si! Jaká to rozkoš nadzemská. Ta strašná nutnost, silnější než obava smrti, svalila nás s nohou jak jen hospodář nastlal slámy ve veliké síni domu. Usnuli jsme bez jídla po dlouhém postě, nesvlékajíce se z promoklých a lnijících hadrů.

Já, ačkoli jsem hrdinsky usnul, vzbudil jsem se první, když mě dusil dým. Usedl jsem na lůžku a, ač jsem byl ospalý, jal jsem se orientovati: plameny šlehaly mi do očí. Vzchopil jsem se a tahal soudruhy za vlasy. Byli jsme podkouřeni. Dým jako z komína tlačil se do naší síně ze dveří sousední jizby, stavení na dvoře hořelo, rozléhal se hluk a lomoz. Ten a onen ze soudruhů, které jsem tloukl do tváří a rval za pačesy, sahal po bodáku, aby mně probodl, ale padal bezvládně. Probuzení pomáhali mi, vysadili okno a táhli k němu spící. Rychle všichni vyskákali.

Vyhrabav ze slámy svou zbraň, připásal jsem bodák a číhal u okna. Stále se rozléhal tlumený hluk: Pobíjeni byli po řadě jako kachny. Vlasy vstávaly mi na hlavě.

Skočil jsem do dveří, odkud vyrážel dým, míjel jsem pusté světnice osvětlené pruhy krvavého světla, vnikajícího okenicemi, a duše se kouřem došel jsem do nějaké síňky. Roztloukl jsem okno, vytrhl okenici a skočil v kupu bezu rostoucího tu pod okny. Za bezem táhla se blátivá cesta, ke které dosahovala rovina řídce porostlá

V mladém člověku, v němž ještě společnosti nepodařilo se ubíti přirozené tužby nezdravou výchovou a dalším duševním i hospodářským otroctvím, jeví se mnoho příznačných pocitů pro jiný životní směr, než jaký mu prostředí vnucuje. Celkový vliv však způsobuje, že značná část plánů a snů ustoupí před nátlakem okolí, tak zvaným praktickým věcem, totiž: kšeftaření, poklonkování, prodávání sebe, kompromisování, podlézavostí a jiným. Myšlenkově prohloubenější jedinci, nepodléhající prostředí, zůstávají osamoceni, a později, získavše sympatisující, zakládají organisace, ve kterých uskutečňují zdravý náběh ke zrušení institucí, nesoucích dnešní zločiny a ubohost vychovávají do života mládež, získávají a lidstva, a tím poskytují možnost evoluce.

Mladý dělníče z tkalcoven, odsouzený celý život překládati dva člunky, mladý zemědělče, osévající pole, nikdy však nesklízející, horníče při světle kahanu, několik set metrů pod zemí, myslící mládeži, jež chápeš duševní hnilobu a povrchnost tak zv. intelligence, vy všichni, kteří cítíte drtící tlak poměrů, kteří pod dojmy zažitých bolů hledáte posily, osvěžení v přátelském prostředí, súčastněte se organisačního života naší mládeže. Chceme-li pracovati k zlepšení života, bíti se za lidskost, jíž jako lidé se správně dožadujeme, nečekejmé, až zabíjející prostředí ubije v nás nejlepší síly a nejkrasší myšlenky, až sebezáchrana nebude možnou.

Dokud mládí, síla a vzdor vyplývají z rozhořčeného nitra, dotud nutno se vší silou bojovat za snahy uznané správnými, za život svůj a celých příštích pokolení, bojovat za lidskost proti všemu, co ji degeneruje, ať již je to systém či jeho představitelé. Hloubka myšlenek, zocelená vůle a vědomí pravdy přinese nám vaše sympatie a pevně věříme, že súčastníte se naší organisační práce, chtíce rozšířiti svá poznání sesíliti svou individualitu ucelenými názory, státi se šiřiteli poznaných snah, bojovníky, odhodlanými pro veliké cíle dáti i sebe.

Mládí! Mládí! Opěvané básníky, zpodobněné díly umělců, zasněné a toužící mládí s jeho varem krve, s nadějemi novými pohlížíme k tobě! Pochopíš? Na tobě zakládá se budoucnost, tobě také patří. Chtěj, abys budoucnost učinilo samo sobě snesitelnější a přiblížilo se svojí úrovní k výškám, jež chceme dosáhnouti.

P. Pech.

O rovnosti.

(Z „Abecedy Svobodáře“.)

— Milý hochu, ohlédni se kolem a shledáš, že jsi obklopen lidmi, tvými bližními, že žiješ s nimi na zemi, která jim i tobě má poskytovati prostředky k životu.

Lidé jsou rovni tobě a ty jsi roven jim.

Věnuj mi na okamžik trochu pozornosti.

Když mluvíš o rovnosti, tu vysmívají se ti a ujišťují tě, že rovnost je jen utopií, kterou příroda sama vyvrací a že lidé přicházejí na zemi s organismy různě silnými a vyvinutými, že jedni jsou velice rozumově nadaní, druzí naopak slabého mozku a na základě těchto předpokladů snaží se ospravedlniti společenské nerovnosti, bídu

---

jalovcem. Skrýval jsem se v křovinách, větře Němce jak pes. Zdálo se mi, že na té straně není nikoho. Skočím, myslil jsem si, celý se třesa, ačkoli padaly na mne vichry hořící střechy, — proplazím se křovím... snad mně nespatří. Jedním skokem skočil jsem doprostřed cesty a opíraje se o ručnici chtěl jsem doplížiti se k prvnímu křoví... Náhle — ztrnul jsem. Proti mně jela rozvinutá jízdná četa. Na cestě špendlík nalezl bys od planoucího strašného požáru.

Stanul jsem uprostřed jako sloup, zdřevěněl jsem... Kdyby se zdrželi utekl bych jistě třeba plamenem — ale poněvadž jeli proti mě rychlým klusem, cosi mě přimrazilo. Na tváře nepřátel, na jich koně, hlavice palašů padala červená zář ohně.

Zvolna zdvihl jsem pušku a zamířil do středu pluku. Mířil jsem srdnatě do středu kolony asi tři vteřiny. Rána padla. Důstojník vytasil na mne palaš, máchnul jím, nachýlil se k hlavě koně a zvolna sletěl k zemi. Já v tom nasadil na ručnici bodák. Skočilo ke mně s křikem asi dvacet vojáků, mihlo se asi dvacet šavlí. Srazil jsem ze sedla prvního, který mě napadl, hnal jsem se bodákem po druhém, leč bodák zasáhl v prázdno — když tu uslyšel jsem, jakby náhle bylo zazvoněno asi v třiceti kostelích na všechny zvony najednou. Potom letěl jsem vzhůru, dolů, vzhůru, dolů, stále hlouběji, stále níže.

Hlas zvonů utichal jakby zanikal v hloub země. Nevím, jak dlouho to mohlo trvati.

Vystřízlivěl jsem na chvíli. V tom jsem cítil jakoby se mi lebka rozlupovala, na čele mně pálil strašný oheň. Když jsem se dotkl toho místa rukou, dva prsty vsunuly se v jámu. Krev širokým potokem zalévala mi oči, a vtékajíc do vlasů, úst a nosu, stydla.

Odhrnul jsem ji s očí, zdvihl jsem se na kolena, nalezl jsem hmataje pušku a kývaje se nabíjel jsem, nabíjel... Zdálo se mi, že jsem nabil, přiložil k líci a mířil na nepřátele, kterých tu skutečně již nebylo...

Ale znovu upadl jsem v šerou mlhu, kterou létaly jiskry červené, dlouhé jako krvavé žíly...

stojící proti bohatství, námezdnictví a kapitalismus, nevzdělanost a vyšší vzdělání a z toho nutnost zápasu mezi lidmi.

A tu se obyčejně obhájce rovnosti mezi lidmi zarazí a nenalézá pádných protidůvodů, protože zde zrovna jako i při všech ostatních rozhovorech o sociálních otázkách, nenecháváme se klamati falešnou definicí (výměrem), která stala se poznenáhlu. Dogmatem (větou vymezující, čemu nutno věřiti).

Rovnost mezi lidmi při zrození však existuje (stává), to jest, všichni lidé přicházejí na zem s vůlí žíti, mají hmotné i duševní potřeby, které jsou ve své podstatě u všech lidí si rovny: člověk hladový, je roven člověku hladovému.

Prvotní životní nezbytnosti jsou u všech tytéž a skutečná a úplná rovnost je vyjádřena následující větou:

— Všichni lidé, bez výjimky, mají vůli a právo ukojiti své potřeby a zužitkovati své tělesné i duševní schopnosti. Pravdou je, že tyto potřeby jsou u lidí různě vyvinuty, nemožno však vyvrátiti, že vůle a právo na život jsou u všech lidí stejny.

V tom a jedině v tom záleží pravá rovnost, na kterou nutno bráti zřetel a ji hájiti, neboť všem náleží právo na život.

——

O vlastnictví.

Pod tvými nohami leží kamaráde dobrá půda a ty, jako dítě přírody, máš jako tvoji bližní právo na život, právo, které nesmí ti nikdo odepříti ani zabrániti, aby jsi ho užil.

Odkud od jinud, ne-li ze země, možno čerpati životní prostředky?! Nuže, půda náleží tobě, zrovna jako tvým bližním. Využitkovati ji a čerpati z ní prostředky k životu nemá nikdo práva ti zabraňovati.

— Nuže, kdokoliv si přivlastní část tohoto společného pracovního nástroje, kterým jest půda, dopouští se skutku protispolečenského, neboť vlastnictví, to jest přivlastnění si jakéhokoliv kusu země, je krádež spáchaná na škodu celku.

A tak svatosvaté vlastnictví jeví se ve své pravé podstatě zhoubným a toto nedotknutelné dogma odhaluje svoji špatnost a ukazuje se jako protispolečenský zločin.

Půda je pracovním nástrojem, to jest prostředkem všem lidem k životu nezbytným. Kdokoliv si ji přivlastňuje, okrádá lidstvo a činí-li tak trvale, je jeho čin tím špatnějším.

Aby však toto bezpráví stalo se věčným a oprávněným, stvořila si společnost před dávnými věky nové bezpráví — autoritu, která jest postavením moci a síly nad právo, násilí proti spravedlivým požadavkům. Opírajíc se o ideu boha, stvořitele a majetníka všeho, vymyslila si a šikovně upravila povídačky, dle kterých tato základná mocnost propůjčuje některým jednotlivcům části země a o tuto základní nespravedlnost opírá všechna ostatní bezpráví. Nuže, kamaráde, nalož s představou vlastnictví, jako jsi učinil s představou boha.

Smutná a dojemná píseň

o čtyřech mládencích, kteří na trestající spravedlnost lidskou a staleté řády světské zapomenuvše, vojáky nabádali, podněcovali, svésti hleděli, aby tito povinnosti přísežně slíbené nekonali, začež z dopuštění Božího a skrze slavný senát odsouzeni byvše, v těžkém žaláři trpěti musili, toho roku, co bylo velké a znamenité sucho po vší zemi České, že lidem až i mozky vysýchaly, sepsaná a na světlo uvedená od Baldiho rok na to, tenkrát, co v Číně copy jsou nositi přestali a v zemi republiku zřídili, jakž toho příklad na zemi Francouzské viděli, onomu slavnému senátu na věčnou paměť z vděčného srdce věnovaná.

Zpívá se jako: Vězení, to vězení.

Kdo co píše, ten je bloud,
dostane se hned před soud;

zvláště jak o armádě,
to je hned po parádě,

jako s těmi mladíky,
co snáděli vojáky.

Armáda je dobrá věc,
ta se musí chránit přec.

Proto je odsoudili,
do žaláře vsadili.

Z justičního paláce
vezli je do Pankráce.

Pankrác pěkné stavení,
celičké je z kamení.

Ostříhané, umyté,
předvedli je tam před komité:

Co pak jste vy dělali,
že jste se na Pankrác dostali?

Naše vina spočívá
v § 222!

A to vy jste ti jisti
antimilitaristi.

Armáda je krásná věc,
ta se musí chránit přec.

Nadávat na kanóny,
na to jsou teď zákony.

Můžete těch o pravdách
přemýšleti o samotách!

Zavřen každý do cely
těžkým zámkem z oceli.

Borek plete punčochy,
ty mu schladí vrtochy.

Když bavlnu navlíká,
takto sobě naříká:

Kdybych byl dělal rechcum,
nemusel jsem teď dělat pensum.

Herlas lepí pytlíky
a fasuje velké culáky.

Ten že soáděl vojáky,
musí teď psát motáky.

Sojka botky zas dělá
na těch si moc vydělá.

Že jest soáděl dragouny
musí žvýkat blbouny.

Hofman lepí pytlíčky,
zpívá k tomu písničky,

že ho to tu nebaví,
v téhle díře smradlavý.

S cvočkama mají boty,
šlapou jima do noty,

když na luftě choději,
slunce svítit viději.

Vojáček je tam hlídá,
bajonet má u kvéra.

* * *

Kdo to slyšíš, uvažuj,
chraniž vlast a život svůj,

vojáky pak nesváděj,
radu tu z té písně měj,

jak každý ten mládenec,
jenž teď uvěří na konec,

armáda že hezká věc,
jež se musí chránit přec!!

Ferrerova škola v Lausanne ve Švýcarsku.

Anarchisté v Lausanne založili si přede dvěma lety (1. listop. 1910) volnou školu podle vychovatelských zásad Ferrerových, která z praskrovných začátků vyvinula se ve vzornou školu, jejíž úspěch jest již patrný. Je zajímava její malá historie. Vznikla z dobrovolných příspěvků kamarádů (od 50 centimů výše), byla zřízena bez veliké reklamy, ale se značnými obětmi jednotlivců. Nebylo možno najíti vyučovací místnost, neboť i v nejsvobodnější republice švýcarské dívají se na anarchisty skrze prsty, ale přece se začalo učit v malé místnosti, kterou škole poskytl dr. Wintsch. Ale tato místnost záhy již nedostačovala a tak se škola stěhovala s místa na místo; jeden čas se vyučovalo i na tržišti pod podloubím. Největší škůdnou této školy v jejích počátcích byl sám první učitel, člen tajní skupiny Volné myšlenky, znamenitý sice řečník, ale ledabylý učitel a špatný pedagog, jenž dovedl svobody vyučování využíti sám pro sebe, nestaraje se valně o děti, nýbrž pouze o to, aby dostával peníze. To bylo příčinou, že z přihlásivších se 28 dítek zbylo jich za 3 měsíce ve škole jen 12. I byl tento „učitel“ prostě vyhozen ze školy. A tu začal rozkřikovat, stavě se, jako by tomu kdo ví jak rozuměl, že svoboda vyučování ve škole vůbec je nemyslitelna. O tom ovšem, horlivě podporujíce jeho „odborné mínění“, psaly všecky měšťácké i soc. dem. tamější žurnály. Šlo jim o znemožnění volné školy, leč nepovedlo se jim to. Záhy byl dosazen jiný učitel, Mathiée, jenž začal se zbylými 12 dětmi, ale v krátké době vzrostl počet jeho žáků na 30 a ještě více jich bylo rodiči přihlašováno. Nemohly býti přijaty, poněvadž nestačila třída a poněvadž nebylo peněz na vydržení druhého učitele.

Již dvakráte konaly se roční zkoušky dětí z naší školy. Ve Švýcarsku musí totiž všecky děti ze soukromých škol odbývati veřejnou zkoušku před městským učitelem; kdyby v takové zkoušce neobstály, prostě takovou školu úřady zavrou; na to čekala policie, na to čekali měšťáci, ale zklamali se. Všecky děti z Ferrerovy školy složily tuto zkoušku tak dobře a hravě, že byly i městským učitelem zvláště pochváleny.

Letos 14. července byla školní výstava, jež obsahovala dopoledne veřejné vyučování před obecenstvem a odpoledne prohlídku školních prací. Z rozhovorů s několika občany, účastníky vyučování i výstavky, seznal jsem, jak byli naší školou nadšeni. A není ani jinak možno, neboť zde umí 10leté dítě daleko více, nežli — jak sám se pamatuji z Čech — 14leté ze škol státních.

A co je toho příčina? Učitel není zde bohorovnou autoritou, strach vzbuzující, rákoska zde nehvízdá střeštěně, učitel nestává se cizincem ani nepřítelem dítěte a proto děti rády chodí do školy a rády se učí. V tomto prostém a laskavém i rozumném poměru učitele k dětem vězí všechen úspěch školy.

Chodím často do naší volné školy, neboť je radostno viděti růsti ty mladé mozky v přímé intelligence, je krásné viděti, jak prostě, lehce a vesele si počínají v pracích, poněvadž nejsou sevřeny byrokratickou disciplinou, a porovnávám-li tuto školu se školou, do které jsem chodil doma v Čechách, stěží zadržím slzy vzteku — dnes marného? — nad... (nad čím? Kdo je vinen našimi tak mizernými poměry ve škole?) ... nuže, nad násilnickým státem a houževnatě jesuitskou církví — a nad passivností rodičů. Což není možno v Čechách zříditi soukromou školu? Je nutno stále a do nekonečna dávati mrzačiti děti ve veřejných školách? Vzpomínám — a myslím, že by bylo moudré i možné, založiti také v Čechách Ferrerovu školu; jen více iniciativnosti, pokrokové intelligence jest třeba!

V. Ort.

Anarchistické portraity. (II.)

Jean Grave.

Nelze mnoho o něm jako člověku říci. Nemá historie jako šťastní národové. Je v sebe uzavřen. Nemluví mnoho. Bez velkých potřeb. Neunavný pracovník. Uprostřed květin, které miluje, v zátopě brožur a knih spřádá své theorie muž, jemuž kdysi přezdělí, papež ulice Monffetard. Narozen 1854, otec byl ševcem. Syn přejal řemeslo otcovo. První léta byla krutá. Bída a nouze. Stykem s ní naučil se hlouběji přemýšleti o nespravedlivosti společenské. Přemýšlel a sebevzdělával. V dvaceti pěti letech ovládal dobře péro. Začal vykládati své theorie.

Vstoupil do skupiny guesdistů v Paříži. Byl již ale instiktivním anarchistou. 1879 zakládá v Ženevě s Reclusem Revolté, později přenáší redakci do Paříže. Po roztržce mezi socialisty a anarchisty vstupuje Grave do řad posledních.

Dlouhou dobu řídí Revolté. 1894 Revolté zaměněn v la Revolte přestává vycházeti. V době boje, bomb, zatýkání.

Jean Grave zatčen první. Vydal svazek: La société monrante et l'Anarchie. V něm velmi jasně vyložil anarchistické theorie. Kniha ševcovského dělníka vzbudila sensaci. O. Mirbeau píše k ní předmluvu. Mladý sociolog pronásledován a odsouzen na dva roky vězení. Kniha zničena.

Za několik měsíců předveden Grave před soudní dvůr spolu s dvaceti devíti jinými obžalovanými. Zahájen proces třiceti.

Veřejnost rozčilována atentáty Ravachola, Vaillanta, Emila Henryho. Žádala nemilosrdné vyhubení anarchistů. Justice s povděkem vzala na sebe vděčný ten úkol.

Proces zahájen 6. srpna 1894 před soudem seinským. Grave se první obhajoval několika slovy. Po plaidoyeru obhájce ve prospěch Gravea, zdvihl se Seb. Faure a pronesl obdivuhodně logickou a jasnou řeč, která žalostně pošramotila žalobu. Odsouzeni jen tři. Ostatní, mezi nimi Grave, osvobozeni.

Po procesu odseděl si Grave zbytek trestu, k němuž byl odsouzen dříve pro jmenovanou knihu. Zatím propaganda duarelistická pokračovala. Po vyjití z vězení překřtil Grave la Révolte na Temps Nouveaux, které dodne svydává. Zatím vydal řadu svazků sociologických, které lze považovati za velmi vhodně popularisující a v nichž lze sledovati vliv Kropotkinův: L'Individu et la Société[1]); la Société future[2]); l'Anarchie, son but et ses moyens[3]); la Société au lendemain de la Revolution[4]) a mn. j. Vydal i romány: Mal faiteurs[5]), les Avantures de Nono[6]), la Grande Famille[7]) a j. Je výborným popularisátorem ale špatným literátem.

Temps Nouveaux, akademicky studeným orgánem, přes svou studenost však zajímavým a řadou brožur vychovává Grave adepty anarchismu. Dovede najíti výborné spolupracovníky. Tof vše, co lze říci o starém apoštolu našich ideí. Jeho historie, tof historie jeho děl, listu, brožur.

A jeho dílo? Krátce shrneme:

Neobohatil theorii anarchismu novými ideami, rozbíral jen hlouběji výtky činěné idei a zkoumal taktiku anarchistů. Soubor jeho názorů je v „La Société future“*) a v „L'Anarchie, son but et ses moyens“**). Grave zdá se v mnohém dogmatikem. Zapomíná, že vše na světě se transformuje, i pojetí anarchistická. Ale svůj význam podrží jako první

[1]) Jedinec a společnost, [2]) Budoucí společnost, [3]) Anarchie, její cíl a prostředky, [4]) Společnost v zítřku po revoluci.
[5]) Zločinci, [6]) Dobrodružství Nona, [7]) Velká rodina.
*) Budoucí společnost.
**) Anarchie, její cíl a prostředky.

z těch, kdož rozptýlené myšlénky sebrali v systém, kdož logicky potírali výtky anarchismu činěné. Kéž by i u nás se našel Jean Grave, obětavý a neunavný pracovník na rozsáhlé a málo vzdělané roli anarchismu.

Hlídka organisační.

Z Mostu. Mládež sdružená v dramatickém kroužku při Vzděl. dělnickém spolku čítá 64 členů. Schůze měsíční konají se vždy 4. neděli v měsíci v hostinci „Janský dvůr" a schůze výborové každou neděli dopoledne, při níž přijímány jsou noví členové. Dopisy, týkající se kroužku, zasílány buďtež na adressu: Silva Dostál, Most, Kohlenbergstrasse č. 20. „Mladého Průkopníka" se kolportuje 80 až 100 čísel. — Mládež naše počíná slibně pracovat a jest věru již na čase, aby mládež dělnická pochopila, co je prospěšné, a odvykala zábavám duchamorným a zdraví škodlivým. — Kamarádi! Navštěvujte řádně měsíční naše schůze a agitujte mezi mládeží, pro naše snahy. Ukažme, že vzkříšením „Mladého Průkopníka" vzkřísili jsme se i my k nové práci. Půda je zde dobrá a když každý odhodí liknavost a bude konati svou povinnost, tak dodělame se úspěchů, které budou odměnou naší vytrvalosti a život družný bude nás pobádati k další práci. S. D.

Z Turnova. Zdejším nár. sociálům je naše skupina mládeže „Ratolest" trnem v oku. I nejšpinavější prostředek proti nám je jim dobrý, o čemž svědčí případ Rejzkův. V Ml. Boleslavi vycházející nár.-soc. časopis „Obrana Lidu" přinesl v 29. čísle ve zprávách z Turnova článek o Rejzkovi, k němuž bylo připojeno následující:

„V Turnově je též sacharinová organisace a říká se jí „Ratolest", láká k sobě nezkušené hochy, ač lidé ti hodí se za všechno, jen ne za představitele nějaké strany. K nám se vtírali jako špiclové a taci nemají daleko k Azevům, Maškům, Strnadům, tak začíná konfidentský kurs."

Na toto uličnictví odpovídáme krátce: Turnovský dopisovatel „Obrany Lidu" je darebák a denunciant, dokud své tvrzení o „Ratolesti" nedokáže neb neodvolá. Není to vyložená výzva úřadů, by proti nám zakročily? Upozorňujeme toho výtečníka-dopisovatele, by si nezapomněl za své šmokovství dojít pro odměnu na policii, s níž má až ku podivu nápadně časté styky. — Ještě uvádíme patrný úkaz velkého vzteku, že z organisace vyloučila členy, kteří se stýkali s námi a odebírali Zádruhu. Naše hochy však toto chorobné štvaní nezastaví, o tom mohou být pánové Stejskal a spol. ubezpečeni. Kamarádi, získávejte nové členy klubu „Ratolest" a nové odběratele Mladému Průkopníku. —r.

Klub mládeže „Ratolest" pro celé Čechy se sídlem ve Dvoře Král. n./L. koná své výborové schůze, spojené s přednáškou, 14tidenně. Za člena možno se přihlásiti každou neděli dopoledne v Pivovarské pivnici. Korespondence řízena buď na P. Pecha, Příčka 1120, členské příspěvky na Karla Václava, Městská Podstráň č. 1007. Mladí hoši! konejte všude schůzky, ustavte skupiny, rozprouděte a usoustavněte pravidelný organisační život!

Ku konci minulého měsíce konána na českém hnědouhelném severu konference mládeže, jíž súčastnilo se svými delegáty jedenáct organisací. **Za důvěrníka mládeže v Poještědí** zvolen byl na konferenci 28. července kam. Rudolf Meisner, Hrádek, Růžová ulice 6, na nějž buďtež adressovány dopisy hnutí mládeže v tamním kraji se týkající.

Zprávy.

Pan censor si opětně smlsl na minulém „Mladém Průkopníku" a docela pořádně smlsl. Přes půldruhé strany. Censor si to dovoliti může a pražský zemský soud mu takovou mlsotu vždycky schválí. V tom článku byla prý uražena a zlehčována císařská armáda. Zřejmě v konfiskované části stojí, že to bylo daleko od vlasti rakouské, a potom mluveno tam o trestu uvazování vzpurného vojáka, o lupičích, kteří si rozdělili bohatství země, jiných a jiných věcech, které přec v Rakousku nejsou možny. Zejména uvazování vojáků je již dávno u nás zakázáno a proto tvrzení konf. nálezu, že dopustili jsme se urážky císařské armády je současným potvrzením, že dosud takové případy jsou dosud i v Rakousku možné a tím ovšem je řečeno více nežli bychom si my troufati mohli.

V Budapešti propustili dva dlouho vyšetřované demonstranty, kteří byli obviněni, že zastřelili jízdního policajta. Státní nádvladní se tomu dlouho bránil a proti vyšetřujícímu soudci až „neúředně" vystupoval, policejní zpotvořené protokoly ku svým námitkám předložil, však přes to nemohl vrch. soud nic změniti na faktu, že kule nalezená v těle zastřeleného, byla vystřelena ze služebního revolveru policejního špicla. — Jednou i u nás se stal podobný případ, kdy soudruh střílel soudruha — špicl špicla. To je už dávno a za pár roků nebude to ani pravda.

Rakouské vlastenectví prokázaly Škodovy závody na kulturní prostředky hromadně a bez bolesti účinkující, se sídlem v Plzni, tím, že nabídli vládě na dluh kanony s ocelovými rourami, protože ty bronzové už nestačí a nejsou z kulturního stanoviska již možny. Bude to státi pakatel — 250 milionů!

Při zkoušení nového děla v Uhrách, se roura roztrhla a při tom zabito pět vojínů. — Dne 24. července zastřelil se v mladoboleslavských kasárnech trubač Beránek. Příčina sebevraždy neznámá.

Z vojenského ráje. Počátkem letošního roku v krátké době tří měsíců spáchána byla celá řada sebevražd vojínů u 94. pěš. pluku (Turnově, Liberci a Josefově), jehož velitelem je plukovník Böhm, šlechtic z Börnegu, široko daleko známý svojí brutálností vůči mužstvu. Nyní dovídáme se, že jmenovaný plukovník odchází do výslužby, což u podřízeného mužstva celého pluku přijato s nadšením, z čehož lze soudit, jaké oblibě se zmíněný těšil. Neočekávaný jeho odchod má ovšem své pozadí: mluví se o osmi zastřelených vojínech tohoto roku, ale hlavní příčinou jest jistě „churavost" páně plukovníkova.

Vojenští páni rozesílají pozvánky k odvodům a tam stojí psáno, že každý má býti střízlivý a čistý. My vám hoši taky připomínáme: buďte střízliví, t. j. dejte výhost hulákajícímu veselí, protože není proč výskat; buďte čistí, t. j. pro-

zraďte svým chováním, že jste nad úrovní těch, kteří ošmukovaní a odekorovaní barevnými fábory, dělají sami co nevědí, podobní jsouce němé tváři, kterou vedou, aniž by věděla kam a za jakým účelem.

Hug. Kepkovi, zemřelému mladému literátu a nár. soc. antimilitaristovi byl dne 22. července na turnovském hřbitově odhalen pěkný pomník, na který potřebný obnos v poměrně krátké době sehnala nár. soc. mládež. Tento čin mládeže, je opravdu pěkným úkazem nadšené obětavosti a současně lásky, které se předčasně zemřelý H. Kepka těšil. Nad hrobem promluvil o zásluhách Kepkových a jeho charakteru p. J. David, redaktor „Slezského Slova" z Opavy, který byl dříve redaktorem bývalé „Stráže Českého Severu" v Mostě, kde H. Kepka delší čas působil.

*

V. Ort ze Sobotky:

Myšlenky našich čtenářů.

I.

Volnomyšlenkáři a pokrokáři často hlásají „míti úctu před náboženským přesvědčením". Jaké ovoce přináší a kam spěje takovéto propagování, bylo nedávno vidět v Březánkách a s mnoha úkazy setkáváme se každý ve svém okolí.

Proč míti úctu před babičkou, ženou nebo i mužem, který v koutku louská růženec? Před takovým člověkem nemám úctu ani neúctu; takového člověka prostě jen lituji jako slabého tvora, který neví, co činí. — Člověka, který dožaduje se pomoci ve svých nesnázích od kamene nebo jiného fetiše, mám míti také v úctě a ctít jeho přesvědčení? Tím bych dal jen na jevo, že ctím s tím člověkem i předmět jeho planého zbožňování. Jako člověk jiného světového názoru musím dáti veřejně na jevo, že takových věcí ku své existenci nepotřebuji a vím, že takové pobožnůstkářství bylo jen lidu a hlavně tomu nejchudšímu jen ku škodě. Proto před takovými věcmi projevovat úctu, znamenalo by nadpřílišné jich zveličování. Náboženské přesvědčení měli možná i vojáci, co Ferrerovi prostřelili hlavu a hruď a přece neposlechli zákona božího, jenž praví: Nezabiješ! Před takovým náboženským přesvědčením nemohu míti úctu. — Dnes volní myslitelé a pokrokáři hlásají i úctu před duševním blahem jednotlivce, třebaže to blaho škodí a vždy škodilo celku; zítra budou snad hlásat „míti úctu před hmotným blahem jednotlivce", třeba většina národa hladem zmírala. Takové je to sociální cítění. Pánové, jen ne jesovitsky; aby pak, až zmizí klerikalism v kutně, nenastal klerikalism ve fraku.

II.

Udělá-li nějaký člověk, který náhodou byl členem některého našeho spolku, nekalou věc, tu hned různí přítelíčkové vezmou perořízek pofouchlé kritiky a bodají do každého přívržence anarchistického hnutí. Člověk musí míti někdy pevnou kůži, aby při takovém hrubém turnaji vydržel. — Anarchisté — zločinci! Jako by zločin byl vynález anarchismu, jakoby zločiny neplodila a neudržovala stará společnost a zejména ta s křesťanskou morálkou, která nadlehčovala zločincům tvrzením, že zpovědí se očistí. A proto, že je zločin výplodem staré společnosti a její morálky, a my chceme společnost novou, společnost jiných charakterů, jiné morálky a nechceme společnost majetkových dravců, nemá nikdo z nás se dopouštěti zločinu, který nemá s ideou co dělat a nesměřuje ku zlepšení společnosti. Pakli se mezi námi takový majetkový dravec vyskytne, tak má být vystaven na pranýř a mají s ním býti přerušeny všechny styky. To by byla pravá očista našeho hnutí a lidé by z něho nemusili odcházeti. Znám mnoho lidí, kteří se pohybují mezi námi a říkají si anarchisté. Používají toho slova jako zástěrky svých nekalých kousků a svého nenasytného, hrubého egoismu. Rád bych věděl, ve které knize našich nauk vyčetli takové idee a theorie. Není jistě ideou anarchismu žít bez práce na úkor lidských druhů a šířit při tom demoralisaci, to není morálka, která chce vyvést lid z otroctví, to je morálka bestií, proti kterým anarchismus bojuje. A takovým lidem musíme vypovědít boj, aby celé hnutí jimi nebylo kompromitováno. Člověk, který zřekl se jakékoli práce, není anarchistou, nýbrž jen příživníkem a není nikdy dobrým kamarádem při komunálním podniku. Dokladů máme dost. Lidé, kteří se mezi nás vloudili s takovou morálkou, opouštějí nás, jakmile nedosáhli výsadních míst a utíkají za větší žold pracovati do táborů protivníků.

Kvitujeme. Za kolportáž: Fraidl 2.—, Salát 7.80, Matoušek 4.68, Kořán 2.40, Ryšavý 3.60, Mareš —.60, Meduna 3.—, Buryšek 2.—, Douša 4.80, Sojka 2.—, Jakubka 4.20, Erneckr 2.40, Lokajíček 1.20, Zajíček 1.20, Horáček 1.20, Andra 1.—, Vávra 4.26, Hamouz —.96, Lehký 6.— a 6.24, Johanovský 5.—, Matoušek, Mor. —.24, Slezák 3.60, Vaňous —.54, Marian 1.60, Jaroš —.96, Smrček —.60.

Příspěvky tisk. fondu „Mladého Průkopníka": Organisace v Březánkách 6.70, J. B. u P. 1.—, J. Josef 1.—, Andra —.80, z koncertu v Libkovicích 2.10, Všeobecný spolek dělnic. „Pokrok" v Mostě 6.—.

Předplatné. Popp 1.—, Hofman 2.—, Müller, Brighton 4.08, Irra, Vídeň 1.—.

Od administrace. S. D., Most: Uvedený obnos jsme neobdrželi. Každý obnos je v M. P. kvitován, což je nejlepší kontrolou. Jakmile bude náš tisk. fond posílen, vydáme ihned ag. brožurky. Zatím však musíme počkat. Co máme, tak vám zašleme. — J. Brandýsek: Seznam knih ku vzděl. naší mládeže zašleme každé skupině. Přiložte k žádance 10 h známku na odpověď. — J. S.: Do Hostomic nezasíláme ani do Biliny. Tam bezpochyby mládež vymřela.

Od redakce. P. z Komor: Kamaráde, zanech takového nanicovatého básnění. Chceš-li někoho povzbuditi, musíš sám jíti příkladem vstříc. Tvoje povídání bezvýznamné a nesrozumitelné je naivní ješitnosti, která tě jistě přejde, až budeš více čísti. Vzpomeň si později na tvou báseň a začervenáš se.

Kolportérům! Když zasíláte peníze, vždycky poznamenejte, zdali jsou za „Zádruhu", nebo za „Mladého Průkopníka".

Vydavatel a zodpovědný redaktor **Michael Kácha.** — Tiskem **Ant. Reise,** Praha-Vyšehrad.

Vydání po konfiskaci.

Číslo 4. Roč. I. **Praha-Žižkov, 5. září 1912.** **Číslo za 6 hal.**

MLADÝ PRŮKOPNÍK

Periodický měsíčník. **Vede Josef Holub.**

„Mladý Průkopník“ vychází každý druhý čtvrtek v měsíci. — Redakce, administrace a expedice je v Žižkově, Jeseniova ul. čp. 1164. Všechny zásilky na „Mladého Průkopníka“ adresujte: *Michael Kácha, Žižkov.* Roční předplatné K 1·—, do Německa K 1·12, ostatní ciziny K 1·36.

Michal Alexandrovič Bakunin.

Anarchistické portraity. (III.)

Michal Alexandrovič Bakunin.

M. A. Bakunin narodil se 8. května 1814 v Driamuchino (Gubernie Tver) v Rusku ze starošlechtické rodiny. Po šťastném mládí a skončených studiích věnoval se vojenské kariéře, záhy však zprotivilo se mu ruské samoděržaví a oddal se studiu v Moskvě, aby život zasvětil lidstvu.

Bakunin je ojedinělý, příkladný typ revolucionáře. Po čtyřicet let nezná klidu, nezná osobních zájmů, zná jen neúnavnou činnost, věčný pohyb, nezastavující se boj za osvobození zotročených. Jeden ruský spisovatel vystihuje jej dvěma slovy: nesmrtelné jaro. Sám bezoddyšný zápasník, přenáší potřebu boje na všechny, kdož se s ním stýkají. Třebaže slavofil, třebaže miluje Rusko a Slovanstvo, věnuje se celému lidstvu. Zúčastňuje se činně dvou francouzských revolucí, revoluce německé, pražského povstání, revolučního hnutí v Italii a ve Španělsku. Organisuje jurskou federaci a formuluje rodící se anarchistické ideje sociálních revolucionářů latinské rasy. Učí ruskou mládež „jíti mezi lid“ a proti marxistickému autoritářství německých komunistů vztyčuje prapor anarchismu, revoluční, protipolitikářský socialismus. V jeho osobě spočívá něco nevyslovitelného, co nutí všechny, kdo slyší ho mluvit, jíti za ním a bojovati. Již jeho obrovská postava, ušlechtilá tvář a v neustálou činnost se vybíjející energie činí z něho vůdce.

Vedle vlastností zápasníka zdobí jej: inteligence, silná vůle, úžasná dobrota, nadšení, důvěra v běh událostí a v lidi. Jeho přátelé milují ho pro jeho prostotu, srdečnost. Měl v sobě, jak praví Herzen, něco dětského, svěžího a prostého, co mu dodávalo zvláštního půvabu a co k němu přitahovalo všechny — slabé i silné. Jen lidé nasáklí přetvářkou a pýchou se ho straní.

Bakunin nezná slov bez činů. Je nedostižitelným příkladem agitátora. Je výtečným řečníkem, obratným debatérem, ale není spisovatelem. Na to mu ani nezbývá času. Zachycuje ve svých dílech jen část toho, co jím zmítá, proč žije, a nové a nové boje brání mu dokončit rozepsané práce. Není mu dáno, aby vymýšlel filosofické systémy. On však šíří užitečné ideje v lidu a pracuje na jejich uskutečnění. Jeho vývoj jakožto socialisty datuje se od r. 1842. Od idealistického humanitářství k socialismu demokratickému a národnímu (r. 1848), konečně však chápe, že národní a výslovně politická hnutí slouží jen k utužení vlády buržoasie a proto oddává se Internacionále a proletariátu. Nepřichází s prázdnýma rukama. Přináší zkušenosti starého zápasníka, lásku k

svobodě, nenávist k jakékoliv tyranii, opovržení k doktrinářství. Praví: „Svoboda bez socialismu, toť výsady, nespravedlnost; a socialismus bez svobody, toť otroctví a brutalita.“

Vychází od Proudhona, ale jde dále a věří, že možno sloučiti společný majetek a osobní svobodu. Nazývá sebe kolektivistou, čili protiautoritářským komunistou a kolektivism je idejí nepopiratelně bakuninovskou.

Třebaže znepřátelen s Marxem, dovede z marxismu vybrati zdravější část: konstatování třídního boje, ideu dělnické organisace pro hospodářský zápas a odstraněni tříd vítězstvím proletariátu nad měšťáctvem. Uznává šlechetně Marxova genia a služby tohoto, prokázané věci proletariátu. Vida však chybnost taktiky Marxistů a jsa nepřítelem ideje státu vůbec, tedy i komunistického, bojuje proti nim — ale jako čestný člověk. Jinak jedná však Marx, skrz naskrz doktrinář a člověk, vedle své geniálnosti, ješitný, který chce vládnouti v Internacionále. Žádný prostředek není mu dosti špatný, aby odstranil nepohodlného Bakunina z dělnického hnuti. To se mu však nepodařilo, alespoň ne u dělnictva těch národností, které mají vyvinutý smysl pro svobodu.

Bakunin do posledního takořka dechu — bojovník Revoluce — umírá 1. července 1876 v Bernu ve Švýcarsku.

(Konfiskováno.)

Paříž, v srpnu 1912.

Vl. Max.

Poznámka. Životopis Bakuninův ve spojení s dějinami revolučního hnutí proletariátu přinese „Zádruha“, na kterouž odkazujeme naše čtenáře.

Kdo jednoho člověka zabijl, budiž jat a na hrdle potrestán; kdo však v době, kdy „vlasti“ hrozí nebezpečí, tisíce „nepřátel“ pobije, budiž bohatě odměněn a vyznamenán.

Nápady a výpady.

Odvody letos se opozdily. Místo květů zdobí stromy uzrávající ovoce a šedivá mlha uléhá na zemi a připomíná blížící se smutný blátivý podzim.

Mlha uléhá i na duši odvedených, kterých letošního roku je mnohem více, nežli léta minulá, protože pan Stát si poručil více vojáčků ku obraně svých svatých zájmů.

Mladý hoch, který slovem „tauglich“ byl připraven o naděje otvírající se proň třebaže neutěšené, přece však fantasii mladé duše opředené budoucnosti, nemá letos ani času probrati se z ustrnutí a již budou naň navlékati sukno dvojí, které prý rány hojí. Staré přísloví o hojícím dvojím sukně lže a lží tak průhlednou, že není třeba ani odhalovati závoj předsudků, z níž tato lež je utkána.

Hojivá moc dvojího sukna je téhož charakteru, jako samota čtyř zamřížovaných stěn pro odsouzeného. Jako člověk odsouzený musí přetrhati všechny styky s prostředím, v kterém blaze dýchal, v němž pracoval a toužil, tak i odvedenec — rekrut, musí zakřiknouti v sobě všechna svá přání a radosti jásavého mládí, neboť co nejdříve přijde do atmosféry železa a krve a dusivě čpícího ovzduší kasárnických mravů, i přijde tam, kde nekvetou růže, ale bují bodláčí.

Vyvolení mudráci pečlivě studují příčiny různých zel dnešní neurovnané společnosti, statistikové svou prací dokumentují vzestup neb úpadek lidského snažení v kterémkoli oboru svou mnohotvářností zdánlivě nezměřitelného úsilí lidských bytostí, psychologie snaží se vypátrati taje jedincova života i života davů, filosofie se sociologií vyhledávají formy harmonického spjetí všeho lidského činění v soustavu zdravějšího společenského bytí.

Názory jich se stýkají nebo odpuzují, vedou se učené hádky do nekonečna a pan Stát, vždy praktický a po svém i někdy shovívavý trpí mlčky teoretisování potud — pokud jeho dravým zájmům to neškodí. A Stát velmi dobře ví, co mu škodí a velmi dobře ví, co je mu prospěšné. Pohleďte jen, co všechno vyssaje a kam nechá prýštit zdroj úsilí milionů lidských bytostí, které ON pokřtil jménem: občané. Porovnejte výdaje jeho na účely kulturní, sociální a titulárním občanům prospěšné s vydáními na účely nejen že neužitečnými, ale dokonce zájmům ubohých občanů protichůdnými a poznáte jeho podstatu a základnu jeho trvání.

Kdyby Stát připustil upřímnou kritiku je-

ho účelnosti, nevedlo by se mu dobře a tak tento faktor podobá se falešně zpívajícímu opernímu pěvci, před jehož zpěvem si lidé uši ucpávají, ale neodváží se mu to vytknouti, protože myslí ve své bojácnosti, že je nenahraditelný.

Kdo nesnese pravdy, kdo nesnese kritisování své činnosti, je člověkem samolibým, slabý a dokonce i nemravně despotickým. A Stát toho také nesnese.

(Konfiskováno.)

Stát takovouto taktikou dokazuje jen, že má moc a tudíž — dle jeho vědomí a svědomí — také právo.

Je i v rakouském zákonníku dosti paragrafů, kde mluví se o svobodě jednotlivce a kde hrozí se tresty tomu, kdo by svobodu svého spoluobčana ohrožoval. Ptáme se: Jde každý mladý člověk rád a svobodně na vojnu nebo je k tomu donucován? Odpověď je na snadě a proto není zapotřebí jí uváděti. Ale kdo ohrožuje tady svobodu mladého člověka, který nemá a také nemůže cítiti povinnost vůči tomu, který se oň nestaral a nic dobrého dosud mu neudělal? — —

Žádné filosofování, tím se kazí lidé a proto, když páni u míry řeknou ti „tauglich“, drž hubu a na zavolání přijď. To jediným je správným činem, tak to chci, tak to bude, protože jsem pánem tebe a tudíž i pánem tvojí svobody a vůle. Jsem prozřetelnost sama — kterou nemůžeš pochopit, jako jsi nepochopil jediného o třech osobách — a moje jméno je Stát. K. M.

Edw. Carpenter:

Společnost bez vlády.

(Dokončení.)

Hlavní nesnázi, vynořující se v duchu mnohých lidí při idei volné společnosti bez vlády — bez státu — není tak žádoucnost její pravidlem, souhlasí všichni rozumní lidé, že by byla žádoucí — jako spíše v proveditelnosti plánu podobné společnosti.

Velká část této těžkosti koření v dnešním společenském pořádku. Lidé vidí, že dnes je vražedná soutěž o pouhý život hnací silou a popudem výroby; z toho usuzují, že by bez vlády společnost přešla v pusté loupežnictví na jedné a lenost na druhé straně. Tato těžkost musí býti především odstraněna.

Snad to tvrdě zní, ale je pravdou: Pohnutkou vnějšího života dnešní společnosti je hlavně bázeň.

Ubohý námezdní otrok vstává před úsvitem, spěchá špinavými ulicemi za bezútěšného hvizdu parní píšťaly, devět, deset až dvanáct hodin za hladovou mzdu koná nějakou lhostejnou práci bez zájmu a radosti; vyčerpán přichází domů, děti jsou již v posteli; poji sporou večeři a k smrti unaven uléhá, aby druhý den začal znovu umrtvující práci; a pustý, nesmyslný, člověka snižující život vede prostě z bázně před vyhladověním. A velký obchodník, který ví, že jeho majetek vznikl ze spekulací, konjunktur a poklesů na trhu, třese se v neustálé bázni, že pozbude majetku, jak ho nabyl; cítí, že čím více majetku má, tím je větší možnost jeho ztráty — a tím má více starostí a obav; aby chránil své místo, je nucen — nebo se domýšlí, že je nucen — snižovati se k nejrůznějším špinavým a sprostým kniffům.

Týž chmurný duch ovládá spousty lidí. Horečná úzkost je hlavním tónem jejich žití. Není místa pro přirozenou veselost neb překypující radost. Procházíme-li ulicemi velkoměst, neuslyšíme zpívati — vyjma snad žebráky o almužnu.

Sotva že si ještě dnes píská pacholek za pluhem. Jsme jako zástup trosečníků, lezoucí na skalisko. Dole bije příboj. Každý se pevně přidržuje rukama a nohama, jak jen může a sestrčí-li při panice některého souseda, je to sice k politování, ale jinak to nejde.

Ale takový stav věcí není normální. I když přiznáme, že „boj o život“ do jistého stupně a v nějakém způsobu je nevyhnutelný,

[Ovšem nikoli, jak mylně si vykládali učeni Darwinovo, že je mezi jednotlivci téhož druhu vražedný boj, ale jako reakce proti nepříznivým vlivům a nebezpečím vnějška, v níž nejsilnější zbraní je spojení a vzájemná pomoc. Obšírně v Kropotkinově knize: „Vzájemná pomoc ve vývoji". — P. r.] přece neukazují nám dějiny lidstva (mimo těžké krise) příkladu podobně všeobecně rozšířené úzkosti. Pozorujeme-li život primitivních kmenů — které lze z vědeckého stanoviska nazvati „ubohými" — nevidíme stopy oné vševládnoucí bázně. Představme si na okamžik, že celý národ by byl osvobozen od břemene bázně a jaký by byl toho následek.

Představme si tedy, že by dobrotivá víla kouzelným úderem nám všem zajistila vše potřebné k slušnému životu, tak že by budoucně nepotřeboval pečovati o hmotné zajištění sebe sama nebo své rodiny. Jaký by byl vliv toho na naše jednání?

Jak mnozí tvrdí, jistě by devět desetin lidí řeklo: „Ať mne čert, hnu-li rukou, abych dělal!" Je velmi pravděpodobno, že se dosavadní zaměstnání každému tak zošklivilo, že všichni si jen přejeme, abychom se k tomu mohli obrátiti zády.

Je to velice možné. A plným právem; neboť „práce", kterou dnes většina koná, odbývá se za mizerných a ponižujících podmínek, tak že by bylo nejlepším a nejlidštějším zdráhati se takto ji dále konati.

Ale předpokládejme, že si hezky dlouho odpočíváme a úzkostlivě se střežíme něco dělati, protože teď máme zajištěnou existenci a nebojíme se, že vyhladovíme. Předpokládejme, že dva, čtyři neb šest měsíců máme ruce v klíně a lenošíme. Není jasné, že po té době devět desetin lidí by shledalo, že zahálka je pustá a odporná a že by si samo hledalo nějaké zaměstnání — aby hotovilo užitečné a krásné věci, buď k vlastní potřebě, neb pro své rodiny a přátely, nebo snad pro společnost; že by tedy vznikla dobrovolná a volná výroba, následovaná přirozeně stejně dobrovolnou a volnou výměnou výrobků ve společnosti samu sebe udržující, jejíž základy nebyly by bázeň a starost jednotlivcova, ale plný společný život a společná práce.

Že lidé, netížení starostmi, hledají z vlastního popudu práci, je dostatečně prokázáno příkladem zámožných tříd. Neboť ti lidé, ač mají vše, čeho potřebují (a nejen prostředky k pouhé existenci, jak jsme předpokládali), hledají se zcela mimořádnou a horečnou energií nějaké zaměstnání. Několik desítileti dostačilo, aby jim ukázalo, že zábavné společnosti nemohou býti cílem života; a dnes jsme zatopeni filantropickými a dobročinnými spolky, missiemi pro chudé a stem podobných věcí, které jsou prostě výrazem přirozené energie lidí, kteří hledají společensky užitečné zaměstnání. Jest jistě litovati, že vlivem nedostatečného vychování této třídy jsou její idee a schopnosti vzhledem k společnosti užitečné činnosti tak omezené; ostatně tomuto nedostatku bude v budoucnosti nepochybně odpomoženo. Co nás zajímá, je: vidíme, že když bohatí, ačkoli svým způsobem života a poměry jsou k tomu v mnohém neschopni, z vlastního popudu se oddávají životu plnému užitečné činnosti — ovšem dle jejich představ — že nijak není nerozumné předpokládati, že průměrný člověk mezi tolika neukojenými potřebami by činil totéž.

A pochybuje-li vzdor tomu ještě někdo o tom, nechť vzpomene následujícího fakta: je tisíce lidí v našich městech, kteří by nevím co za to dali, kdyby mohli na venek a tam pracovati — ne tak proto, aby získali majetek, spíše z lásky k venkovskému životu; nebo jiní, kteří by ve volném čase, k vůli zaneprázdnění a ozdravění obdělávali malý pozemek; nebo tisíce, kteří vyhledávají po vykonané denní práci malé zaměstnání — soustružníci, truhláři, atp. statisíce, kteří svojí přirozeností jsou zahradníky, truhláři, kovodělníky atp.; a vzpomeňme, jak všichni ti lidé, kdyby byli volni a měli volný přístup ku všem nástrojům společnosti, pracovali by v tom, v čem mají zálibu.

Zdá se tedy, že si dovedeme mysliti lid, který jsa bez nucení a nejsa držen v otroctví autoritou, hotovil by dobrovolně věci, které mají pro něho cenu.

Přirozeně z toho neplyne, že by výsledkem toho byla okamžitě úplná harmonie a pořádek. Ale třeba si všimnouti tohoto:

Předně: Každý byl by ve volbě zaměstnání veden vlastní náklonností a schopnostmi, nebo by aspoň z větší části byl jimi veden, než dnes. Všeobecně našel by každý spíše práci, k níž má náklonnost, než se to dnes může státi. Přírůstek na skutečném pracovním výsledku a na životní síle byl by již značný z toho důvodu; kdežto nekonečná rozmanitost náklonností a schopností vedla by k rovněž velké rozlišnosti v dobrovolně zhotovených výrobcích.

Za druhé: vykonaná práce byla by užitečnou. Je nepochybné, že nikdo by ze svobodné vůle nehrabal díru, jen aby ji zas

zahrabal — ačkoli je stejně nepochybné, že obrovská část dnes vykonávané práce je asi stejně užitečná, jako by byla podobná činnost. Kdyby na př. někdo byl truhlářem a zhotovoval pro sebe nebo sousedu prádelník, sdělal by jej tak, aby se zásuvky daly vytahovati a zasouvati. Ale devět desetin prádelníků, zhotovených dnes dle obchodních zásad, jsou takové, že přihrádky se nedají ani otvírati, ani zavírati. Nemají býti užitečné, ale jen tak vypadati, jako by byly užitečné, ale vskutku jsou k tomu, aby se prodaly a tak přinesly zisk. A proto se hodí lépe, vypadají-li jen užitečně, ale vskutku jsou neužitečné, neboť pak musí kupec přijíti znovu a tak zajistiti továrníku a prodavači nový zisk. Neužitečné plýtvání ke škodě celku, které tak vzniká, je nesmírné, ale neuvažuje se, pokud jediná třída má z toho prospěch.

Práce ve volné společnosti bude vykonána, protože je užitečna. Je podivné, pomyslíme-li, že není v pravdě jiného rozumného důvodu, proč má býti vykonána práce. Přirozeně rozumím slovem „užitečná" také vše, co je krásné — protože nemá smyslu odlučovati to, co je potřebou lidí, jako na př. potřeba krásy od jiné potřeby, na př. ukojení hladu. Jak řečeno, pojem práce již v sobě zahrnuje, že musí proto býti vykonána, protože její výsledek ukojuje nějakou potřebu člověka.

Ale ku podivu není tomu tak v současném obchodním systému. Práce se podniká, aby se výrobek mohl prodati a tak přinesl zisk; toť vše.

Je zcela jedno, čím je onen výrobek, je-li špatný či dobrý, pokud vyhovuje zmíněnému účelu. A tak bude duch života a práce v nové společnosti tak naprosto rozdílný od nynějšího, že nám připadá těžkým srovnati vzájemně účinky obou. Není však těžko postřehnouti, že i kdyby za zásad svobody nebylo tolik pracováno, jen na pouhé jakosti jako dnes a lidé (jak by si bylo vskutku přáli) nepracovali tolik hodin denně jako dnes, přece by ve skutečnosti během roku bylo vytvořeno více hodnot — protože vyráběné věci by byly poctivé a pravé — než jsou za systému dnešního obchodu.

Za třetí plyne (jak W. Morris nepřestal zdůrazňovati), že práce v tomto novém smyslu byla by radostí — nepochybně jednou z největších v životě; a jediné ten fakt přeměnil by plně její charakter.

Dnes to říci nelze. Kolik lidí najde v denní práci skutečně radost a uspokojení? Nedali by se v každém městě spočítati na prstech? Ale jakou má život cenu, nenávidí-li se podstatná část práce, ono, co vždy musí býti podstatou její. Nikoli, jedině pravé hospodářství zařizuje denní práci tak, že sama sebou je radostí. Tehdy a jen tehdy máme zajištěn život. A je-li práce takovou, bude její produkt jistě krásným; trapný rozdíl mezi krásným a užitečným zmizí, a vše vyrobené bude uměleckým dílem. Umění stane se rovnocenné životu.

Tak vidíme: kdežto v současném společenském řádu, zbudovaném na soustavě soukromého majetku, v němž ti, kdož jsou tvrdí a zištní, téměř nevyhnutelně se stávají boháči a tak (podporováni zákony a vládou) schopni vykořisťovati chudší, zatím co je následek toho hořký a neustálý boj o majetek, v němž pohnutkou k jednání je hlavně bázeň — snažíme se naopak položiti jasně základy společnosti, v níž soukromé vlastnictví nebude ostříháno apparátem ozbrojené autority, ale, pokud bude existovati, bude úplně volnou, dobrovolnou, vzájemnou dohodou — společnosti, v níž nebude hlavním motivem života ani bázeň, ani zisk, ale společenství života a zájem o život — v níž člověk podnikne práci, protože ji rád koná, protože cítí, že ji může konati, že její výsledek bude užitečný buď pro něho, nebo pro někoho jiného!

Jak vše to zní „utopisticky". Jak směšně prosté a jednoduché — pracovati, protože máme rádi práci a potřebujeme její výsledek! Jak krásné, kdybychom to mohli uskutečniti; ale ve skutečnosti jak „nepraktické" a nemožné!

A přec — je to tak naprosto nemožné? Ode dávna nám radili, abychom se učili od včel a mravenců a hle! i ti jsou nepraktičtí a utopističtí.

Může býti něco nesmyslnější nad činnost těch malých bytostí, z nichž každá je vždy připravena, podstoupiti smrt, aby hájila kmen? Proč včela je vskutku a opravdu tak nevědomá a nerozumná, že med, místo, aby ho zanesla hezky pod zámek do vlastní buňky, snáší ho do společných buněk a neliší ho od produkce druhých? Hloupá malá včelo, jistě přijde den, kdy hořce budeš želeti své „lehkomyslnosti" a umřeš hladem, kdežto tvoji soudruzi ztráví plody tvé práce! A co je s lidským tělem, tím zázračným souhrnem a zrcadlem všehomíra?

Není též utopistické? Je složeno z myriad buněk, orgánů, částeček vázaných v živoucí jednotu.

Zdravé tělo je nejdokonalejší společenský útvar, který si můžeme představiti.

Co říká ruka, když na ní žádáme práci? Jedná napřed o tom, jakou mzdu dostane za to a zdráhá se pohnouti, pokud jí nezajistíme slíbené podmínky? Váhá noha odnésti nás kamkoli, pokud neví, jaký užitek o n a s a m a bude míti z cesty? Nikoli! Každý orgán a každá buňka koná práci, kterou má před sebou a (to je utopistický princip) tím, že ji koná, působí, že životní šťávy k ní proudí a ji vyživují v poměru k službám, které koná. A třeba, abychom se tázali, není-li to snad i životním zákonem lidské společnosti? Nestačil-li by úplně fakt, že některý člen společnosti koná služby, aby ostatní se nepostarali o vše, co nutně k životu potřebuje?

Myslila by společnost na to, aby ho nechala vyhladověti? Nebylo-li by to totéž, jako kdyby někdo na př. svůj maliček nechal zakrsati a odumříti? Což je nemožné, aby lidé přestali se starati o „mzdu"; že by mysleli přede vším na svoji práci a na radost, kterou z ní budou míti a nepochybovali, že odměna bude následovati? Neboť pud dělati cokoli, co před někým se vyskytne k udělání, co je třeba udělati a co lze udělati, je velmi silný v lidské přirozenosti. Již děti, primitivní to divoši, jsou často nejvýš pyšné na to, že jsou „užitečné" a lze si zcela dobře mysliti, že místo, abychom je jako dnes pobízeli předčasně vydělávati peníze, předháněti v závodech života bližní a konečně dosíci postavení — když byly skákaly po hlavách druhých — postavení, kde by nepotřebovaly již nic dělati — že místo toho je naučíme, jak se stanou členy společnosti, která jim dává zdarma k použití vše potřebné k životu, ale za to, rozumí se, od nich čeká, že čestně vykonají užitečnou službu. I malé děti mohly by to chápati. Je tak úplně nemyslitelno, že společnost dospělých mužů a žen má tak jednati?

Je vskutku směšno disputovati o možnosti podobného stavu v lidské společnosti, vidíme-li kol sebe tolik skutečných toho příkladů.

Hermann Mellville v skvělé knize „Typee" popisuje obyvatele ostrovů Marqueských v tichém oceáně, kde r. 1846 žil delší dobu. Píše:

„Celý čas, který jsem byl mezi Typee-y nebyl nikdo pro zločin proti společnosti postaven před soud. Jak se zdálo, neměli úplně žádných soudů nebo smírčích soudců. Nebylo obecní policie, aby zatýkala tuláky a rušitele pokoje; krátce, nebylo zákonných předpisů k ochraně blaha a existence společnosti, což je velemoudrý cíl všeho civilisovaného zákonodárství."

Vzdor všemu, celá kniha je chvalozpěvem na sociální zařízení, které tam Mellville nalezl; a přece je nepochybno, že jeho popis obyvatel oněch ostrovů je správný a je plně potvrzen všemi cestovateli té doby. Mezi obyvateli byl volný, nenucený kommunismus. Podařil-li se jim rybolov, nepodrželi účastníci jeho celou kořist pro sebe, ale rozdělili ji a poslali každému příslušníku kmene jeho díl, podržujíce pro sebe jim patřící část. Potřebovala-li rodina novou chýž, přišli druzí a pomohli ji stavěti. Popisuje podobnou příležitost, kde „aspoň sto obyvatel neslo na místo materiál stavební; někteří přinesli dva neb tři kmeny bambusové, z nichž stavěny stěny, jiní tenké větve keře biliskového, svázané palmovými listy, k přikrytí na střechu. Každý přinesl něco k práci; a spojenou, ale lehkou prací všech byla celá budova hotova před západem slunce".

Tytéž kommunistické mravy jsou přirozeně u velkého počtu primitivních kmenů a ve skutečnosti všude, kde naše zvláštní obchodní civilisace nezanechala stop. Nalézáme je na př. na malém ostrovu St. Kilda v Hebridech, kde dnes panují ještě tytéž mravy v obecném rozdílení rybolovu a v společné práci při budování domu, jaké popisuje Mellville v „Typee"; a jsou všude na hranicích naší civilisace ve slavnostech obžínek a jiných zřízení venkovanů.

A můžeme se právem ptáti, nejen jsou-li možné podobné společenské zvyky, ale nejsou-li na konec j e d i n ě m o ž n ý m způsobem společnosti; neboť každým způsobem je neužitečné a směšné, nazývají-li se s p o l e č n o s t í moderní lidské hordy, v nichž jednotlivec vede hořký boj o prostředky k životu s druhými; a barbarskými a násilnými trestními zákony je snižován k podobným poměrům, za nichž je nucen tak bojovati! Vzpomene-li každý jen na okamžik na vlastní niterní přirozenost, uvidí, že jediná společnost, která by ho skutečně uspokojila, byla by ona, v níž by se cítil skutečně spokojen a kde by ho přece pojila hluboká důvěra s druhými členy; a přemýšlí-li dále, uvidí, že jediná možnost, aby byl úplně volný (moci dělati, co může), je pro něho právě v tom, že důvěřuje sousedu a má na zřeteli jeho blaho právě tak, jako důvěřuje sobě a o své blaho pečuje.

Ty podmínky jsou zcela prosté; a že více či méně jsou vyplněny nesčetnými zvířecími i lidskými kmeny, není přec jistě nemožné pro kulturní lidi, aby i oni je vyplnili.

Řeknou-li (což je úplně správné), že moderní společnost je tolik složitější, než primitivní, můžeme odpověděti, že by bylo lépe, kdyby moderní člověk, když nedovede s celou svojí vědou a výchovou a staletími kultivovaným duchem býti schopnějším divocha, aby rozřešil komplikovanější problem, se raději vrátit v divošský stav.

Jsem jist, že není možné ani nejmenší pochyby o možnosti volné kommunistické společnosti.

Když jsem já byl mladý chlapec,
neznali jste mne,
hurrá, neznali jste mne,
přišel-li jsem pro kus chleba,
vyhnali jste mne,
hurrá, vyhnali jste mne.
Teď když jste mne poznali
na vojnu jste mně vzali,
bodejž by vám hrom zapálil
vaše svědomí,
hurrá . . .

Hlídka organisační.

Z Jaroměřic u Mor. Budějovic. Měl-li bych líčiti kulturní a politický život v našem městě, dopadlo by to velice bledě. Ačkoliv je považováno za pokrokové, skutky svědčí o opaku. Zjev ostatně všední jak na Moravě, tak i v Čechách. Mimo „pokrokové" radniční kliky máme zde též dvě socialistické strany: národní socialisty a soc. dem. Činnost sociálních demokratů (z nichž valná část holduje alkoholu) rovná se nule. Proto jejich šíření osvěty také dle toho vyhlíží. Hnutí mládeže národně sociální, nalézající se v rukou několika ctižádostivců, upozorňuje na sebe více hřmotem, nežli positivními výsledky a tak stihá jedna blamáž druhou. V krajinském listě zdejším „Horácku" napadají každého jim nepohodlného jednotlivce, který si dovolí míti jiný názor, než jejich vůdce. V posledním čísle dotekl se zdejší dopisovatel též anarchismu. Nic mu nevadí (snad je to také jeho specialita), že nemá o něm ani ponětí. Hloupým výpadem na zdejšího kamaráda nechci se zabývati. Myslí-li však pisatel, že anarchismus jako soc. demokracie upadá, nechci ho přesvědčovat o opaku. Doba ho snad poučí.

Poslední konference, konané v Oseku u Duchcova, súčastnilo se 18 zástupců severských organisací mládeže. Za účelem sjednocení a usoustavnění práce organisační bylo usneseno, by všichni členové organisací staly se členy klubu „Ratolest" ve Dvoře Králové n. L. Tam, kde dosud organisace není, budiž pracováno přičiněním nejbližší organisace k založení odbočky zmíněného klubu mládeže. Dále bylo konferenci doporučeno zřizování čtenářských kroužků. Bylo doporučeno, by bezprostředně před sjezdem konaly se krajinské konference, na nichž zvoleni budou zástupci na sjezd, jenž bude konán současně se sjezdem Č. A. F. Záležitostem mládeže budiž u příležitosti sjezdu vyhrazen celý den. Informace o přistupování ku klubu „Ratolest", jakož i pokyny k zakládání odboček vyřizuje důvěrník Fr. Kovář v Ledvicích u Duchcova, čis. 199.

Konference po náležitém uvážení zla karbanů, pitek a neušlechtilých zábav, vyzývá mládež k obrodné práci, ušlechtilými prostředky kráčeti k socialistickému ideálu. Všude, kam pohlédneme, je stále dosti práce a proto nesmí nikdo založiti ruce v klín, ale musí pracovati k zlepšení okolí, v němž se nalézá. Prostředky jsou různé, ale vůli mějme všichni stejnou: se zdokonalením sebe sama pracovati současně k zdokonalení svých kamarádů.

Důvěrníci organisace mládeže na Mostecku přihlastež se u Jos. Matouška v Čouši, č. 33; důvěrníci na Duchcovsku u Fr. Kováře v Ledvicích, č. 199. Učiňte tak co nejdříve!

Z Náchoda. Dne 11. srpna konala se zde schůze mládeže s programem: „Mládež a odvody". Referentem byl kam. M. Řeč jeho vyslechnuta se zájmem. Ve svém referátě shrnul důvody nicotnosti parlamentárních akcí, citoval odstavce z Tolstého knihy:

(Konfiskováno.)

— V týž den konala se schůze nár. sociální mládeže, kterou hned při zahájení navštívil vládní zástupce, jenž schůzi se zřejmou škodolibostí rozpustil. — Říká se: Kdo chce míti pěknou zahradu, nesmí udělat kozla zahradníkem. To by si měli zapamatovati nár. socialisti a nepronajímati byt panu komisaři. Je také velice podivným jednáním a dokonce nedůsledností, když svůj stánek propůjčí nár. socialisté odvodní komisi. To jistě není antimilitaristickým činem a není také nijak činem omluvitelným.

Z Mostu. Dne 29. září bude konati zdejší mládež sdružená v dramatickém kroužku měsíční schůzi v hostinci Janský Dvůr. Začátek ve 3 hod. odpol. Program: 1. Běžné záležitosti kroužku. 2. Přednáška. 3. Volné návrhy. — Kamarádi! Povinnosti vás všech budiž tuto schůzi navštíviti a k většímu účastenství na schůzi co nejúsilovněji pracovati. Musíme ukázati, že zájem, který byl znovuvycházením Mladého Průkopníka vzbuzen, neutuchá a stále jen vzrůstá. Cestu máme naznačenou a teď třeba překonávati všechny překážky, jež se nám v cestu staví a nelekati se námahy s jich překonáváním. Řekli jsme si: bude nás více a musí nás býti více, abychom mohli veseleji pracovati. Proto musíme neúnavně získávati mládež, která dosud je cizí všem dobrým snahám a je lehkou kořistí pokrytců, kteří ji přivádějí do tábora reakcionářů. Nesmí nás odstrašiti první nezdar. Bez práce nejsou kolače a proto první nezdar musí býti jen pobídkou k úsilovnější práci a zachovati tuto mládež zdravou, neotrávenou pro naše snahy a spestřiti naší společnost novými mladými lid-

mi. — Kamarádi! Buďme si plně vědomi povinností, v něž jsme se dobrovolně uvázali a kráčejme vždy ku předu a nikdy zpět. Vědomí, že vše konáme v zájmu čisté myšlenky sociální, nás bude síliti a nabádati k větší odvaze a pevnosti. Vzpomeňme útrap naších předchůdců a těch svízelů, které museli překonati a vzdor tomu dlí mezi námi a stále ještě pracují, ač již šediny kryjí jich nepodajné hlavy. — V mládí je síla a a tou bezúčelně nemrhejme, nýbrž účelně jí užijme k dobru všech. — Na shledanou v příští oznámené schůzi, do které přiveďte své kamarády. D.

Zprávy.

Při letošních odvodech se stalo již kolikráte, že mladíci, které neuznal závodní lékař schopnými práce v některých továrních podnicích, byli uznáni volenskými lékaři úplně zdravými a proto také „tauglich". Potřebují více vojáků a proto na kvalitu se nekouká. Ostatně nevydrží-li to takový rekrut, stát z toho míti škodu nebude a jeho rodičové, příbuzní nebo známí, už ho nějak oželí. Na jeho místo nastoupí druhý — vyplní se vzešlá mezera — a je zas dobře.

Od 27. do 29. září bude v Praze konán sjezd národně sociální mládeže. V pátek dne 27. září sjezd zastupitelstva mládeže národně sociální; v sobotu sjezd zástupců všech organisací mládeže (jednání důvěrné); v neděli pokračování ve sjezdovém jednání (veřejné). Sjezd zakončen má býti prohlídkou královského hradu... Podivné zakončení. O socialistických hnutích jiných národů referovati bude spisovatel a redaktor státoprávní revue Dr. Rudolf Brož. O menšinové otázce poslanec Dr. Hliňák. O vojenských nár. soc. požadavcích a mírovém hnutí posl. Václav Choc.

Výdaje na militarismus zejména v Německu rostou úžasně. Tok peněz jde do kapes továrníků, vyrábějících vražedné nástroje, zatím co vysloužilci, chránící hrdinně „svou vlast", ve válce zmrzačení a práce následkem toho neschopní, dostávají od státu almužnu, za níž nemohou býti živi a jsou odkázáni na dobročinnost spolubližních. A přece mnohý z nich se ještě chlubí: „Já tam také byl a v hrdinném pro pána boji i já krev svou lil."

Dr. Karel Liebknecht, německý sociální demokrat z Říše, který pro své antimilitaristické zásady, projevené v obsáhlejším díle, byl před šesti roky odsouzen na jeden a půl léta na pevnost, za příležitosti své návštěvy v Čechách promluvil na četně navštívených schůzích, konaných dne 10. srpna v Jablonci nad Nisou a dne 11. srpna v Nových Pavlovicích u Liberce. Jeho řeč lišila se svým socialistickým a antimilitaristickým charakterem od tuctových a opatrnických řečí nejen rakouských, ale i německých sociálních demokratů.

Vybarvený socialista a nyní ministr války republiky francouzské Millerand vydal zostřená nařízení, která mají znemožniti propagandu antimilitaristickou v armádě. Zároveň usiluje o zákonná opatření znemožniti tisk čelící proti militarismu.

Různé. Orgán dr. Adlera, soc. dem. Arbeiter-Zeitung nazval dělníky Slovače zavšivenými Slováky. Tak nepochybně chce vyjasniti tento ctný žurnál, kam až dospěli vídeňští soc. dem. rytíři ve svém nazírání na heslo: Volnost, rovnost, bratrství. Gut gebrüllt. — Před kutnohorskou porotou se zodpovídá Dr. Reiman, kolínská mladočeská veličina, ze zločinů podvodu, zpronevěry a ještě menších deliktů. Praktiky Dr. Reimana, jimiž o velké i menší sumy ošidil svoje bohaté i chudé klienty, ukázaly rub hospodářsky emancipačního hesla: Obohacujme se! Dr. Kramář má přec jen ve všem smůlu. Vysloví smělou devisu: Obohacujme se! a jeho politický přítel se neprozřetelně zaplete do podvodných manipulací. —

Kvitujeme.

Za kolportáž: Praha: Mareš 1.20, Šnobl (za č. 1. a 2.) 5.80, Popp —.84, Schneider —.18, Mič 1.20, Brabec 1.20, Matoušek 4.77, Lhoták 1.80, Slezák 6.60, Pražák 1.50, Drda 1.08, Pesta, Freiberg 1.—, Kouba, Trnovany 1.—, Hamouz 1.20, Pošva —.72, Sneider —.21, Matyáš, Cleveland 10.—, Čáslavská 1.08, Michalička 3.—, Erneckr 2.—, Ryšavý 4.80.

Příspěvek na vyd. Mladého Průkopníka: Ze Slavíček je gentleman —.35, z výletu do Stříbrné Skalice 1.40, Popp 1.16, ze zas. kam. Beneše z Chrastavy 4.—, Praha, sebráno u otců Kapucínů 1.40, kamarádi z Náchoda mezi sebou 2.48, Kroužek „sacharinářů" v Turnově 1.50, Mácha, Edwardswille 2.45.

Předplatné: Beran, Mýto 1.—, Spicar 4.—, z Edwardswille: kam. Kohout, Síla, Jaroš (po 50 c.), úhrnem 7.35.

Oprava: V minulém čísle bylo mylně kvitován příspěvek na „Mladého Průkopníka" z koncertu v Libkovicích. Místo 2.10 mělo správně býti tištěno 21.—.

Od administrace. Kamarády kolportéry žádáme o vrácení zbylých exempl. 1. čísla Mladého Průkopníka. Potřebujeme je k agitaci. Dále zdůrazňujeme: **Přední podmínkou trvalého vycházení Ml. Průk. a případně jeho změny ve 14-denník, je řádné a dochvilné placení kolportáže a postupné zvyšování nákladu.** Nadšení nesmí vyprchávati v prázdných frázích, nýbrž musí se uplatniti v řádném plnění povinností!

Žádáme kamarády, by s námi sdělili adressy kamarádů, o kterých předpokládají, že by „Mladého Průkopníka" odebírali. Zejména potřebujeme adressy kamarádů z Falknovska, okolí Ústí n. Labem, Plzně a oblasti Nyřanské. Dále z čelnějších míst jihozápadu, jihu a jihovýchodu Čech.

Každého kamaráda budiž povinností rozšířiti „Mladého Průkopníka" všude, kde se mu naskytne příležitost.

Knihovna Zádruhy (sv. 1.)
ALEXANDER HERZEN
(Život, Ze vzpomínek, Myšlenky. Herzen a Nataša.)
S podobiznou Alex. Herzena od V. H. Brunnera.
Cena 70 h. V kolportáži po 50 h. mimo poštovného
Objednávky vyřizuje administrace „ZÁDRUHY"
v Žižkově, Jeseniova 51 n.

Vydavatel a zodpovědný redaktor Michael Kácha. — Tiskem Ant. Reise, Praha-Vyšehrad.

Vydání po konfiskaci.

Číslo 5. Roč. I. **Praha-Žižkov, 3. října 1912.** **Číslo za 6 hal.**

MLADÝ PRŮKOPNÍK

Periodický měsíčník. **Vede Josef Holub.**

„Mladý Průkopnik“ vychází každý druhý čtvrtek v měsíci. — Redakce, administrace a expedice je v Žižkově, Jeseniova ul. čp. 1164. Všechny zásilky na „Mladého Průkopníka“ adresujte: *Michael Kácha, Žižkov.* Roční předplatné K 1·—, do Německa K 1·12, ostatní ciziny K 1·36.

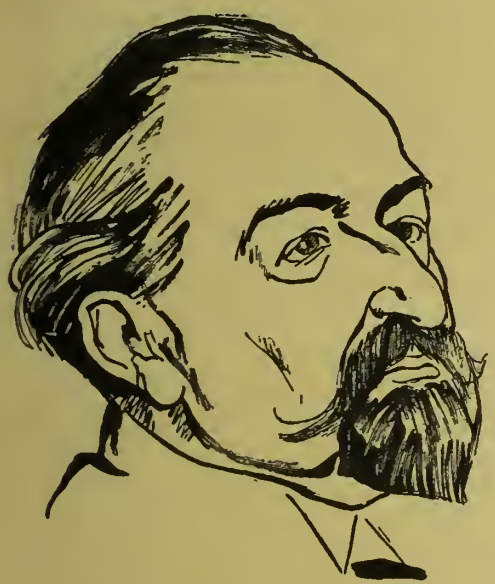

Charles Malato.

L.

Anarchistické portraity. (IV.)

Charles Malato.

Muž činu. Méně theoretisuje. Oddán idei revoluční, zažil bouřlivý život.

Charles Armand-Antoine Malato de Comé narodil se ve Fong 7. září 1857. Otec ze Sicilie, matka z Lothrinska.

Se strany otcovy rodina ultra-reakcionářská, aristokratická a millionářská. Jak se mohl stát Malato napřed republikánem, revolucionářem potom?

Otec mu dal příklad. Několikrát odsouzen k smrti, do vyhnanství, přišed do Francie z Italie v době Kommuny, byl vychovatelem vzpoury u svého syna. Ten zažil pád císařství, Kommunu a masakry Galifetovy.

Prvním učitelem byl mladému Malatovi dědeček, starý učenec, který snil o tom, aby vnuk byl stejně učený. Zemřel však brzy, raněn mrtvicí. Malato příliš nelnul k mathematice. Vášnivě, zaujat spíše pro literaturu, dějiny, umění, krátce pro vše, co vzbouzí obrazotvornost.

Odhodlal se studovati lékařství, které bylo téměř dědičné v rodině matčině. Ale náhoda rozhodla jinak. Otec pronásledován jako revolucionář. Finančně zničen a poslán jako politický vězeň do Nové Kaledonie. — Matka Malatova uvězněna deset měsíců v St. Lazare mezi prostitutkami.

Mladý Malato, 17letý, odhodlal se k romantickému pokusu pobouřiti lid. Zatčen, předstíral bláznovství. Nechali ho tedy nabýti rozumu ve vyšetřovací vazbě. Po deseti dnech vyšel.

Nyní jede s otcem a matkou do Kaledonie, kde zažili řadu dobrodružství. Jednou jim hrozilo i snědení od lidožroutů. Ve vyhnanství umírá matka. Ve vyhnanství seznamuje se s Louisou Michelovou. Amnestie dovoluje otci a synovi návrat do Francie. Zprvu překladatelem v Agence Continental, stává se dopisovatelem listu Réveil Lyonnais. První feuilleton: David Marx, uveřejnil v Gasette du Soir. Honorářem dostal pochvalu. Znenáhla se lepšilo jeho hmotné postavení. Četba Lissagaraye (Dějin kommuny — i v češtině vyšlých, p. r.) a první serie listu Bataille mění ho v socialistu.

1885 účastní se manifestací proti listu Gaulois a veplutí dvou set monarchistů do nové sněmovny. 1886 zakládá s přátely, Groupe Cosmopolite a brzy i žurnál: Révolution Cosmopolite[1]), který se z týdenníku stal měsíční revuí, která život skončila v ohni u censury. V touž dobu vydává Malato brožury: Avant l'Heure,[2]) les Travailleurs des Villes aux Travailleurs des campagnes[3]) a j. R. 1888 vydává dílko: Philosophie de l'Anarchie[4]), kterou vydal ještě později rozšířenu.

1890 Malato je odsouzen pro článek v l'Attaqu[5]) na 15 měsíců vězení a 3000 fr. pokuty.

V St. Pelagii píše dva svazky: Revolution chrétienne[6]) et Revolution sociale,[7]) a Pri-

son fin de siècle.[8]) První vážnou prací, druhá humoristickou.

V den odsouzení prohlášen za vyhostěna z Francie, jakožto cizinec. Protestuje. Dekret odvolán. Ale po prvních anarchistických attentátech 1892 vypovězen znovu. Uchyluje se do Londýna.

Zde žije, živě se vyučováním mateřštině. Spolupracuje současně v různých revuích a stává se dopisovatelem Intrausigeantu[9]) pod pseudonymem Cosmos.

1893 s Malatestou a Delormem spěchá do Belgie, kde je revoluční agitace ve prospěch všeobecného hlasování. Ale přicházejí po všem. Výbuchy trvaly dva dny.

Koncem téhož roku propuká agrární revolta na Sicilii a ozbrojené povstání i na pevnině Italie v některých městech. Povstání špatně vedené. Merlino (dnes socialista) zatčen v Neapoli. Malatesta utekl do Romagne, kde se skrýval před policií. Malato zakotvil v severní Italii, kde vypověděl válku telegrafnímu vedení, maje ku pomoci osm kamarádů. S obyvatelstvem nešlo dělat nic revolučního. U Turina se kamarádi zase šťastně rozešli.

1895 amnestie. Malato se vrací do Francie. Brzy zatčen. Ale konečně uznali úřadové, že syn Francouzky, narozený ve Francii, je přece občanem francouzským a ne Italem.

Nechali ho tedy již s pokojem. Pokračuje v spolupracovnictví v Intrausingeantu.

1896 zahajuje v žurnálu tom kampaň ve prospěch obětí v Montjuichu. Zachráněno 15 obětí od smrti a 20 od pevnosti. Jen pět jich zastřeleno, ač justice žádala 20.

1898 volán přáteli, odchází do Španěl. Revolucionář Sempau byl právě odsouzen válečným soudem k smrti, že učinil attentát na Portase, poručíka četnictva, a kata v Montjuichu. Sempau měl býti vysvobozen z vězení. Spiknutí se nepodařilo.

Sempau později osvobozen soudně. Spiklenci šťastně unikli nástrahám policie.

Napjetí mezi Španělskem a Spojenými státy přešlo ve válku. Malato odchází do Valencie, kde měla vypuknouti revoluce proti vládě. Republikáni se báli revoluce sociální. Chtěli jen vojenskou.

Malato odchází, znovu zklamán, do Kartaginy, kde jsou nepokoje. Ale nachází jen směšné potyčky mezi individualisty a komunisty. Nemoha je přiměti, aby sešli z měsíce na zem, opouští Malato Španěly. Vrací se do Paříže. Intransingeant nachází příliš nacionalistický. Odstupuje tiše z redakce. Znovu se vrací do Španěl jako korespondent amerického žurnálu. Počínání velmi nebezpečné. Může býti zastřelen jako špehoun, poněvadž Španěly válčí s Unií severoamerickou.

Za měsíc skládá nové povolání a vrací se do Paříže. Přijímá redaktorství v Aurore,[10]) aby jednou ustoupil Juarèsovi.

Nová nehoda. Pod kočár, kde sedí president Loubet a španělský král Alfons, je vržena puma. Nic se nestalo. Ale policie španělská a monarchie má záminku, aby se pomstila tajnému nepříteli.

Malato, bojující ve prospěch kubánských povstalců, ve prospěch obětí Montjuichských, za stávkující v Barceloně, zatčen s Vallinou, Harwegem a Caussanelem pro pokus královraždy.

Po šesti měsících vazby propuštěni všichni tři. Nebylo důkazu viny. Svědectví mluvilo v neprospěch policie.

Překročiv padesátku, zůstal Malato mlád srdcem. Je pln revolučního ohně, který vyšlehne, jakmile bude doba příhodná.

Opustiv i list Action, vzdal se žurnalismu. Píše feuilletonní romány a překládá.

Pod pseudonymem Talamo vydal několik knih pro děti.

Je autorem románů Pierre Vaux,[11]) Grande Grève,[12]) les Fiancés de l'An II.[13]) atc. Sociální díla: Joylusetés de l'Exil,[14]) De la Commune à l'Anarchie,[15]) les Classes sociales.[16])

Pokusil se i v divadle: Barbe à poux[17]) a Fin de Ciel[18]), kus zakázaný censurou.

Získav pracemi a činností neunavnou jisté jmění, podporuje jím propagandu. Jeho pomocí mohli založiti revolucionáři velký denník la Revolution, který však brzy zanikl.

Malato je stále činný. Snad někdy dosáhne, po čem tak toužil. Bojovati o opravdovou sociální revoluci. Ječ rozený revolucionář. A theoretik anarchismu?

(Konfiskováno.)

Poznámky: [1]) Všesvětová revoluce. [2]) Před hodinou. [3]) Dělníci měšťští, dělníkům venkovským. [4]) Filosofie, anarchie. [5]) Útok. [6]) [7]) Revoluce křesťanská a revoluce sociální. [8]) Vězeni na konci století. [9]) Nesmiřitelný. [10]) Jitřenka. [11]) Petr Vaux. [12]) Velká stávka. [13]) Snoubenci z roku II. [14]) Radosti vyhnanství. [15]) Od kommuny k Anarchii. [16]) Společenské třídy. [17]) Všivá brada. [18]) Konec nebe.

Konfiskováno!

M. zavrhuje parlamenty i jiné zákonodárné sbory. Ostře vystupuje proti t. zv. „úřední“ vědě. Domnívá se, že revoluci sociální může vedle všeobecné stávky vzbuditi i všeevropská válka. Revolucionáři se musí v té době dohodnouti.

Velkou budoucnost vidí v obrozeném Rusku.

Dojde u nás na překlad Filosofie anarchie, kde shrnuje své názory výše uvedené?

Marek Josef:

Charakter proti kompromisům.

Paličský tento článek adresuji bez pardonu všem těm našim kamarádům, kteří v určitých možných případech buď z malomyslnosti nebo z pohodlnosti nejsou nebo nechtí býti důslednými v boji proti dnešní společnosti, hlavně ve veřejném životě a proti církvi a státu.

Říkáme-li, že hnutí naše musí míti stoupence oduševnělé, celé, nesmíme naprosto připustit žádnou poloviČatost. Za svými ideami stojím do důsledků nebo se k nim vůbec nehlásím, neboť střední cesty vůbec neexistuje a tvrdím, že každý kompromis je určitý znak bezcharakternosti.

Začněme s církví. Znám mnoho těch, kteří ze samých ohledů na babičky a tetičky nebo ze strachu před „potahováním“ na úřady nemohou se s církví rozloučit. Někdy je to i vypočítavost, řekl bych otevřená zadní dvířka, ku příkladu pro případ ženění atd. Rád bych věděl, jak takoví lidé si představují boj proti klerikalismu a církvi. Či myslí, že to stačí, když nevěří, hádají se v hospodách o jsoucnosti nebo nejsoucnosti boží a odebírají nějaký protiklerikální list s farskými klepy? A láska? Ta je u nás příliš velikým otazníkem a pojímá se skoro vždycky fysicky; málokdy může se povídati o nějakých duševních vztazích.

Konfiskováno!

Konfiskováno!

Na druhém místě je tu parlament. Volit a vysílat deputace do parlamentu je stejně pokrytecké. Každý parlament, ať už moderní-pokrokový nebo reakcionářský, musí vám být lhostejným, protože vyvlastnění ani komuna z něho nevyjde, tím méně nějaký jiný cíl socialismu. A užívat jej k titěrnostem, jichž dosíci lze jiným přímým způsobem, je směšné, zejména pro nás. Stejně se to má i s prodáváním hlasů; je to sice chytré, ale — charaktery a přesvědčení se neprodávají.

Stejně bolavými jsou i styky s výkonnou mocí různých státních institucí.

(Konfiskováno!)

Znám mnoho kamarádů, kteří v této věci mají jakási pravidla: 1. Mám toho rozkazu uposlechnout? A kdy? 2. Není lépe méně nebo nic povídati u úřadů? 3. Z toho bych se mohl odvolat a prohraji-li, pak znova. 4. Není-li odvolání, což nepodrobit se nebo není lépe to odsedět a tím ještě nadělat státu útraty? 5. Platí socialista státu daně, taxy a pokuty? atd. — A tato pravidla dala by se ještě doplnit, jen vůle a rozum je k tomu potřebí. — —

Tenhle odstaveček bych měl nadepsat: Vyřezat vředy na těle našeho hnutí. Je také mnoho těch, kteří pod firmou kamarádství se k nám vtírají a ve skutečnosti svojí rafinovaností a gaunérstvím nejen hmotně poškozují naše kamarády a jich rodiny, ale hnutí naše ještě těžce kompromitují. Takových lidí nutno se vyvarovat a přerušit s nimi veškeré styky, neboť žádné lumpáctví jim není dost špatným, aby proň nalezli hromady výmluv. Náš štít musí být čistý. —

Konečně ještě jedna bolest, na pohled nepatrná, ale také kompromis — nedostatek vůle omeziti určité vášně. Hlavně pití a karban. Neplatí tu výmluva: přišel tam ten a ten, neodolal jsem; stává-li se to pravidlem, pak je to přiznání, že nejsem s to být člověkem, že jsem slaboch a že vášeň je silnější než moje vůle.

Omezuji tento článek na několik stručných vět jen proto, ježto jsem přesvědčen, že kdyby byl psán obšírněji, vyzněl by na prázdno. A není to ani nutno. Ti, kdož budou chtít, porozumí.

Snad někdo řekne, že jsem moralista a nebo že chci usurpátorsky někomu něco vnucovat, co by nemohl vykonat. Ne. Kdo tohle by chtěl tvrdit, spáše nový kompromis proto, že chce špatnou stránku své povahy stůj co stůj obhájit. A proto také říkám: těch několik slov je tu jako výpad — pro mladé naše kamarády pak jako rada.

Charakter proti kompromisům.

Jar. Vrchlický:

BETHUNE.

Obilí shnilo, daně stále větší
lid platit nechce, nemůže, a v shluku
se u radnice kupí, křičí, ječí.
Tu jenerálem rozkaz dán je pluku,
se na náměstí seřaditi šikem
a rozprášiti lůzu. V bubnu zvuku
tu vojsko stálo v plné zbroji mžikem
jak mračna zeď, však výtržníků davy
dál hlučely a vřely temným rykem.
Jak druhá zeď tu hlava vedle hlavy
a proti pušce kámen v pěsti pouze.
A „Palte!" vévodí hlas pronikavý,
však zanik, v davech, oblázek jak v strouze,
a prst se nehnul na spoušti, jej chytla
ta lidu bledá tvář, kde ryla nouze.
A „Palte!" znovu znělo. Vášeň kmitla
se v povelu tom, jenž zasyčel plazem;
však slova rozkazu jen v prázdna létla.
Na povel srdcí, náhle, jedním rázem
všech těžké pažby pušek zařinčely
a jedním tempem přesně cvakly na zem.
A „Palte!" znělo po třetí a chvěly
se vztekem rty, však vojsko nehnulo se,
mráz děsu jímal velký zástup celý!
A tisíc očí zalesklo se v rose
a tisíc paží k vojínům se vzpjalo. —
Co říci chci v té historické glosse?
Tak mnoho může říci toto málo,
kyn budoucnosti minulost tu dává;
já vypravuji pouze co se stalo.
A rudých pochodní zář brzy žhavá
v rej tance plála, v cinkot sterých džbánů,
a v pokřik: „Bratři jsme! Buď vlasti sláva!"
Lid s vojskem na bratrství pil až k ránu.

Slovo k mládeži.

Říká se všeobecně, že mládí člověka jest krásným snem, jako sen přijde a jako sen mizí — a člověku nezbude po něm nic, než milé vzpomínky.

Mnoho-li v těchto slovech jest pravdy — nevím, ale tuším, že z nás, mladých proletářů, kteří musíme svojí práci za kus chleba prodávati a jí věnovati větší díl každého dne, má-li odměna stačiti na nejnutnější potřeby existenční, asi sotva komu zdá se život krásným. My jsme mladí, strasti stáří nás ještě nezasáhly, jsou nám neznámy, ale zdá se mi, že život pro starého dělníka nemá o nic více hořkosti, než pro mladého (na starého nečeká již takřka za každým krokem zklamání, neb nežádá již od života tolik, jako mladý a jest již otrlejším a zvyklejší na časté křivdy), a má-li, tož budiž nám to pobídkou k práci za zlepšení si své existence, abychom nemusili ve stáří vzdychati po „krásném snu" své mladosti, který se nám nyní, když jej prožíváme, zcela nic nelíbí. O skutečně krásném mládí může mluviti jen ten, komu není třeba starati se tak úsilovně o nejnutnější potřeby existenční a stará se výhradně jen o to, aby do radosti mládí nepadaly časté krůpěje hořkosti.

Však úplně bez významu také pro nás rčení o mládí co krásném snu nejsou, zasluhují, abychom o něm uvažovali, neb máme možnosti přisvojiti, opatřiti si ono krásno života, o němž se tolik mluví a jež nám řády a spousta úzkoprsých pravidel, nynější lidské společnosti, odpírají. Tato možnost zlepšení spočívá právě v našem mládí. Oliva Schreinerová píše v jedné ze svých knih: „Tělo lidské dá se tak upracovati, že duše odumře," a na jiném místě: „Je možno upracovati člověka tak, že v něm odumře všecko mimo zvíře, a to fysickou prací vzrůstá." Kdo pracuje, ví z vlastní zkušenosti, mnoho-li pravdy jest v těchto dvou větách a není mu také neznámo, že každodenní fysická práce zcela nic nepřidá na duševních schopnostech a inteligenci člověka, ba naopak, nejčastěji je ničí.

Proto uvažujme mladí proletáři!

Jsme ještě mladí, těžká práce fysická dosud naše schopnosti neubila, máme ještě aspoň ne úplně zkaženého ducha a mladou jarou energii, přičiňme se tedy, aby nám tyto přednosti našeho mládí něčím prospěly a hleďme, není-li naše mládí krásným, aby naše budoucnost, když ne krásná, tož aspoň byla lepší nežli minulost. Hleďme, aby naše mládí, když není „krásným snem", bylo raději užitečnou skutečností a aby až zmizí, zůstalo nám po něm něco více než vzpomínky. Vzpomínka jest krásná, ale ještě krásnější jest, je-li provázena nějakým užitečným faktem, který nám zůstal a jest nám prospěšný. Co platny jsou staršímu člověku krásné vzpomínky na mládí při naších poměrech, když sám sobě musí přiznat, že je nečinně utratil?

Ve starých příslovích jest prý mnoho pravdy, ale ta pravda musí se hledat a hledáním přísloví se opravují. Chceme-li, aby také ono shora zmíněné přísloví bylo pro nás pravdivé, učiníme nejlépe, opravíme-li raději sami sebe a využitkujeme schopnosti, které nám naše mládí poskytuje. Ohlédne-li se kdo z nás mladých dělníků kolem sebe a uvědomí si jiných i svoje, jak fysické, tak duševní postavení, neshledá jej zajisté příliš záviděníhodným — každý nový den jest novým zápasem o existenci, za den namáhavé práce dostane se mu jen na den nejnutnější potřeby od toho, kdo s jeho práci obchoduje a má z ní mnohem více nežli výrobce. Hmotně jest na tom mladý dělník, bídně a duševně, mnohdy ještě hůře, neboť zaměstnavatelé, tito moderní otrokáři ve velkém, nepotřebují vzdělaných a duševně silných otroků, tací lidé sotva asi by jim vykonávali služby

užitkových zvířat, oni potřebují pouze sílu tělesnou (a má-li této síly některý člověk dvojnásobnou část náhradou za sílu duševní, jest jim milejší). Proto výchova a neblahé poměry, v nichž žije, jsou tak přizpůsobeny, jak jest asi mnohému známo, ale snaha za odvrácení tohoto zla jest velmi chabá. Slyšíme jen prázdné fráze a nadávky na „vydřiduchy zaměstnavatele", na vládu „násilníků a vyssávačů", ale účinných prostředků proti těmto zlům nechápe se nikdo! Mnohý jako papoušek opakuje častá naříkání a často opakuje v okolí jeho pronášené nadávky.

Domela Neuwenhuis píše: „Jest pohodlno věšeti tyrany; pověsme však raději sebe, neboť naše zbabělost a otrockost snáší tyrany. Chyba jest v nás."

Zbabělost a otrockost koření v nevědomosti, proto, chceme-li svůj bědný stav zaměniti za lepší, lidštější žití, musíme nejprve odstraniti tento nedostatek sebevědomí, proto vytkněme si za úkol slova velkého Nerudy: „Věděním k svobodě" a úsilovnou snahou svojí hleďme dosíci toho, v čem spočívá nadvláda našich „tyranů a vydřiduchů" a co jest jedinou a účinnou zbraní, jíž možno nám s úspěchem užíti v boji za své vymanění se z poroby, jak hmotné tak duševní. Vzdělávejme se? V boji proti vzdělaným utiskovatelům mohou zvítěziti jen vzdělaní odpůrci. Jaká jest mládež, takovým bude příští národ. Proto uvědomte si mladí proletáři, že na vás samých jest, rozhodovati, jak a pro koho budete v budoucnu pracovat a v jakých poměrech budete žít. Probíjíte-li čas svého svého mládí, kdy jste ještě schopni něčemu se naučit v hospodách a v hloupém frajeření, nemáte velkých vyhlídek, že zbavíte se otrockých pout a bědné situace, v nichž nyní se nalézáte.

Poměry nedovolují mladému dělníku, aby každý sám si kupoval knihy a jiné pomůcky potřebné k svému sebevzdělání. Tomu však odpomůžeme vstupováním do vzděl. spolků neb stávajících sdruženích a tak přispívaje každý nepatrným obnosem, opatří si potřebné pomůcky a kde také všechny nabyté vědomosti možno vzájemně si sdělovati a při rozhovorech svoje úsudky vytříbiti a tak užíti i vzájemné pomoci při sebevzdělávání. Jest také prospěšno, vyhýbati se všem politickým pletichářům a zejména těm černým, kteří rozsévají „Jed z Judey".

Není zapotřebí mnoho hloubání, abychom se přesvědčili, že politikářství a dobývání nebeské blaženosti modlením, nepřispějí k zlepšení bídné existence dělníka a jest to spíše hazardním mařením času, kterého — zejména v dnešní kvapící době — nemá nikdo nazbyt.

Atchos z Ratolesti.

Máod Veta:

K odvodům na černé pevnině.

Sta jich šly, tisíce jich jdou. A zdá se, že jejich krok jednotvárný prozrazuje jejich nitro, které je lhostejné k němu, co okolí na nich žádá, přijímá a podvoluje se všemu, co jim je vnucováno, jakoby stálý nátlak prostředí zlomil v nich všechen vznět, myšlenky, tužby a odboj, a oni jak by se odevzdávali resignovaně v cizí, nepřátelské ruce.

Však jen zdánlivě. Jednotvárný pohyb se mění, všímavost jak by znenáhla se probouzela a čela se zachmuřila sterými vráskami, mozek úsilovně hledal, zachycoval a tvořil odvážnou myšlenku, všecky smysly jak by najednou se probudily pod prudkými nárazy dojmů a pocitů, kterými působí nové zjevy, drtivé svým ustáleným chodem a ničivé svojí skutečností. Co dřímalo a bylo tlumeno výchovou a životem prostředí, probouzí se a udiveně se táže mladýma očima, říká svoji zpověď a uvědomuje si znenáhla, že není vše zde v pořádku a v pážích ozývá se znenáhla pocit síly, který by chtěl cosi reformovat, cosi, co stále určitějšími obrysy objevuje se před zraky, odstranit...

Stává se již v životě tak. Prudkými nárazy ocele odskakují rozžhavené jiskry, větérek rozdýmá je v ohníček jeden, tisíce ohňů, až celý kraj ocitá se v ohnivé záplavě, jež zničí vše, co stává a potom mrví půdu a klíčí sémě nových schopností nalézá dostatek výživy, bují a žije za dostatku životních potřeb.

Pod prudkými nárazy života probouzí se poznávací schopnosti smyslů, pod krutými požadavky, jež společnost mladému člověku klade, ztrácí se jeho oddanost a tryská nový zdroj citů a myšlének, kterým silný útlak stal se příčinou. Tryská, šíří se, síli a roste pod útlakem vzdor, pod tížícími poměry roste odboj, vteřiny procitují se hluboce a záblesky myšlének pojí se souhlasně s vyšlehujícími plaménky z nitra.

Vše vyhraňuje a krystalisuje se, proti kolísání po nárazech upevňuje se víra v sebe, co ztlumeno dřímalo v hlubinách duši osvětluje se, rýsuje, zabarvuje a přerůstá meze, jež prostředí kladlo...

Konfiskováno!

(Konfiskováno.)

Z ciziny.

Zatčení kam. Bertoniho a stávka v Lausane ve Švýcařích. Známý agitátor, inteligentní a neunavný kam. Bertoni byl na svém přednáškovém tournée zatčen v obci Dietikonu, blíže Curychu, kde právě přednášel asi 40 italským dělníkům. Den před tím přednášel v samotném Curychu, tam však policie si netroufala jej zatknouti a proto tak učinila v Dietikonu, protože myslela, že zatčení Bertoniho nevyvolá takový rozruch. Bylo to v době, kdy německý velikán Vilém měl poctít Švýcary svou přítomností a aby se mu nic lidského nepřihodilo, byla celá řada lidí pozatýkána nejen ve Švýcarsku, ale i v jiných městech jižního Německa, kterými potentát měl projeti. Jakým je kam. Bertoni obávaným člověkem, svědčí ta směšná episoda, kdy 40 strážníků přichází mezi stejný počet posluchačů a odvádí nebezpečného „zločince" do curyšského vězení.

Tentokráte však kamarádi Bertoniho nezaložili ruce v klín a uspořádali řadu hojně navštívených schůzí ve všech čelnějších místech francouzského Švýcarska, ve kterých bylo protestováno proti zatčení kam. B. a propagována ve prospěch jeho osvobození všeobecná stávka.

Byla to těžká práce. Měšťácké a soc. demokratické listy napadaly naše kamarády, varovaly dělníky před „svůdci" a konečně nalhaly všemožné, jen aby akce k osvobození Bertoniho byla zmařena. Poslušné a omezené ovečky soc. dem. (specie švýcarská je pokud možno nejhorší kvality), jak nechalo se ostatně očekávati, dle dobrého svého zvyku svých vůdců uposlechlo a tak proklamovaná stávka ku dni 8. září byla v Lausane neúplnou. Stávka přes svoji neúplnost byla tak vydatnou, že hned 8. září byl kam. Bertoni, který dříve marně domáhal se předvolání, ihned předvolán, dovoleno mu bylo vše, co dříve se mu odepíralo a konečně dne 14. září byl z vězení propuštěn. Stávka byla po dvoudenním trvání ukončena. O její skoncování, jak již uvedeno, přičinili se soc. dem., kteří vyvinuli a vždy v takových případech vyvíjejí horečnou činnost. To však neodvrátilo naše kamarády od dalšího pokusu a dne 15. září konaný sjezd v Renes rozhodl propagovati stávku všeobecnou. Kam. Bertoni přišel na tento sjezd a byl přítomnými delegáty nadšeně pozdraven. Vládní orgány sice vyhrožují kam. Bertonimu 3 až 5letým žalářem, ale kamarádi nezaleknou se hrozeb a hrozí také. Vzhledem k tomu, že způsobil kam. Bertoni svými přednáškami o loupežné výpravě tripolské vládě italské mnoho citelných nepříjemností, činí vláda italská nátlak na vládu švýcarské republiky a ta zvyklá poslouchat jako podomek všech evropských potentátů, přičiňuje se, aby zavděčila se vládě italské a svými policajty chce zameziti každou antimilitaristickou propagandu. Zavře každého, kdo opováží se proti italskému vpádu a vražedné manii italských šovénů protestovati. Tak ku př. nachází se ve vězení známý antimilitarista a revolucionář Armando Borghi, který četnými přednáškami proti válce tripoliské připravil se o svobodu. Tento rok je uvěznění A. Borghi-ho třetím případem, kterým vláda švýcarské republiky dokumentuje své porozumění a výklad hesla: Volnost, Rovnost, Bratrství. Kam. Matthey, učitel Ferrerovy školy v Lausane, mluvil na májovém táboru proti militarismu a po schůzi v průvodu šel vedle dítěte, které neslo černý prapor. Protože nechtěl prapor vydati v ruce policajtu, vrhlo se naň asi 30 polic. hrdinů, dali mu na ruce železa a odvlékli jej do vězení, odkud za dva dny jej musili však propustiti.

Teď nutno se ještě zmíniti o průběhu uvedené již stávky v Lausane. V ustanovený den 8. září sešlo se o půl 7. hod. ranní asi 100 mladých kamarádů v „Lidovém domě" a táhli od stavby ku stavbě, vyzývajíce pracující dělníky k zahájení stávky. V poledne táhlo již v průvodu asi 2 tisíce dělníků a odpoledne vzrostl počet demonstrujících na tři tisíce. Průvod byl provázen četnými policisty, se kterými došlo odpoledne k ostré srážce, při níž byli dva demonstranti s velkými obtížemi zatčeni. Policisté hnali demonstranty zpět a přes 100 četníků pažbami tlouklo do hlav zpět zatlačených demonstrantů a tak dokazovali, jak umí hájiti svobodu svého milého Švýcarska.

(Příště přineseme podrobnější pojednání o kam. Bertonim a jeho působení.)

Hlídka organisační.

Organisační život mládeže.

Při soustavném prohlubování mladých hochů četbou knih a časopisů, ujasňují se úkoly, které hnutí mládeže vzalo si za úkol, vystihuje se celkový stav projevů dnešního života a přichází se k řešení otázky organisační a uvažuje o výhodách, jakož i sesílení celého vnitřního života organisačního, soustavnější práce výchovné a agitační, o celkových a jednotných akcích, které mají býti veškeré mládeži společny.

Mládež královdvorská uvažujíc na jedné ze svých organisačních schůzí o postupu práce, jakož i vnitřním uspořádání organisací, přišla k názoru, že nutno je stávající organisace a jednotlivce sjednotit v jednotnou organisaci, která by jednak poskytovala stálý přehled přes práci vykonávanou a jednak poskytovala možnosti vnikání do míst, kde ještě organisace naše nestávají a tak rozšiřovala snáze jako organický celek obor naší působnosti. Při tom ovšem nesmí býti zapomínáno, že i takovéto zcelení organisací má vady, tyto se však dají překonati obezřelostí a dobrou vůlí těch opravdových nadšenců, kteří vskutku pracovati chtí.

Navrhujeme v tom směru, aby všecka mládež, ať již jednotlivě roztroušená či sorganisovaná ve spolcích místních, sdružila se v klubu mládeže „Ratolesť" s činností pro celé Čechy. Zápisné obnáší 30 h, stanovy 20 h, měsíční příspěvek 20 h. Utvořené odbory klubu ponechávají si ku spolkovým účelům polovinu měsíčního příspěvku v místě (ku př. Náchod). Uvažujeme i o tom, že možno by bylo přeložiti ústředí do jiného místa, o čemž může pojednati valná hromada 6. října.

Tento krok, aby sjednotili se všecky organisace mládeže dosud stávající a všichni jednotlivci by spolupůsobili, jest rozhodně nutným. Neučiníme-li tak dnes, musíme tak učinit zítra, neboť jenom ve scelení našeho mladého hnutí spočívá zdar, zdravý postup a soustavná práce k výchově členstva. A hlavním činitelem v životě našich organisací bude výchova. Chceme zvýšiti povšechnou životní úroveň lidstva, chceme mladému českému člověku ukázati směr, chceme ho vytrhnout z jeho tupé lhostejnosti a to je možná jen tehdá, když všecka místa a organisace se sjednotí. K tomuto sjednocení voláme nyní mládež... Pech.

Dvůr Král. Klub mládeže Ratolest pro celé Čechy koná svoje výborové schůze čtrnáctidenně vždy v neděli v Pivovarské pivnici. Korespondence spolková buď řízena na Oldřicha Lehkého, Sladkovského ul. 531, členské příspěvky na Karla Václava, Městská Podstráň 1007.

Místní odbor klubu mládeže Ratolest pro Náchod a okolí koná svoje schůze čtrnáctidenně vždy v neděli v hostinci u Karla IV. Členové navštěvujte tyto schůze v hojném počtu.

Z Náchoda. Po mnohých sekaturách byly konečně povoleny stanovy místní odbočky Králové-Dvorského klubu „Ratolesť". Celý rok jsme čekali, až konečně nadešla chvíle pořádání valné hromady, která se konala dne 1. září. Ale i svolání této valné hromady neobešlo se bez obtíží, jimiž ráčilo nás počastovati zdejší hejtmanství, které na naší žádost o nalepení plakátů k valné hromadě neuznalo zodpovědíti. Přes to vše byla valná hromada dosti četně navštívena, funkce rozděleny a nastává teď povinnost každého člena naší odbočky, aby přičinil se o zdárné pokračování vytknuté činnosti. Musíme vzájemnou prací a upřímným soužitím udržovati plamínek nadšení a zanášeti je, všude tam, kde dosud není ani jiskérky. Odejde-li některý náš druh, nahraďme jej dvěma jinými a dejme výhost nesnášenlivosti, která je vždy začátkem konce. Je třeba nejen vnikati mezi mládež dosud se novým proudům vyhýbající, nýbrž snažme se také prohloubiti sebe, abychom mohli dobře sloužiti našim ideálům a jen ten může dávat, kdo má, ale ten, kdo sám tápe nemůže býti povzbuzovatelem jiného. Budeme-li zdravě založeni, bude i naše práce nésti znak opravdovosti a potom nemusíme se obávati ničeho. — Tož, budoucí naší práci zdar! M.

Schůze odbočky klubu mládeže „Ratolesť" v **Náchodě** konají se 1. a 3. neděli v měsíci „U Karla IV." V tytéž dny je knihovna k disposici od 9. hod. ranní.

Z Turnova. Uplynuly dva měsíce od chvíle, kdy nazvali jsme turnovského dopisovatele „Obrany Lidu" darebákem a denunciantem pro jeho výpad proti naší skupině mládeže, že jsme sacharinovou organisací. Pan J. Stejskal, turnovský redaktor Obr. L. nesnažil se ani v nejmenším dokázat nebo odvolat, proto jej počítáme mezi lidi bez charakteru. Nezmiňovali bychom se více o podobných lidech, leč tito nás k tomu nutí. Před časem jistí „pánové z lepší třídy" hráli v hostinci v karty a jeden z nich, p. Louthan prohrál as 800 K a pak udal své spoluhráče. Je nám úplně lhostejno, čím se měšťácká smetánka baví. Pan tajemník nár. soc. strany na Turnovsku J. Stejskal, béře v ochranu šťastné hráče a odsuzuje Louthana pro jeho udání. V „Obr. Lidu" mezi jiným o něm píše: „...denunciační nákaza je ta nejhorší v společenském životě i když se staví do pósy moralisty." Upřímně řečeno. A týž pan Stejskal denuncoval anarch. skupinu ml. v Turnově, tedy je postižen tou nejhorší nákazou — je udavačem! —r.

Machendorf. Členské příspěvky k Ratolesti vybírají se v hostinci u p. Königa.

Ústí nad Orlicí. Členské příspěvky pro klub Ratolest vybírají se v restauraci p. Machka v Hylvátské ulici.

Turnov. Platební místo klubu mládeže Ratolest.

Kam. Matoušek oznamuje své přesídlení. — Všechny zásilky adresujte: **Jos. Matoušek, Couš u Mostu čís. 170.**

Naši Moravě. Netřeba zajisté nám dotvrzovati účelnost a potřebu organisací mládeže. Vidíme zajisté každý, jak chápou politické strany všech odstínů, budoucnost že náleží tomu, kdo získá mládež.

U soc. dem. vidíme zvláště jasně, jak se o mládež (která schází oběma) perou „centralisté" s „autonomními" a naopak. Nechceme býti proroky, ale doufáme, že jen poněkud uvědomělejší hoch, nemůže náležeti straně, která si mezi vlastními svými stoupenci noži a pěstmi uvědomuje a dokazuje o lepší formě organisace, v pravdě jde ale pouze jen o to, komu má náležeti tučný žlab.

Mládež nár. sociální? Byla sice lepší, snad někde dosud je, mládeže soc. dem. Však špinavými choutkami svých vůdců, politikářů, byla svedena na stejné hodnoty — ne-li horší těchto. Přes to však vidíme, že organisují se se stále větším úsilím. Hlásají neustále jejich zásady tak pochybné ceny.

Jak chováme se však my u porovnání s nimi? Zůstáváme většinou lhostejnými k veškeré práci, ačkoliv náš záfrný cíl převyšuje vše, co je v porovnání s ním. Vzbudíme se? Zvláště na Moravě, jakoby našich stoupenců ani nebylo. A přec vydává se zde nejrozšířenější náš*) list. Čím dá se toto vysvětlit?

*) Náš? (Pozn. red.)

Mládež Moravy měla by se již jednou vzchopiti k činorodé práci. Po způsobu „Ratolesti" v Čechách, ustaviti zde skupinu, kde bychom se vzájemně poznali a ve svých tužbách podporovali. Zvláště teď v poslední době, kdy vždy k nám milostivá vláda, slibuje nám věnovati zvýšenou pozornost, měli bychom jí ukázati, jak málo se strachujem. Kamarádi měli by si uvědomiti svoje povinnosti a věděti, že naše práce je to, čeho se vláda nejvíc bojí.

Léto prchá, nastává zima.

(Konfiskováno.)

Zprávy.

Bude tomu 9. října již měsíc, co v Domažlicích zemřel fenomenální zjev v českém písemnictví — Jaroslav Vrchlický. Zemřel básník neobyčejné síly, básník universálních vědomostí, kterému „vlastenci" vytýkaný kosmopolitism, byl jeho velkou předností. Přišel do českého prostředí ještě úzkých obzorů a mdlých postřehů, jakoby silný člověk jiného kulturou prosyceného národa. Nazvali jeho životní dílo snad posměšně „papírovou pyramidou" a opravdu toto pojmenování je přilehavým, pokud se jeho neobyčejné tvořivosti týče a málo bylo těch, kteří postačili čísti a ztráviti, co obsáhlý jeho duch vytvořil. Příliš rychle hořel a proto také rychle stravoval vnitřní oheň k jeho duchu nepoměrnou schránku tělesnou. Byl podoben sopce, chrlící z nejzazších hlubin svého nitra lávu, která až po letech stává se nejúrodnější prstí a sama pak vyhaslá sesouvá se do hlubokých, tryskající lávou vzrytých výmolů. — Zemřel v 59 letech, zemřel předčasně tělem a jeho tvořivý duch již dříve byl unikl pozvolnému umírání.

Z našeho kruhu. Kamarád Pech ze Dvora Králové n. L. se zalíbil vojenským pánům a proto musí se rozloučiti sice s problematickou však přece jen svobodou, zanechati jím tak mnohoslibně započaté práce a jíti na vojnu. Nebudeme nijak lichotiti kam. P., když zde konstatujeme, že bude těžko nahraditelným a jistě s námi to potvrdí i ti kamarádi, kteří jej poznali. K hořké budoucnosti mu přejeme silnou vůli a dostatek energie, aby překonal nastávající málo naděje vzbuzující dny. — Kam. Ing. Vlasta Borek dostal od vojenských pánů pěkné poručení, že má 10. t. m. rukovat. Není ještě dokonale zdráv a doufejme, že to uzná i vojenský lékař. — Všem naším hochům, kteří nastupují neveselou povinnost voláme: Vraťte se mezi nás zdraví a neztrácejte naděje! Nové zkušenosti ve vás musí jen utvrditi vštípené zásady a budiž ta doba jen zkouškou ohněm, který železo mění v ocel.

Kongres syndikalistické mládeže v Paříži konal se 1. září za účasti delegátů téměř všech odborových organisací mládeže. Syndikalistická mládež, která sdružuje k společné práci revoluční mládež, přese krátkou dobu svého trvání, sdružuje v Paříži a nejbližším okolí nyní na pět set mladých hochů. Mládež je organisována dle svého zaměstnání a organisace mají za účel podporovati duševní, technickou a odborářskou výchovu. Čilou diskusi vyvolala otázka, má-li mládež se organisovati dle odborů, nebo dle jednotlivých čtvrtí a okresů ve skupiny, kde by byly zastoupeny všechny odbory. Bylo usneseno zachovati dosavadní organisace dle odborů a mimo to v každé čtvrti zříditi „krb" sídlem v domě syndikatu a pořádati pravidelné měsíční společné schůzky všech odborů. Mimo to byla ještě řešena otázka protimilitaristické agitace mládeže (o níž pomlčím, aby ouřada censor neměl strach, že se čtenáři Ml. Pr. zvlčejí a budou nápodobiti pařížské kamarády), boje proti alkoholismu, otázka učednictví, úloha mládeže v bouřlivých obdobích, atd. Jak je vidět chápou se naši mladí francouzští kamarádi vážně své práce.

Kamarádi, listop. číslo bude věnováno životu a dílu Petra Kropotkina, který je všeobecně znám nejen jako anarchistický teoretik, ale i jako na slovo vzatý vědec. Nejlepší oslavou jeho sedmdesátiletého jubilea bude poučení širokých vrstev o ideách jím propagovaných. Kamarádi všech zemí připravují se na tento užitečný způsob oslavy. Naši hoši nesmí zůstati pozadu a každý čtenář rozšíří ve svém okolí alespoň několik čísel Mladého Průkopníka. Čiňte již nyní objednávky.

Od redakce. Na dotazy po ohlášeném seznamu knih pro naše skupiny odpovídáme násl.: pro nalehavé práce spojené s poř. odb. sjezdu nebylo nám možno seznamy rozmnožiti. Stane se tak za týden. — L. v Sem.: Je to chlubení cizím a tůze známým peřím a proto nemůžeme otisknout. — L. ve D. K.: Opět jsem to nedostal a proto dosud neuveřejněno. Kam. P. snad s tebou potř. sdělil. — M. v Jar. Mor.: Zašlu dopis.

Kvitujeme.

Za kolportáž. Vlček —.66, Sucharda 5.—, Lehký 7.35, Brabec 1.92, Lokajíček 3.20, Čamrda 3.—, Stejskal 3.—, Douša 6.—, Pošva —.90, Kuk 7.20, Makalouš 1.80, Filip —.66, Říha 2.40, Vrbický 3.—, Kořán 3.—, Matoušek 3.41, Slezák 3.—, Bartoš —.36, Ryšavý 4.80, Buryšek 1.80, Hamouž —.80, Dostál 4.80, Špicař —.36, Meisner 4.—. — Praha: Sojka 4.50, Johan 5.—, Andra —.70.

Tiskovému fondu „M. P." přispěli. Kam. v Ml. Boleslavi 2 K, Heg. Vid. 4 K, Janýs. 1.30, členové vídeňského spolku „Pokrok" přebytek ze střihačského kursu 10 K, kamarádi z Náchoda 1 K.

Předplatné. Hejda 1 K, Heg. 1 K, Mezinár. Jedn. v Hostomicích 1 K, Petráň 1 K, Klouda 1 K, Hejský 1 K, Kvíz 1 K, Kloutský 1 kor.

Vydavatel a zodpovědný redaktor **Michael Kácha.** — Tiskem **Ant. Reise,** Praha-Vyšehrad.

Číslo 6. Roč. I. Praha-Žižkov, 7. listopadu 1912. Číslo za 6 hal.

MLADÝ PRŮKOPNÍK

Periodický měsíčník.

„Mladý Průkopník" vychází každý druhý čtvrtek v měsíci. — Redakce, administrace a expedice je v Žižkově, Jeseniova ul. čp. 1164. Všechny zásilky na „Mladého Průkopníka" adresujte: *Michael Kácha, Žižkov.* Roční předplatné K 1·—, do Německa K 1·12, ostatní ciziny K 1·36.

L.:

Anarchistické portraity. (V.)

Francisco Ferrer.

Narodil se 1859 v Abella v provincii Barcelona. Syn měšťáckých, chudých rodičů. Mlád stal se inspektorem drah. Postavení málo význačné, hlavně po finanční stránce. Nabažil se toho. Vrhl se do studia a vydělával si na živobytí různě. Vstupuje do politického hnutí — jako republikán. 1885 účastní se v pokuse vzbouření vedeného generálem Villacampa, který odsouzen na smrt, dostal milost a vyvezen ze země.

Ferrer odchází do Francie. Stává se politickým tajemníkem bývalého premiera Raize Zorilly — hlavy republikánské strany. Úřad svůj konal z čisté lásky. Neměl z něho ani haléře. Živobytí si vydělával jinak. Obchodem s vínem. Ale neměl duše obchodnické. Zanechává toho.

Jeho vášní bylo — vychovávati svobodné lidi. Vzdělával se pilně. Stal se professorem ve Španělsku. V této zemi tak prožrané klerikalismem byl Ferrer přirozeně vášnivým antiklerikálem. Vyvíjí se znenáhla až k anarchismu — zůstávaje officielně republikánem a přítelem vůdců republikánských.

Roku 1894 odkazuje Ferrerovi jeho žačka z doby, kdy učil španělštině v Paříži, sl. Meunieurová, 700.000 K. Nyní rozhodnuto o další činnosti Ferrerově. Použije jmění na zřízení svobodných škol. Získává přívržence pro své plány. R. 1901 otvírá v Barceloně první Moderní školu. Souběžně se školami zakládá knihkupectví, kde by vycházela díla sociologická a filosofická. Vydávají se díla Kropotkinova, Graveova, Letourneauova, Reclusova, Malatova a j. vedle učebnic dějin, mathematiky a encyklopaedií.

V knihkupectví zaměstnán jakýsi Morral. Ten vrhá pumu pod královský kočár r. 1906. Policie „odhaluje" komplot. Spoluobžalován Ferrer. Přes rok držán ve vyšetřování. Reakce chce jeho smrti. Pobouřené veřejné mínění dociluje, že propuštěn r. 1907 na svobodu.

Ale ruce nepřátel sáhaly daleko. Neušel jim přece. V červnu 1909 vypukly v Barceloně nepokoje. Vyhlášen stav obležení. Ferrer označen za původce a vůdce revoluce barcelonské, ač v době prohlášení generální stávky byl mimo Barcelonu u lože nemocné neteře. Když odcházel do Barcelony, aby protestoval proti hanebnému obvinění — zatčen.

9. října postaven před válečný soud. A co ten dovede, vystihl dobře Havlíček. Bez dlouhých procesů odsoudil Ferrera k smrti zastřelením. Ortel vykonán 13. října v smutně proslulé pevnosti Montjujchské. Padl se slovy: Ať žije Moderní škola!

V 1. čísle revue L'École Renovée (Obrozená škola) podal svůj program v úvodním článku, na jehož konci shrnuje: „Nebojme se říci to: Chceme lidi schopné stále se vyvíjeti, schopné zničiti poměry, ve kterých dnes žijí, a znenáhla je obrozovati v lepší a schopné vlastního obrození. Chceme lidi, jejichž největší silou je jejich duševní nezávislost, ničím nikdy nespoutané, stále připravené k přijetí lepšího, šťastné triumfem nových ide, lidi, kteří se snaží žíti plným všestranným životem . . .“

Uvésti v život tyto ideje má Ferrerem založená Mezinárodní liga pro rozumnou výchovu mládeže, vydávající orgán Obrozenou Školu.

Ferrerových idejí užívají v nesčetných Moderních školách na obou polokoulích. U nás jsou ještě hudbou budoucnosti, neboť u nás se tmí čím dále silněji. A národu se chce tak spát. Probouzí ho něco ze sladkých snů o „přízni panské“? Přemýšlejte o tom, mladý příteli. A jednejte potom. Čím dříve, tím lépe.

11. listopad 1887.

Uplynulo již celé čtvrtstoletí od popravy jedněch z nejlepších průkopníků socialismu a anarchismu v Americe.

Jména popravených: August Spies, A. R. Parsons, Louis Ling, Georg Engel, Adolf Fischer nevymizí nikdy z historie socialismu.

Jich soudruzi Michal Schwab, Samuel Fielden odsouzeni k doživotnímu a Oskar Neebe k patnáctiletému pobytu v káznici byli osvobozeni dne 20. června 1893, kdy guverner státu Illinois John Altgeld po prozkoumání spisů soudcem prohlásil, že soud s jmenovanými v r. 1886 zahájený byl nepoctivě veden a že všechna obvinění byla vymyšlená. Tedy byla to přímá justiční vražda na zakázku amerických kapitalistů, kteří cítili se socialistickým hnutím ohroženi na svých peněžních zájmech a proto způsobili nečistý komplot, který odsoudil lidi nevinné.

*

V roce 1885 po kongresu v Chicagu stálo dělnické hnutí v Americe ve znamení dobývání 8hodinné pracovní doby. Hnutí za 8hod. pracovní dobu značně vzrůstalo, hromadné stávky děsily americké kapitalisty, kteří nechtěli požadavek osmihodinné pracovní doby přijati a neštítili se nejničemnějších prostředků, aby vítězné hnutí zdolali. V žurnálech kapitalistům zaprodaných, líčeni byli přední hlasatelé socialismu a požadavku osmihodinné pracovní doby jako nejhorší vyvrhelové lidstva, najímáni stávkokazi a z nejhorší spodiny společnosti rekrutováni dobře placení policajti t. zv. pinkertovci, kteří za pořádné zaplacení neštítili se ani vražd.

Nadešel 1. máj r. 1886. V den ten byla projektována hromadná stávka dělníků za dosažení 8hod. pracovní doby. Pořádány velké tábory, kde z tribun hřímaly obžaloby proti nelítostným vydřiduchům americkým. Najatí policisté-pinkertovci provokovali shro-

BESÍDKA.

Oficielní vyčování.

(VI. scéna z Goethova „Fausta“ upraveného Francouzem Horácem Kaplanem.)

Mefisto. Žák. Později Faust.

Žák, bojácně: „Jsem teprve nedouho zde a již přicházím uctivě žádati všeobecně váženého mistra, aby laskavě se ráčil zajímati o můj osud!“

Mefisto: „Vaše uctivé chování se mi velice líbí.“

Žák: „Mám trochu peněz, dobré zdraví a mnoho dobré vůle; mojí matce způsobilo rozloučení se mnou velmi mnoho hoře, ale přeji si naučiti se něčemu užitečnému.“

Mefisto: „Toť jste u dobré studnice.“

Žák, povzbuzen: „Přeji si státi se velmi učeným a poznati vše, co je na zemi i na nebi; vědu i přírodu!“

Mefisto: „Jste na dobré cestě, příteli! Radím vám, obraťte se nejdříve na kurs logiky, abyste si vycvičil ducha a učinil jej hbitým v běhu po cestičkách rutiny! Po té nastoupí filosofie a ukáže vám, že má býti vše tak, jak to právě jest! První je to, druhé to, tedy třeti a čtvrté je to a to, a kdyby nebylo prvního a druhého, třeti a čtvrté by neexistovalo rovněž! Studenti celého světa osvojují si tuto soudnost.“

Žák: „Nerozumím tomu velmi dobře.“

Mefisto: „To půjde! A pak jest velmi třeba oddati vás co nejdříve s metafysikou, abyste zkoumal a hluboce prohlédl vše, co není z oboru ducha člověkova! Ať to jde i nejde, mějte stále k disposici slovo a dojdete tak ve chrám jistoty; slovy možno diskutovati a budovati velmi pěkné soustavy. Ale obzvláště, milý příteli, buďte vždycky zde již s prvním zazněním zvonu a kopírujte slova mistrova přesně, jakoby sám Duch Svatý vám je diktoval!“

Žák: „Netřeba vám říkati mi to dvakráte! Neb máme-li řádně černé na bílém, vracíme se domů velmi klidni! Směl bych se odvážit vyrušiti vás opět někdy návštěvou, abych úplněji získal vaši moudrost?“

Mefisto: „Bude mi potěšením.“

(Žák uctivě pozdravuje odchází. Faust vejde.)

Přeložil F. Halb.

máždění a dokonce dne třetího května (1886) stříleli do bezbranných proletářů. Proti této zlovůli a mizernosti byl svolán 5. května protestní tábor na Haeymarktu v Chicagu. Patnáct tisíc proletářů obklopovalo řečnické tribuny, když tábor byl v plném proudu, zavznělv provokační výstřely pinkertovců, zasažení kulemi padali k zemi. Shromáždění prchali a hejno pinkertovců ustavičně střílejících hnalo se za prchajícími. V tom mezi policisty vržena puma, která zadržela zběsilost najatých vrahů a několik jich válelo se na dlažbě...

Hromadná zatýkání. V pařátech justice uvízlo sedm obětí, osmý, Alb. Parsons, dostavil se sám, aby po boku svých soudruhů hájil se proti zločinnému komplotu kapitalistů, kteří podplacenými svědky dokázati měli zatěcným dynamitové spiknutí.

Porota, jejíž svědomí uspáno zlatem, a soud ve službách kapitalistů, odsoudili dne 12. srpna pět žalovaných k smrti, dva k doživotnímu a třetího k patnáctiletému pobytu v káznici.

Skvělé obhajovací řeči odsouzených byly obšírnou a pravdivou obžalobou kapitalistické společnosti a nadšenou obranou socialismu.

*

Přes protesty dělníků celého světa byl ničemný rozsudek potvrzen a při vyhlášeném stavu obležení v Chicagu, za mlhavého dne 11. listopadu vykonán... Čtyři čestní muži zemřeli smrtí potupnou — uškrcením.

Jediného, Louise Linga, nedotkla se ruka kata. Do vězení propašovanou dynamitovou patronou roztříštil si ve své cele hlavu.

*

Je tomu již 25 roků a americký kapitál stále užívá staré své taktiky: nastrojovati koupenými lidmi atentáty a potom obléknouti do nastrojené jimi pasti nepohodlné energické socialisty.

Nejnovější případ socialistů Ettora, Giovannitiho a soudruhů, kteří jsou vězněni v Lawrence, a Emersona a soudruhů, uvězněných v Lake Charles, je spiknutím kapitalistů dle starého typu. Ettor a Giovanniti vytrvale pracovali k zlepšení bídných poměrů tkalců a dopracovali se energickým vedením stávky úspěchů pro stávkující a proto mají býti odstraněni.

Předem však již prozrazena ta ničemná osnova plánů kapitalistů a dělníci američtí již dnes nenechají si jen tak lehce vyrvati ze svého středu své nejlepší druhy. Stojí hrozivě proti těm, kteří by chtěli spáchati nový justiční zločin.

V druhé polovici minulého měsíce byl s nimi zahájen proces. Nevíme ještě, jak skončil, ale víme, že celá žaloba spočívá na chatrných podkladech a osnova lží že bude spřetrhána. K. M.

Válka.

Jest mým nejvroucnějším přáním, abych odstranil se světa válku, tu nejhorší trýzeň lidstva.
Washington.

Evropská diplomacie vehnala svou zúmyslnou nevšímavostí k rozbrojům balkánským a k tureckému násilnictví balkánské národy do války s Tureckem. Diplomacie neměla nikdy poctivý úmysl urovnati poměry na Balkáně, protože sloužilo to — jak asi usuzovala — prospěchu států, v jichž službách se nalézá.

Již od 8. října trvá vraždění na Balkáně. Denní listy, přinášející vítězství spojených armád, nadšeně píší o válce, tak, jakoby to byl nějaký sensační sport. Suše se konstatuje: toho a toho dne, při dobytí té a té pevnosti nebo města padlo 400, 1000, a také až 40.000 lidí. Doprovod k této zprávě? Nijaký. A když je, tak opět je takový, aby list vyhověl nadšenému čtenářstvu, které k snídani, k obědu a k večeři hltá krvavé údaje o lidské tragedii. A měšťáček, který nedovede zabíti kuře (ale krocana sní), dostává vražednou manii, jež zatím značí se jen v naparování v kruhu svých věrných při dobrém pivě a válečné nadšení stoupá přibývajícími čárkami na tácku a tu se vybírá — na raněné.

To nadšení někdo již zaplatí. Stateční lidé — jichž heslo je svoboda a osvobození ze jha tureckého — zaplatí to svou krví. A mladou krví. Hoši 17letí byli pokoseni jako pole zralých klasů. Ti platí nejdráže. A co ty matky a ženy, které třeba v jeden den ztratily muže i syny. Popíše někdo tu hroznou tragedii tolika tisíců matek, které pojednou jsou ve světě samy, oloupeny o to nejdražší? To není k popsání, to vše je hrozné, hrozné k pochopení. Kdo by to chtěl chápati nejen hlavou, ale i srdcem a neustoupiti před nejstrašnějším přízrakem války, ten by musel sám sešílet.

Znáte Andrejevův „Červený Smích“. Ty příšerné scény z války rusko-japonské. Je to kniha, kterou nelze najednou přečísti pro tolik nahromaděné tragedie, scény nejsou vylíčeny pro sensaci, ale jsou tak hrůzně pravdivými a cítíme, jak je člověk proti ta-

kové obrovité tragedii malým a jak hroznými zločinci jsou ti, kteří k takovým hromadným vraždám lidi ženou.

A pan měšťák okázale dává svůj obol na oltář slovanské vzájemnosti, aby zítra si jej na svých domácích bratrech vynahradil. A ty úsudky!

Německé měšťácké žurnály, které nenazvaly Srby jinak než všivými, a vídeňské plátky všechny slovanské národnosti šmokovsky vždy snižující, ty najednou obrací. A proč? Protože dovedli Srbové, Bulhaři, Černohorci vítěziti a uměli lépe střílet nežli Turci. Tak se cení kultura národa. V očích takového šmoka jsou Němci kulturním národem proto, že povraždili tisíce Francouzů u Sedanu, a tito jsou proto kulturními, že dovedou vraždit v Maroku atd. atd.

Vojáci bulharští, srbští před Cařihradem. Poslední akt tragedie se chystá. Tisíci těly zmrvená zem, spálené vesnice, zmrhané jmění národa, oběti tisíců nadějných životů... a když nadšenci chtí dosáhnouti ovoce krvavě zasloužených úspěchů, počíná mluviti prohnaná diplomacie, která opětně válkou poražena, počíná pronášeti své oboumyslné protivnosti, které opět čpí krví budoucích nových obětí. Diplomacie, která neprospěla žádnému a dosud neurovnala žádný spor, mluví o právu a nadpráví a zatím jde a chce krást a vyčkává jen, až oběť, na kterou má spadeno, bude hodně unavena.

Fuj, hnusná komedie! K. M.

Revoluční ruské profily.

Benjamin Friedmann.

Ruský anarchism má bohatou martirologii. O něm spravedlivě možno říci: „Tak málo prožito a tak mnoho přežito.“ Boj na život a na smrt, který vypověděl moci kapitálu národ pracovníků, vyžádal si svých obětí. Před naším zorem jde celá galerie portrétů těch mučedníků, životem zaplativších za ideu, duši položivších za své druhy. Mezi nimi poznáváme vojáky, učitele, dělníky, studenty, rolníky. — Lidi různého věku, staré i jinochy, dívky, ba i děti. K řadě posledních přináležel mladý revolucionář Benjamin Friedmann, kterého druzi lépe znali pod jménem „Nomka malinkij“.

Friedmann, israelita-dělník, byl synem krejčího v městečku Krinky v grodněnské gubernii. Jsa ještě chlapec dostal se v revoluční hnutí. Když po krvavém zabíjení 9. února v Petrohradě (Gaponské dny) vzplanula všeobecná protestní stávka v celém carství, Friedmann, tehdejší sociální demokrat, energicky se spoluúčastnil vzetí městečka Krinek revolucionáři. Městečko s mnoha továrnami drželi revolucionáři ve svých rukách déle jednoho týdne, právě jako celý bělostocký obvod. V čase tohoto dobývání Friedmann súčastnil se spálení městského úřadu s knihami a telefonem. Když vzpoura byla potlačena, jeho jako initiatora zatkli a odvezli v grodněnskou věznici. Ve vězení seznámil se s anarchisty a měl možnost dobře poznat i jejich program. Dávno už instinktivně nenáviděl každou vládu. Teď vmyslil se a vžil v anarchistické učení a stal se jeho horoucím přívržencem. Projde 9 měsíců vězení. Osvobodí jej po carském říjnovém manifestu (amnestie). Friedmann je znovu v rodném městě. Spěchá podělit se s dělníky s tím vším, čemu naučil se ve vězení.

V Krinkách mezi tkalci organisuje se za jeho účasti skupina anarchistů-komunistů, která vede energickou propagandu. Když anarchistické hnutí zaujímá široké massy dělníků, místní židovská buržoasie, za vedení policie organisuje „svaz práva a pořádku“ pro boj s revolučním hnutím.

Friedmann dověděl se, že 9. února 1906. buržoasie a policie, v den zahájení činnosti svazu, shromáždí se v synagoze, aby pronesla kladbu. Nikomu neřeknuv ničeho, přihotoví bombu i přijde tam. Synagoga je hlídána kozáky... Jemu podaří se proniknouti a vrhnouti ji. Nastal výbuch. Za vzniknuvší paniky probíhá řadami kozáků a začíná honba za ním. Policejní zřízenci zatknou jej, sbijí jej a polomrtvého uvrhnou jej znova v městské vězení.

Friedmann vzat — avšak skutek proveden. Přestrašená buržoasie odříká se svých plánů... „svaz“ oznamuje své rozpuštění. Friedmann prožívá 10 měsíců v surovém kázeňském režimu. K 1. prosinci r. 1906, odvážejí jej na soud v město Slonim. Na soudě odpírá všelikých vysvětlení. Když obhájce, jehož rodiče poslali, k němu přišel, Friedmann prohlásil: „Zříkám se všeliké obhajoby, jestli však je ve Vás dost mužnosti k pronesení revoluční řeči — mluvte.“ Obhájce samozřejmě odřekl. Soud naměřil 20 let vězení, ale poněvadž byl chlapcem (bylo mu 16 let) odsouzení bylo zmírněno na 8 let. Když Friedmanna 6. prosince s druhými spoluvinníky vezli nazpět v Grodno, tu se vzbouřili a uprchli.

Útěk byl dobře připraven druhy na svobodě. Ti poslali chléb arestovaným, v němž důmyslně ukryty byly střelné zbraně. Jimi

ozbrojili se, a když vlak octl se v lese, napadli stráže. Stráž, sestávající z několika mužů, byla přemožena a oni z rychle jedoucího vlaku vyskákali a prchli do lesa.

Friedmann znovu byl na svobodě. Rodní přátelé i druzi přemlouvají jej, aby prchl na čas za hranice. Odpírá tomu. Brzo dovídá se, že v Grodeňském vězení započaly divoké represalie. Revolucionáře tam bijí a mučí. V tomto zvířectvu obzvláště vyznamenává se vrchní dozorce tamějšího vězení. Friedmann umínil si pomstít trýznění druhů. Brzo příležitostně vykonal svůj úmysl. Potkal na ulici zmíněného naddozorce, vystřelil naň a poranil jej. Vojáci i policie jej pronásledovala. Bránil se střílením, ranil policejního komisaře, jednoho strážníka a skrvl se v novostavbě. Ze všech stran jej obstoupili a on vida beznadějnost svého postavení — zastřelil se.

Policejní strážníci vrhli se v dům a mrtvému již Friedmannovi odsekli šavlí hlavu. V té mrtvé hlavě později poznali policisté jednoho z uprchlíků „v sloninském útěku".

Tak málo žil a tak mužně umřel. Krutá sudba příliš záhy přinesla mu trnový věnec. Takový je ruský život. Mnoho je takových odsouzených sudbou, v našem smělém a životem zhrdajícím hnutí anarchistickém, tragické epochy let 1905—1908. R.

Poodvodní vzpomínky.

I.

Podzimní den s otvírajícím se chladem. Odvodní město V. zahaleno do šedé mlhy a její vlhkost chtěla by vniknout do všech pórů těla, zachmuřený čas, že jen plíživě míjí vteřiny a snadno uvěřit nové pověře, že příroda svraštila tvář, zahalila obrysy měst, dědin a hor závojem mlh, jež pnou se výš a severák bičuje tváře, aby z očí tekly slzy, že příroda protestuje proti dani z krve. Chvílemi odhalí vítr úbočí i vrcholy Krkonoš; temena hor lesknou se sněhovým stříbrem. Škoda, že běloučký nátěr Kotle je tak daleko a vysoko, člověku zachtělo se znenáhla výš, tam, kde jsou věci určité barvy, jako je jasný sníh, kde obzoru nezastírá mlha, kde vše je ujasněné, roztříděné, s určitými konturami a vidět je do dálek, býti vysoko nad mořskou hladinou, ne, býti nad hladinou úrovně toho, co děje se dnes, býti tak dalece svým, aby nikdo nebyl nucen se dostavit, když přijde psaníčko. Zatím však šedá mlha a drobounké krůpěje nás máčí, jdeme u vědomí povinnosti státního občana.

První akt je odbyt, 30 jich poctěno úlohou příštích obránců lidské společnosti, 30 jich poctěno úkolem ochránců vlasti a vlastnictví, 30 jich uznáno zdravými a schopnými nositi zbraň. V rodných vsích zapláče snad 30 matek pod tíhou cítěné bolesti nad těmi, které nosily pod svými srdci a která v tomto okamžiku byla oloupena; 30 otců zatne rty, než přijde útěcha, že nutno býti hrdým otcem důležitého činitele, budoucího vojáka.

V odvodním městě se pije a zpívá. Taková zející prohlubeň se zapáchajícími výpary se otevřela a dole se potácí, tříští a topí mládež. Alkoholem zapíjí se vědomí lidskosti, bolest z utrpěných ran, alkohol rozehřívá tělo příštího vojáka. A neodvedení solidárně pijí spolu, závistivě pohlížejíce na druhy, jež přízeň pánů obšťastnila důležitým úkolem, trochu jsouce hrdi na odvedené rodáky a sami v zastrčeném záhybu svého nitra skrývají radostný pocit uniknutí erární službě. Pije se a slzy tekou z očí, jsou neupřímné, vynutil je líh na přihlouplé obličeje mladých rabů a začíná druhý akt. Přísaha. —

Seřadili nás v odvodní síni do dvou řad, nehledí k tomu, kdo zpit je líhem a kdo vzpřímuje čelo, hovořící hlasitě o protestu. 29 římských katolíků, 1. bezkonfesionelní. — Vystoupit z řady, tam! Budete všichni přísahat, a vy tam stranou, dávejte pozor. Dříve však nám je čten prvý a pátý paragraf vojenského zákona, od 1—10 let žaláře, smrt zastřelením slibuje se štědrými zákonodárci vojákům, kteří nechtí být vojáky a proti vůli státu postavili vůli svou.

Ve vojenském šatě, hvězdičkách a šavli pohybuje se člověku podobný tvor, předčítá slova, která nezní lidským hlasem, je cítit z nich chlad, tíživý chlad, cosi stiská člověku hrdlo, ruce, nohy, mozek utrpěl prudký náraz, cítit je svírající okovy. Slovo za slovem, věta za větou zadrhuje smyčku kol 29 mladých hrdel, odvodní síní zní: Přísaháme — přísaháme...

A jeden, bezkonfesionelní, nepřísahá. Slib věrnosti — až v kasárnách... Následuje meziaktí čtyř týdnů, odvedení rozloučí se, svým milenkám dají zaplakat a někdo se ještě zamyslí, bude to jediné, drtivé a tížící „proč", tisíckrát přejede rukou mladé čelo, srdci nevnutí, by neželelo tří let.

(Příště dokončení.)

Mnohý „pracovník" na národa roli dědičné nepřestává volati po svornosti a zatím myslí na klid baňatého rybníka, kde daří se dobře kaprům, kteří v zahnívajících vodách utěšeně tloustnou.

Hlídka organisační.

Ze Dvora Králové n. L. Dne 26. října t. r. konala se mimořádná valná hromada klubu mládeže „Ratolest". Celý průběh valné hromady byl provázen radostným vzruchem. Účast na valné hromadě nade vše očekávání byla velká. Kamarád Pech, který za týden po valné hromadě odejel složit povinnou daň z krve — ve zprávě jednatelské nastínil činnost klubu za uplynulý čas půl druhého roku. Při zakládání klubu bylo nás 16 a nyní počet členů vzrostl na 140. Ovšem, počet číselně neveliký, však pro nás zvláště do budoucnosti mnohoslibný, vzhledem k těm mnohým překážkám, jimiž netoliko ze strany úřadů jsme byli ve vývoji zdržováni, ale také i jiní přítelíčkové činili se, seč jejich síly, aby vzrůst klubu byl znemožněn a důvěra v nás podlomena. — Úřady dvakráte nám vrátili stanovy nově zakládané odbočky v Náchodě a když konečně stanovy schváleny, zadali jsme je pro nově se ustavivší odbočku pro Most a okolí. Co však schváleno pro Náchod, nesmělo býti povoleno pro Most. Stanovy dříve již schválené, byly vráceny a to jen k větší cti a slávě rakouské byrokracie. Jistě že taková „důslednost" úřední je možnou jen v Rakousku — v říši všech možných nemožností. — Nebudeme citováním „důvodů", pro něž nebyly stanovy pro Mosteckou odbočku povoleny, zabírati sloupce Mladého Průkopníka, kterých užitečněji musí býti užito. Stačí již ten fakt, že jedny a tytéž stanovy jsou jednou schváleny a po druhé nepovoleny. Proč se tak děje, je na bílední, a každý náš stoupenec to jistě pochopí. Ohledně přítelíčků, kteří jsou na nejlepší cestě státi se otravovači studní pravdy, a nazvali naší skupinu v Turnově organisací sacharinářskou a podložovaly jejím členům hanebné úmysly, nemusíme se rozčilovati. Myslíme, že za takové lidi ani strana, k níž náleží, nemůže býti zodpovědnou, ale má alespoň takovým lidem připomenouti, že je jistě podlé někoho bezdůvodně kompromitovati a ze špatných skutků podezírati. Na vyzvání v Ml. Průkopníku zůstali nám odpověď dlužni a v tomto případě je neodpověď také odpovědí. — Pravíme však jednou pro vždy: Na postupu, který jsme si vytkli, nemůže nás zdržeti žádný. Nechceme k starým základům připojovati nové a tak „reformovati" společnost, s jejímž složením a útvarem nemůžeme býti shodni, ale pracujeme k opravdovému obrození od základu. Velice dobře si uvědomujeme, že naše práce bude těžkou a že se ní energií musíme dobývati to, co dělníku dle zásluh jeho patří a o co v každodenním životě okrašizován. Že dobrovolně dělníku nikdo nic nedá, víme velice dobře a proto naše taktika dle toho musí býti uzpůsobena. Cílem výchovy naší činnosti bude učiniti z mládeže budoucí sebevědomé statečné a práv svých vědomé jádry, které by měly schopnost žíti životem lepším a byly dnes již příkladem nevěřícím v lepší budoucnost i těm, kteří náležají se na cestě špatné. Úřady sice mají moc nás případně zavírati do kriminálu, mají moc našemu kolání klásti bezpočetné překážky, ale nemají moc myšlení naše, smysl náš pro spravedlnost přetvořiti a učiniti z nás bezmocné loutky zájmů, jimž mi slouží. Je pravda, pracuje se o naše znemožnění všemožně, to však musí nám býti jen pobídkou k úsilovnější práci a pevnému semknutí. Spojeni láskou k společné nám věci musíme tvořiti předvoj a cestu ukazovati nám bude náš časopis Mladý Průkopník, jehož rozšiřovati a získávati pro něho nové šiřitele buď naši přednější povinnosti. — Na valné hromadě byli zvoleni: předsedou Oldřich Lehký, jednatelem Jos. Erneckr. Ostatní členové výboru beze změny. —

Klub mládeže „Ratolest" ve Dvoře Králové n. L. koná své schůze čtrnáctidenně. Přijímání členů a půjčování knih vždy v neděli dopoledne. Zásilky, týkající se klubu, buďtež adresovány: Oldřich Lehký, Dvůr Králové n. Labem, Sladkovského ul. č. 531.

Z Hor. Růžodolu. Při čtení několika zpráv v posledních číslech „Ml. Pr." z různých míst, kde se nacházejí naše organisace, mimoděk jsem se ohlédl kolem sebe a shledal jsem, že my v v Růžodole i s Libercem, nemáme pražádnou mládež. Na první pohled připadá toto rčení směšným, neboť není myslitelno, že by se více zde v místě děti nerodily, postupně nechodily do školy, nedospívaly a p., neb že by v tomto starém revolučním ohnisku s několika desititisíci proletáři nenašlo se několik mladých vyděděnců, kteří by se hlásili k myšlenkám anarchistickými theoretiky hlásaným. A přece tomu tak jest! Vše možné se zde prodělalo a prodělává ve směru spolčovacím, sdružovacím, kooperativním, družstevním, vzdělavacím atd., avšak, aby se také vyskytla snaha (aspoň snaha!) sdružovati a vychovávati mládež, příští naše nástupce, to žádnému ani nenapadne. A přece bez získávání mládeže není možno naše řady rozmnožovati, neboť organisovat a rozmnožovat tyto řady dospělými, byť i ve směru odborovém neumíme, (do nedávna jsme pokládali za zbytečné) a pak upřímně řečeno, nedovedem se řádně sorganisovat ani sami mezi sebou.

Bolno je pohleděti okolo sebe, dvakrát bolno, když vidíme dítky naších starých kamarádů vyplňovati řady jiných stran, zejména nár. sociální. A klasickým místem tímto je Hor. Růžodol. Veškeré dítky naších starých kamarádů jsou ve spolku nár. soc. mládeže. Cestička v tyto řady se vyšlapává již po čas jejich chození do školy, kdy chodí cvičit do Sokola a tím přicházejí v důvěrný styk s mládeží smýšlení t. zv. národního. Po vyjití ze školy v krátkém čase samoděk přímo hlásí se do řad nár. soc. mládeže. A staří? Pokrčení ramenou s klasickou odpovědí: „Co mohu dělat!" bývá obyčejně jejich odpovědí. Vnikneme-li hlouběji do těchto poměrů, seznáme, že ani jinak být nemůže. Výchova, nevšímavost starých, ve dvou třetinách nabubřelá povýšenost těchto vůči mládeži, uspišuje tento vývoj. A tak je lépe, když je někde, nežli kdyby nebyla nikde. V mládeži vina není, nýbrž ve starých a ti jsou zodpovědní za tento stav. Kdyby ve všech sídlech anarch. organisací a spolků byly tytéž poměry co zde, mohli by směle naší političtí odpůrci říci, že anarchisté vychovávají své dítky pro nár. soc. stranu.

Nejsem z těch, kteří by po tomto stesku volali místní kamarády ku konání jejich povinnosti! Ba ne! Vím, že by to nebylo nic platné a proto toho nečinim. Uvádím toto ve známost jen proto, bych varoval jiná místa, dosud tolik nehnijící jako Hor. Růžodol, neboť jest lépe ne-

chati hnící kmen úplně shníti, aby na jeho místo mohla se zasaditi mladá zdravá ratolesť, nežli jej umělým způsobem udržovati jako takž při životě, z kterého nikdy nevypučí nic zdravého, co by opravňovalo k nadějím, nýbrž pouze něco, co by neslo sobě již na svět zárodek nezdravoty. Účelem těchto řádků jest, vzbuditi z dřímoty aspoň ta místa, která dosud nejsou otrávena a nehnijí tak jako Hor. Růžodol.

Růžodolský.

Z Mostu. V místě zakládá se odbočka klubu mládeže „Ratolesť" (se sídlem ve Dvoře Králové n. L.). Obdrželi jsme však zprávu, že stanovy byli vráceny. To však nás nezaradzilo a pracujeme s chutí dále. V neděli, dne 27. října byla konána ustavující valná hromada a potěšilo nás nejen hojné účastenství, nýbrž i chuť přítomných k další neutuchající práci. Na této valné hromadě byl zvolen prozatimní výbor, který po schválení stanov svolá řádnou valnou hromadu s volbou nového výboru. Schází nám ušlechtilá četba a naše prostředky zatím nepostačují k opatření dobrých knih. Proto bychom žádali naše kamarády o zaslání knih, brožur a různých publikací a tak nám byli v našem vzdělavacím úsilí nápomocni. Veškeré zásilky, jakož i korespondence, budiž adresována: Josef Fiala, Most, Franz-Josefstrasse, číslo 1261.

Zprávy.

Náš kamarád Petr Pech ze Dvora Králové, bývalý jednatel a horlivý pracovník v našem hnutí, byl jak známo odveden. Při přísaze odvedenců odmítl přísahati a byl po krátkém držení ve vazbě propuštěn. Pochopitelně, že zájem vojenských pánů o P. Pecha vzrostl. Konečně rozhodl se kam. Pech narukovati, jak jemu zákony kázaly. Přišel však narukovati k 74. pluku proto, aby řekl pánům v Jičínských kasárnech, že nemíní vykonávati vojenskou službu, protože se to příčí jeho přesvědčení. Odepřel učiti se zacházeti s vražednou zbraní a proto byl dán do vojenského vězení pro porušení kázně. Vzhledem k našim tiskovým poměrům omezujeme se jen na pouhé konstatování. Nemůžeme k následování nabádati, protože víme, co přetrpěl známý stoupenec nazarenství Nemrava, a také je to jen činem jedince, činem odvážným, za který on sám nese tíhu zodpovědnosti a je si vědom plně toho co činí.

Případ kam. Pecha není však ojedinělý. K témuž pluku (č. 74.) narukoval Emil Ježek, horlivý stoupenec nauk Lva Tolstého, studující Jičínského gymnasia, jenž odbyl i maturitu. Byl donucen rodiči k odvodu. Ale již před tím poslal politickému úřadu prohlášení, že jeho lidské i náboženské přesvědčení mu nedovoluje, aby bral účast ve vojenské službě, s jejíž úkony a účelem stojí v rozporu. Přes toto prohlášení byl E. Ježek vojenskou komisí odveden. Nesložil taktéž přísahu odvedenců a konečně, když opět rodiči byl donucen narukovat, řekl před důstojnickým sborem, že nikdo na světě jej nepřinutí obléci vojenský stejnokroj. Domluvy a tresty nepomáhali. Konečně byl E. Ježek vojenskou eskortou dopraven do — ústavu choromyslných, za příčinou prozkoumání jeho duševního stavu. — Dosud o našem kamarádu Pechovi nemáme určitých zpráv. Neopomeneme však o jeho osudu kamarády informovati.

Denník „Čas" ze dne 23. října t. r. přinesl následující zprávu, již zatím bez poznámky otiskujeme:

Ze života mladého muže. Zatčen byl náhle 20. listopadu 1910 v Pulji jako jednoroční dobrovolník námořník; na ruce dány mu okovy a v těch dopraven byl četnictvem do vazby v Praze do novoměstské věznice. Byl totiž podezřelý z protivojenské činnosti a z velezrády. Ale ne v době vojny, nýbrž v době, nežli začal sloužit. V kobkách novoměstské trestnice držen byl až do 13. ledna 1911, kdy vyšetřování pro velezradu jako bezdůvodné bylo zastaveno. Ale už tehdy dostavily se první záchvaty nervové a symptomy kloubního rheumatismu. Od 13. ledna do 6. února byl přidělen k 3. batajlonu pionýrů v Karlíně, 7. února musil být dopraven do posádkové vojenské nemocnice na Karlově náměstí pro úplnou levostrannou obrnu obličeje. Po dvou měsících znovu zatčen v nemocnici pro podezření z útěku a vsazen opět do novoměstské věznice — jako nemocný ovšem do nemocnice. Tam byl léčen až do odsouzení pro §§ 9. a 222., to jest pro antimilitaristickou činnost, jíž se dopustil psaním a řečmi. Dostal 10 měsíců těžkého žaláře s jedním postem v měsíci. Trest nastoupil, jsa těžce nemocen, 14. července 1911. Po 7měsíční samovazbě vyšel 17. února 1912 z Pankráce zachvácen nervově; obrna obličeje v nemocnicích poněkud napravená opět se vrátila. Stráží vojenskou odveden do karlínských kasáren. Vojenská správa dala mu však dovolenou do října r. 1912, tedy sedmiměsíční v cestě superarbitrační. Bez velmi vážné zdravotní příčiny tak dlouhé dovolené na vojně nikomu se nedává. Od března byl mladý muž v léčení MUDra. J. Krause, odborníka pro nemoci vnitřní a nervové. V březnu 1912 prodělal recidivu kloubního rheumatismu a v dubnu na to těžkou chudokrevnost. Dostavily se dle sdělení dra. Krause bouřlivé případy srdeční s objektivním nálezem na orgánech krvetvorných. Byl léčen kromě therapie celkové také injekcemi. Na začátku července 1912 dokončil studia technická, složiv II. státní zkoušku. Professorský sbor české techniky připustil jej ke zkouškám teprve po dotazu u ministerstva vyučování. Nervově sic nevyléčen, ale s obrnou obličeje povolán 5. října 1912 do Čáslavě, kdež uznán schopným služby vojenské a ihned jako prostý vojín zařazen k 5. setnině 21. pluku v Čáslavi, ač dosud žádného vyrozumění od vojska nedostal, že zbaven práva jednoročního. Je otázkou, může-li mu toto právo býti odňato, když samo ministerstvo vyučování uznalo jej čestným pro důležitý občanský stav — inženýrství. Dvě hodiny po prohlášení „schopen" komandován byl k vykonávání práce, a jaké! Dáno mu čistit několik set párů bot, jež zablácené od manévrů ležely ve skladištích, aby rekruti nastupující 15. října mohli dostati čistou obuv; dáno mu práti v následujících dnech staré špinavé šatstvo, mýti chodby, podlahy i záchody. Službu má každý druhý den, tedy každou druhou noc nespí. Při své návštěvě v Čáslavi 20. října konstatoval jsem, že obrna obličeje zase se zvětšuje, levé oko silně slzí, bolesti hlavy, dříve umenšené, zase nabývají prudkosti záchvatové. Je oprávněná obava, že zase dojde k bouřlivým projevům nervovým a anaemickým. Jiný snad na místě jeho, jsa nemocen a nejsa zbaven jednoročního

ho práva, odepřel by vykonávati tyto práce, inženýr Vlastimil Borek neučinil toho, protože nechce v mladém věku umřít v rakouských věznicích. — MUDr. Boh. Vrbenský.

Krása války je nejlépe poznati z referátů válečných zpravodajů. Tak zpravodaj angl. listu „Daily Chronicle" líčí nejkrvavější srážku při dobytí Lile Burgasu a „zlatý hřeb" tohoto líčení je následující: „Explodující šrapnely prorývaly hrozné mezery v postupujících řadách. Když pak překvapení, způsobené nenadálou střelbou dostoupilo svého vrcholu, vyřítila se turecká jízda ze svého krytého postavení a s bojovným pokřikem „Alah il Alah" jako bouře hnala se na bulharské řady. Bulhaři ustoupili a jízda tímto úspěchem posílená, jala se je pronásledovati. V zápětí octla se však v ohni bulharských strojních pušek, který způsobil příšerné spousty. Za malý okamžik tvořili koně i lidé jednu hromadu zkrvavených těl. Jen několika jezdcům podařilo se ujeti, všichni ostatní zaplatili svůj smělý útok smrtí." — Mluví se o kultuře, nadšené hymny o novém člověku budí naděje, a jak vypadá vychvalovaná kultura v praxi, prozrazují nesčetné hrůzyplné zprávy z bojiště. Tak ku př. telegram z Bělehradu, 4. listopadu. K. Cr.): „Na bojišti u Kumanova se ještě dnes nacházejí po různu tisíce mrtvol, jež jsou spalovány. Ohromný počet psů a havranů táhne po bojišti. Některé příkopy opevnění byly vyplněny deseti vrstvami mrtvol." — Továrny na vražedné přístroje v této krvavé žatvě balkánské vidí jen, osvědčení svých vynálezů a doporučují své „výrobky" s cynickou reklamou státům, které chystají se již dávno také ke „kulturnímu" činu — válce.

Příští číslo „Mladého Průkopníka" vyjde poslední čtvrtek v měsíci a bude věnováno k uctění sedmdesátiletým narozeninám Petra Kropotkina. Kamarádi, čiňte předem již objednávky, abychom mohli stanoviti náklad.

Která skupina nebo spolek mládeže dosud neobdržel dotazníky, nechť se o ně přihlásí v redakci „M. Průkopníka". Vyplněné dotazníky buďtež co nejdříve na uvedenou (v dotaznících) adresu odeslány. Má-li příští konference mládeže (případně sjezd) svého účele dosáhnouti, je třeba činiti již dnes přípravy. To jest: pořádáním předporad, stanoviti program a stylisovati návrhy, o nichž na sjezdu má býti rozhodnuto, jakož i jiné důležité na konferenci již přijaté návrhy uvésti ve skutek, aby příští náš sjezd mohl usouditi jich praktickou cenu. Připomínáme, že některé organisace na českém severu neplní ohledně úpravy kolportáže svou povinnost. Je zapotřebí okamžité nápravy.

Od administrace. Žádáme za bezodkladné vyrovnání účtů za kolportáž. Komu čísla „M. P." přebývají, nechť je zašle zpět. Hoši, postarejte se o to, aby neplacením nebyl „M. P." poškozován a mohl uskutečniti úkoly, jež si předsevzal.

Spolky i skupiny naší mládeže postrádají dobré četby a nejsou dosud v takových poměrech, aby si knihy z vlastních prostředků pořídily. Proto žádají kam. spolky, jakož i jednotlivé kamarády o darování nebo zapůjčení dobré četby. Kamarádi, kteří budou chtíti zasláním knih vyhověti přání naší mládeže, nechť je zašlou redakci „Mladého Průkopníka", odkud budou skupinám nejpotřebnějším odeslány. Každý dar bude v „Mladém Průkopníku" případně i v „Zádruze" kvitován.

Kvitujeme.

Kolportáž: Marek —.40, Síl 1.24, Popp 2.20, Doleček 2.40, Slezák 2.58, Erneckr 2.40, Matoušek 1.70, Andra —.70, Sojka 1.80, Lehký 7.50, Kalvoda 2.16, Ort 1.20, Pošva 1.08, Hamouz —.48, Váňa —.96, Kraus 2.50, Ryšavý 4.80, Jakubka 5.40, Šnobl 2.60, Kořínek —.90, Vencl —.48. — **Příspěvky na „M. P.":** Marek z knih 4.80, z vydraženého střevíce našeho „hocha" 1.—, Anča Hlaváčková —.80, vydražený střevíc u otců kapucínů 1.50, Marek přinesl od kapucínů 1.62, sbírka u Tomáše (přej. Kácha) 1.40, na večírku konaném v Praze II. vybráno Božkou 3.10. — **Předplatné:** Z Edwardswille, kam. Aubrecht, Gregor, Ostrý, Jindrák, Josef a Leo Mácha, úhrnem 2 doll. 50 c. (11 K 26 h), Hofman 1 K, Halaburt 2 K, Matyáš, Amerika, Bláha, Am.

Důvěrníci! Všimejte se kvitování kolportáže Ml. Průkopníka a donuťte liknavé kolportéry k zaplacení.

Na prodej jsou knihy:

Rankův Všeob. Slovník Příruční: **Německo-český.** Nové vydání. Vázaný. Místo K 11.20 za K 6.—.

Kulczycki: **Současný anarchismus.** (534 str.) Místo K 6.40 za K 4.—.

Jan Voborník: **Julius Zeyer.** Životopis a literární a ideový rozbor díla básníkova. V původní kožené vazbě. S podobiznou Zeyerovou od Ženíška. Místo K 6.80 za K 4.—.

Goethe-ovy Ballady. V celoplátěné japonské vazbě. Místo K 4.— za K 2.—.

Miloš Jiránek: **Dojmy a potulky.** Prosy. Vydal spolek umělců „Manes". V pův. kožené vazbě. Místo K 7.— za K 4.—.

Písničky „modlosloužebníků". Slovácké a moravské písně s notami. Rozebráno. Místo K 2.50 za K 2.—.

Miloš Marten: **Cortigiana.** Novella. Dřevoryty vyzdobil F. Kobliha. V pův. vazbě bibliofilské. Místo K 5.50 za K 4.—.

Za napřed zaslaný obnos a 30 hal. porta zašle obratem **administrace t. l.**

Dopisnice s portraitem

Francisca Ferrera

vydala Zádruha.

Kus 6 hal., 20 kusů za 1 kor. (mimo poštovného). Předem zaplacené objednávky vyřizuje administrace „Zádruhy„ Žižkov, Jeseniová ulice číslo 51 n.

Knihovna Zádruhy (sv. 1.)

ALEXANDER HERZEN

(Život, Ze vzpomínek, Myšlenky. Herzen a Nataša.) S podobiznou Alex. Herzena od V. H. Brunnera. Cena 70 h. V kolportáži po 50 h. mimo poštovného Objednávky vyřizuje administrace „ZADRUHY" v Žižkově, Jeseniova 51 n.

Vydavatel a zodpovědný redaktor **Michael Kácha.** — Tiskem **Ant. Reise,** Praha-Vyšehrad.

Vydání po konfiskaci.

Číslo 6. Roč. I. Praha-Žižkov, 7. listopadu 1912. Číslo za 6 hal.

MLADÝ PRŮKOPNÍK

Periodický měsíčník.

„Mladý Průkopnik" vychází každý druhý čtvrtek v měsíci. — Redakce, administrace a expedice je v Žižkově, Jeseniova ul. čp. 1164. Všechny zásilky na „Mladého Průkopníka" adresujte: *Michael Kácha, Žižkov.* Roční předplatné K 1·—, do Německa K 1·12, ostatní ciziny K 1·36.

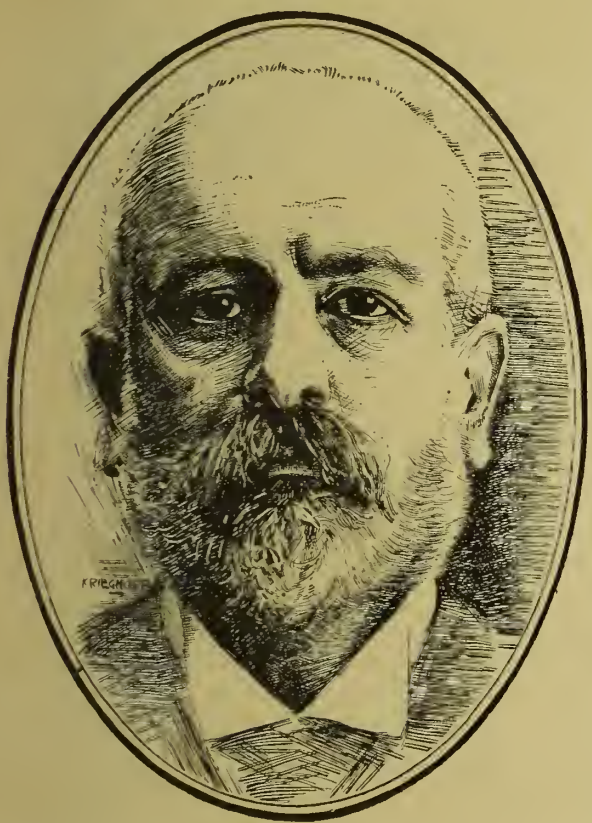

L.:

Anarchistické portraity. (V.)

Francisco Ferrer.

Narodil se 1859 v Abella v provincii Barcelona. Syn měšťáckých, chudých rodičů. Mlád stal se inspektorem drah. Postavení málo význačné, hlavně po finanční stránce. Nabažil se toho. Vrhl se do studia a vydělával si na živobytí různě. Vstupuje do politického hnutí — jako republikán. 1885 účastní se v pokuse vzbouření vedeného generálem Villacampa, který odsouzen na smrt, dostal milost a vyvezen ze země.

Ferrer odchází do Francie. Stává se politickým tajemníkem bývalého premiera Raize Zorilly — hlavy republikánské strany. Úřad svůj konal z čisté lásky. Neměl z něho ani haléře. Živobytí si vydělával jinak. Obchodem s vínem. Ale neměl duše obchodnické. Zanechává toho.

Jeho vášní bylo — vychovávati svobodné lidi. Vzdělával se pilně. Stal se professorem ve Španělsku. V této zemi tak prožrané klerikalismem byl Ferrer přirozeně vášnivým antiklerikálem. Vyvíjí se znenáhla až k anarchismu — zůstávaje officielně republikánem a přítelem vůdců republikánských.

Roku 1894 odkazuje Ferrerovi jeho žačka z doby, kdy učil španělštině v Paříži, sl. Meunieurová, 700.000 K. Nyní rozhodnuto o další činnosti Ferrerově. Použije jmění na zřízení svobodných škol. Získává přívržence pro své plány. R. 1901 otvírá v Barceloně první Moderní školu. Souběžně se školami zakládá knihkupectví, kde by vycházela díla sociologická a filosofická. Vydávají se díla Kropotkinova, Graveova, Letourneauova, Reclusova, Malatova a j. vedle učebnic dějin, mathematiky a encyklopaedií.

V knihkupectví zaměstnán jakýsi Morral. Ten vrhá pumu pod královský kočár r. 1906. Policie „odhaluje" komplot. Spoluobžalován Ferrer. Přes rok držán ve vyšetřování. Reakce chce jeho smrti. Pobouřené veřejné mínění dociluje, že propuštěn r. 1907 na svobodu.

Ale ruce nepřátel sáhaly daleko. Neušel jim přece. V červnu 1909 vypukly v Barceloně nepokoje. Vyhlášen stav obležení. Ferrer označen za původce a vůdce revoluce barcelonské, ač v době prohlášení generální stávky byl mimo Barcelonu u lože nemocné neteře. Když odcházel do Barcelony, aby protestoval proti hanebnému obvinění — zatčen.

9. října postaven před válečný soud. A co ten dovede, vystihl dobře Havlíček. Bez dlouhých procesů odsoudil Ferrera k smrti zastřelením. Ortel vykonán 13. října v smutně proslulé pevnosti Montjujchské. Padl se slovy: Ať žije Moderní škola!

V 1. čísle revue L'École Renovée (Obrozená škola) podal svůj program v úvodním článku, na jehož konci shrnuje: „Nebojme se říci to: Chceme lidi schopné stále se vyvíjeti, schopné zničiti poměry, ve kterých dnes žijí, a znenáhla je obrozovati v lepší a schopné vlastního obrození. Chceme lidi, jejichž největší silou je jejich duševní nezávislost, ničím nikdy nespoutané, stále připravené k přijetí lepšího, šťastné triumfem nových ide, lidi, kteří se snaží žíti plným všestranným životem ...“

Uvésti v život tyto ideje má Ferrerem založená Mezinárodní liga pro rozumnou výchovu mládeže, vydávající orgán Obrozenou Školu.

Ferrerových idejí užívají v nesčetných Moderních školách na obou polokoulích. U nás jsou ještě hudbou budoucnosti, neboť u nás se tmí čím dále silněji. A národu se chce tak spát. Probouzí ho něco ze sladkých snů o „přízni panské“? Přemýšlejte o tom, mladý příteli. A jednejte potom. Čím dříve, tím lépe.

11. listopad 1887.

Uplynulo již celé čtvrtstoletí od popravy jedněch z nejlepších průkopníků socialismu a anarchismu v Americe.

Jména popravených: August Spies, A. R. Parsons, Louis Ling, Georg Engel, Adolf Fischer nevymizí nikdy z historie socialismu.

Jich soudruzi Michal Schwab, Samuel Fielden odsouzeni k doživotnímu a Oskar Neebe k patnáctiletému pobytu v káznici byli osvobozeni dne 20. června 1893, kdy guverner státu Illinois John Altgeld po prozkoumání spisů soudcem prohlásil, že soud s jmenovanými v r. 1886 zahájený byl nepoctivě veden a že všechna obvinění byla vymyšlená. Tedy byla to přímá justiční vražda na zakázku amerických kapitalistů, kteří cítili se socialistickým hnutím ohroženi na svých peněžních zájmech a proto způsobili nečistý komplot, který odsoudil lidi nevinné.

*

V roce 1885 po kongresu v Chicagu stálo dělnické hnutí v Americe ve znamení dobývání 8hodinné pracovní doby. Hnutí za 8hod. pracovní dobu značně vzrůstalo, hromadné stávky děsily americké kapitalisty, kteří nechtěli požadavek osmihodinné pracovní doby přijati a neštítili se nejničemnějších prostředků, aby vítězné hnutí zdolali. V žurnálech kapitalistům zaprodaných, líčeni byli přední hlasatelé socialismu a požadavku osmihodinné pracovní doby jako nejhorší vyvrhelové lidstva, najímáni stávkokazi a z nejhorší spodiny společnosti rekrutováni dobře placení policajti t. zv. pinkertovci, kteří za pořádné zaplacení neštítili se ani vraždy.

Nadešel 1. máj r. 1886. V den ten byla projektována hromadná stávka dělníků za dosažení 8hod. pracovní doby. Pořádány velké tábory, kde z tribun hřímaly obžaloby proti nelítostným vydřiduchům americkým. Najatí policisté-pinkertovci provokovali shro-

BESÍDKA.

Oficielní vyčování.

(VI. scéna z Goethova „Fausta“ upraveného Francouzem Horácem Kaplanem.)

Mefisto. Žák. Později Faust.

Žák, bojácně: „Jsem teprve nedlouho zde a již přicházím uctivě žádati všeobecně váženého mistra, aby laskavě se ráčil zajímati o muj osud!“

Mefisto: „Vaše uctivé chování se mi velice líbí.“

Žák: „Mám trochu peněz, dobré zdraví a mnoho dobré vůle; moji matce způsobilo rozloučení se mnou velmi mnoho hoře, ale přeji si naučiti se něčemu užitečnému.“

Mefisto: „Tof jste u dobré studnice.“

Žák, povzbuzen: „Přeji si státi se velmi učeným a poznati vše, co je na zemi i na nebi; vědu i přírodu!“

Mefisto: „Jste na dobré cestě, příteli! Radím vám, obraťte se nejdříve na kurs logiky, abyste si vycvičil ducha a učinil jej hbitým v běhu po cestičkách rutiny! Po tě nastoupí filosofie a ukáže vám, že má býti vše tak, jak to právě jest! První je to, druhé to, tedy třetí a čtvrté je to a to, a kdyby nebylo prvního a druhého, třetí a čtvrté by neexistovalo rovněž! Studenti celého světa osvojují si tuto soudnost.“

Žák: „Nerozumím tomu velmi dobře.“

Mefisto: „To půjde! A pak jest velmi třeba oddati vás co nejdříve s metafysikou, abyste zkoumal a hluboce prohlédl vše, co není z oboru ducha člověkova! Ať to jde i nejde, mějte stále k disposici slovo a dojdete tak ve chrámu jistoty; slovy možno diskutovati a budovati velmi pěkné soustavy. Ale obzvláště, milý příteli, buďte vždycky zde již s prvním zazněním zvonu a kopírujte slova mistrova přesně, jakoby sám Duch Svatý vám je diktoval!“

Žák: „Netřeba vám říkati mi to dvakráte! Neb máme-li řádně černé na bílém, vracíme se domů velmi klidní! Směl bych se odvážit vyrušiti vás opět někdy návštěvou, abych úplněji získal vaši moudrost?“

Mefisto: „Bude mi potěšením.“

(Žák uctivě pozdravuje odchází. Faust vejde.)

Přeložil F. Halb.

máždění a dokonce dne třetího května (1886) stříleli do bezbranných proletářů. Proti této zlovůli a mizernosti byl svolán 5. května protestní tábor na Haeymarktu v Chicagu. Patnáct tisíc proletářů obklopovalo řečnické tribuny, když tábor byl v plném proudu, zavzněly provokační výstřely pinkertovců, zasažení kulemi padali k zemi. Shromáždění prchali a hejno pinkertovců ustavičně střílejících hnalo se za prchajícími. V tom mezi policisty vržena puma, která zadržela zběsilost najatých vrahů a několik jich válelo se na dlažbě...

Hromadná zatýkání. V pařátech justice uvízlo sedm obětí, osmý, Alb. Parsons, dostavil se sám, aby po boku svých soudruhů hájil se proti zločinnému komplotu kapitalistů, kteří podplacenými svědky dokázati měli zatčeným dynamitové spiknutí.

Porota, jejíž svědomí uspáno zlatem, a soud ve službách kapitalistů, odsoudili dne 12. srpna pět žalovaných k smrti, dva k doživotnímu a třetího k patnáctiletému pobytu v káznici.

Skvělé obhajovací řeči odsouzených byly obšírnou a pravdivou obžalobou kapitalistické společnosti a nadšenou obranou socialismu.

*

Přes protesty dělníků celého světa byl ničemný rozsudek potvrzen a při vyhlášeném stavu obležení v Chicagu, za mlhavého dne 11. listopadu vykonán... Čtyři čestní muži zemřeli smrtí potupnou — uškrcením.

Jediného, Louise Linga, nedotkla se ruka kata. Do vězení propašovanou dynamitovou patronou roztříštil si ve své cele hlavu.

*

Je tomu již 25 roků a americký kapitál stále užívá staré své taktiky: nastrojovati koupenými lidmi atentáty a potom obléknouti do nastrojené jimi pasti nepohodlné energické socialisty.

Nejnovější případ socialistů Ettora, Giovannitiho a soudruhů, kteří jsou vězněni v Lawrence, a Emersona a soudruhů, uvězněných v Lake Charles, je spiknutím kapitalistů dle starého typu. Ettor a Giovanniti vytrvale pracovali k zlepšení bídných poměrů tkalců a dopracovali se energickým vedením stávky úspěchu pro stávkující a proto mají býti odstraněni.

Předem však již prozrazena ta ničemná osnova plánů kapitalistu a dělníci američtí již dnes nenechají si jen tak lehce vyrvati ze svého středu své nejlepší druhy. Stojí hrozivě proti těm, kteří by chtěli spáchati nový justiční zločin.

V druhé polovici minulého měsíce byl s nimi zahájen proces. Nevíme ještě, jak skončil, ale víme, že celá žaloba spočívá na chatrných podkladech a osnova lží že bude spřetrhána. K. M.

Válka.

Jest mým nejvroucnějším přáním, abych odstranil se světa válku, tu nejhorší trýzeň lidstva.
Washington.

Evropská diplomacie vehnala svou zúmyslnou nevšímavostí k rozbrojům balkánským a k tureckému násilnictví balkánské národy do války s Tureckem. Diplomacie neměla nikdy poctivý úmysl urovnati poměry na Balkáně, protože sloužilo to — jak asi usuzovala — prospěchu států, v jichž službách se nalézá.

Již od 8. října trvá vraždění na Balkáně. Denní listy, přinášející vítězství spojených armád, nadšeně píší o válce, tak, jakoby to byl nějaký sensační sport. Suše se konstatuje: toho a toho dne, při dobytí té a té pevnosti nebo města padlo 400, 1000, a také až 40.000 lidí. Doprovod k této zprávě? Nijaký. A když je, tak opět je takový, aby list vyhověl nadšenému čtenářstvu, které k snídani, k obědu a k večeři hltá krvavé údaje o lidské tragedii. A měšťáček, který nedovede zabíti kuře (ale krocana sní), dostává vražednou manii, jež zatím značí se jen v naparování v kruhu svých věrných při dobrém pivě a válečné nadšení stoupá přibývajícími čárkami na tácku a tu se vybírá — na raněné.

To nadšení někdo již zaplatí. Stateční lidé — jichž heslo je svoboda a osvobození ze jha tureckého — zaplatí to svou krví. A mladou krví. Hoši 17letí byli pokoseni jako pole zralých klasů. Ti platí nejdráže. A co ty matky a ženy, které třeba v jeden den ztratily muže i syny. Popíše někdo tu hroznou tragedii tolika tisíců matek, které pojednou jsou ve světě samy, oloupeny o to nejdražší? To není k popsání, to vše je hrozné, hrozné k pochopení. Kdo by to chtěl chápati nejen hlavou, ale i srdcem a neustoupiti před nejstrašnějším přízrakem války, ten by musel sám sešílet.

Znáte Andrejevův „Červený Smích". Ty příšerné scény z války rusko-japonské. Je to kniha, kterou nelze najednou přečísti pro tolik nahromaděné tragedie, scény nejsou vylíčeny pro senzaci, ale jsou tak hrůzně pravdivými a cítíme, jak je člověk proti ta-

kové obrovité tragedii malým a jak hroznými zločinci jsou ti, kteří k takovým hromadným vraždám lidi ženou.

A pan měšťák okázale dává svůj obol na oltář slovanské vzájemnosti, aby zítra si jej na svých domácích bratrech vynahradil. A ty úsudky!

Německé měšťácké žurnály, které nenazvaly Srby jinak než všivými, a vídeňské plátky všechny slovanské národnosti šmokovsky vždy snižující, ty najednou obrací. A proč? Protože dovedli Srbové, Bulhaři, Černohorci vítěziti a uměli lépe střílet nežli Turci. Tak se cení kultura národa. V očích takového šmoka jsou Němci kulturním národem proto, že povraždili tisíce Francouzů u Sedanu, a tito jsou proto kulturními, že dovedou vraždit v Maroku atd. atd.

Vojáci bulharští, srbští před Cařihradem. Poslední akt tragedie se chystá. Tisíci těly zmrvená zem, spálené vesnice, zmrhané jmění národa, oběti tisíců nadějných životů... a když nadšenci chtí dosáhnouti ovoce krvavě zasloužených úspěchů, počíná mluviti prohnaná diplomacie, která opětně válkou poražena, počíná pronášeti své oboumyslné protivnosti, které opět čpí krví budoucích nových obětí. Diplomacie, která neprospěla žádnému a dosud neurovnala žádný spor, mluví o právu a nadpráví a zatím jde a chce krást a vyčkává jen, až oběť, na kterou má spadeno, bude hodně unavena.

Fuj, hnusná komedie! K. M.

Revoluční ruské profily.

Benjamin Friedmann.

Ruský anarchism má bohatou martirologii. O něm spravedlivě možno říci: „Tak málo prožito a tak mnoho přežito.“ Boj na život a na smrt, který vypověděl moci kapitálu národ pracovníků, vyžádal si svých obětí. Před naším zorem jde celá galerie portrétů těch mučedníků, životem zaplativších za ideu, duši položivších za své druhy. Mezi nimi poznáváme vojáky, učitele, dělníky, studenty, rolníky. — Lidi různého věku, staré i jinochy, dívky, ba i děti. K řadě posledních přináležel mladý revolucionář Benjamin Friedmann, kterého druzi lépe znali pod jménem „Ňomka malinkij“.

Friedmann, israelita-dělník, byl synem krejčího v městečku Krinky v grodněnské gubernii. Jsa ještě chlapec dostal se v revoluční hnutí. Když po krvavém zabíjení 9. února v Petrohradě (Gaponské dny) vzplanula všeobecná protestní stávka v celém carství, Friedmann, tehdejší sociální demokrat, energicky se spoluúčastnil vzetí městečka Krinek revolucionáři. Městečko s mnoha továrnami drželi revolucionáři ve svých rukách déle jednoho týdne, právě jako celý bělostocký obvod. V čase tohoto dobývání Friedmann súčastnil se spálení městského úřadu s knihami a telefonem. Když vzpoura byla potlačena, jeho jako initiatora zatkli a odvezli v grodněnskou věznici. Ve vězení seznámil se s anarchisty a měl možnost dobře poznat i jejich program. Dávno už instinktivně nenáviděl každou vládu. Teď vmyslil se a vžil v anarchistické učení a stal se jeho horoucím přívržencem. Projde 9 měsíců vězení. Osvobodí jej po carském říjnovém manifestu (amnestie). Friedmann je znovu v rodném městě. Spěchá podělit se s dělníky s tím vším, čemu naučil se ve vězení.

V Krinkách mezi tkalci organisuje se za jeho účasti skupina anarchistů-komunistů, která vede energickou propagandu. Když anarchistické hnutí zaujímá široké massy dělníků, místní židovská buržoasie, za vedení policie organisuje „svaz práva a pořádku“ pro boj s revolučním hnutím.

Friedmann dověděl se, že 9. února 1906. buržoasie a policie, v den zahájení činnosti svazu, shromáždí se v synagoze, aby pronesla kladbu. Nikomu neřeknuv ničeho, přihotoví bombu i přijde tam. Synagoga je hlídána kozáky... Jemu podaří se proniknouti a vrhnouti ji. Nastal výbuch. Za vzniknuvší paniky probíhá řadami kozáků a začíná honba za ním. Policejní zřízenci zatknou jej, sbijí jej a polomrtvého uvrhnou jej znova v městské vězení.

Friedmann vzat — avšak skutek proveden. Přestrašená buržoasie odříká se svých plánů... „svaz“ oznamuje své rozpuštění. Friedmann prožívá 10 měsíců v surovém kázeňském režimu. K 1. prosinci r. 1906, odvážejí jej na soud v město Slonim. Na soudě odpírá všelikých vysvětlení. Když obhájce, jehož rodiče poslali, k němu přišel, Friedmann prohlásil: „Zříkám se všeliké obhajoby, jestli však je ve Vás dost mužnosti k pronesení revoluční řeči — mluvte.“ Obhájce samozřejmě odřekl. Soud naměřil 20 let vězení, ale poněvadž byl chlapcem (bylo mu 16 let) odsouzení bylo zmírněno na 8 let. Když Friedmanna 6. prosince s druhými spoluvinníky vezli nazpět v Grodno, tu se vzbouřili a uprchli.

Útěk byl dobře připraven druhy na svobodě. Ti poslali chléb arestovaným, v němž důmyslně ukryty byly střelné zbraně. Jimi

ozbrojili se, a když vlak ocitl se v lese, napadli stráže. Stráž, sestávající z několika mužů, byla přemožena a oni z rychle jedoucího vlaku vyskákali a prchli do lesa.

Friedmann znovu byl na svobodě. Rodní přátelé i druzi přemlouvají jej, aby prchl na čas za hranice. Odpírá tomu. Brzo dovídá se, že v Grodeňském vězení započaly divoké represalie. Revolucionáře tam bijí a mučí. V tomto zvířectvu obzvláště vyznamenává se vrchní dozorce tamějšího vězení. Friedmann umínil si pomstít trýznění druhů. Brzo příležitostně vykonal svůj úmysl. Potkal na ulici zmíněného naddozorce, vystřelil naň a poranil jej. Vojáci i policie jej pronásledovala. Bránil se střílením, ranil policejního komisaře, jednoho strážníka a skrvl se v novostavbě. Ze všech stran jej obstoupili a on vida beznadějnost svého postavení — zastřelil se.

Policejní strážníci vrhli se v dům a mrtvému již Friedmannovi odsekli šavlí hlavu. V té mrtvé hlavě později poznali policisté jednoho z uprchlíků „v sloninském útěku".

Konfiskováno!

Poodvodní vzpomínky.

I.

Podzimní den s otvírajícím se chladem. Odvodní město V. zahaleno do šedé mlhy a její vlhkost chtěla by vniknout do všech pórů těla, zachmuřený čas, že jen plíživě míjí vteřiny a snadno uvěřit nové pověře, že příroda svraštila tvář, zahalila obrysy měst, dědin a hor závojem mlh, jež pnou se výš a severák bičuje tváře, aby z očí tekly slzy, že příroda protestuje proti dani z krve. Chvílemi odhalí vítr úbočí i vrcholy Krkonoš; temena hor lesknou se sněhovým stříbrem.

Konfiskováno!

Konfiskováno!

A jeden, bezkonfesionelní, nepřísahá. Slib věrnosti — až v kasárnách... Následuje meziaktí čtyř týdnů, odvedení rozloučí se, svým milenkám dají zaplakat a někdo se ještě zamyslí, bude to jediné, drtivé a tížící „proč", tisíckrát přejede rukou mladé čelo, srdci nevnutí, by neželelo tří let.

(Příště dokončení.)

Mnohý „pracovník" na národa roli dědičné nepřestává volati po svornosti a zatím myslí na klid balnitého rybníka, kde daří se dobře kaprům, kteří v zahnívajících vodách utěšeně tloustnou.

Hlídka organisační.

Ze Dvora Králové n. L. Dne 26. října t. r. konala se mimořádná valná hromada klubu mládeže „Ratolest". Celý průběh valné hromady byl provázen radostným vzruchem. Účast na valné hromadě nade vše očekávání byla velká. Kamarád Pech, který za týden po valné hromadě odejel složit povinnou daň z krve — ve zprávě jednatelské nastínil činnost klubu za uplynulý čas půl druhého roku. Při zakládání klubu bylo nás 16 a nyní počet členů vzrostl na 140. Ovšem, počet číselně nevelký, však pro nás zvláště do budoucnosti mnohoslibný, vzhledem k těm mnohým překážkám, jimiž netoliko ze strany úřadů jsme byli ve vývoji zdržováni, ale také i jiní přítelíčkové činili se, seč jejich síly, aby vzrůst klubu byl znemožněn a důvěra v nás podlomena. — Úřady dvakráte nám vrátili stanovy nově zakládané odbočky v Náchodě a když konečně stanovy schváleny, zadali jsme je pro nově se ustavivší odbočku pro Most a okolí. Co však schváleno pro Náchod, nesmělo býti povoleno pro Most. Stanovy dříve již schválené, byly vráceny a to jen k větší cti a slávě rakouské byrokracie. Jistě že taková „důslednost" úřední je možnou jen v Rakousku — v říši všech možných nemožností. — Nebudeme citováním „důvodů", pro něž nebyly stanovy pro Mosteckou odbočku povoleny, zabírati sloupce Mladého Průkopníka, kterých užitečněji musí býti užito. Stačí již ten fakt, že jedny a tytéž stanovy jsou jednou schváleny a po druhé nepovoleny. Proč se tak děje, je na bílledni, a každý náš stoupenec to jistě pochopí. Ohledně přítelíčků, kteří jsou na nejlepší cestě státi se otravovači studní pravdy, a nazvali naši skupinu v Turnově organisací sacharinářskou a podložovaly jejím členům hanebné úmysly, nemusíme se rozčilovati. Myslíme, že za takové lidi ani strana, k níž náleží, nemůže býti zodpovědnou, ale má alespoň takovým lidem připomenouti, že je jistě podlé někoho bezdůvodně kompromitovati a ze špatných skutků podezírati. Na vyzvání v Ml. Průkopníku zůstali nám odpověď dlužni a v tomto případě je neodpověď také odpovědí. — Pravíme však jednou pro vždy: Na postupu, který jsme si vytkli, nemůže nás zdržeti žádný. Nechceme k starým zápatám připojovati nové a tak „reformovati" společnost, s jejímž složením a útvarem nemůžeme býti shodni, ale pracujeme k opravdovému obrození od základu. Velice dobře si uvědomujeme, že naše práce bude těžkou a že se vší energií musíme dobývati to, co dělníku dle zásluh jeho patří a o co v každodenním životě je ošizován. Že dobrovolně dělníku nikdo nic nedá, víme velice dobře a proto naše taktika dle toho musí býti uzpůsobena. Cílem výchovné naší činnosti bude učiniti z mládeže budoucí sebevědomé statečné a práv svých vědomé kádry, které by měly schopnost žíti životem lepším a byly dnes již příkladem nevěřícím v lepší budoucnost i těm, kteří nalézají se na cestě špatné. Úřady sice mají moc nás případně i zavírati do kriminálu, mají moc našemu konání klásti bezpočetné překážky, ale nemají moc mínění naše, smysl náš pro spravedlnost přetvořiti a učiniti z nás bezmocné loutky zájmů, jimž oni slouží. Je pravda, pracuje se o naše znemožnění všemožně, to však musí nám býti jen pobídkou k úsilovnější práci a pevnému semknutí. Spojeni láskou k společné nám věci musíme tvořiti předvoj a cestu ukazovati nám bude náš časopis Mladý Průkopník, jehož rozšiřovati a získávati pro něho nové šiřitele buď naší přednější povinností. — Na valné hromadě byli zvoleni: předsedou Oldřich Lehký, jednatelem Jos. Erneckr. Ostatní členové výboru beze změny. —

Klub mládeže „Ratolest" ve Dvoře Králové n. L. koná své schůze čtrnáctidenně. Přijímání členů a půjčování knih vždy v neděli dopoledne. Zásilky, týkající se klubu, buďtež adresovány: Oldřich Lehký, Dvůr Králové n. Labem, Sladkovského ul. č. 531.

Z Hor. Růžodolu. Při čtení několika zpráv v posledních číslech „Ml. Pr." z různých míst, kde se nacházejí naše organisace, mimoděk jsem se ohlédl kolem sebe a shledal jsem, že my v v Růžodole i s Libercem, nemáme pražádnou mládež. Na první pohled připadá toto rčeni směšným, neboť není myslitelno, že by se více zde v místě děti nerodily, postupně nechodily do školy, nedospívaly a p., neb že by v tomto starém revolučním ohnisku s několika desititisíci proletáři nenašlo se několik mladých vyděděnců, kteří by se hlásili k myšlenkám anarchistickými theoretiky hlásaným. A přece tomu tak jest! Vše možné se zde prodělalo a prodělává ve směru spolčovacím, sdružovacím, kooperativním, družstevním, vzdělavacím atd., avšak, aby se také vyskytla snaha (aspoň snaha!) sdružovati a vychovávati mládež, příští naše nástupce, to žádnému ani nenapadne. A přece bez získávání mládeže není možno naše řady rozmnožovati, neboť organisovat a rozmnožovat tyto řady dospělými, byť i ve směru odborovém neumíme, (do nedávna jsme pokládali za zbytečné) a pak upřímně řečeno, nedovedem se řádně sorganisovat ani sami mezi sebou.

Bolno je pohleděti okolo sebe, dvakrát bolno, když vidíme dítky naších starých kamarádů vyplňovati řady jiných stran, zejména nár. sociální. A klasickým místem tímto je Hor. Růžodol. Veškeré dítky naších starých kamarádů jsou ve spolku nár. soc. mládeže. Cestička v tyto řady se vyšlapává již po čas jejich chození do školy, kdy chodí cvičit do Sokola a tím přicházejí v důvěrný styk s mládeží smýšlení t. zv. národního. Po vyjití ze školy v krátkém čase samoděk přímo hlásí se do řad nár. soc. mládeže. A staří? Pokrčení ramenou s klasickou odpovědí: „Co mohu dělat!" bývá obyčejně jejich odpovědí. Vnikneme-li hlouběji do těchto poměrů, seznáme, že ani jinak být nemůže. Výchova, nevšímavost starých, ve dvou třetinách nabubřelá povýšenost těchto vůči mládeži, uspišuje tento vývoj. A tak je lépe, když je někde, nežli kdyby nebyla nikde. V mládeži vina není, nýbrž ve starých a ti jsou zodpovědní za tento stav. Kdyby ve všech sídlech anarch. organisací a spolků byly tytéž poměry co zde, mohli by směle naší političtí odpůrci říci, že anarchisté vychovávají své dítky pro nár. soc. stranu.

Nejsem z těch, kteří by po tomto stesku volali místní kamarády ku konání jejich povinností! Ba ne! Vím, že by to nebylo nic platné a proto toho nečiním. Uvádím toto ve známost jen proto, bych varoval jiná místa, dosud tolik nehnijící jako Hor. Růžodol, neboť jest lépe ne-

chati hnící kmen úplně shníti, aby na jeho místo mohla se zasaditi mladá zdravá ratolesť, nežli jej umělým způsobem udržovati jako takž při životě, z kterého nikdy nevypučí nic zdravého, co by opravňovalo k nadějím, nýbrž pouze něco, co by neslo sobě již na svět zárodek nezdravosti. Účelem těchto řádků jest, vzbuditi z dřímoty aspoň ta místa, která dosud nejsou otrávena a nehnijí tak jako Hor. Růžodol.

Růžodolský.

Z Mostu. V místě zakládá se odbočka klubu mládeže „Ratolesť" (se sídlem ve Dvoře Králové n. L.). Obdrželi jsme však zprávu, že stanovy byly vráceny. To však nás nezaraziło a pracujeme s chuti dále. V neděli, dne 27. října byla konána ustavující valná hromada a potěšilo nás nejen hojné účastenství, nýbrž i chuť přítomných k další neutuchající práci. Na této valné hromadě byl zvolen prozatímní výbor, který po schválení stanov svolá řádnou valnou hromadu s volbou nového výboru. Schází nám ušlechtilá četba a naše prostředky zatím nepostačují k opatření dobrých knih. Proto bychom žádali naše kamarády o zaslání knih, brožůr a různých publikací a tak nám byli v našem vzdělavacím úsilí nápomocni. Veškeré zásilky, jakož i korespondence, budiž adresována: Josef Fiala, Most, Franz-Josefstrasse, číslo 1261.

Zprávy.

Náš kamarád Petr Pech ze Dvora Králové, bývalý jednatel a horlivý pracovník v našem hnutí, byl jak známo odveden. Při přísaze odvedenců odmítl přísahati a byl po krátkém držení ve vazbě propuštěn. Pochopitelně, že zájem vojenských pánů o P. Pecha vzrostl. Konečně rozhodl se kam. Pech narukovati, jak jemu zákony kázaly. Přišel však narukovati k 74. pluku proto, aby řekl pánům v Jičínských kasárnech, že nemíní vykonávati vojenskou službu, protože se to příčí jeho přesvědčení. Odepřel učiti se zacházeti s vražednou zbraní a proto byl dán do vojenského vězení pro porušení kázně. Vzhledem k našim tiskovým poměrům omezujeme se jen na pouhé konstatování. Nemůžeme k následování nabádati, protože víme, co přetrpěl známý stoupenec nazarenství Nemrava, a také je to jen činem jedince, činem odvážným, za který on sám nese tíhu zodpovědnosti a je si vědom plně toho, co činí.

Případ kam. Pecha není však ojedinělý. K témuž pluku (č. 74.) narukoval Emil Ježek, horlivý stoupenec nauk Lva Tolstého, studující Jičínského gymnasia, jenž odbyl i maturitu. Byl donucen rodiči k odvodu. Ale již před tím poslal politickému úřadu prohlášení, že jeho lidské i náboženské přesvědčení mu nedovoluje, aby bral účast ve vojenské službě, s jejíž úkony a účelem stojí v rozporu. Přes toto prohlášení byl E. Ježek vojenskou komisí odveden. Nesložil taktéž přísahu odvedenců a konečně, když opět rodiči byl donucen narukovat, řekl před důstojnickým sborem, že nikdo na světě jej nepřinutí obléci vojenský stejnokroj. Domluvy a tresty nepomáhali. Konečně byl E. Ježek vojenskou eskortou dopraven do — ústavu choromyslných, za příčinou prozkoumání jeho duševního stavu. — Dosud o našem kamarádu Pechovi nemáme určitých zpráv. Neopomeneme však o jeho osudu kamarády informovati.

Denník „Čas" ze dne 23. října t. r. přinesl následující zprávu, již zatím bez poznámky otiskujeme:

Ze života mladého muže. Zatčen byl náhle 20. listopadu 1910 v Pulji jako jednoroční dobrovolník námořník; na ruce dány mu okovy a v těch dopraven byl četnictvem do vazby v Praze do novoměstské věznice. Byl totiž podezřelý z protivojenské činnosti a z velezrády. Ale ne v době vojny, nýbrž v době, nežli začal sloužit. V kobkách novoměstské trestnice držen byl až do 13. ledna 1911, kdy vyšetřování pro velezradu jako bezdůvodné bylo zastaveno. Ale už tehdy dostavily se první záchvaty nervové a symptomy kloubního rheumatismu. Od 13. ledna do 6. února byl přidělen k 3. batajlonu pionýrů v Karlíně, 7. února musil být dopraven do posádkové vojenské nemocnice na Karlově náměstí pro úplnou levostrannou obrnu obličeje. Po dvou měsících znovu zatčen v nemocnici pro podezření z útěku a vsazen opět do novoměstské věznice — jako nemocný ovšem do nemocnice. Tam byl léčen až do odsouzení pro §§ 9. a 222., to jest pro antimilitaristickou činnost, jíž se dopustil psaním a řečmi. Dostal 10 měsíců těžkého žaláře s jedním postem v měsíci. Trest nastoupil, jsa těžce nemocen, 14. července 1911. Po 7měsíční samovazbě vyšel 17. února 1912 z Pankráce zachvácen nervově; obrna obličeje v nemocnicích poněkud napravená opět se vrátila. Stráží vojenskou odveden do karlínských kasáren. Vojenská správa dala mu však dovolenou do října r. 1912, tedy sedmiměsíční v cestě superarbitrační. Bez velmi vážné zdravotní příčiny tak dlouhé dovolené na vojně nikomu se nedává. Od března byl mladý muž v léčení MUDra. J. Krause, odborníka pro nemoci vnitřní a nervové. V březnu 1912 prodělal recidivu kloubního rheumatismu a v dubnu na to těžkou chudokrevnost. Dostavily se dle sdělení dra. Krause bouřlivé případy srdeční s objektivním nálezem na orgánech krvetvorných. Byl léčen kromě therapie celkové také injekcemi. Na začátku července 1912 dokončil studia technická, složiv II. státní zkoušku. Professorský sbor české techniky připustil jej ke zkouškám teprve po dotazu u ministerstva vyučování. Nervově sic nevyléčen, ale s obrnou obličeje povolán 5. října 1912 do Čáslavě, kdež uznán schopným služby vojenské a ihned jako prostý vojín zařazen k 5. setnině 21. pluku v Čáslavi, ač dosud žádného vyrozumění od vojska nedostal, že zbaven práva jednoročního. Je otázkou, může-li mu toto právo býti odňato, když samo ministerstvo vyučování uznalo jej čestným pro důležitý občanský stav — inženýrství. Dvě hodiny po prohlášení „schopen" komandován byl k vykonávání práce, a jaké! Dáno mu čistit několik set párů bot, jež zablácené od manévrů ležely ve skladištích, aby rekruti nastupující 15. října mohli dostati čistou obuv; dáno mu práti v následujících dnech staré špinavé šatstvo, mýti chodby, podlahy i záchody. Službu má každý druhý den, tedy každou druhou noc nespí. Při své návštěvě v Čáslavi 20. října konstatoval jsem, že obrna obličeje zase se zvětšuje, levé oko silně slzí, bolesti hlavy, dříve umenšené, zase nabývají prudkosti záchvatové. Je oprávněná obava, že zase dojde k bouřlivým projevům nervovým a anaemickým. Jiný snad na místě jeho, jsa nemocen a nejsa zbaven jednoroční-

ho práva, odepřel by vykonávati tyto práce, inženýr Vlastimil Borek neučinil toho, protože nechce v mladém věku umřít v rakouských věznicích. — MUDr. Boh. Vrbenský.

Krásu války je nejlépe poznati z referátů válečných zpravodajů. Tak zpravodaj angl. listu „Daily Chronicle" líčí nejkrvavější srážku při dobytí Lile Burgasu a „zlatý hřeb" tohoto líčení je následující: „Explodující šrapnely rozrývaly hrozné mezery v postupujících řadách. Když pak překvapení, způsobené nenadálou střelbou dostoupilo svého vrcholu, vyřítila se turecká jízda ze svého krytého postavení a s bojovným pokřikem „Alah il Alah" jako bouře hnala se na bulharské řady. Bulhaři ustoupili a jízda tímto úspěchem posílená, jala se je pronásledovati. V zápětí octla se však v silné bulharských strojních pušek, který způsobil příšerné spousty. Za malý okamžik tvořili koně i lidé jednu hromadu zkrvavených těl. Jen několika jezdcům podařilo se ujeti, všichni ostatní zaplatili svůj smělý útok smrtí." — Mluví se o kultuře, nadšené hymny o novém člověku budí naděje, a jak vypadá vychvalovaná kultura v praxi, prozrazují nesčetné hrůzyplné zprávy z bojiště. Tak ku př. telegram z Bělehradu, 4. listopadu. K. Cr.): „Na bojišti u Kumanova se ještě dnes nacházejí po různu tisíce mrtvol, jež jsou spalovány. Ohromný počet psů a havranů táhne po bojišti. Některé příkopy opevnění byly vyplněny deseti vrstvami mrtvol." — Továrny na vražedné přístroje v této krvavé žatvě balkánské vidí jen, osvědčení svých vynálezů a doporučují své „výrobky" s cynickou reklamou státům, které chystají se již dávno také ke „kulturnímu" činu — válce.

Příští číslo „Mladého Průkopníka" vyjde poslední čtvrtek v měsíci a bude věnováno uctění sedmdesátých narozenin Petra Kropotkina. Kamarádi, čiňte předem již objednávky, abychom mohli stanoviti náklad.

Která skupina nebo spolek mládeže dosud neobdržel dotazníky, nechť se o ně přihlásí v redakci „M. Průkopníka". Vyplněné dotazníky buďtež co nejdříve na uvedenou (v dotaznících) adresu odeslány. Má-li příští konference mládeže (případně sjezd) svého účele dosáhnouti, je třeba činiti již dnes přípravy. To jest: pořádáním předporad, stanoviti program a stylisovati návrhy, o nichž na sjezdu má býti rozhodnuto, jakož i jiné důležité na konferenci již přijaté návrhy uvésti ve skutek, aby příští náš sjezd mohl usouditi jich praktickou cenu. Připomínáme, že některé organisace na českém severu neplní ohledně úpravy kolportáže svou povinnost. Je zapotřebí okamžité nápravy.

Od administrace. Žádáme za bezodkladné vyrovnání účtů za kolportáž. Komu čísla „M. P." přebývají, nechť je zašle zpět. Hoši, postarejte se o to, aby neplacením nebyl „M. P." poškozován a mohl uskutečniti úkoly, jež si předsevzal.

Spolky i skupiny naší mládeže postrádají dobré četby a nejsou dosud v takových poměrech, aby si knihy z vlastních prostředků pořídily. Proto žádají kam. spolky, jakož i jednotlivé kamarády o darování nebo zapůjčení dobré četby. Kamarádi, kteří budou chtíti zasláním knih vyhověti přání naší mládeže, nechť je zašlou redakci „Mladého Průkopníka", odkud budou skupinám nejpotřebnějším odeslány. Každý dar bude v „Mladém Průkopníku" případně i v „Zádruze" kvitován.

Kvitujeme.

Kolportáž: Marek —.40, Síl 1.24, Popp 2.20, Doleček 2.40, Slezák 2.58, Erneckr 2.40, Matoušek 1.70, Andra —.70, Sojka 1.80, Lehký 7.50, Kalvoda 2.16, Ort 1.20, Pošva 1.08, Hamouz —.48, Váňa —.96, Kraus 2.50, Ryšavý 4.80, Jakubka 5.40, Snobl 2.60, Kořínek —.90, Vencl —.48. — **Příspěvky na „M. P.":** Marek z knih 4.80, z vydraženého střevíce našeho „hocha" 1.—, Anča Hlaváčková —.80, vydražený střevíc u otců kapucínů 1.50, Marek přinesl od kapucínů 1.62, sbírka u Tomáše (přej. Kácha) 1.40, na večírku konaném v Praze II. vybráno Božkou 3.10. — **Předplatné:** Z Edwardswille, kam. Aubrecht, Gregor, Ostrý, Jindrák, Josef a Leo Mácha, úhrnem 2 doll. 50 c. (11 K 26 h), Hofman 1 K, Halaburt 2 K, Matyáš, Amerika, Bláha, Am.

Důvěrníci! Všimejte se kvitování kolportáže Ml. Průkopníka a donuťte liknavé kolportéry k zaplacení.

Na prodej jsou knihy:

Rankův Všeob. Slovník Příruční: **Německo-český.** Nové vydání. Vázaný. Místo K 11.20 za K 6.—.

Kulczycki: **Současný anarchismus.** (534 str.) Místo K 6.40 za K 4.—.

Jan Voborník: **Julius Zeyer.** Životopis a literární a ideový rozbor díla básníkova. V původní kožené vazbě. S podobiznou Zeyerovou od Ženíška. Místo K 6.80 za K 4.—.

Goethe-ovy Ballady. V celoplátěné japonské vazbě. Místo K 4.— za K 2.—.

Miloš Jiránek: **Dojmy a potulky.** Prosy. Vydal spolek umělců „Manes". V pův. kožené vazbě. Místo K 7.— za K 4.—.

Písničky „modloslužebníků". Slovácké a moravské písně s notami. Rozebráno. Místo K 2.50 za K 2.—.

Miloš Marten: **Cortigiana.** Novella. Dřevoryty vyzdobil F. Kobliha. V pův. vazbě bibliofilské. Místo K 5.50 za K 4.—.

Za napřed zaslaný obnos a 30 hal. porta zašle obratem **administrace t. l.**

Dopisnice s portraitem

Francisca Ferrera

vydala Zádruha.

Kus 6 hal., 20 kusů za 1 kor. (mimo poštovného). Předem zaplacené objednávky vyřizuje administrace „Zádruhy„ Žižkov, Jeseniová ulice číslo 51 n.

Knihovna Zádruhy (sv. 1.)

ALEXANDER HERZEN

(Život, Ze vzpomínek, Myšlenky. Herzen a Nataša.) S podobiznou Alex. Herzena od V. H. Brunnera. Cena 70 h. V kolportáži po 50 h. mimo poštovného Objednávky vyřizuje administrace „ZADRUHY" v Žižkově, Jeseniova 51 n.

Vydavatel a zodpovědný redaktor **Michael Kácha.** — Tiskem **Ant. Reise,** Praha-Vyšehrad.

Vydání po konfiskaci.

Číslo 7. Roč. I. **Praha-Žižkov, 5. prosince 1912.** **Číslo za 6 hal.**

MLADÝ PRŮKOPNÍK

Periodický měsíčník.

„Mladý Průkopník“ vychází každý druhý čtvrtek v měsíci. — Redakce, administrace a expedice je v Žižkově, Jeseniova ul. čp. 1164. Všechny zásilky na „Mladého Průkopníka“ adresujte: *Michael Kácha, Žižkov.* Roční předplatné K 1·—, do Německa K 1·12, ostatní ciziny K 1·36.

Anarchistické portraity. (VI.)

Petr Kropotkin.

I. Život.

Nejlepším příkladem mládeži by měl býti život velkých lidí, zasvěcený povznesení a pokroku lidstva.

Anarchistická mládež může býti hrda, že nalezne řadu takových vzorů mezi těmi, kdož bojovali pod praporcem anarchismu. Ale u žádného z nich jistě nedružilo se tak velké srdce s tak mohutným duchem, jako u Petra Kropotkina, jehož 70. narozenin vzpomínáme.

Nikdo jako on nepoznal vrcholků i propasti života společnosti. Stačí čísti jeho Paměti revolucionáře, knihu románově vzrušující, abychom seznali, jak velkou osobnosti je nejlepší theoretik anarchismu. Vzdělaný svět plně oceňuje význam Kropotkinův jako učence i člověka. Cituji dva úsudky mužů, kteří nejsou anarchisty. Literární historik, Dán Jiří Brandes, napsal v Předmluvě k Pamětem revolucionáře:

„Je to revolucionář bez nadutosti a bez velkých slov. Tento muž je zosobněná prostota. Svým karakterem může býti srovnán s kterýmkoli bojovníkem za svobodu kterékoli země. Nikdo nebyl nezištnějším a nikdo nemiloval více lidstvo, než-li on.“

A Polák Kulczycki — kritik anarchismu, v „Současném anarchismu“: „Je (Kropotkin) vynikajícím učencem, myslí přesně a píše stručně i jasně. V každé otázce letmo zachycuje základní body. Těší se velkému uznání nejen mezi anarchisty, ale i mezi nepřáteli dnešního sociálního zřízení vůbec, kteřížto nesdílejíce všech jeho názorů, vysoko ceni kriticism jeho ducha a velkou prozíravost v otázkách, spojených s bojem proletariátu proti dnešnímu sociálnímu zřízení.“

S mužem takového významu a nejhlubším theoretikem anarchismu bylo by lze vyrovnati se spravedlivě jen obsáhlou studií. Žel, místo v tomto listě dovoluje jen nejzběžnější náčrtek jeho života a díla.

* * *

Petr Kropotkin narodil se v Moskvě r. 1842 jako člen jedné z nejstarších a z nejaristokratičtějších rodin Ruska. Tvrdí se, že má větší právo na trůn carský, než členové nyní panujícího rodu. Rodina Kropotkinova nebyla bohata. Matka intelligentní zemřela mladá, zanechavši několik dětí. Otec nezabýval se sirotky mnoho, svěřiv vychování jich vychovateli. Petr od mládí prozrazoval něžné srdce, živou intelligenci a přílnylnost k lidu.

Po řádné domácí přípravě dán do sboru pážat v Petrohradě. Jinošská léta prožívá

v době, kdy staré Rusko zápasilo s novými proudy. V téže době duchovního kvašení počal se utvářeti myšlenkový svět Kropotkinův.

Ze sboru pážat, kde se vzdělávali nejvyšší státní hodnostáři, vyšel jako dvacetiletý mladík, důkladně vzdělaný, hlavně sebevýchovou, svobodomyslný, spravedlivý a společenský. Měl otevřenou skvělou dvorskou, vojenskou nebo správní kariéru. Ale jeho svobodomyslnost a náklonnost k vědeckým studiím daly životu mladého důstojníka nový směr.

Jsa vázán vykonávati státní službu, volí si k všeobecnému úžasu okolí místo důstojníka amurských kozáků na Sibiři. Místo zastává od r. 1862 do r. 1867. Vzdálen společenského ruchu, obírá se Kropotkin úsilovnou sebevzdělávací a vědeckou prací. Studuje život sibiřský, geografii a geologii. Touž dobou přestrojen za kupce, podniká cestu do Číny a přináší hojnou vědeckou kořist.

Během sibiřského pobytu dochází Kropotkin k názoru, že nemůže nadále zůstati v státní službě. Ukrutnosti ruské vlády při potlačování polského povstání v území zabajkalském, uspíšily výstup Kropotkinův z vládních služeb a odchod jeho do Petrohradu, kde se dává zapsati na universitě do mathematického oddělení a studuje do r. 1871. Současně zastává úřad tajemníka fysického oddělení „Zeměpisného družstva“ a zabývá se pilně studiem zeměpisu. Při studiu tom činí důležitý vědecký objev v geografii Asie, který ho proslaví v učeném světě. Ale radost Kropotkinova nad vědeckým úspěchem je počátkem duševního obratu, který změnil jeho životní směr. Obrat udál se v době, kdy byl na výpravě do Finska, aby studoval vědecky ledovce. O významném okamžiku životním píše Kropotkin v Pamětech:

„V té době byla pokládána víra v ledový příkrov, dosahující do střední Evropy, za nedovolené kacířství; avšak před mýma zrakoma vyvstával velkolepý obraz, i chtěl jsem ho uveřejniti do nejmenších podrobností, jak jsem si ho představoval. Chtěl jsem použiti tohoto obratu, jako klíče k soudobému rozšíření květeny i zvířeny a odkrýti nové obzory pro geologii a fysickou geografii.

Ale jaké právo měl jsem na všechny tyto vyšší radosti, když kolem mne — tísnivá bída a trapný zápas za tvrdý kousek chleba!

Vědění mocná síla. Člověk musí zmocniti se ho. My však již dnes známe mnoho. Což kdyby tyto znalosti a pouze tyto, staly se majetkem všech? Což sama věda nepokro-

BESÍDKA.

Sen ruského ministerského předsedy.

Byla hluboká půlnoc, když přišli neznámí lidé s červenými nákrčníky k předsedovi ministerské rady Kokovcevovi a lakonicky pronesl:

„Račte!“

Kokovcev pokoušel se ovšem protestovat, ale neznámí přiblížili k jeho nosu browningy způsobem, jenž nepřipouštěl pochybností. Předseda smířil se s osudem a ráčil.

V Petrohradské pevnosti, kam ho odvezli v automobilu, setkal se v kanceláři se Ščeglovitovem a Vitteem. Ščeglovitov byl zamračen a patrně velmi rozhořčen. Vitte však byl pln důvěry v sebe a spokojen. S neznatelným úsměvem mrkl na Kokovceva a chvatně mu zašeptal: „Nebojte se, kollego! Však my jim protřeme zrak. Ať nejsem Sergej Julevič!“

Po řádné prohlídce převlékli Kokovceva v trestanecký oděv a zavedli ho do cely. Procházeje chodbou zahlédl mimochodem předseda Kokovcev v celách mrzuté tváře Makarova, Kassa, Ruchlova a ostatních.

Octnuv se o samotě Kokovcev úsilovně přemítal o nastalém převratu. Nemohl však dojíti k závěru a od stráže nemohl se také ničeho kloudného dozvěděti. Dozorci s červenými nákrčníky byli obdivuhodně nehovorni, ač na výrazu tváře bylo patrno, že jsou rozenými řečníky a že sami trpí uloženou jim povinností — mlčeti. Neznalost odehraných se událostí mučila předsedu nejvíce. Však náhoda mu pomohla. Jednou při procházce spatřil, jak v celu pod sesíleným průvodem přivedli Kropotkina a Novomirského. Jsa nadán vládním rozumem a připomenuv si slova jistého sociálního demokrata, že ihned, jakmile oni se zmocní vlády, první jich prací bude postříleti všechny anarchisty — Kokovcev si domyslil, že převrat byl proveden sociálními demokraty. Dospěv k tomuto úsudku uklidnil se. Věděl, že sociální demokrati jsou lid mírný, rozvážný a nijak krvežíznivý. Nyní již skoro litoval, že je příliš utiskoval, když vládl nad Ruskem, přece však pocítil, že jest v moci „stolypinského nákrčníku“.

Za několik dní nastal výslech Kokovceva. Vyslýchali ho Lenin a Plechanov. Kokovcev vzpomenuv na dobrý návyk v ministerstvu zahraničních záležitostí, neráčil odpovídati bez plnomocného zástupce, s čímž přísedící soudu souhlasili a na přání předsedy

čila by pak rychle ku předu? A kolik nových vynálezů vykoná pak lidstvo a oč pak zvětší plodnost společné práce! Massy touží po vědomostech. Chtějí se učiti: mohou se učiti. Hle, tam na vrcholu obrovského ledového kru, rozloženého mezi jezery, jakoby ho postavili kvapně olbřímové, aby spojili dva břehy, stojí finský sedlák, pohřížen v pozorování před ním se prostírajících překrásných vod, posetých ostrovy. Ani jediný z těchto sedláků, ať jakkoli otupělý a ubohý, neprojde kol toho místa, aby se nezastavil, nepokochal se pohledem. Nebo, hle tam na břehu jezera stojí jiný sedlák a pěje cosi tak překrásného, že by nejlepší hudebník záviděl citu a výraznosti jeho melodie. Oba sedláci cítí, oba pozorují, oba přemýšlejí. Jsou hotovi rozšířiti své vědomosti — jen jim je poskytněte, jen jim dejte prostředky k nabytí prázdné chvíle.

Hle, v jakém směru nutno mi pracovati, a zde lidé, pro něž musím pracovati. Všechna zvučná slova o pokroku, pronesená v době, kdy sami činitelé pokroku vzdalují se lidu, všechny ty hlučné fráze — jsou pouhá sofismata. Vymyslili si je, aby se zbavili mučícího protismyslu.

I poslal jsem Zeměpisné společnosti svou zápornou odpověď." (Zeměpisná společnost zvolila ho totiž krátce před tím generálním tajemníkem, čímž by byl do smrti zbaven hmotných starostí a mohl by se věnovati jen vědě.)

Rozhodnuv takto o svém životním plánu, zařizuje dle toho svůj život.

Roku 1872 podniká cestu do Belgie a Švýcarska a seznamuje se se západoevropským hnutím dělnickým. Hnutí bylo v roztržce. Marxisté a Bakuninovci se ostře potírali. Internacionála rozpadla se v mnoho frakcí, které se rozdělily mezi oba tábory.

Vrátiv se do Petrohradu, vstupuje Kropotkin do vzdělávacího kroužku t. zv. „čajkovců", který je povolán hráti historickou úlohu v revolučním hnutí ruském. Kroužek byl ohniskem propagandy názorů Bakuninových. Jedním z nejčilejších agitátorů stává se Kropotkin. Působí mezi dělnictvem petrohradským. Činnosti kroužku všimla si policie. Nastalo zatýkání. Zatčen i Kropotkin a vržen do Petrohradské pevnosti. Zde se roznemohl dosti nebezpečně. Převezli ho do nemocnice, kde pojal myšlenku na útěk, který se mu také zdařil, k velké zlosti samého cara. Z Ruska uniká Kropotkin do Anglie. Bylo to v roce 1876. Po roce přesídlil do Švýcarska, kde ztrávil tři roky. V těch letech právě prožívá anarchism vnitřní krisi. Není nikoho, kdo by vědecky podepřel anarchistickou doktrinu, která do té doby byla prakticky propagována hlavně Bakuninem. Kropotkin cítí tuto malátnost v hnutí a s nadšením vrhá se na pole anarchistické theorie, aby je vzdělal jako nikdo před ním a dosud nikdo po něm. R. 1879 začíná vydávati proslulý anarchistický orgán La Revolte, předchůdce nynějších Temps Nouveaux. Za svoji činnost sklízí „přízeň vlád". R. 1881 vypovídá ho vláda švýcarská. Uchyluje se do Francie, aby r. 1883 byl zatčen a odsouzen na pět let pod záminkou, že je členem „Mezinárodního sdružení dělnického", které bylo zakázáno ve Francii. Vlastně však odsouzen proto, že kdesi v jižní Francii při stávce vybuchla puma. Policie „odhalila" komplot, jehož členem byl prý i Kropotkin. Bezdůvodným uvězněním Kropotkina pobouřeny kruhy vědecké a umělecké v Anglii a Francii, které podávají protesty presidentu republiky. Protesty docilují propuštění Kropotkinovo r. 1886.

Osvobozený odjíždí do Anglie, kde se trvale usadil. Od té doby vytrvale pracuje jak v theorii anarchismu, tak i na vědeckých dílech geografických a geologických. Nějaký čas spolupracoval na E. Reclusově „Velké všeobecné geografii".

---

zavolali telefonicky Maklakova. Tento s velikou ochotou — za 100.000 rublů — slíbil, že Kokovceva z nejhoršího vyseká.

„Jste vinen" — počal Lenin — „že náležíte k zločinné společnosti, jež si přisvojila právo jmenovati „Ruskou vládu", jež byla majetníkem různých nebezpečných věcí i zbraní a jež si vytkla účelem loupeže a vraždy poddaných bývalé ruské říše, nyní však — republiky. Zločin tento jest označen v druhém odstavci § 102. hlavního trestního zákona. Musím vám ovšem připomenouti" — dodal Lenin — „že ponecháváme v platnosti trvající zákony, dokud nevypracujeme nových. — Cítíte se vinen?"

Šeptem dohodnuv se s Maklakovem odpověděl Kokovcev, že se necítí vinen a svou nevinu prokazoval svým služebním postavením a že tudíž plnil jenom předpisy svého vladaře.

„Zdá se, že mluvíte o Mikuláši Gotornovi, jenž si přivlastnil jméno Romanov a jest znám spíše pod názvem Mikuláš Druhý. Seznamte se však s tímto dokumentem." Při tom Lenin podal předsedovi papír, jejž Plechanov vytáhl z portefeuille.

(Příště dokončení.)

LIBRARY
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN

Za pobytu v Londýně napsal nejvýznačnější ze svých anarchistických děl, v nichž je uložen jeho jednotný anrchistický světový názor. Stůjž zde stručný přehled díla Kropotkinova:

V dílku „Anarchie, její filosofie a ideál" a ve „Vědě a anarchismu" vyvozuje vědecké zásady anarchismu a zkoumá poměr jeho k moderní vědě.

Politické a sociální zřízení společnosti kritisuje v jednotlivých kapitolách knihy „Buřičovy řeči".

Vývoji a principu státu věnuje zvláštní studii: „Historická úloha státu". Obraz kommunistické společnosti, její oprávněnost a možnost studuje a formuluje v „Dobytí chleba" (česky Blahobyt pro všechny). Později podrobně se obírá účelným uspořádáním výroby, která by již dnes mohla zařídit kommunismus, v knize plné dat: „Továrny, pole a dílny".

Proti názoru, že vývoj lidstva děje se „bojem o život", názoru, kterým se ospravedlňoval dnešní systém vykořisťování slabšího silným a dnešní „panská morálka" dokazuje v díle „Vzájemná pomoc, činitel vývoje", že vzájemná pomoc jak v říši živočišné, tak v lidské společnosti, je vlastní hybnou silou pokroku. Kropotkin je přesvědčen, že všeobecná revoluce smete nynější řád a vytvoří nový. K tomu je potřebí, aby široké vrstvy, které jedině mohou provést revoluci sociální, byly si vědomy cíle i prostředků, aby revoluci nestihl osud revolucí dosavadních, které svrhly starou vládu, aby novou nastolily. Kropotkin studuje podrobně revoluční činitele již v Buřičových řečech, a šíře odůvodňuje svoje názory o revoluční hodnotě mass velkým dílem o franc. revoluci, nazvaným „Velká revoluce".

Revoluci mohou provésti zdárně jen lidé, kteří předem provedli mravní revoluci v sobě, kteří odvrhli morálku autoritářskou a jimž přešla v krev morálka nová — anarchistická — jejíž podstatu studuje Kropotkin v „Morálce anarchistické".

II. Učení.

Učení Kropotkinovo má stránku negativní a positivní. Kropotkin boří kritikou dnešní řády, ale načrtává též obraz budoucí společnosti, — buduje řád nový.

Dnešní, t. zv. pořádek společenský, je udržován soukromým majetkem, právem a státem. Ty tři činitele podrobuje Kropotkin rozboru a dokazuje jich neudržitelnost a škodlivost pro vývoj společnosti.

„Zákon nemá nároku na úctu lidi." Je nástrojem vykořisťování a ovládání v rukou vládnoucích. Lze rozeznávati tři druhy zákonů: k ochraně majetku, k ochraně vlády a k ochraně osoby. Všechny jsou škodlivé.

Zákony chránící majetek okrádají výrobce o část výrobku a chrání menšině vykořisťovatelů její požitky.

Zákony ochraňující vládu dávají ji moc, aby udržovala privilege šlechty, kleru a měšťáctva.

Stejně zbytečné jsou zákony chránící osobnost, trestající a zabraňující zločinům. Bázeň před trestem neodstrašila ještě žádného zločince. A zločinů by ani neubylo, ani nepřibylo, kdyby byly odstraněny trestní zákony.

Od všeobecné kritiky zákonů přechází Kropotkin ke kritice parlamentárního zřízení. Politické zřízení dle kritika je vždy výrazem zřízení hospodářského a nezmění se žádným zákonodárstvím.

Velmi energicky Kropotkin vystupuje proti tvrzení, že za svobodu děkujeme parlamentům, a ukazuje, že každá změna k lepšímu byla dobyta lidem samotným na ulicích.

Nepopírá dobrých stránek parlamentu proti absolutistické vládě, ale ukazuje na vážné nedostatky jeho, které jej určují k zániku. Tvrdí, že reforma parlamentu je nemožna. Vady jeho jsou spojeny s jeho podstatou.

(Konfiskováno.)

Největší překážkou rozvoje lidstva je soukromé vlastnictví. Škodlivé jeho účinky jsou všeobecně známy. Porušuje spravedlnost.

Soukromé vlastnictví je historickým útvarem a vyvíjelo se v těsném svazku se státem. „Všemohoucnost státu je základem síly měšťácké třídy." Ale i soukromé vlastnictví má zahynouti, aby ustoupilo novému útvaru, který by lépe vyhovoval potřebám lidstva. Tím útvarem bude dle Kropotkina anarchistický kommunismus. Tak přecházíme k positivní stránce učení Kropotkinova, která je

mnohem důležitější a propracovanější, než část kritická.

„Základem budoucí společnosti bude anarchistický kommunismus. „Nebude klášterním, ani kasárnickým, ale volným kommunismem, který zajistí všem společné výrobky, ale ponechá každému volnost, aby jich užil dle libosti.“ Výroba musí býti tak uspořádána, aby byly ukojeny nejnutnější potřeby člověka. Společnost na př. uzavře s každým svým členem smlouvu: „Chceme si zajistiti používání našich domů, sýpek, dopravních prostředků, škol, muzeí atd. pod podmínkou, že od dvacátého k čtyřicátému pátému až padesátému roku budeš pracovat každodenně pět hodin na díle k životu společnosti potřebném.“

K ukojení méně nutných potřeb bude dosti času. Odpadne oddělení zemědělské práce od průmyslové.

A rozdělení statků? Každý vyrábějící dostane svůj podíl na výrobě.

„Každý dle svých sil, každému dle jeho potřeb.“

V novém řádu nebude státu. Soužití lidí bude založeno na právních normách o nutném plnění smlouvy.

„Bylo by nesmyslné lámati si dnes hlavu tím, jak budou uspořádány jednotlivosti veřejného života v budoucí společnosti.“ „Ale v základních rysech třeba se již dnes sjednotiti.“

Vzniknou obce; „obce ty nebudou nahromaděním lidí na jednom místě; obec bude sdružením stejně smýšlejících — nikoli přesně ohraničený celek“.

Různé skupiny v jedné obci budou se cítiti přitahovány k podobným skupinám v jiných obcích; budou se s nimi spojovati stejně pevně, jako se svými příslušníky; tak vzniknou zájmová společenstva, jichž členové budou rozseti v tisíci městech a vsích.

V obce takové budou se lidé spojovati smlouvami. „Kdo nebude konati svých povinností, ten může býti vyloučen“.

Podobně budou i obce se slučovati smlouvami. Zákony budou úplně odstraněny. Nepsané zvyklosti — zvykové právo juristů postačí k udržení pořádku.“

„Normy budou založeny na všeobecné vůli a budou poslouchány prostě z potřeby spolupráce, pomoci a náklonnosti a z bázně před vyloučením z obce; v nejkrajnějším případě zakročením jednotlivých občanů neb celku.“

Nový pořádek bude uskutečněn sociální revolucí, t. j. násilným převratem, který nastane sám sebou, na nějž ale třeba připravovati duchy.

(Konfiskováno.)

Prostředkem k docílení obého je „vytrvalá práce menšin“. Menšiny byly vždy revolučním elementem a budou jím i příště.

„Muži srdce, kteří chtějí nejen mluviti, ale i jednati, ryzí karaktery, které dávají přednost vězení, vypovězení i smrti před životem, který odporuje jejich zásadám, smělé povahy, které vědí, že nutna odvaha, abychom něco získali — toť jsou ztracené přední stráže, které začnou boj dávno ještě, než uzrají massy.“

* * *

Toť v hrubých rysech nejpodstatnější z anarchistického učení Kropotkinova. Uskutečnění jeho společnosti anarchisticko-komunistické předpokládá nové svobodné lidi s novou marvností. Mládež je první povolána, aby kráčela po nové dráze, vedoucí k člověku-anarchistovi.

Mládeži hlavně patří slova „Anarchistické morálky“:

„Cítíš-li v sobě sílu mládí, chceš-li žíti, chceš-li užívati života celého, plného, překypujícího, — čili poznati plný požitek, jejž si živoucí bytost může přáti — buď silný, buď velký, buď energický ve všem, co konáš. Rozsévej život kol sebe. Pochop, že klamati, lháti, podváděti, šáliti znamená snižovati se, umenšovati se, předem slabým se uznávati, znamená jednati jako otrok harému, jenž se cítí nižším pána svého.

Buď naopak silný. A když spatříš nespravedlnost a pochopíš ji — nespravedlnost v životě, lež ve vědě nebo utrpení jiným vnucené — bouři se proti nespravedlnosti, lži a násilí. Bojuj. Boj, toť život, tím mocnější, čím boj je živější. A pak budeš žíti a za několik hodin tohoto života nedáš léta živoření v nečistotě bahna. Bojuj, aby všichni mohli žíti tímto bohatým a překypujícím ži-

votem a buď jist, že najdeš v tomto boji větši radosti, než v jakékoli jiné činnosti. Vol nyní!"

Jsem přesvědčen, mládeži, že budeš voliti cestu, která povede k osvobození tvému i celé lidské společnosti — a tak projeviš nejlépe hlubokou úctu, kterou jistě máš k Petru Kropotkinovi, velkému zápasníku pod praporem ideálů Anarchie.

Několik myšlének ze studie „Moderní věda a anarchism".

Přeložil L.

Anarchismus není produktem vědy nebo nějaké filosofické školy.

Jako všeobecný socialismus a každé jiné sociální hnutí zrodil se i anarchism z lidu a jen potud uchová si životní sílu a zůstane tvůrčím, pokud zůstane ve styku s lidem.

*

Je jasné, že anarchismus představuje tvůrčí, konstruktivní (sestrojovací) sílu mass. Pomocí té budující síly a tvůrčí činnosti lidu a pomocí vědy a techniky hledí dnešní anarchism vytvořit zřízení, zajišťující volný vývoj společnosti.

*

Anarchism je světovým názorem, který je založen na mechanickém či lépe kinetickém (nauka o pohybu) vysvětlení všech přírodních zjevů a objímá celou přírodu — i s životem lidských společností s hospodářskými, politickými a mravními problemy. Jeho methoda je methodou exaktních (přesných) věd přírodních, u nichž každý vědecký výsledek musí býti zdůvodněn a dokázán touže methodou.

*

Cílem anarchismu je vybudování synthetické (souborné) filosofie, která by obsáhla projevy celého přírodního života i života společnosti.

Jest zřejmo, že anarchismus z toho důvodu odpoví jinak na většinu životních otázek a že k nim se bude jinak stavěti, než jiné politické strany, které se stále ještě neosvobodily od jistých metafysických smyšlenek.

*

Anarchistovi neimponují hlučná slova, neboť ví, že slouží jen k zakrytí buď nevědomosti, t. j. nedokonalého bádání, nebo — což je horší — pověry.

Proto anarchista přechází podobnou řeč a pokračuje klidně ve svém studiu sociálních theorií a zřízení minulých i současných, používaje vědecké methody.

Anarchismus nalézá při tom, že vývoj sociálního života je mnohem složitější a mnohem zajímavější, pokud se týče praktického působení, než by se snad zdálo podle metafysických formulek.

*

Otázka, kterou si klade anarchismus, může býti formulována: „Které formy sociálního života zajišťují dané společnosti, lépe celému lidstvu, největší souhrn a tím i největší životní sílu?" Přání, podporovat vývoj tím směrem, určuje činnost anarchistů na sociálním, vědeckém a uměleckém poli.

*

Anarchismus sesílil vždy vlivem velkého praktického naučení, zrodil se tedy učením skutečného života.

Ale vstoupiv jednou na světlo, hleděl ihned nalézti vlastní výraz a theoretické a vědecké odůvodnění, jehož vědeckost nejevila se nesrozumitelným žargonem nebo přimknutím se k staré metafysice, ale našla základ v dnešní přírodní vědě, stala se její části.

*

Anarchism pokouší se na základě sevšeobecňování, získaných induktivně deduktivní methodou (meth. vyvozovací a dovozovací) přírodních věd hodnotiti lidská zřízení.

Doufá, že tím získá ukazovatele směru na cestě lidstva k svobodě, rovnosti a bratrství (k co možno největší sumě štěstí pro každého jednotlivce v lidské společnosti.)

*

Anarchismus je nutný výsledek pokrokového hnutí v přírodních vědách, které počalo koncem 18. století, a jen vítěznou reakcí Evropy po pádu francouzské revoluce bylo zadrženo a koncem padesátých let minulého století znova plně rozvilo své síly.

Kořeny anarchismu tkvějí v přírodní filosofii 18. stol. Postačitelný a jistý základ mohl anarchism najíti teprve po obrození vědy, které studiu lidských zřízení a společností dodalo nový život.

*

Má anarchismus pravdu ve svých vývodech? To musí ukázati vědecká kritika jeho základů a skutečný život.

V jednom bodě však anarchismus má nesporně pravdu. Totiž v stanovisku, že studium společenských zřízení považuje za součást přírodních věd, že navždy se odvrátil od metafysiky, a že používá týchž method, jako celá moderní věda i mathematistická filosofie. Okolnost tato může jen přispěti k tomu, že omyly, ve které anarchismus může upadnouti při svých výzkumech, mohou býti tím snáze a rychleji seznány.

Zkoumání vývodů anarchismu je ale možné vždy jen vědeckou, deduktivni methodou, kterou každá věda pracuje, jde v před a rozviji vědecké pojetí vesmíru.

*

Poodvodní vzpomínky.

(Dokončeni.)

II.

Meziaktí trvá.

Bývají jasné noci, podzim jich mívá málo, vane větérek svěží, je příjemné poslouchat několik hodin daleko od lidí, vstřebávat jejich nádheru, šumnou píseň s tklivými tóny, oddati se dumám, touhám a snům, předvést si zašlé dny vzpomínkou, dát defilovat všem škrobeným panáčkům, bohatcům a jejich zřízencům, znovu pocítit okovy práce pro společnost zdánlivě, pro kapitál ve skutečnosti, dát rozehrát všem strunám nitra, zamyslit se nad možností harmonické hudby mládí za přirozeného růstu děcka, racionelní výchovy a dalších méně vysilujících pracovních podmínek, znovu si předvést křičící protivy, ostrá střetnutí se jich v sociálních zápasech každého dne, roku, celého století, poznat uzoučké české prostředí, povahu a charakter národa, pocítit žhavou potřebu zrealisovat zde, za čím se obrací zraky do ciziny, proměnit vůli a snahu v čin.

A je též nutno vystihnout duši lidu, stýkat se s nim. Jsou tradicionelní ve svém jednání, každá druhá věta je známá svou omezeností.

(Konfiskováno.)

Konfiskováno!

Hlídka organisační.

Nebude-li v místech, kde jsou skupiny naší mládeže pořádána staršími kamarády přednáška nebo důvěrná schůze k uctění 70. narozenin Petra Kropotkina, nechť přičiní se mládež sama o uspořádání takové schůzky.

Není-li dosti referentů, může každý čilejší kamarád najíti v Kropotkinových pracích, do češtiny přeložených, buď samostatně neb v časopisech našich uveřejněných — vhodné odstavce, které shromážděným znovu v paměť uvede.

Podpisní archy blahopřejné budou žadatelům s poučením zaslány. Třeba však přinojiti malý obnos ku krytí všech výdajů. Arch podpisní zašle redakce „Ml. Průkopníka“. Jednejte však hned. V okamžitě svolaných schůzkách se poraďte, jakým způsobem nejlépe byste uctili muže, který tak vřele k mládeži dovedl promlouvati a na níž do budoucnosti spoléhal. Nechť není jediného místa, kde by nebylo vzpomenuto Petra Kropotkina.

*

Protože toto číslo bylo věnováno Petru Kropotkinovi, nemohou býti uveřejněny zprávy z míst jakož i pokyny a náhledy organisované mládeže se týkající. Sdělujeme s vámi zatím jen krátce následující: 1. Přeměna „Ml. Průkopníka“ z měsíčníku na čtrnáctidenník může býti učiněna jen po řádné přípravě. Každá skupina již teď musí budovati svůj malý fond, který musí vystačovati na zaplacení nejméně 4 zásilek „M. P.“ v místě

odebíraných. 2. Do týdnu nechť nás uvědomí důvěrníci mládeže o návrzích, které skupina nebo spolek mládeže k příštímu sjezdu chystá, jakož i sdělí s námi jiné návrhy k pořádání sjezdu se vztahující. 3. Projednané a nám zaslané návrhy budou se všemi skupinami sděleny, jakož i bude jim oznámeno, kdy a v jaké způsobě bude porada (sjezd) mládeže konána.

Připomínáme: Není času k dlouhému uvažování a proto zvykejte si jednati rychle a býti vždy pohotově.

*

Korrespondence jakož i příspěvky pro klub mládeže „Ratolest" ve Dvoře Králové n. L. adresujte: Oldřich Lehký, Dvůr Králové nad Labem, Sladkovského ulice 531.

Způsobte, by do sjezdu mládeže se počet členů klubu „Ratolest" zdvojnásobil!!

*

Zbývající exempl. „M. Průkopníka" čísla 1., 2. a 3. vraťte. Nutně potřebujeme.

*

Kamarád Böhm z Prahy pro knihovničku mládeže věnoval spisy Sv. Čecha: Václav Živsa. — Slavie. — Tuto knihu zasíláme do Mostu.

Vyzýváme kamarády a naše přátele, aby dalšími dary obohatili knihovničky naší mládeže.

*

Knihu Petra Kropotkina: „Paměti revolucionářovy" můžete objednati se slevou 1 K prostřednictvím redakce t. l. Dva díly stojí 5 K. se slevou 4 K. K objednávce připojte uvedený obnos jakož i poštovné.

*

Otec kamaráda Pecha, který nyní zkouší za mřížemi sílu státu — psal redaktoru t. l. tento dopis:

Ctěný občane redaktore!

Jelikož syn můj Petr Pech byl odběratelem Vašeho ct. čas. Zádruhy a Proletáře, žádám Vás, byste dopřál místa ve Vašem časopise, jakož i v čas. „Proletář" k otištění následujícího: Oznamuji, že syn Petr, který byl letos odveden k vojsku, tam službu odepřel a byl za to zavřen. Kdyby se byl dopustil nějakého násilí, byl by také zavřen. Když byl malý, měli jsme velký nedostatek, hlad byl častým hostem a tu nepřišel žádný, aby se zeptal, máme-li od čeho býti živi, kde bydlet a čím se odívat. Nepřišel ten Stát, o kterém se praví, že chrání všechny občany a že jest státem křesťanským, nám pomoci. Já, kdy teď pomoci nejvíce potřebuji, jsem od jara částečně mrzákem, pravou rukou si ani chleba neukrojím a k tomu mám ještě dvě děti školou povinné — pomoc se mně ještě vezme. Ó, jaký to osud ukrutný. Kdybych byl věděl, že bude Petr tolik trpět, tak bych ho byl malého raději utratil, aby se toho nedočkal. Ono se řekne, že jsme všichni občané před zákonem rovni, muže, tedy mám právo se bránit, když cítím újmu. Kdybych vzal někde bochník chleba a přistihne mne stráž, povedou mne třeba v řetězích, když se mně vezme syn, má jediná podpora, tak se přec musím také bránit. Teď člověk vidí, na čí straně je skutečné křesťanství. Já nechci žádnému nic uzmout, ale nechci sám míti také újmu a nežádám nic jiného, nežli to, aby mně byl propuštěn syn Petr. Ambrož Pech.

V Bratouchově, dne 8. listopadu r. 1912.

Kvitujeme.

Za kolportáž. Praha 6.40, Kloubský 2.—, Frolík 3.—, Padalík 7.76, Červenka 1.56, Drda 1.08, Salát 12.42, Fotř —.90, Slezák 3.—, Vencl —.48, Hamouz 1.20, Ryšavý 4.74, Smaloch 1.80, Kryzl —.60, Matoušek 8.05, Vávra 4.08, Meisner za M. P. a Herzena 7.—, Vorlíček 2.40, Vrbický 3.—, Pošva 1.26, Stejskal 2.40, Sajner 1.50, Rotek 1.68, Míč 1.20, Buryšek 3.20, Makalouš 1.50, Fiala 9.—, Svoboda 3.60, Vinš 1.—, Lokajíček 2.04, Kuk (předpl. i kolp.) 5.40, Zámečník 2.50, Lehký 6.—, Zajíček 1.80.

Opomenuto z č. minulého. Maťátko 4.80, Lokajíček 3.—. Při stolové zábavě u p. Vobor-ského vybral kam. Kalenský v Růžodole u Mostu 3.10.

Příspěvky na list. Od Kapucínů 1.20, A. V. —.20.

Předplatné. Chleboun 1.—, Seidl 1.—, Charvát 1.—, Moudrý 1.—.

Politický spolek „Vilém Körber" v Praze pořádá v sobotu dne 7. prosince t. r. ve dvoraně restaurace „De Paris" (restauratér p. Křížek) v Praze, Ječné ulici veřejnou spolkovou přednášku ku oslavě sedmdesátých narozenin Petra Kropotkina s programem:

„Život a dílo Petra Kropotkina".

Přednáší MUDr. Boh. Vrbenský.

Začátek o půl 8 hod. večerní. Všichni agitujte k hojné účasti.

Dopisnice s portraitem

Francisca Ferrera

vydala Zádruha.

Kus 6 hal., 20 kusů za 1 kor. (mimo poštovného). Předem zaplacené objednávky vyřizuje administrace „Zádruhy„ Žižkov, Jeseniová ulice číslo 51 n.

Vydavatel a zodpovědný redaktor **Michael Kácha.** — Tiskem **Ant. Reise,** Praha-Vyšehrad.

Číslo 8. Roč. I. Praha-Žižkov, 9. ledna 1913. Číslo za 6 hal.

MLADÝ PRŮKOPNÍK

Periodický měsíčník.

„Mladý Průkopnik“ vychází každý druhý čtvrtek v měsíci. — Redakce, administrace a expedice je v Žižkově, Jeseniova ul. čp. 1164. Všechny zásilky na „Mladého Průkopníka“ adresujte: Michael Kácha, Žižkov. Roční předplatné K 1·—, do Německa K 1·12, ostatní ciziny K 1·36.

Anarchistické portraity. (VII.)

L. H.:

Šebestian Faure.*)

Šebestian Faure narodil se 5. ledna 1858. Otec byl počestným, nadmiru zbožným měšťákem. Zastával úřad vicekonsula ve Španělsku.

Mladý Šebestian přirozeně byl dán k Jesuitům na vychování. Nadán mocnou obrazotvorností a citlivostí stal se vlivem otců Jesuitů horlivým vyznavačem Kristovým. Brzy se v něm rozvil apoštol, kterým je až dosud. Šebestian sní v kolleji o tom, jak zasvětí život lidem, jak bude trpěti, aby je zachránil. Chce se vydati na dalekou missii mezi divochy — chce býti apoštolem a mučennikem. Ale plány jeho zhatila otcova smrt. Otec nerad slyšel o missionářské budoucnosti synově. Marné však domluvy otcovy, marné slzy matčiny. Teprve u smrtelného lože otcova slibuje Šebestian, že se věnuje jiné práci, která by vynesla živobytí matce a mladým sourozencům. Apoštolát, kterému i nyní zůstává věren, mění formu. Pracuje pro rodinu, čte, mladý Faure, v prázdných chvilích, čte a hledá novou cestu. — Jednoho dne shledává, že jeho dětská víra zmizela. Hrozná krise v duši, tak oddané Kristovi. Ale Faure nezoufá. Budiž! Není Boha a náboženství je lži! Ale což není ještě Dobro, Pravda, Spravedlnost? Z křesťana stává se anarchista.

Nikoli hned. Prochází napřed socialismem, aby si zošklivil hračky a komedii politikářů. Nikdo nemiluje více svobodu jako on. Prvně vystupuje jako anarchista v Bordeaux 188, od té chvíle agituje neúnavně. Rozsévá slova pravdy, bez ohledu na zbabělost a pokrytectví. S několika kamarády, bez haléře v kapse, propaguje, kde se právě dá. Vyspávají v lese, v kupkách sena. Řeční v kolnách, kavárnách — dle možnosti. V té době anarchisté vůbec jednají — netheoretisují. A tím jsou opravdovým nebezpečím pro tehdejší měšťáckou společnost. — Když vláda a policie procitne, nastává ranný boj. Mluví pumy. Odpovídá se pronásledováním, denunciacemi. Končí se Processem Třiceti. (Viz také Anarch. portraity: Jeani Grave.)

Faure byl nesčetněkráte zatčen a zavřen na měsíce i roky vězeni. A přec vždy znovu pokračoval v propagandě. V prázdných chvilích píše svoje anarchistické kredo, knihu La Douleur universelle (Všeobecné utrpení). Zatím zuří nejhroznější persekuce, která končí processem s třiceti anarchisty — (mezi nimi byli Grave, Pouget, Matha, Réclus, Faure), kteří obžalováni pro spolky se zloději a sprostými zločinci. Faure proslovil skvělou obhajovací řeč, která nemálo přispěla k osvobození všech obžalovaných.

Po osvobození ujal se Faure znovu propagandy a založil list Libertaire (Svobodář), dosud vycházející. Zároveň vydal brožury: Zločiny Boha, Autorita či Svoboda. V affaire Dreyfusově hrál Faure význačnou úlohu, jako vůbec franc. anarchisté a viděl boj korunován zdarem. Po tomto zápasu,

*) čti: Fór.

byv vydán různým útokům proto, že „sestoupil s prestolu Anarchie“ a bojoval v denní vřavě, uchýlil se Faure do ústraní, aby se cele věnoval výchově svobodných lidí.

U Rambouilletu nedaleko Paříže, ve volné přírodě založil výchovnou kolonii Ruche (Úl). Tam přijímá malá děcka obojího pohlaví a vychovává je společně. Asi 7 let je kolonie v činnosti a již se osvědčila znamenitě. Založena bez haléře, zkvétá jen dík činnosti a odvaze Faurově, který znechucen lidmi, prost mnohých illusí, pracuje nehlučně na díle, které má přinésti lepší budoucnost. Neboť svobodní, volní lidé, toť svobodná budouci společnost.

*

Faure není význačným theoretikem. Je spíše mužem činu, jak jsme viděli.

Michael Zévaco, životopisec Faureův karakterisuje ho slovy: „Šťastnou kombinací toho, co by se mohlo zváti chemií duše, tento vášnivec, hnaný, abych tak řekl, větrem bouře, tento, zdánlivě jen, bořitel, s nímž si hrají popudy dle libosti, má mocně vyzbrojený mozek, positivního ducha, je krajně logický, je důvtipným počtářem, který nezanedbává nahodilé příležitosti, připravuje propagandu jako geometrickou poučku, jde ke konferenci jako do bitvy, kde doufá zvítěziti, jen když zkombinuje, shledá, zajistí až do nejmenších detailů všechny prvky úspěchu.“

Faure je zaujat idealem, žízní po absolutnu, a současně je mužem naprosto positivním, methodickým, rozvážným. Neznásilňuje publika, nerozpoutává jeho hněvu; prostě okouzluje. Sladká řeč, znamenitá podobenství strhují posluchače od začátku jeho řeči.

*

Faure podal svůj anarchistický názor v knize Všeobecné utrpení (La Douleur universelle): Vychází z otázky, kde tkví příčina lidské podoby. Nejdéle se zdržuje u křivd politických, hlavně u zřízení parlamentního. Činnost parlamentů je dle Faura jalová pro myšlenkovou prostřednost poslanců.

Dále probírá činitele, které lid krotí a zbavují originálnosti. Promlouvá o náboženství, rodině, výchově a veřejném mínění. Nic tak nezabíjí lásku jako manželství. Celkem spis Faurův neobohacuje theorii anarchismu. Je spíše ostrou kritikou dnešních zlořádů. Kritikou psanou pěknou řečí a místy ostře ironickou. — Zajímavou je agitační brožura Faureova Les crimes de Dieu (Zločiny boha). Větší část její je věnována kritice pojmu boha. Dále rozebírá pojem stvoření. Poněkud déle zdržuje se u idee zjevení. S celou silou napadá ideu dokonalého a zároveň vládnoucího boha, jenž moha vše uspořádati neodstranil se světa zlo.

Úvahy končí Faure výpočtem škod, které náboženství lidstvu způsobilo.

Zajímavá brožura by vykonala dobrou službu i u nás, kdyby byla vydána v českém překladu. Dočkáme se toho? Nedoufáme příliš. U nás se rozšiřují ještě nejspíše bezcenné věci. —

V upomínku urracení Sergěje Borisova.

14. ledna 1910 byl pověšen v Jekatěrinoslavi jménem baťušky cara po rozsudku vojenského soudu Sergěj Borisov, jeden z průkopníků ruského anarchistického hnutí, den po té, kdy pověsili jeho důvěrného přítele Andreje Stockmanna, známějšího pode jménem Míša. Tyto dvě popravy symbolisují jakési likvidaci celé periody ruského anarchismu.

Ve dlouhé řadě druhů, obětovavších své životy za anarchii, bude jméno Sergěje Borisova zaujímati velmi význačné místo.

Byl současně agitátorem i terroristou. Na něm, jako na jednom z prvních, jenž rozžehl boj, spočinula celá tíha bojovné epochy. Byl si věren až do konce. I tehdy, když nastala doba všeobecné reakce, kdy na revolucionáře padla únava a úpadek. Byl vždy na stráži.

Jeho životopis je kratičký. Už r. 1904 vstoupil do první ruské skupiny anarchistických komunistů v Oděse, kdež byl horlivým propagandistou v dělnictvu a jsa sám dělník, zámečník, měl veliký vliv na dělníky. 30. září 1904 konali oděšští anarchisté tajnou schůzi, byli obklíčeni policií a zatýkáni. Sergěj Borisov, bráně se před zatčením, zranil policejního komisaře. Zatkli ho přece a 16. dubna 1905 ho soudili v Oděse, při čemž promluvil sám svou obhajovací řeč, plnou síly a odvahy, jejíž obsah byl asi tento:

— Střílel jsem, chráně zákony zaručovanou nedotknutelnost obydlí a osob. Na násilí odpověděl jsem násilím. Nepřiznávám vám práva souditi mne. Vy jste lokajové dnešního „pořádku“ a vaše místo jest na lavici obžalovaných. — Předseda ho přerušuje, leč marně. — Nám, revolucionářům, bojovníkům za štěstí národa, náleží souditi vás! Čí vinou zatopena je celá Rus slzami matek a dětí? Daleká Mandžurie je zalita krví, pokryta mrtvolami mladých lidí kvůli zájmům samoděržaví, jež neoprávněně chce

obětmi tisíců nevinných životů chrániti zviklaný již trůn. Neděje-li se to vše v zájmu kapitalistů, koupajících se v krvi dělnického lidu? — Znovu ho předseda přerušuje. — Běda vám, až všichni hladovící povstanou, aby si dobyli chleba a svobody! Až rozboří tento hnijící svět, smetou vás s povrchu země, zničí nadvládu a bezohledné ničivé sobectvi a prohlásí rovnost, bratrstvi a svobodu! — Přibližují se k němu četníci a on si sedá.

Čtou rozsudek.

Nuti ho, aby povstal, nuti ho k tomu násilím. Konstatuje, že stoji pouze následkem toho násilí.

Rozsudek zbavuje ho všech práv občana a odsuzuje ho k zakováni do želez a na katorgu.

Borisov provolal: „Pryč s vládou! Ať žije anarchistický komunismus!“

Vězeni, dlouhá doba Sibiře, těžký život trestanecký, — to vše nedovedlo zlomiti nezdolnou vůli Sergějovu. Katorga ho zoceluje.

Počátkem roku 1906 podařil se mu útěk. Překročil rakouskou hranici a usadil se v Ženevě. Tam, jak sděluji druzi (v Burjevěstniku č. 19.), nemohl se Sergěj s tichým životem emigrantským smířiti. Takový život je pro revolucionářskou povahu neobyčejně nesnadný. Obzvláště v době, kdy tato povaha vidi, že revoluční cítění v národě začíná se jeviti určitějším a zdá se hotovo každého okamžiku propuknouti v boj. Tak bylo v případě Sergějově.

Proto tak tesknil v Ženevě po životě činu. Veškero strádání ve vězení i v katorze podnítilo v něm energii a touhu po revoluční práci. Toliko půl roku prožil v Ženevě hojně čta a touže po ubohé otčině. Konečně dostalo se mu prostředků, i odejel se dvěma druhy do Ruska.

Prvním jeho cílem bylo dostati peníze na potřeby ruského anarchistického hnutí. Koncem září 1907 Sergěj Borisov, Andrej Stockmann a jiní anarchisté napadli veřejně ve stanici Vrchní Dněprovsk eskortu stráže, jež doprovázela kozácké peníze do banky. Byla hozena puma, v panice stráž se rozprchla a anarchisté zabrali 60.000 rublů a prohlásili obecenstvu, že tyto peníze odnímá vládě bojovná skupina anarchistů na účely revoluce, a skryli se.

Policie je pronásledovala a, když druhého dne prchali na loďce přes Dněpr, střílela na ně. Zranili kormidelníka, kormidlo se zlámalo, a druzí ve zmatku chtěli skočiti do řeky, ale díky chladnokrevnosti Sergějově se to nestalo a šťastně se dostali na druhý břeh.

Pobyv ještě v několika městech jižní Rusi, odejel Sergěj za hranice, kdež se ho ujal vřele organisační tisk, Bujevěstnik a Anarchist, zorganisoval tajný transport zbraní i literatury do Ruska a posílal svým druhům úpícím v katorgách peníze na umožnění jejich útěku a pod.

Po dvou měsících opět vrací se do Ruska, objíždí všecky anarchistické skupiny a pomáhá jim jménem bojovné skupiny „Internacionál", staví tajnou tiskárnu a působí spojení všech skupin, které vytvořily jihoruskou federaci.

V tom však není hlavní význam Sergěje Borisova. Už výše jsme řekli, že byl současně agitátorem a terroristou.

Od příjezdu do otčiny pomýšlel na celou řadu terroristických činů. Silný tělem i duchem, úžasně odvážný a chladnokrevný, nepoddávající se okamžikové náladě, byl jako stvořen pro ty věci. Jeho praktická mysl, neochabující vytrvalost k dosažení cíle, nezastavující se před jakoukoliv překážkou, umění podmaňovati si lidi — to vše učinilo ho vůdcem bojovné organisace. Kolem něho sešly se všecky bojovné elementy anarchismu, jak ti, kteří se domnívali, že terrorem probudí národ, tak i ti, kteří se chtěli mstíti. Byly založeny dynamitové laboratoře, přiváženy tajně zbraně. Nejdříve měli padnouti katové — Kaulbars a Dumbozi, generální gubernátoři jižního Ruska. Věc nebyla provedena do konce, překažena byvši agentem-provokatérem. Boris Neudorf vstoupivší do bojovné organisace, jako její technik, vydal vládě všecky účastníky. Sám ukryl se v Ženevě, kde byl později zastřelen. Přes to však bylo více než sto lidí v Jekatěrinoslavi, v Kijevě, v Oděse zatčeno a vydáno vojenskému soudu.

Dvě léta je mučili ve vězení — a pak byl soud: Borisov a Stockmann dostali rozsudkem smrt, ostatní katorgu.

Umíraje viděl Borisov své touhy nesplněny, leč usmíval se jsa si vědom, že jeho druzi i on sám vykonal vše, co bylo možno provésti v dusivé atmosféře reakce a zrady.

Sergěj Borisov, dělník-anarchista, byl typický představitel anarchismu nesmiřitelného v slovech i činech, jaký může vykvésti v době revoluce. — R.

N. Čerkesov o Petru Kropotkinovi.

Během svého dlouhého života jako socialista a revolucionář měl jsem příležitost setkati se s mnoha nadanými a výminečnými lidmi, vynikajícími vědomostmi neb talentem a vyznamenávajícími se velikostí charakteru. Znal jsem i mužské a ženské hrdiny a též lidi známku genia na sobě mající. Ale Kropotkin vystupuje jako nejurčitější, nejzřejmější charakter i v této řadě vznešených bojovníků pro humanitářské ideály a intelektuální osvobození.

V Kropotkinu jest něžná harmonie vlastností pravého induktivního vědce a evolucionářského filosofa, s velikostí socialistického myslitele, a bojovníka nadšeného nejvyššími ideály sociální spravedlnosti. Zároveň, při tomto temperamentu, jest Kropotkin bez pochyby též jedním z nejsnadnějších a nejodvážnějších propagátorů sociální revoluce a úplného osvobození dělnické třídy vlastní iniciativou a silou. A všechny tyto vlastnosti jsou spojeny v Kropotkinovi tak pevně a intimně, že nelze nám odděliti si Kropotkina vědce od Kropotkina socialisty a revlucionáře.

Jako vědec — geograf a geolog Kropotkin jest znám svou theorii o formaci horských pásem a vysokých plateaux, theorie to nyní dokázaná a přijatá vědou; v uznání toho byly hory ve východní Sibiři jím objejevené nazvány Kropotkinovy Hory.

Jako přírodopisec a induktivní myslitel o evoluci získal si Kr. nesmrtelnou slávu a obdiv svou „Vzájemnou pomocí", dílem, které ukazuje jeho rozsáhlé vědomosti jako přírodopisce a sociologa. Autor podává nám nové mocné důkazy o tom, že princip solidarity jest činitelem evolučním nejen v lidské společnosti, ale též ve světě zvířat.

Jedno nejvíce překvapující dílo Kropotkinovo — mohu i říci klassické svou formou, hlubokou vědomostí, zářící argumentací a vznešeným cílem — jest jeho kniha „Pole, továrny a dílny." V něm ukazuje, fakty a obrazy, pracující třídě hojnost výrobků, jež lze obdržeti, přepych a základy života možné tehdy, kdyby typická a duševní práce byly kombinovány, kdyby agrikultura a průmysl šly ruku v ruce. Myslím, že během posledního čtvrtstoletí neobešla se žádná kniha, jež by byla tak posilňujíci, odvahy dodávající a přesvědčujíci ty, kteří pracují pro šťastnější společnost. Není proto divu, že Londýnský demokratický týdenník radí svým čtenářům, aby si koupili tuto knihu stůj co stůj, i kdyby museli zastaviti poslední košili, aby sehnali na ni peníze.

Kropotkin jako komunistický anarchista a revolucionář ... ale kdo z našich čtenářů nezná jeho četná a nenapodobitelná díla o revoluci, o anarchistickém kompromisu atd.? Kdož nečetl a netěšil se z jeho „Paměti Revolucionáře", „Buřičových řeči", z jeho „Blahobytu pro všechny", „Moderní věda a anarchismus", „Ruská Literatura", „Terorismus na Rusi", „Úloha státu v historii" atd.? Nechci se zde zdržeti u těchto knih, neboť sleduji jiný cíl v tomto článku. Chci se pokusiti se o to, byste si učinili představu o o-

sobní povaze, o okouzlující individualitě autora všech těchto nádherných knih. Nejdříve chci vám ukázati Kropotkina při práci.

Často ptal jsem se sama sebe, existuje-li jiný muž, podobný Kropotkinovi v rychlosti, intensitě, přesnosti a rozličnosti díla. Jest prostě úžasné, co on dovede udělati za jediný den. Čte neuvěřitelně mnoho, anglicky, francouzsky, německy a rusky; podrobně sleduje politické a sociální události, vědu a literaturu, a zvláště anarchistické hnutí celého světa. V jeho pracovně, se stěnami knihami zakrytými, hromady papíru, nových knih atd. na zemi, na stolech, na židlích. A všechen tento materiál, není-li jím čten, jest aspoň prohlednut, často zaznamenán; části jsou vystřiženy, seřazeny a uloženy do pouzder a desek vlastnoručně zhotovených. Kropotkin pro osvěžení zabýval se tesařstvím a knihvazačstvím, ale nyní omezil se na poslednější a na dělání kartonů pro své poznámky. Cokoliv dělá, dělá rychle a co nejpřesněji; jeho poznámky a výtahy jsou dělány rychlosti stenografa a všechna jeho práce jest konána s krásnou čistotou a vzorně. –

Bych vám učinil představu o rozličnosti jeho práce, popíši vám svou poslední návštěvu u Kropotkina. Přišel jsem s francouzským učencem, taktéž velkým pracovníkem a srdečným obdivovatelem Kropotkinovým. Nalezli jsme jej v jeho pracovně, konajícího poslední opravy nového vydání jeho knihy „Pole, továrny a dílny".

Na jedné straně byl stůl pokryt kartáčovými otisky franc. vydání „La Science Moderne et l'Anarchie." Byl tam též anglický glossář téže knihy pro připravené vydání Freedowa. Na malém stolku byl položen nedokončený článek o syndikalismu a hromada dopisů, některé až i o dvanácti stránkách, vyměňované se starým kamarádem z Jurské Federace, pojednávající o původu syndikalismu a čekající na odpověď. Noviny a knihy všude; svazky a jednotlivé články o Bakuninovi byly kolem, ježto Kropotkin právě řídil kompletní ruské vydání Bakuninových děl. Mezi všemi těmito věcmi, svěží, čilý, činný jako mladík, usmívající se srdečně, Kropotkin sám. A lidé snaží se nás přesvědčiti, že jest unaven a musí odpočívati! „Nesmysl", řekl mi můj francouzský přítel, „to není starý a unavený člověk; jest čilejší než mnohý mladý muž z naší současné generace!" A vskutku, svou překypující činností a náladou oživuje celou domácnost.

Jest zajisté přirozeno, že člověk takové učenosti a mnohostranného rozvinutí jest velmi vyhledáván. Odborníci a učenci, politikové a literáti, malíři a hudebníci a zvláště socialisté a anarchisté a ruští revolucionáři navštěvují jeho dům, okouzleni jeho přímou prostotou a srdečným zájmem o vše. I děti jsou zajaty, nejen jeho otcovskou dobrotou, ale tím, že má schopnost míti účast na jejích radostech, hráti si s nimi, vzbuditi jejich úžas svými kejklířskými kousky a představeními.

Na sklonku dne, když rodina se ubírá k odpočinku se svým obvyklým ohledem na ty, kteří pracovali, prochází dům jako myš, po špičkách, by nevzbudil ty, kteří usnuli, i kdyby to byl jen sluha. Rozsvítiv svíčku, vrací se do svého pokoje, často až k půlnoci, čta nové publikace, pro něž nenalezl času ve dne. Není divu, že všichni, kteří přicházejí ve styk s ním, jej milují a zbožňují.

Jest ještě jiná stránka jeho povahy. Kropotkin, politický a sociální myslitel, revolucionář, anarchistický kommunista s hrdým temperamentem bojovníka, se svými nepoddajnými zásadami, svým rozhledem v politických a sociálních problémech, jest ještě podivuhodnější; vidí dále, chápe lépe, formuluje jasněji, než mnohý z jeho současníků. Málo lidí cítí tak hluboce a akutně utrpení a nespravedlnost druhých, a proto neustává, dotud, až byl dal všechnu svou sílu k protestu a pomoci. Od roku 1881, když byl vyhnán ze Švýcar, protože sorganisoval meeting protestujících proti exekuci Perovské a jejích kamarádů, až do dnešního dne, kdy horečně napsal svůj „Terorismus na Rusi", drticím obvinění carských vražd a mučení ve velkém, byl stále neúnavným obhájcem všech obětí sociálních a politické nespravedlnosti.

Takový jest, v několika řádcích, Kropotkin anarchista, učenec, a především člověk; milovaný svými kamarády a přátely, respektovaný a obdivovaný všemi čestnými lidmi všech zemí.

Nad hrobem Louisy Michelové.*)

(K osmému výročí její smrti.)

Byla lednová neděle, výročí úmrtí nezapomenutelné „La bonne Louise" (Dobré Louisy). Vypravil jsem se za účelem uctění její památky časně z rána do Lavalois-Peret, malého průmyslového místa v blízkém okolí Paříže, kde Louisa Michelová je pochována.

Kamarádi na hřbitově dosud nebyli. Pomalu kráčel jsem mezi hroby, čta rozmanité

*) Upomínka z roku minulého.

náboženské a mravní průpovědi, vtesané do podstavců křížů, andělů a svatých. Došel jsem až k opuštěnému místu hřbitova, kde vztýčený prostý jehlanec s nápisem: „Elle ne coue que la misère et la prison" (Znala pouze chudobu a vězení) hlásá světu, že v tomto místě našla klid dobrá Louisa.

Osobně jsem Louisu Michelovu neznal; ale byl jsem přítomen jejímu pohřbu, který mně naučil znáti život této velké ženy. Viděl jsem v den pohřbu nesenu na rychlo jakž takž sbitou rakev, zahalenou v rudou přikrývku, za kterou kráčelo tisíce mužů a žen; viděl jsem, jak policie rozzuřená zvuky zpívané „Internacionály" vrhá se s tasenou zbraní na kamarády; viděl jsem množství raněných a zatknutých kamarádů, které vlekli do vězení. To vše kmitalo mi hlavou, když stál jsem teď nad hrobem ženy, jejíž celý život byl zasvěcen boji proti neprávu a násili.

Sama chudobná, dovedla se o poslední peníz děliti ještě s chudšími, říkajíc vždy prostě: „Ubožáci, jsou skorem nazí a jejich děti zmírají hladem."

Mezitím sešel se u hrobu hlouček ctitelů Dobré Louisy, a když počet jich nově přišedšími vzrostl, kamarád Boidin ujal se slova. V úvodu své obšírné a vzpomínkami na minulé boje protkané řeči pravil: Pokládám si za velkou čest, že mohu prohlásiti své oddané přátelství k zemřelé a že jsem poznal život Louisy z vlastní zkušenosti spolubojovníka! — Louisa chodila vždy černě ustrojena; ptal-li se kdo po příčině toho, odpověděla: Nosím smuteční šat Svobody. Barva jejího šatu byla barvou nitra prosyceného smutnými pocity. Nemohla bez zájmu patřiti na příkoří a ústrky jiných. Mluvil-li kdo o své bídě a strastech, brala vždy vřelého podílu na jeho bolestech a cítila se velice nešťastnou, nemohla-li ubohým pomoci. Ale jak mohla konati službu samaritána při tolikeré sociální bídě? Sama prachudičká, nezatěžovala se starostmi o své blaho. Žila jen pro ideály a pro konání dobra. Svoje názory prosycovala dobrotou svého srdce. Ve vězení St. Lazare, kde často pykala pro různé delikty, byla pravzorem odvahy a pro jiné zapomínala sebe. Těšila ubohé nešťastníky a svoji porci jídla vždy dělila se spoluvězni.

Na Montmartru, vyvýšeném to předměstí Paříže, zřídila školu pro děti dělníků. Nestačilo jí však pouhé vyučování; našla i dosti času ke správkám oděvu svěřených dětí, pro něž sama a dosti často šat ušila a případně i nový koupila. Vynikala nejen neobyčejnou obětavostí, ale i řídkou lidumilností. Byla to povaha vzácná. Svoje vzpomínky napsala v románu „La misère" (Bída), kde prostým, však velice poutavým způsobem líčí bídu a bolesti nejnižší vrstvy společenské. Ohromný vliv, který Louisa Michelová měla na lid, uznala vláda nebezpečným a proto snažila se jej podlomiti věznením a dokonce internováním v blázinci. Nejen to, i o život L. bylo usilováno. V Havre, kde konala přednášku, byla výstřelem z revolveru spustlíka Lucase raněna; na štěstí jen lehce. Před soudem předvolána jako svědek, prosila soudce, aby vrátil Lucasovi svobodu.

Na tribuně řečnické L. Michelová dovedla politické protivníky tak případně sesměšniti, že posluchači ze smíchu nevycházeli. Když jí byl vytýkán anarchistický fanatismus, odpovídala: „Ideje, které dnes se zdají pokrokovými, budou pro naše vnuky překonaným stanoviskem. Jako předchůdci Velké Revoluce svými myšlenkami revolucionovali svět, tak i zneuctěná komuna, protože nepochopena, stane se pro budoucí milníkem dějin, o který další vývoj proletariátu bude se opírati a z ní bude čerpati nové poznatky."

Victor Hugo, veliký básník francouzský, navštívil jednou Louisu Michelovou. Nalezl Louisu v tak ošumělých a záplatovaných šatech, že se až sám zastyděl. Při svém odchodu zanechal na stole „půjčku" na nové šaty. Victor Hugo navštívil Michelovou podruhé, potřetí a historie s „půjčkou" na nové šaty se opakovala. Konečně to velkého básníka pozlobilo a L. to vytkl. Dobrá Louisa však prostě odpověděla: „Chcete-li, abych se lépe šatila, starejte se dříve o vyplenění bídy v mém okolí. Dokud nejste vstavu tyto poměry změniti, nežádejte, abych se lépe šatila. Koupíte-li mně nový šat, prodám jej na zakoupení chleba pro hladovící a léku pro nemocné."

(Příště dokončení.)

Naší severské mládeži.

Tak nějak sáhl jsem zase po prvním čísle „Ml. Průkopníka". Již jsem jej několikráte si přečetl a přece se k němu zase vracím. Něco mě k němu táhne. Ano, tam — na předposlední stránce, tam jest něco, co moje zraky vždy upoutá.

Nyní slovíčko mládeži! Vezmi si také ono číslo „Ml. Pr." a čti tam na předposlední stránce. Tištěno jest písmenami drobnými, ale význam to má nemalý. Víš, mládeži, kdo to psal? Ten, který nyní jistě na tebe vzpomíná tam ve vězení, zbaven svobody, již tak miloval a pro kterou žil. Žil pro svobodu,

volnost a za to nyní trpí, že se nechtěl nechati poutati. Tam jadrnými slovy radí tobě, mládeži, kterak bys se měla chápati svého vzdělání, prostého všeho kaprálství a politických machrů.

„Teď, kdy zima znepříjemňuje nám pobyt v přírodě, utíkáme se do společnosti — do hostinců. Však zde prázdná chvíle je nudná, hledá se zábava — a ta nebývá mnohdy ušlechtilá. Hra v karty otupuje rozum a vyssává mnohdy těžce vydělaný haléř z kapsy. Taneční zábava škodí zdraví, o penězích ani nemluvě. Hra v kulečník? i ta omrzí.

Skoro všude u nás stávají naše spolky a různé naše kroužky, které mnohdy nedostatkem členstva se rozchází, neb jaksi spí. Zde pro tebe místo, mládeži, přijď do těchto kroužků, kde budeš staršími přijata vlídně, kde najdeš přiměřenou ušlechtilou zábavu a co více? — vzdělání. Vzdělání, kterého je tobě jako budoucím socialistům třeba, bys mohla vystřídati ty, kteří dnes pod praporem socialismu klesají. Tobě mládeži bude náležeti svět!

Přijď, mládeži! Oni starší nebudou tobě poručníky, nýbrž rádci a učiteli. „Mladý Průkopník" ti bude vodítkem k cíli anarchie."

Juren.

Sjezd Č. A. F. spojený s poradou zástupců naší mládeže. O vánocích konal se v Praze sjezd České Anarchistické Federace, který po předběžných schválených návrzích byl spojen s konferencí naší mládeže, protože body programu sjezdu byly styčnými s opravnými návrhy a předsevzatými úkoly, týkající se hnutí naší mládeže. Litovati jen můžeme toho, že pro nepříznivé poměry dostavilo se na konferenci jen málo zástupců naší mládeže. Vzhledem k tomu, že sjezd uložil naším organisátorům a všem kamarádům mnoho práce a že bude třeba v nejbližším čase přehled vykonané práce a případně vzniklé nedostatky programu doplniti, musíme již teď v našich organisacích mládeže pracovati ku svolání samostatné konference, kde obohaceni novými zkušenostmi uradíme se o postupu dalším. Poznali jsme, že každá práce, má-li býti účelnou, musí voliti nejvhodnější methodu, která nenabude u nás nikdy strnulé formy, nýbrž vždy svojí pružností způsobí ulehčení práce. Proto nechť již teď se mladí kamarádi snaží, aby naše příští konference byla konferencí v pravém slova smyslu pracovní, odkud má vzejíti nový popud a posílení všech našich snah.

Vzhledem k malému formátu listu a ještě k jiným okolnostem, omezím referát sjezdový na nejstručnější výtah. Uvádím jen shrnjednání v bodech, které se přímo mládeže dotýkají. Vynechávám však i různá sporná mínění a různé návrhy jednotlivých delegátů, které budou rozšířeny v malé informační a propagační články.

Po kam. Lehkém, který podával zprávu o činnosti Klubu mládeže „Ratolest", rozpředla se delší debata, jejíž výsledek nebyl sice jednotnost názorů, ale končila střední cestou, aby mládež se organisovala, pokud sama uzná prospěšnost toho, nejen v klubu „Ratolest", nýbrž i v našich spolcích vzdělavacích a zejména tam, kde takové možnosti není, v nově život uvedených organisacích Č. A. F.

Sjezd vyslovil přání, aby mladí dělníci byli organisováni i odborově a vnášeli živější ruch do organisací odborových. Stanovisko odloučenosti od separatismu, mládeže nemůže býti zdravým pro naše hnutí, protože vidíme v mládeži nástupce, kteří mají býti zasvěcováni do všech záležitostí hnutí našeho se týkajících. Ponecháno mládeži na vůli a vzájemné dohodě, aby dle svého nejlepšího vědomí uvažovala a působila tam, kde bude se nejlépe cítiti doma a kde dána ji bude možnost opravdového vzdělání, ušlechtilé zábavy a vyzkoušení svých sil k rozšiřování našich ideí. Poměr mezi starými a mladými musí pozbýti toho nepřirozeného ostří a při dobré vůli najde se cesta k šťastnějšímu soužití.

Otázka navrhovaného přeložení Klubu „Ratolest" ze Dvora Králové byla zatím ponechána k vyřízení budoucí konferenci nebo sjezdu mládeže. Uznáno, že výbor Klubu „Ratolest" učinil vše, co za daných okolností bylo možné.

Sjezdem doporučeno založení agitačního fondu mládeže, kterého bude užito nejen v mimořádných případech jako podpora mladým kamarádům, nalézajícím se v tísnivém objetí, ale i k účelům propagace slovem.

O tisku. — Byly na sjezdu podány návrhy: 1. aby formát Mladého Průkopníka se zvětšil; 2. aby „M. P." vycházel čtrnáctidenně; 3. aby vydávány byly periodicky laciné, populárně psané, publikace.

Bilance Mladého Průkopníka nevykazuje sice žádných přebytků, ale vzhledem k počátkům a dosud malému počtu organisací musí se uznati, že mnohé organisace poctivě se staraly, aby Mladý Průkopník, jehož každé číslo dosud propadlo konfiskaci, nebyl persekucí umlčen.

Přeměna formátu po dobré úvaze ponechána až po ukončení tohoto ročníku. Mnozí však delegáti přimlouvali se za to, aby formát nynější byl ponechán a dle možnosti rozšířen „M. P." o přílohu.

Aby Mladý Průkopník mohl vycházeti čtrnáctidenně, je zapotřebí mimo jiných důležitých a řízení listu se týkajících věcí, ještě důležitější zdravý finanční základ. V uvážení těchto okolností sjezd vyslovil přání, aby v každé organisaci byl již dnes střádán tiskový fond (pomocí bloků a sběracích listin, které na požádání zašle administrace „M. P."), aby vycházení a případně i rozšíření obsahu Mladého Průkopníka bylo umožněno. Místní tiskový fond také má sloužiti k úpravě kolportáže, totiž, organisace ručí za kolportáž. Je-li to možné v několika organisacích, tak při dobré vůli provede se to i v ostatních. Každá organisace o stavu svého tiskového i agitačního fondu, nechť podá občasné (nebo i každý měsíc) zprávy, aby mohly býti činěny určité přípravy k vydávání Ml. Průk. čtrnáctidenně, nebo k vydávání lacinych publikací.

Redaktor „M. P." prohlásil, že Mladý Průkopník by mohl býti prodáván po 4 hal., kdyby jeho náklad stoupl o 1200 ex. Je tudíž na kamarádech, aby o tuto možnost se řádnou agitací postarali.

Některými delegáty vysloveno přání, aby Mladý Průkopník uveřejňoval články, jichž obsah je mládeži přístupnější.

Návrh na vydávání dobrých a laciných publikací pro naše mladé kamarády, byl sjezdem doporučen k provedení. Má-li však tento návrh se uskutečniti, musí organisace k tomu pracovati a dbáti, aby místní tiskový fond vzrůstal.

Jelikož návrhy v tomto i jiném směru nebyly sjezdem vyčerpány, žádáme naše kamarády o zaslání svých dobrozdání o návrzích sjezdem k provedení doporučených a vítány budou nám i návrhy jiné, kterým poskytneme v naší Hlídce organisační místa a stanou se tak podnětem k další činorodé práci.

Sjezd vzpomenul dobrého našeho spolupracovníka Pecha, který byl pro porušení subordinace vojenským soudem v Hradci Králové dne 16. listopadu odsouzen ku třem měsícům žaláře, a vyslovil mu své sympatie se slibem, že kamarádi svým povinnostem vůči němu zadost učiní.

Sjezd přijal také resoluci proti zlovolnému držení kamaráda inženýra Borka ve vojenské službě (tříleté), ač zodpovědnými civilními lékaři dokázaná jeho těžká choroba. Sjezd Č. A. F. musí viděti v tomto jednání voj. úřadů akt nespravedlnosti, zejména, když uváží, že se kam. Borek ve službě vojenské ničím neprovinil.

Zatím končím referát o sjezdu a žádám o prominutí, jestliže některé důležité body jsem šířeji nerozvedl. Mám k tomu své příčiny, které kamarádům jistě jsou známy. Míša.

Hlídka organisační.

Pražská mládež účastnila se dne 14. prosince přednášky: „O životě a díle Petra Kropotkina", kterou přednesl kam. MUDr. B. Vrbenský. Přednáška konala se o týden později, protože policie z formálních důvodů konání přednášky, určené na den 7. prosince, zakázala. Přes to, že pořádání přednášky bylo denními časopisy i plakáty ohlášeno, nebylo účastenství takové, jaké vzhledem k významu muže, jakým je Kropotkin, nechalo by se očekávati. Socialisté pražští (i jinde) patrně zvyklí na rozkaz, mají a musí míti jen zájem o záležitosti, které jsou jim vyšším štábem předepsány.

Ze Dvora Králové n. Labem. Klub mládeže „Ratolesť" koná své schůze každých čtrnáct dnů. Členové se přijímají a knihy půjčují vždy v neděli dopoledne ve spolkové místnosti. Veškerá korespondence, jakož peněžní zásilky, budtež adresovány: Oldřich Lehký, Dvůr Králové n. L., Sladkovského ulice, č. 531.

Vyzýváme kamarády, kteří dluhují peníze za bloky ve prospěch tiskového fondu Mladého Průkopníka vydané, aby co nejdříve se vyrovnali. Dlužné obnosy budtež zaslány administraci Mladého Průkopníka, která na požádání zašle zbývající bloky k rychlému jich rozprodání.

Kvitujeme.

Za kolportáž: Douša 2.40, Sojka 3.—, Makalouš 1.50, Vorlíček 2.60, Matyáš, Cleveland 3.—, Svoboda 3.60, 2.40, Vlček 1.20, Čáslavka 1.50, Pošva 2.82, Svoboda, Maltýr 4.07, Slezák 3.—, Matoušek 3.50, Lokajíček 2.10, Matoušek 3.42, Lehký 8.—, Camrda 7.20, Vencl —.48, Smid 4.80, Fiala 7.50, Dlouhý 4.—, Sil 1.20, Meisner 6.50, Kalvoda 1.30. — Opom.: Souček 1.26, Šnobl 2.80, dod., Matoušek 2.51 a 3.42.

Příspěvky na list: Vlček —.30, Praha, sbírka u otců kapucínů: M. 1.20, M. 1.—, D. 1.—, O. 1.10, Böhm 1.—, Hofman Pepek 1.—.

Předplatné: Bucek 1.—.

Knihovna Zádruhy (sv. 1.)

ALEXANDER HERZEN

(Život, Ze vzpomínek, Myšlenky. Herzen a Nataša.) S podobiznou Alex. Herzena od V. H. Brunnera, Cena 70 h. V kolportáži po 50 h. mimo poštovného. Objednávky vyřizuje administrace „ZÁDRUHY, v Žižkově, Jeseniova 51 n.

Dopisnice s portraitem

Francisca Ferrera

vydala Zádruha.

Kus 6 hal., 20 kusů za 1 kor. (mimo poštovného). Předem zaplacené objednávky vyřizuje administrace „Zádruhy„ Žižkov, Jeseniová ulice číslo 51 n.

Na prodej jsou knihy:

Rankův Všeob. Slovník Příruční: **Německo-český.** Nové vydání. Vázaný. Místo K 11.20 za K 6.—.

Kulczycki: **Současný anarchismus.** (534 str.) Místo K 6.40 za K 4.—.

Jan Voborník: **Julius Zeyer.** Životopis a literární a ideový rozbor díla básníkova. V původní kožené vazbě. S podobiznou Zeyerovou od Ženíška. Místo K 6.80 za K 4.—.

Goethe-ovy Ballady. V celoplátěné japonské vazbě. Místo K 4.— za K 2.—.

Miloš Jiránek: **Dojmy a potulky.** Prosy. Vydal spolek umělců „Manes". V pův. kožené vazbě. Místo K 7.— za K 4.—.

Písničky „modlosloužebníků". Slovácké a moravské písně s notami. Rozebráno. Místo K 2.50 za K 2.—.

Miloš Marten: **Cortigiana.** Novella. Dřevoryty vyzdobil F. Kobliha. V pův. vazbě bibliofilské. Místo K 5.50 za K 4.—.

Za napřed zaslaný obnos a 30 hal. porta zašle obratem **administrace t. l.**

Zaslali jste předplatné na rok 1913?

Vydavatel a zodpovědný redaktor **Michael Kácha.** — Tiskem Ant. Reise, Praha-Vyšehrad.

Vydání po konfiskaci.

Číslo 8. Roč. I. Praha-Žižkov, 9. ledna 1913. Číslo za 6 hal.

MLADÝ PRŮKOPNÍK

Periodický měsíčník.

„Mladý Průkopník" vychází každý druhý čtvrtek v měsíci. — Redakce, administrace a expedice je v Žižkově, Jeseniova ul. čp. 1164. Všechny zásilky na „Mladého Průkopníka" adresujte: *Michael Kácha, Žižkov.* Roční předplatné K 1·—, do Německa K 1·12, ostatní ciziny K 1·36.

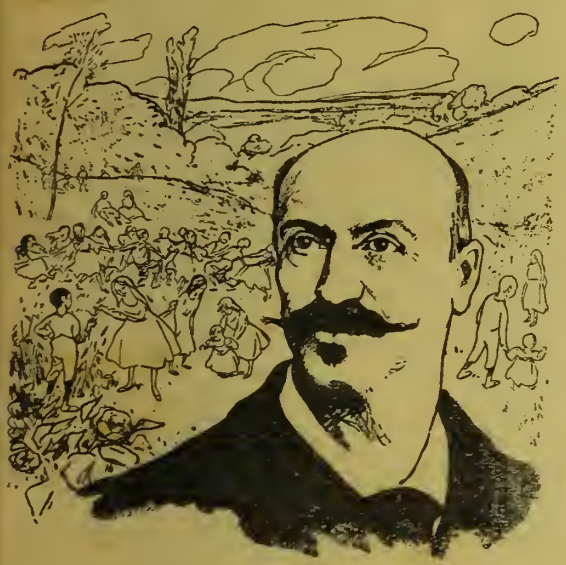

Anarchistické portraity. (VII.)

L. H.:

Šebestian Faure.*)

Šebestian Faure narodil se 5. ledna 1858. Otec jeho byl počestným, nadmíru zbožným měšťákem. Zastával úřad vicekonsula ve Španělsku.

Mladý Šebestian přirozeně byl dán k Jesuitům na vychování. Nadán mocnou obrazotvorností a citlivostí stal se vlivem otců Jesuitů horlivým vyznavačem Kristovým. Brzy se v něm rozvil apoštol, kterým je až dosud. Šebestian sní v kolleji o tom, jak zasvěti život lidem, jak bude trpěti, aby je zachránil. Chce se vydati na dalekou missii mezi divochy — chce býti apoštolem a mučedníkem. Ale plány jeho zhatila otcova smrt. Otec nerad slyšel o missionářské budoucnosti synově. Marné však domluvy otcovy, marné slzy matčiny. Tepive u smrtelného lože otcova slibuje Šebestian, že se věnuje jiné práci, která by vynesla živobytí matce a mladým sourozencům. Apoštolát, kterému i nyni zůstává věren, mění formu. Pracuje pro rodinu, čte, mladý Faure, v prázdných chvilich, čte a hledá novou cestu. — Jednoho dne shledává, že jeho dětská vira zmizela. Hrozná krise v duši, tak oddané Kristovi. Ale Faure nezoufá. Budiž! Neni Boha a náboženství je lži! Ale což neni ještě Dobro, Pravda, Spravedlnost? Z křesťana stává se anarchista.

Nikoli hned. Prochází napřed socialismem, aby si zošklivil hračky a komedii politikářů. Nikdo nemiluje více svobodu jako on.

Konfiskováno!

(Viz také Anarch. portraity: Jean Grave.)

Faure byl nesčetněkráte zatčen a zavřen na měsíce i roky vězeni. A přec vždy znovu pokračoval v propagandě. V prázdných chvilich píše svoje anarchistické kredo, knihu La Douleur universelle (Všeobecné utrpení). Zatim zuří nejhroznější persekuce, která končí processem s třiceti anarchisty — (mezi nimi byli Grave, Pouget, Matha, Réclus, Faure), kteří obžalováni pro spolky se zloději a sprostými zločinci. Faure proslovil skvělou obhajovaci řeč, která nemálo přispěla k osvobození všech obžalovaných.

Po osvobození ujal se Faure znovu propagandy a založil list Libertaire (Svobodář), dosud vycházejici. Zároveň vydal brožury: Zločiny Boha, Autorita či Svoboda. V affaire Dreyfusově hrál Faure význačnou úlohu, jako vůbec franc. anarchisté a viděl boj korunován zdarem. Po tomto zápasu,

*) čti: Fór.

byv vydán různým útokům proto, že „sestoupil s prestolu Anarchie“ a bojoval v denní vřavě, uchýlil se Faure do ústraní, aby se cele věnoval výchově svobodných lidí.

U Rambouilletu nedaleko Paříže, ve volné přírodě založil výchovnou kolonii Ruche (Úl). Tam přijímá malá děcka obojího pohlaví a vychovává je společně. Asi 7 let je kolonie v činnosti a již se osvědčila znamenitě. Založena bez haléře, zkvétá jen dík činnosti a odvaze Faurově, který znechucen lidmi, prost mnohých illusí, pracuje nehlučně na díle, které má přinésti lepší budoucnost. Neboť svobodní, volní lidé, toť svobodná budoucí společnost.

*

Faure není význačným theoretikem. Je spíše mužem činu, jak jsme viděli.

Michael Zévaco, životopisec Faureův karakterisuje ho slovy: „Šťastnou kombinací toho, co by se mohlo zváti chemií duše, tento vášnivec, hnaný, abych tak řekl, větrem bouře, tento, zdánlivě jen, bořitel, s nímž si hrají popudy dle libosti, má mocně vyzbrojený mozek, positivního ducha, je krajně logický, je důvtipným počtářem, který nezanedbává nahodilé příležitosti, připravuje propagandu jako geometrickou poučku, jde ke konferenci jako do bitvy, kde doufá zvítěziti jen když zkombinuje, shledá, zjísti až do nejmenších detailů všechny prvky úspěchu.“

Faure je zaujat idealem, žízni po absolutnu, a současně je mužem naprosto positivním, methodickým, rozvážným. Neznásilňuje publika, nerozpoutává jeho hněvu; prostě okouzluje. Sladká řeč, znamenitá podobenství strhují posluchače od začátku jeho řeči.

*

Faure podal svůj anarchistický názor v knize Všeobecné utrpení (La Douleur universelle): Vychází z otázky, kde tkví příčina lidské podoby. Nejdéle se zdržuje u křivd politických, hlavně u zřízení parlamentního. Činnost parlamentů je dle Faura jalová pro myšlenkovou prostřednost poslanců.

Dále probírá činitele, které lid krotí a zbavují originálnosti. Promlouvá o náboženství, rodině, výchově a veřejném mínění. Nic tak nezabíjí lásku jako manželství. Celkem spis Faurův neobohacuje theorii anarchismu. Je spíše ostrou kritikou dnešních zlořádů. Kritikou psanou pěknou řečí a místy ostře ironickou. — Zajímavou je agitační brožura Faureova Les crimes de Dieu (Zločiny boha). Větší část její je věnována kritice pojmu boha. Dále rozebírá pojem stvoření. Poněkud déle zdržuje se u idee zjevení

Konfiskováno!

Zajímavá brožura ta by vykonala dobrou službu i u nás, kdyby byla vydána v českém překladu. Dočkáme se toho? Nedoufáme příliš. U nás se rozšiřují ještě nejspíše bezcenné věci. —

V upomínku utracení Sergěje Borisova.

14. ledna 1910 byl pověšen v Jekatěrinoslavi jménem bařušky cara po rozsudku vojenského soudu Sergěj Borisov, jeden z průkopníků ruského anarchistického hnutí, den po té, kdy pověsili jeho důvěrného přítele Andreje Stockmanna, známějšího pode jménem Míša. Tyto dvě popravy symbolisují jaksi likvidaci celé periody ruského anarchismu.

Ve dlouhé řadě druhů, obětovavších své životy za anarchii, bude jméno Sergěje Borisova zaujímati velmi význačné místo.

Byl současně agitátorem i terroristou. Na něm, jako na jednom z prvních, jenž rozžehl boj, spočinula celá tíha bojovné epochy. Byl si věren až do konce. I tehdy, když nastala doba všeobecné reakce, kdy na revolucionáře padla únava a úpadek. Byl vždy na stráži.

Jeho životopis je kratičký. Už r. 1904 vstoupil do první ruské skupiny anarchistických komunistů v Oděse, kdež byl horlivým propagandistou v dělnictvu a jsa sám dělník, zámečník, měl veliký vliv na dělníky. 30. září 1904 konali oděšští anarchisté tajnou schůzi, byli obklíčeni policií a zatýkáni. Sergěj Borisov, bráně se před zatčením, zranil policejního komisaře. Zatkli ho přece a 16. dubna 1905 ho soudili v Oděse, při čemž promluvil sám svou obhajovací řeč, plnou síly a odvahy, jejíž obsah byl asi tento:

— Střílel jsem, chráně zákony zaručovanou nedotknutelnost obydlí a osob. Na násilí odpověděl jsem násilím. Nepřiznávám vám práva souditi mne. Vy jste lokajové dnešního „pořádku“ a vaše místo jest na lavici obžalovaných. — Předseda ho přerušuje, leč marně. — Nám, revolucionářům, bojovníkům za štěstí národa, náleží souditi vás! Či vinou zatopena je celá Rus slzami matek a dětí? Daleká Mandžurie je zalita krví, pokryta mrtvolami mladých lidí kvůli zájmům samoděržaví, jež neoprávněně chce

obětmi tisíců nevinných životů chrániti zviklaný již trůn. Neděje-li se to vše v zájmu kapitalistů, koupajících se v krvi dělnického lidu? — Znovu ho předseda přerušuje. — Běda vám, až všichni hladovící povstanou, aby si dobyli chleba a svobody! Až rozboří tento hnijící svět, smetou vás s povrchu země, zničí nadvládu a bezohledné ničivé sobectví a prohlásí rovnost, bratrství a svobodu! — Přibližuji se k němu četnici a on si sedá.

Čtou rozsudek.

Nutí ho, aby povstal, nutí ho k tomu násilím. Konstatuje, že stojí pouze donucen tímto násilím.

Rozsudek zbavuje ho všech práv občana a odsuzuje ho k zakování do želez a na katorgu.

Borisov provolal: „Pryč s vládou! Ať žije anarchistický komunismus!"

Vězení, dlouhá doba Sibiře, těžký život trestanecký, — to vše nedovedlo zlomiti nezdolnou vůli Sergějovu. Katorga ho zoceluje.

Počátkem roku 1906 podařil se mu útěk. Překročil rakouskou hranici a usadil se v Ženevě. Tam, jak sdělují druzi (v Burjevěstníku č. 19.), nemohl se Sergěj s tichým životem emigrantským smířiti. Takový život je pro revolucionářskou povahu neobyčejně nesnadný. Obzvláště v době, kdy tato povaha vidí, že revoluční cítění v národě začíná se jeviti určitějším a zdá se hotovo každého okamžiku propuknouti v boj. Tak bylo v případě Sergějově.

Proto tak tesknil v Ženevě po životě činu. Veškero strádání ve vězení i v katorze podnítilo v něm energii a touhu po revoluční práci. Toliko půl roku prožil v Ženevě hojně čta a touže po ubohé otčině. Konečně dostalo se mu prostředků, i odejel se dvěma druhy do Ruska.

Prvním jeho cílem bylo dostati peníze na potřeby ruského anarchistického hnutí. Koncem září 1907 Sergěj Borisov, Andrej Stockmann a jiní anarchisté napadli veřejně ve stanici Vrchní Dněprovsk eskortu stráže, jež doprovázela kozácké peníze do banky. Byla hozena puma, v panice stráž se rozprchla a anarchisté sebrali 60.000 rublů a prohlásili obecenstvu, že tyto peníze odnímá vládě bojovná skupina anarchistů na účely revoluce a skryli se.

Policie je pronásledovala a když druhého dne prchali na loďce přes Dněpr, střílela na ně. Zranili kormidelníka, kormidlo se zlámalo, a druzí ve zmatku chtěli skočiti do řeky, ale díky chladnokrevnosti Sergějově se to nestalo a šťastně se dostali na druhý břeh.

Pobyv ještě v několika městech jižní Rusi, odejel Sergěj za hranice, kdež se honijal vřele organisační tisk, Bujevěstnik a Anarchist; zorganisoval tajný transport zbraní i literatury do Ruska a posílal svým druhům úpícím v katorgách peníze na umožnění jejich útěku a pod.

Po dvou měsících opět vrací se do Ruska, objíždí všecky anarchistické skupiny a pomáhá jim jménem bojovné skupiny „Internacionál", staví tajnou tiskárnu a způsobí spojení všech skupin, které vytvořily jihoruskou federaci.

V tom však není hlavní význam Sergěje Borisova

Konfiskováno!

N. Čerkesov o Petru Kropotkinovi.

Během svého dlouhého života jako socialista a revolucionář měl jsem příležitost setkati se s mnoha nadanými a výminečnými lidmi, vynikajícími vědomostmi neb talentem a vyznamenávajícími se velikostí charakteru. Znal jsem i mužské a ženské hrdiny a též lidi známku genia na sobě mající. Ale Kropotkin vystupuje jako nejurčitější, nejzřejmější charakter i v této řadě vznešených bojovníků pro humanitářské ideály a intelektuální osvobození.

V Kropotkinu jest něžná harmonie vlastností pravého induktivního vědce a evolucionářského filosofa, s velikostí socialistického myslitele a bojovníka nadšeného nejvyššími ideály sociální spravedlnosti. Zároveň, při tomto temperamentu, jest Kropotkin bez pochyby též jedním z nejsnadnějších a nejodvážnějších propagátorů sociální revoluce a úplného osvobození dělnické třídy vlastní iniciativou a silou. A všechny tyto vlastnosti jsou spojeny v Kropotkinovi tak pevně a intimně, že nelze nám odděliti si Kropotkina vědce od Kropotkina socialisty a revlucionáře.

Jako vědec — geograf a geolog, Kropotkin jest znám svou theorií o formaci horských pásem a vysokých plateaux, theorie to nyní dokázaná a přijatá vědou; v uznání toho byly hory ve východní Sibiři jím objejevené nazvány Kropotkinovy Hory.

Jako přírodopisec a induktivní myslitel o evoluci získal si Kr. nesmrtelnou slávu a obdiv svou „Vzájemnou pomocí", dílem, které ukazuje jeho rozsáhlé vědomosti jako přírodopisce a sociologa. Autor podává nám nové mocné důkazy o tom, že princip solidarity jest činitelem evolučním nejen v lidské společnosti, ale též ve světě zvířat.

Jedno nejvíce překvapující dílo Kropotkinovo — mohu i říci klassické svou formou, hlubokou vědomosti, zářící argumentací a vznešeným cílem — jest jeho kniha „Pole, továrny a dílny." V něm ukazuje, fakty a obrazy, pracující třídě hojnost výrobků, jež lze obdržeti, přepych a základy života možné tehdy, kdyby typická a duševní práce byla kombinována, kdyby agrikultura a průmysl šly ruku v ruce. Myslím, že během posledního čtvrtstoletí nenašla se žádná kniha, jež by byla tak posilňující, odvahy dodávající a přesvědčující ty, kteří pracují pro šťastnější společnost. Není proto divu, že Londýnský demokratický týdeník radí svým čtenářům, aby si koupili tuto knihu stůj co stůj, i kdyby museli zastaviti poslední košili, aby sehnali na ni peníze.

Kropotkin jako komunistický anarchista a revolucionář... ale kdo z našich čtenářů nezná jeho četná a nenapodobitelná díla o revoluci, o anarchistickém kompromisu atd.? Kdož nečetl a netěšil se z jeho „Pamětí Revolucionáře", „Buřičových řečí", z jeho „Blahobytu pro všechny", „Moderní věda a anarchismus", „Ruská Literatura", „Terorismus na Rusi", „Úloha státu v historii" atd.? Nechci se zde zdržeti u těchto knih, neboť sleduji jiný cíl v tomto článku. Chci se pokusiti se o to, byste si učinili představu o o-

sobní povaze, o okouzlující individualitě autora všech těchto nádherných knih. Nejdříve chci vám ukázati Kropotkina při práci.

Často ptal jsem se sama sebe, existuje-li jiný muž, podobný Kropotkinovi v rychlosti, intensitě, přesnosti a rozličnosti díla. Jest prostě úžasné, co on dovede udělati za jediný den. Čte neuvěřitelně mnoho, anglicky, francouzsky, německy a rusky; podrobně sleduje politické a sociální události, vědu a literaturu, a zvláště anarchistické hnutí celého světa. V jeho pracovně, se stěnami knihami zakrytými, jsou hromady papíru, nových knih atd. na zemi, na stolech, na židlích. A všechen tento materiál, není-li jím čten, jest aspoň prohlédnut, často zaznamenán; části jsou vystřiženy, seřazeny a uloženy do pouzder a desek vlastnoručně zhotovených. Kropotkin pro osvěžení zabýval se tesařstvím a knihvazačstvím, ale nyní omezil se na poslednější a na dělání kartonů pro své poznámky. Cokoliv dělá, dělá rychle a co nejpřesněji; jeho poznámky a výtahy jsou dělány rychlostí stenografa a všechna jeho práce jest konána krásně, čistě a vzorně. —

Bych vám učinil představu o rozličnosti jeho práce, popíši vám svou poslední návštěvu u Kropotkina. Přišel jsem s francouzským učencem, taktéž velkým pracovníkem a srdečným obdivovatelem Kropotkinovým. Nalezli jsme jej v jeho pracovně, konajícího poslední opravy nového vydání své knihy „Pole, továrny a dílny".

Na jedné straně byl stůl pokryt kartáčovými otisky franc. vydání „La Science Moderne et l'Anarchie." Byl tam též anglický glossář téže knihy pro připravené vydání Freedomu. Na malém stolku byl položen nedokončený článek o syndikalismu a hromada dopisů, některé až i o dvanácti stránkách, vyměňované se starým kamarádem z Jurské Federace, pojednávající o původu syndikalismu a čekající na odpověď. Noviny a knihy všude; svazky a jednotlivé články o Bakuninovi byly kolem, ježto Kropotkin právě řídil kompletní ruské vydání Bakuninových děl. Mezi všemi těmito věcmi, svěží, čilý, činný jako mladík, usmívající se srdečně, Kropotkin sám. A lidé snaží se nás přesvědčiti, že jest unaven a musí odpočívati! „Nesmysl", řekl mi můj francouzský přítel, „to není starý a unavený člověk; jest čilejší než mnohý mladý muž z naší současné generace!" A vskutku, svou překypující činností a náladou oživuje celou domácnost.

Jest zajisté přirozeno, že člověk takové učenosti a mnohostranného rozvinutí jest velmi vyhledáván. Odborníci a učenci, politikové a literáti, malíři a hudebníci a zvláště socialisté a anarchisté a ruští revolucionáři navštěvují jeho dům, okouzlení jeho přímou prostotou a srdečným zájmem o vše. I děti jsou zaujaty nejen jeho otcovskou dobrotou, ale i tím, že má schopnost míti účast na jejich radostech, hráti si s nimi, vzbuditi jejich úžas svými kejklířskými kousky a představeními.

Na sklonku dne, když rodina se ubírá k odpočinku, se svým obvyklým ohledem na ty, kteří pracovali, prochází dům jako myš, po špičkách, by nevzbudil ty, kteří usnuli, i kdyby to byl jen sluha. Rozsvítiv svíčku, vrací se do svého pokoje, často až k půlnoci, čta nové publikace, pro něž nenalezl času ve dne. Není divu, že všichni, kteří přicházejí ve styk s ním, jej milují a zbožňují.

Jest ještě jiná stránka jeho povahy. Kropotkin, politický a sociální myslitel, revolucionář, anarchistický kommunista s hrdým temperamentem bojovníka, se svými nepoddajnými zásadami, svým rozhledem v politických a sociálních problémech, jest ještě podivuhodnější; vidí dále, chápe lépe, formuluje jasněji, než mnohý z jeho současníků. Málo lidí cítí tak hluboce a akutně utrpení a nespravedlnost druhých, a proto neustává dotud, až byl dal všechnu svou sílu k protestu a pomoci. Od roku 1881, když byl vyhnán ze Švýcar, protože sorganisoval meeting ku protestu proti exekuci Perovské a jejich kamarádů, až do dnešního dne, kdy horečně napsal svůj „Terorismus na Rusi", drtící to obvinění carských vražd a mučení ve velkém, byl stále neúnavným obhájcem všech obětí sociální a politické nespravedlnosti.

Takový jest, v několika řádcích, Kropotkin anarchista, učenec, a především člověk; milovaný svými kamarády a přátely, respektovaný a obdivovaný všemi čestnými lidmi všech zemí. Přeložil S. H.

Nad hrobem Louisy Michelové.*)

(K osmému výročí její smrti.)

Byla lednová neděle, výročí úmrtí nezapomenutelné „La bonne Louise" (Dobré Louisy). Vypravil jsem se, bych uctil její památku, časně z rána do Lavalois-Peret, malého průmyslového místa v blízkém okolí Paříže, kde Louisa Michelová je pochována.

Kamarádi na hřbitově dosud nebyli. Pomalu kráčel jsem mezi hroby, čta rozmanité

*) Upomínka z roku minulého.

náboženské a mravní průpovědi, vtesané do podstavců křížů, andělů a svatých. Došel jsem až k opuštěnému místu hřbitova, kde vztýčený prostý jehlanec s nápisem: „Elle ne connu que la misère et la prison" (Znala pouze chudobu a vězení) hlásá světu, že v tomto místě našla klid dobrá Louisa.

Osobně jsem Louisu Michelovu neznal; ale byl jsem přítomen jejímu pohřbu, který mně naučil znáti život této velké ženy. Viděl jsem v den pohřbu nesenu na rychlo jakž takž sbitou rakev, zahalenou v rudou přikrývku, za kterou kráčelo tisíce mužů a žen; viděl jsem, jak policie rozzuřená zvuky zpívané „Internacionály" vrhá se s tasenou zbraní na kamarády; viděl jsem množství raněných a zatknutých kamarádů, které vlekli do vězení. To vše kmitalo mi hlavou, když stál jsem teď nad hrobem ženy, jejíž celý život byl zasvěcen boji proti neprávu a násilí.

Sama chudobná, dovedla se o poslední peníz děliti s ještě chudšími, říkajíc vždy prostě: „Ubožáci, jsou skorem nazí a jejich děti zmírají hladem."

Mezitím sešel se u hrobu hlouček ctitelů Dobré Louisy, a když počet jich nově přišedšími vzrostl, kamarád Boidin ujal se slova. V úvodu své obšírné a vzpomínkami na minulé boje protkané řeči pravil: Pokládám si za velkou čest, že mohu prohlásiti své oddané přátelství k zemřelé a že jsem poznal život Louisy z vlastní zkušenosti spolubojovníka! — Louisa chodila vždy černě ustrojena; ptal-li se kdo po příčině toho, odpověděla: Nosím smuteční šat Svobody. Barva jejího šatu byla barvou nitra prosyceného smutnými pocity. Nemohla bez zájmu patřiti na příkoří a ústrky jiných. Mluvil-li kdo o své bídě a strastech, brala vždy vřelý podíl na jeho bolestech a cítila se velice nešťastnou, nemohla-li ubohým pomoci. Ale jak mohla konati službu samaritána při tolikeré sociální bídě? Sama prachudičká, nezatěžovala se starostmi o své blaho. Žila jen pro ideály a pro konání dobra. Svoje názory prosycovala dobrotou svého srdce. Ve vězení St. Lazare, kde často pykala pro různé delikty, byla pravzorem odvahy a pro jiné zapomínala sebe. Těšila ubohé nešťastníky a svoji porci jídla vždy dělila se spoluvězni.

Na Montmartru, vyvýšeném to předměstí Paříže, zřídila školu pro děti dělníků. Nestačilo jí však pouhé vyučování; našla i dosti času ke správkám oděvu svěřených dětí, pro něž sama a dosti často šat ušila a případně i nový koupila. Vynikala nejen neobyčejnou obětavostí, ale i řídkou lidumilností. Byla to povaha vzácná. Svoje vzpomínky napsala v románu „La misère" (Bída), kde prostým, však velice poutavým způsobem líčí bídu a bolesti nejnižší vrstvy společenské. Ohromný vliv, který Louisa Michelová měla na lid, uznala vláda za nebezpečný a proto snaží'a se jej podlomiti vězněním a dokonce internováním v blázinci. Nejen to, i o život L. bylo usilováno. V Havre, kde konala přednášku, byla výstřelem z revolveru spustlíka Lucase raněna; na štěstí jen lehce. Před soudem předvolána jako svědek, prosila soudce, aby vrátil Lucasovi svobodu.

Na tribuně řečnické L. Michelová dovedla politické protivníky tak případně sesměšniti, že posluchači ze smíchu nevycházeli. Když jí byl vytýkán anarchistický fanatismus, odpovídala: „Ideje, které dnes se zdají pokrokovými, budou pro naše vnuky překonaným stanoviskem. Jako předchůdci Velké Revoluce svými myšlenkami revolucionovali svět, tak i zneuctěná komuna, protože nepochopena, stane se pro budoucí milníkem dějin, o který další vývoj proletariátu bude se opírati a z ní bude čerpati nové poznatky."

Victor Hugo, veliký básník francouzský, navštívil jednou Louisu Michelovou. Nalezl Louisu v tak ošumělých a záplatovaných šatech, že se až sám zastyděl. Při svém odchodu zanechal na stole „půjčku" na nové šaty. Victor Hugo navštívil Michelovou podruhé, potřetí a historie s „půjčkou" na nové šaty se opakovala. Konečně to velkého básníka rozzlobilo a L. to vytkl. Dobrá Louisa však prostě odpověděla: „Chcete-li, abych se lépe šatila, starejte se dříve o vyplenění bídy v mém okolí. Dokud nejste s to tyto poměry změniti, nežádejte, abych se lépe šatila. Koupíte-li mně nový šat, prodám jej na zakoupení chleba pro hladovící a léku pro nemocné."

(Příště dokončení.)

Naší severské mládeži.

Tak nějak sáhl jsem zase po prvním čísle „Ml. Průkopníka". Již jsem jej několikráte si přečetl a přece se k němu zase vracím. Něco mne k němu táhne. Ano, tam — na předposlední stránce, tam jest něco, co moje zraky vždy upoutá.

Nyní slovíčko mládeži! Vezmi si také ono číslo „Ml. Pr." a čti tam na předposlední stránce. Tištěno jest písmenami drobnými, ale význam to má nemalý. Víš, mládeži, kdo to psal? Ten, který nyní jistě na tebe vzpomíná tam ve vězení, zbaven svobody, již tak miloval a pro kterou žil. Žil pro svobodu,

volnost a za to nyni trpí, že se nechtěl nechati poutati. Tam jadrnými slovy radí tobě, mládeži, kterak bys se měla chápati svého vzdělání, prostého všeho kaprálství a politických machrů.

„Teď, kdy zima znepříjemňuje nám pobyt v přírodě, utíkáme se do společnosti — do hostinců. Však zde prázdná chvíle je nudná, hledá se zábava — a ta nebývá mnohdy ušlechtilá. Hra v karty otupuje rozum a vyssává mnohdy těžce vydělaný haléř z kapsy. Taneční zábava škodi zdraví, o penězich ani nemluvě. Hra v kulečník? i ta omrzí.

Skoro všude u nás stávají naše spolky a různé naše kroužky, které mnohdy nedostatkem členstva se rozcházeji, nebo spí. Zde pro tebe místo, mládeži, přijď do těchto kroužků, kde budeš staršími přijata vlídně, kde najdeš přiměřenou ušlechtilou zábavu a co více? — vzdělání. Vzdělání, kterého je tobě jako budoucím socialistům třeba, bys mohla vystřidati ty, kteří dnes pod praporem socialismu klesají. Tobě mládeži bude náležeti svět!

Přijď, mládeži! Oni starši nebudou tobě poručníky, nýbrž rádci a učiteli. „Mladý Průkopník“ ti bude vodítkem k cíli anarchie.“

Juren.

Sjezd Č. A. F. spojený s poradou zástupců naší mládeže. O vánocích konal se v Praze sjezd České Anarchistické Federace, který po předběžných schválených návrzích byl spojen s konferencí naší mládeže, protože body programu sjezdu byly styčnými s opravnými návrhy a předsevzatými úkoly, týkajícími se hnutí naší mládeže. Litovati jen můžeme toho, že pro nepříznivé poměry dostavilo se na konferenci jen málo zástupců naší mládeže. Vzhledem k tomu, že sjezd uložil naším organisátorům a všem kamarádům mnoho práce a že bude třeba v nejbližším čase přehled vykonané práce a případně vzniklé nedostatky programu doplniti, musíme již teď v našich organisacích mládeže pracovati ku svolání samostatné konference, kde obohaceni novými zkušenostmi uradíme se o postupu dalším. Poznali jsme, že každá práce, má-li býti účelnou, musí voliti nejvhodnější methodu, která nenabude u nás nikdy strnulé formy, nýbrž vždy svojí pružností způsobí ulehčení práce. Proto nechť již teď se mladí kamarádi snaží, aby naše příští konference byla konferencí v pravém slova smyslu pracovní, odkud má vzejíti nový popud a posílení všech našich snah.

Vzhledem k malému formátu listu a ještě k jiným okolnostem, omezím referát sjezdový na nejstručnější výtah. Uvádím jen shrn jednání v bodech, které se přímo mládeže dotýkají. Vynechávám však i různá sporná mínění a různé návrhy jednotlivých delegátů, které budou rozšířeny v malé informační a propagační články.

Po kam. Lehkém, který podával zprávu o činnosti Klubu mládeže „Ratolest“, rozpředla se delší debata, jejíž výsledek nebyl sice jednotnost názorů, ale končila střední cestou, aby mládež se organisovala, pokud sama uzná prospěšnost toho, nejen v klubu „Ratolest“, nýbrž i v našich spolcích vzdělavacích a zejména tam, kde takové možnosti není, v nově život uvedených organisacích Č. A. F.

Sjezd vyslovil přání, aby mladí dělníci byli organisováni i odborově a vnášeli živější ruch do organisací odborových. Stanovisko odloučenosti či separatismu mládeže nemůže býti zdravým pro naše hnutí, protože vidíme v mládeži nástupce, kteří mají býti zasvěcováni do všech záležitostí hnutí našeho se týkajících. Ponecháno mládeži na vůli a vzájemné dohodě, aby dle svého nejlepšího vědomí uvažovala a působila tam, kde bude se nejlépe cítiti doma a kde dána ji bude možnost opravdového vzdělání, ušlechtilé zábavy a vyzkoušeni svých sil k rozšiřování našich ideí. Poměr mezi staršími a mladými musí pozbýti toho nepřirozeného ostří a při dobré vůli najde se cesta k šťastnějšímu soužití.

Otázka navrhovaného přeložení Klubu „Ratolest“ ze Dvora Králové byla zatím ponechána k vyřízení budoucí konferenci nebo sjezdu mládeže. Uznáno, že výbor Klubu „Ratolest“ učinil vše, co za daných okolností bylo možné.

Sjezdem doporučeno založení agitačního fondu mládeže, kterého bude užito nejen v mimořádných případech jako podpora mladým kamarádům, nalézajícím se v tísnivém objetí, ale i k účelům propagace slovem.

O tisku. — Byly na sjezdu podány návrhy: 1. aby formát Mladého Průkopníka se zvětšil; 2. aby „M. P.“ vycházel čtrnáctidenně; 3. aby vydávány byly periodicky laciné, populárně psané publikace.

Bilance Mladého Průkopníka nevykazuje sice žádných přebytků, ale vzhledem k počátkům a dosud malému počtu organisací musí se uznati, že mnohé organisace poctivě se staraly, aby Mladý Průkopník, jehož každé číslo dosud propadlo konfiskaci, nebyl persekuci umlčen.

Přeměna formátu po dobré úvaze ponechána až po ukončení tohoto ročníku. Mnozí však delegáti přimlouvali se za to, aby formát nynější byl ponechán a dle možnosti rozšířen „M. P.“ o přílohu.

Aby Mladý Průkopník mohl vycházeti čtrnáctidenně, je zapotřebí mimo jiných důležitých a řízení listu se týkajících věcí, ještě důležitější zdravý finanční základ. V uvážení těchto okolností sjezd vyslovil přání, aby v každé organisaci byl již dnes střádán tiskový fond (pomocí bloků a sběracích listin, které na požádání zašle administrace „M. P.“), aby vycházení a případně i rozšíření obsahu Mladého Průkopníka bylo umožněno. Místní tiskový fond také má sloužiti k úpravě kolportáže, totiž, organisace ručí za kolportáž. Je-li to možné v několika organisacích, tak při dobré vůli provede se to i v ostatních. Každá organisace o stavu svého tiskového i agitačního fondu, nechť podá občasné (nebo i každý měsíc) zprávy, aby mohly býti činěny určité přípravy k vydávání Ml. Průk. čtrnáctidenně, nebo k vydávání lacinych publikací.

Redaktor „M. P." prohlásil, že Mladý Průkopník by mohl býti prodáván po 4 hal., kdyby jeho náklad stoupl o 1200 ex. Je tudíž na kamarádech, aby o tuto možnost se řádnou agitací postarali.

Některými delegáty vysloveno přání, aby Mladý Průkopník uveřejňoval články, jichž obsah je mládeži přístupnější.

Návrh na vydávání dobrých a laciných publikací pro naše mladé kamarády, byl sjezdem doporučen k provedení. Má-li však tento návrh se uskutečniti, musí organisace k tomu pracovati a dbáti, aby místní tiskový fond vzrůstal.

Jelikož návrhy v tomto i jiném směru nebyly sjezdem vyčerpány, žádáme naše kamarády o zaslání svých dobrozdání o návrzích sjezdem k provedení doporučených a vítány budou nám i návrhy jiné, kterým poskytneme v naší Hlídce organisační místa a stanou se tak popudem k další činorodé práci.

Konfiskováno!

Zatím končím referát o sjezdu a žádám o prominutí, jestliže některé důležité body jsem šířeji nerozvedl. Mám k tomu své příčiny, které kamarádům jistě jsou známy. Míša.

Hlídka organisační.

Pražská mládež účastnila se dne 14. prosince přednášky: „O životě a díle Petra Kropotkina", kterou přednesl kam. MUDr. B. Vrbenský. Přednáška konala se o týden později, protože policie z formálních důvodů konání přednášky, určené na den 7. prosince, zakázala. Přes to, že pořádání přednášky bylo denními časopisy i plakáty ohlášeno, nebylo účastenství takové, jaké vzhledem k významu muže, jakým je Kropotkin, nechalo by se očekávati. Socialisté pražští (i jinde) patrně zvyklí na rozkaz, mají a musí míti jen zájem o záležitosti, které jsou jim vyššim štábem předepsány.

Ze Dvora Králové n. Labem. Klub mládeže „Ratolest" koná své schůze každých čtrnáct dnů. Členové se přijímají a knihy půjčují vždy v neděli dopoledne ve spolkové místnosti. Veškerá korespondence, jakož peněžní zásilky, buďtež adresovány: Oldřich Lehký, Dvůr Králové n. L., Sladkovského ulice, č. 531.

Vyzýváme kamarády, kteří dluhují peníze za bloky ve prospěch tiskového fondu Mladého Průkopnika vydané, aby co nejdříve se vyrovnali. Dlužné obnosy buďtež zaslány administraci Mladého Průkopnika, která na požádání zašle zbývající bloky k rychlému jich rozprodání.

Kvitujeme.

Za kolportáž: Douša 2.40, Sojka 3.—, Makalouš 1.50, Vorlíček 2.60, Matyáš, Cleveland 3.—, Svoboda 3.60, 2.40, Vlček 1.20, Čáslavka 1.50, Pošva 2.82, Svoboda, Maltýr 4.07, Slezák 3.—, Matoušek 3.50, Lokajíček 2.10, Matoušek 3.42, Lehký 8.—, Čamrda 7.20, Vencl —.48, Šmíd 4.80, Fiala 7.50, Dlouhý 4.—, Sil 1.20, Meisner 6.50, Kalvoda 1.30. — Opom.: Souček 1.26, Šnobl 2.80, dod., Matoušek 2.51 a 3.42.

Příspěvky na list: Vlček —.30, Praha, sbírka u otců kapucínů: M. 1.20, M. 1.—, D. 1.—, O. 1.10, Böhm 1.—, Hofman Pepek 1.—.

Předplatné: Bucek 1.—.

Knihovna Zádruhy (sv. 1.)

ALEXANDER HERZEN

(Život, Ze vzpomínek, Myšlenky. Herzen a Nataša.) S podobiznou Alex. Herzena od V. H. Brunnera, Cena 70 h. V kolportáži po 50 h. mimo poštovného. Objednávky vyřizuje administrace „ZADRUHY, v Žižkově, Jeseniova 51 n.

Dopisnice s portraitem

Francisca Ferrera

vydala Zádruha.

Kus 6 hal., 20 kusů za 1 kor. (mimo poštovného). Předem zaplacené objednávky vyřizuje administrace „Zádruhy„ Žižkov, Jeseniová ulice číslo 51 n.

Na prodej jsou knihy:

Rankův Všeob. Slovník Příruční: **Německo-český.** Nové vydání. Vázaný. Místo K 11.20 za K 6.—.

Kulczycki: **Současný anarchismus.** (534 str.) Místo K 6.40 za K 4.—.

Jan Voborník: **Julius Zeyer.** Životopis a literární a ideový rozbor díla básníkova. V původní kožené vazbě. S podobiznou Zeyerovou od Ženíška. Místo K 6.80 za K 4.—.

Goethe-ovy Ballady. V celoplátěné japonské vazbě. Místo K 4.— za K 2.—.

Miloš Jiránek: **Dojmy a potulky.** Prosy. Vydal spolek umělců „Manes". V pův. kožené vazbě. Místo K 7.— za K 4.—.

Písničky „modlosluženbníků". Slovácké a moravské písně s notami. Rozebráno. Místo K 2.50 za K 2.—.

Miloš Marten: **Cortigiana.** Novella. Dřevoryty vyzdobil F. Kobliha. V pův. vazbě bibliofilské. Místo K 5.50 za K 4.—.

Za napřed zaslaný obnos a 30 hal. porta zašle obratem **administrace t. l.**

Zaslali jste předplatné na rok 1913?

Vydavatel a zodpovědný redaktor **Michael Kácha.** — Tiskem Ant. Reise, Praha-Vyšehrad.

Číslo 9. Roč. I. Praha-Žižkov, 6. února 1913. Číslo za 6 hal.

MLADÝ PRŮKOPNÍK

Periodický měsíčník.

„Mladý Průkopník“ vychází každý druhý čtvrtek v měsíci. — Redakce, administrace a expedice je v Žižkově, Jeseniova ul. čp. 1164. Všechny zásilky na „Mladého Průkopníka“ adresujte: *Michael Kácha, Žižkov.* Roční předplatné K 1·—, do Německa K 1·12, ostatní ciziny K 1·36.

Anarchistické portraity. (VII.)

L.:

Elisée Reclus.

Kropotkin napsal v nekrologu Reclusově: „S Reclusem ztrácí revoluční dělnické hnutí celého světa nejkrásnější ze svých postav, nejohnivějšího ze svých obránců. A věda v něm ztrácí jednoho z těch, kdož nejlépe cítili a žili svazek, který poutá člověka k celé zemi tak jako k jejímu koutu, na němž zápasí, trpí a raduje se ze života.“ „Nadbytek shovívavosti a dobroty je jedinou jeho chybou,“ napsal jeden jeho přítel. Byl vědec a jeho věda žila. Poznal a jednal!

15. března 1830 narodil se jako syn evangelického pastora v Sainte-Foy'a Grande. Zde začal choditi do školy, aby dokončil universitní studia v Berlíně. Pro své svobodné smýšlení pronásledován policií hned z mládí. Opouští Francii 1851, aby se do ní vrátil až 1857. Šest let cestoval s tlumokem na zádech. Prošel Evropu a obě Ameriky. Při tom horlivě studoval zemi i lid, sbíraje zkušenosti a vědomosti, aby je zužitkoval v největším životním svém díle: Novém všeobecném zeměpisu. V díle, které založilo jeho slávu vědeckou.

Vrátiv se do Francie, stal se jedním z prvých členů dělnické internacionály. R. 1871 propuká v Paříži povstání kommuny. Reclus chápe se pušky a s dělnickými druhy bojuje na barikádách proti versaillským. Je zatčen a vláčen po všemožných žalářích Francie. V Quilornu u Brestu otevřel školu pro spoluvězně a vyučoval v ní 150 analfabetů. Po 3 měsících ji republika zavřela — ale žáci již uměli číst i psát.

Vojenská rada versaillská odsoudila ho konečně k deportaci. Protest učenců různých zemí způsobil, že Reclus byl pouze vypovězen z Francie. V této době přispívá do Bulletinu, orgánu jurské federace, která se klonila k Bakuninovi a ve které Kropotkin byl obrácen v anarchistu.

Zároveň s dvěma přátely zakládá měsíční revue Travailleur (Dělník). Později, když Kropotkin s jinými zakládá v Ženevě Le Revolte (Vzbouřenec), stává se R. spolupracovníkem. Když v devadesátých letech po několika bombových atentátech pozdvihla se Francie proti anarchismu, když hrozila nejhroznější persekuce, měl Reclus vzácnou odvahu hlásiti se veřejně k anarchii. Za to mu bylo zakoušeti — i celé rodině, i stařičkému otci — to nejhorší. Zakouší nejen od vlády, ale i od dělníků, kteří strženi byli mocným proudem reakce.

Reclus odchází do Bruselu, kde zakládá volnou universitu: Université Nouvelle. Na novém učení sám přednáší o vlivu různých

zeměpisných prostředí na vývoj lidské společnosti. Přednášky ty byly základem jiného velkého, duchem anarchistického díla L'Homme et la Terre (Člověk a Země) (které provázel illustracemi náš krajan, malíř Kupka). Podává zde historii člověka od jeho objevení se na zemi.

Smrt milovaného bratra Eliáše dojala Recluse tak mocně, že srdeční poruchy, kterými trpěl, staly se nebezpečnější, když v lednu 1903 došlo k ohromnému vraždění v Petrohradě, odjel Reclus do Paříže, aby tam několika slovy pozdravil prvé záblesky revoluce ruské, která, jak pevně věřil, je signálem revoluce světové, která pohřbí starý řád. S vírou tou zemřel 4. července 1905 v Tourouts.

Reclusův život byl život anarchisty. Reclus nejen že bojoval proti všem předsudkům, ale sám se jich zbavil. Dokazují to nejlépe dva případy z jeho života: V době, kdy i v Evropě pohrdali nižšími raçami, oženil se s černoškou. R. 1882 se vdávaly dvě jeho dcery. K všeobecnému pohoršení mravné společnosti nedal jejich sňatku „požehnati" ani církví, ani „autorisovati" je státem. Prostou slavností rodinnou oslavil významnou událost. Při tom pronesl řeč, kterou na jiném místě uvádíme.

Byl nejen velký člověk, ale i velký vědec. Znamenitý zeměpisec, jak dokazuje slavná ohromná Nová Všeobecná geografie (Nouvelle géographie universelle).

Nebyl význačný teoretik anarchismu. Přispěl jen k objasnění jedné z důležitých otázek anarchistické theorie: poměru a revoluce. V době vypovězení přednášel o tom v Ženevě. Později přednášku rozšířil v knihu: Evolution, la Révolution et l'ideal anarchique (Vývoj, revoluce, a anrchistický ideal). (Trest toho uložil v brožuře: Revoluce a evoluce. Vyšla i v češtině v Knihovně kultu.)

Když Kropotkin byl ve Francii uvězněn, vydal souborné jeho články z Le Revolté pod názvem Paroles d'un Revolté (Buřičovy řeči) a napsal ke knize předmluvu.

Anarchistické duchem je dílo L'Homme et la Terre.

Jak podotknuto, přispěl k teorii anarchismu objasněním poměru evoluce a revoluce v knize Evoluce, revoluce a anarchistický ideál: Zde některé výňatky a stručné formulace:

„Evoluce je nekonečným hnutím všeho, co existuje a neustávající přeměnou všehomíru i všech jeho částí od odvěkých počátků po nekonečná léta."

Evoluce se staví obyčejně proti revoluci, jako něco naprosto odlišného. Onu chápeme jako řadu pozvolných a nepozorovatelných změn, tuto — jako přeměny rychlé a násilné.

To není zcela přesné: revoluce se mohou díti mírně, změny jimi způsobené mohou býti hluboké a rychlé; evoluce však může mít ráz procesů morálních, propletených boji a persekucemi.

Evoluce připravuje a předchází revoluci, která, dokonavši se, vytváří podmínky pro novou evoluci, začátek revoluci budoucích. Revoluce následuje vždy po evoluci a obě se liší jen chvílí svého projevení.

Tvrdívá se obyčejně: Příroda nedělá skoků. Ovšem! — ale každá její evoluce je přemístění sil do nového bodu.

Když rámce a formy společenského organismu se staly úzké a nedostatečné, podstupuje život novou formaci — odehrává se revoluce.

Ne každá revoluce je pokrokem a ne každá evoluce přiblížením se spravedlnosti.

Dnešní lidé řídí se více rozvahou. V budoucnosti bude vždy nepravděpodobnější neočekávaná revoluce, jako hromadné hnutí, způsobené zevnějším podrážděním.

Dosud revoluce byly připravovány vědomě a proto také žádná nedosáhla úplného vítězství, prospěla leda těm, kdož vedli massy.

Nejdříve třeba změniti lidské mysli a srdce, a pak vzbuditi revoluci, která by změnila sociální organisaci.

Reclus je stoupencem všeobecné stávky. Jednotlivým stávkám nepřikládá významu. Jenom některé z nich pomohou dělnictvu k kémusi zlepšení. Velké se obyčejně nepodaří, neboť ohrožujíce příliš kapitalisty, nutí je koncentrovati své síly a tak dělníci obyčejně podlehnou.

Spis končí předpovědí, že se dostaví revoluce, která uskuteční anarchistické ideály.

Elisée Reclus:

Řeč otce k dcerám a zeťům.

Milované dítky, jež nás svolaly dohromady, abychom byli svědky jejich spojení, jdou za muže a ženu v úplné volnosti; nepřicházejí nás žádati o slovo, jež by potvrzovalo ono, které pronesly v hloubi svého srdce. Jejich hrdá vůle dostačí, jistě však bude jim milo slyšeti hlas otcův při vstupu do toho nového života, jenž je čeká.

Nikoli ve jménu otcovské autority obracím se k vám, dcery mé, a k vám, mladí mužové, kteří dovolujete mi, abych vás nazýval svými syny. Naše postavení rodičů nečiní nás v ničem vašimi představenými a nemáme jiných práv k vám, nežli práva své hluboké

oddanosti. Ba více, v této velké chvíli vašeho života žádáme vás, abyste byli našimi soudci. Na vás jest, děti, abyste řekly, zda zneužili jsme svých sil, abychom vás udržovali ve slabosti, své vůle, abychom zotročili vaši, svého přirozeného vlivu, abychom vám vnutili svou morálku. Přiznáte spravedlivě těm, kteří vás milují, že jejich něžnost nebyla tyranská.

V této skupině příbuzných, jež vás obklopují, jsou, kdož byli by raději viděli váš sňatek ve spojení se zákonitými obřady; snad i jakási úzkost srdce přimísila se u některých mezi nimi k radosti, již způsobilo vaše spojení; leč všichni respektovali vás, nikdo vás nechtěl nutiti, abyste následovali jeho myšlenek: nad růzností mínění zachovalo se vaše právo v neporušené celistvosti. Ta zkouška byla jen pro to, aby nás sblížila jedny s druhými a aby nás povzbudila více se milovati. Otcové a matky pocítili, že jejich něžnost se zdvojuje, synové a dcery pocítili, že vzrůstá jejich úcta i oddanost. Zůstavše volni, stali se jen více milujícími.

Ještě dnes jste svoji vlastní páni. Nežádáme od vás slibů a neradíme vám. Vy jste zodpovědni za své skutky. Budeme vás ovšem sledovati s celou starostlivostí, již nám vnuká naše něžnost, nebudete tím však poníženi. Když pták poprvé zkusí svá křídla, než vzlétne do modrého vzduchu, lze míti za zlé matce, dívá-li se úzkostně přes okraj hnízda? leč brzo nabude důvěry. Vaše křídla jsou silná a ponesou vás do volného prostoru.

Ničeho od vás nežádáme, děti; dáte nám však mnoho. Věk počíná tížiti naše hlavy; na vás jest, abyste nám vrátily mladost a sílu. Jest pravda, že ve velké lidské rodině vidíme neustále všechny děti obnovovati se, po zimách následovati jara a myšlenky po myšlenkách. Leč hlubší kouzlo pocítíme při pohledu na vesnu, jež vzniká kolem nás v důvěrném kruhu rodinném. Ve vás, dítky, vidíme se rádi obrozovati, počínati boj o život a pokračovati s novými silami o dílech započatých. My jsme unaveni, vy však přejmete naši práci a po vás převezmou ji pak jiní. Takto vidíme, jak v budoucnosti naše těžká a dobrá práce prodlužuje se ze života na život. Dáváte nám pocit trvání; vámi, dcery a synové, cítíme se nesmrtelní.

Vy máte však více než nesmrtelnost, máte plnost života přítomného. Jak ji užijete? Prostě k tomu, abyste se milovali, abyste se hnali za štěstím, abyste přinutili osud státi se vaším spoluvinníkem a pomoci vám vytáhnouti dobré číslo v životní loterii? Ni-

BESÍDKA.

Sen ruského ministerského předsedy.

(Dokončení.)

Kokovcev pročetl:

„Dle úkazu „Dočasné Vlády“, my níže-podepsaní lékaři a zástupci prokuratury sestoupivše se v komisi k vyšetření duševního stavu vězně Mikuláše Gotorua, došli jsme k jednohlasnému závěru, že u vyjmenovaného panuje úplné pomatení smyslů, jež dosáhlo stupně t. zv. tichého bláznovství. Inkriminované zločiny, bezesporně, byly jím provedeny v nepříčetném stavu, neboť přítomný jeho duševní stav, dle výpovědi svědků, jeví se u něho od časného mládí. Se zřetelem k těmto okolnostem předkládáme k laskavému posouzení „Dočasné Vlády“ následující návrh: Poněvadž uznává se Mikuláš Gotoru nepříčetným, nebudiž soudně stíhán a trestán, ale nechť je dodán na psychiatrické oddělení.“

„To jsem nevěděl. Myslil jsem, že jest zdráv“„ zadrmolil Kokovcev. „Vitte mně říkal...“

*) Pokračování ze 7. čísla.

„Vitte-a nechte na pokoji“ přísně řekl Lenin, „Vitte upřímně se kál a ukázal nám hlavní viníky vaší zločinné společnosti. Díky tomu, značně přispěl k seslabení své viny a svého účastenství na zločinech, které vy se ještě opovažujete zapírat.“

„Vitte však byl sám u nás hlavní osobou! Všechno vám nalhal!“ vzkřikl Kokovcev.

„Jsem úplně přesvědčen o dobrých úmyslech Vitte-ho! E, nač se domlouvat. Rozsudek vám bude dodán, teď račte jíti do své cely.“

Sotva však se Kokovcev obrátil, aby uposlechl rácícího rozkazu, rozlehly se náhle výstřely a do soudní síně se vedrala tlupa ozbrojených anarchistů.

„Vždyť jsem to věděl“, spráskl ruce Lenin. Eh, měli jsme je přece jen postřílet, Jiří Valentinovičí, co z toho teď máme, ztratíme opět vládu!“

„Proč se tu smlouváte s těmi hady“, křičel jeden z anarchistů. „Hrajete tu soudní komedii, ač je všem známo, jací jsou to zločinci. Nesoudit, ale odplatit jim stejným, jak oni činili. Oko za oko, zub za zub.“

koli, máte vyšší snahy, jsem tím jist. Nepostačí vám býti šťastni, vaše spojení nebudou domácké egoismy, nýbrž zdvojnásobené cnosti oddanosti a dobroty. Jste dobří! buďte ještě lepší, upřímnější ve skutcích spravedlnosti, silnější v domáhání se práva. Pomněte, že nejsou všichni šťastni, že ne všichni mají milující rodiče, povzbuzující druhy, obětovné ženy a muže! Mějte na mysli, že právě v této chvíli umírají lidé bez přátel a jiní zoufale bloudí, zírajíce s výše mostů na černý proud vody v Sekvaně! Jste mezi šťastnými. Ospravedlňte se z toho prací za ty, kdož jimi nejsou. Slibte, že zasvětíte život, abyste ulehčili břímě nezasloužených bolestí, jež tíží svět. Jste silnější, než myslíte, abyste konali dobro; i sami byste mohli jednati, leč vy jste spojeni!

List Eliséa Reclusе

panu Alfredu Naquetovi, který mu poslal knihu: Anarchie a kollektivismus.

V Bruselu, dne 30. května 1903.

Drahý Naquete,

byl jste velmi laskav, že jste mi poslal svou knihu s věnováním: „Svému starému příteli..."

Prosím však, abyste mi dovolil upozorniti vás na omyl. Nikterak jsem „nezasnoubil svou dceru, nahradiv posvěcení sociální posvěcením otcovským". Docela prostě vzal jsem na vědomí vůli svých dcer, když se jim zalíbilo volně se spojiti. Svolil-li jsem promluviti k nim ve shromáždění přátel o významu jejich činu, stalo se tak proto, že po mně žádaly toho svědectví otcovské lásky. Po několika letech, když jedna z mých dcer byla vidě'a umírati prvního svého přítele a druha v květu jeho mladosti, a když se spojila znova, oznámila mi pouze svou volbu, aniž mne žádala o dovolení, jež dáti jí nebo odepříti neměl jsem práva. Věřím, že každá lidská bytost, vědomá sebe, má jednati z vlastní vůle, za pouhé osobní zodpovědnosti.

Naskytne-li se vám případně opět se zmíniti o spojení mých dcer, buďte ke mně spravedlivý. Upřímné a šťastné schválení není totéž, jako posvěcení.

Váš nejoddanější

Elisée Reclus.

Namířil svůj browning na polomrtvého Kokovceva, cvakl kohout... a Kokovcev se probudil zalit chladným potem.

„Taková čertovina se člověku zdá", odlehčil si a plivl. „Musím na noc píti méně šampaňského."

Téhož dne ráno, nemaje důvěry v liberálnost své Dumy, rozpustil ji na základě 87. čl. základních zákonů a vydal zákon o legalisaci sociálně demokratické strany a výměrem, z něhož nebylo odvolání, odsoudil všechny anarchisty k trestu smrti. M. Čekeres.

O. Královédvorský:

Ze vzpomínek.

Bylo krásné jarní jitro, když jsem se ubíral přes kostrbaté jičínské dláždění do práce. Milá mne doprovázela a tak ze strany občas smutně na mne pohlédla.

To hezké černooké děvče vyprávělo mi o zlém snu předcházející noci. Zdálo prý se jí, jak ozbrojeni muži mne přepadli a přes můj odpor mne spoutali a vlekli do žaláře. — Konejším ji, aby se jen o mně nestrachovala. Třebas byl anarchistou, jsem svědomitější nežli křesťan.

Rozmluvu naši přerušilo bubnování a třepotavé zvuky vojenských trubek. Zastavíme se a necháme kol sebe projíti řady vojínů, jichž od časté nucené sluneční lázně osmahlé obličeje neprozrazovaly zvláštní radost. Ubírali se k polnímu cvičení.

Nad hrobem Louisy Michelové.*)

(Dokončení.)

Byla-li Louisa velkomyslnou a dobrou k vyvrženým, byla tvrdou vůči tyranům a vyssavatelům. Za bouřlivých dnů Komuny po-

---

Milá provází očima mladé lidi, kteří jsouce plnou zbrojí zatíženi, nejdou právě příliš svižně a tak jako pro sebe povídá: „Tohle je také zbytečné týrání mladých životů. Doma, staří, utahaní jich rodičové sotva že živoří a tady mladé lidi nechají vykonávati nikomu užitečnou práci. Snad i lenoší a doma je jich tolik zapotřebí. A to ještě nejsou zde po své vůli. Kdyby tak mohli, velice rádi by odložili flinty a šli ku svým domovům... a co užitečné práce by vykonali." — Hlas milenčin je vniterně prodchnutý, když dále promlouvá: „Dnes jdou na zkoušku jen... jen tak jako hrát si, ale snad zítra, pozítří, za měsíc, půjdou do opravdy zkusit na jiných i na sobě účinek moderních zbraní a nebudou ani věděti proč."

Po malé přestávce se obrátí ke mně a tak z nenadání přímo se mne táže: „A což kdyby i tebe odvedli a postavili někdy proti svým kamarádům spoludělníkům? Což, kdyby rozkaz tě nabádal postaviti se i proti svým pokrevencům...?" Dal jsem jí uspokojivou odpověď.

Bubnování na cvičení odcházejících vojínů jen již slabě k nám zanikalo a tak se mi zdálo, že moje milenka stále nemůže zbaviti se jisté představy, která se jí vybavila při spatření tolika statných, zdravých a mladých lidí.

Představa dala vznik dalším slovům, přemítajícím o válce. Pravila: „Pohleď — tito mladí lidé s tužbami životními s tisícerými nadějemi připínajícími se k životu, jsou pojednou zakřiknutí rozkazem tálmouti do války proti nepříteli — neznámým to lidem, kteří jako oni z rozkazu jdou, aby pro neznámé a jim žádný prospěch nepřinášející zájmy vyhledávali živý terč pro

máhala stavěti barikády a stála v nejpřednějších řadách bojujících, šířic plamennými slovy nadšení. Osud barikád byl zpečetěn. Průlinami barikád se všech stran draly se versailšti žoldáci na chrabré obránce. Kamarád za kamarádem klesal, zasaženi kulemi. Louisa vidouc, že je obrana marná, sama, hrdě vztýčená očekává spásonosnou ránu.

Zůstává však na živu a po pustých masakrech versailské sběři páchaných na pozatýkaných komunardech, je doživotně vypovězena do Nové Kaledonie. I tam, v zemi nehostinné, kde zimnice byla domovem, pokračovala v obětavé své činnosti. Po všeobecné amnestii vrací se do Paříže, kde žije životem doby předrevoluční. Zdraví této vzácné ženy je nyní podlomeno pohnutým a bouřlivým životem. Při poslední řeči, kterou měla v pařížské Burse Práce, viděli jsme na rysech jejího obličeje zřetelné známky smrti. Přes to byla její slova tak nadšená vidinou příštích velkých dějů, že ženy z lidu se zanícenými zraky blížily se k velké ženě, chtějíce alespoň kus jejího šatu na památku. — Ještě jednu přednáškovou cestu podniká neúnavná Louisa. Cestu poslední. V Marseille nenadále onemocněla a smrt vyrvala nám Louisu z našeho středu. To bylo dne 7. ledna r. 1905.

Kamarád Boisdin končí svou pěknou řeč: „Louiso, my chceme dále šířiti Tvé idee a jíti ve stopách Tvých činů. Naše děti vychováme dle Tvého vzoru a všichni se budeme snažit, aby Tvé myšlenky triumfovaly v nejbližší budoucnosti!“

Na to promluvila několik slov kamarádka Saupová, přítelkyně a spolubydlitelka Louisy. Znala dobře L. Michelovou, její strádání, mírnost a dobrotu. Přeje si, aby tato světlá postava ženy byla uchována v trvalé paměti. Louisa měla tolik útlocitu a přichylnosti k nešťastným, že veškeré těžce vydělané peníze rozdala na ulici potřebnějším. Ač stářím, utrpením a nemocí oslabená, konala několikahodinové cesty, nemajíc peněz k použití pouliční dráhy. Louisa Michelová velice často byla uvězněna, za své přednášky, konané na venkově, ve vězení v Clairvaux (čti: Klervó). Jednou, po několikaměsíční vazbě byla jí amnestii udělena svoboda. Louisa však odmítla amnestii. Pravila udivenému správci věznice: „Propusťte všechny, kteří pro tytéž „zločiny“ zde pykaji a potom půjdu já také.“ Nechtějíc z vězení dobrovolně, musela býti násilím dopravena za vrata vězení. — Kamarádka Saupová končí svou řeč výzvou k ženám: „Snažme se propagovati anarchistické idee způsobem Louisy Michelové, staňme se

---

kulky svých pušek a sami za terč sloužili. Všechny naděje lidské mají v těchto mladých lidech býti udušeny a místo nich nastoupiti má zvířecí krutost, bezmezně vraždící pro nic a za nic. Kdyby tito lidé k vzájemnému vraždění určení pochopili strašnou ironii aktu, kdy zotročený vraždí zotročené, kdyby jasem rozumu proniklo jejich konání, museli by se sbratřiti, a jsouce sbratření, by se otroctví rázem zbavili...“

Byl čas k nastoupení práce a rozešli jsme se. Krásná slova milenky provázela mne do dílny a přemítal jsem o nich a při práci myšlenky znovu vracely se k rannímu hovoru a tak byl jsem rád, že našel jsem stejně se mnou smýšlející duši.

Přišlo rozčarování — udeřilo. Bylo as ¼12 dopoledne, když uzavřely se dvéře dílny a již vstupovali dva po zuby ozbrojeni četnici a s nimi třetí anděl strážný — městský policajt.

Jeden z četníků s jakýmisi lejstry přistoupil po krátké obhlídce dílny ke mně a nastal krátký výslech. Jmenujete se... příslušíte... pracoval jste před časem ve W..., a při tom nahlédal do lejster.

Po otázkách, kladně mnou zodpovězených, s úřední povýšenosti v hlase, prohlásil mne četník zatčeným. Ptám se proč jsem zatýkán. „Pro zločin, ostatně pojďte s námi a vše se dozvíte.“

Šli jsme.

Cestou jsem se dozvěděl, že již před dvěma měsíci byl vydán na mne zatýkač.

Doma čekali netrpělivě, kdy přijdu k obědu a já zatím již seděl hlavu vzepřenou v dlaních v bezplatně dobrodincem státem vykázaném bytě — v kriminále.

Asi před pěti dny přidělával jsem v onom kriminále mříže, za kterými teď sám sedím. Jaká to ironie?

V cele bylo nás pět. Pět zločinců. Tři zloději, jeden vrah a nejnebezpečnější zločinec — antimilitarista.

Po třetí hodině odpolední dozvěděl jsem se od vyšetřujícího soudce příčiny mého zatčení. Jsou krátce řečené následující: Roku 1901 před 1. májem bylo v městě W., ležícím v severních Čechách, rozházeno a na různých místech nalepeno mnoho plakátů, s obsahem protivojáckým. Byla vykonána prohlídka ve spolku, jehož jsem i já byl členem. Po prohlídce byl jsem zatčen a se mnou jeden kamarád. Oba jsme měli prý plakáty vyhotoviti a rozmnožiti. Sedm týdnů vyšetřovací vazby strávili jsme v celách kriminálu v České Lípě. Konečně byl jsem propuštěn na žádost svého právního zástupce na svobodu, protože nemohli mne vinu prokázati. Stojí za konstatování, že tehdy byl jsem vyšetřován pro přečin. Teď po mém zatčení jsem se dozvěděl, že přečin změnil se za deset měsíců v zločin. Můj údiv nad touto změnou vysvětlen mně byl těmito slovy: „Pán bůh z ničeho stvořil svět a státní návladní v Č. L. zase z ničeho udělal zločin.“ — Toto nanejvýš přesvědčivé vysvětlení jsem musil uznati a uznal jsem za dobré ani neprotestovat. Jen v tichou úvahu jsem shrnul: Deset měsíců převraceli soudní akta, deset měsíců přehlíželi u mne zabavené věci a celých těch deset měsíců věnovaných pečlivému šetření u slavného návladnictví způsobilo moje nové zatčení a z přečinu, cestou státní prozřetelnosti, stal se zločin. (Pokrač.)

dobrými lidmi a naše děti nechť jsou lepšími svých rodičů; buďme revolucionáři ve prospěch nové společnosti s hospodářskou harmonií!"

Schůzka přátel a kamarádů nad hrobem nezapomenutelné Louisy působila hlubokým, uchvacujícím dojmem. Už sedm let, co Louisy není, ale viděli jsme, že památka její žije v srdcích těch, kdož přicházejí k jejímu hrobu čerpati posilu k dalším, nadějnějším a úspěšnějším bojům zítřka, který nám dá vše to, za co ona žena — pionýr na barikádách bojovala...

Před několika lety vyšlo provolání ku zřízení pomníku nad hrobem Louisy Michelové. Peníze se sešly, pomník jest připraven k postavení. Není však proň místa. I mrtvá straší počestnost maloměšťáků. Pomník měl býti vztýčen v Levalois-Perret, malém předměstí pařížském. Městská rada však nechce povoliti přání tisíců za umístění pomníku Dobré Louisy. I Paříž zamítá žádost o věnování vhodného místa pro pomník. Tak je ona velká žena vyvržena po smrti, jako byla za živa. Zdaliž sama dobře nepředpovídala věci budoucích?

„Znala pouze chudobu a vězení."

V. Hamburger.

Zachtělo se mi s někým sdíleti radost pochopení.

Chtěl bych vás, hoši drazí, alespoň jednou míti kolem sebe. Pokud možno všechny a odevšad. Chtěl bych s vámi sděliti svá pozorování a své dojmy a netrvalo by to dlouho. A neříkal bych slova, která by velice zle pochopil censor a páni z pražského pátého policejního oddělení (kteří působili zdatně při rozpouštění pražského klubu mládeže a sešťárali pracně žalobu proti naším antimilitaristům), nevyslovoval bych pobuřující slovo: antimilitarismus, když bych k vám hovořil, ale věřím, že byste chápali a rozuměli, protože mladé duše jsou vnímavé a pochopit to, co nedovede pochopiti vyzrálý ochránce dobrých mravů a otrockých zákonů.

Vím, že je nemožné to žádané sejití a proto píši, abych jen tak málo uvolnil to, co v posledních dnech ve mně vzrostlo a co vám v tváři v tvář říci nemohu.

Více než celý týden, hoši drazí, nosil jsem takové zvláštní teplo ve svém srdci, ba, byl jsem jím pln. Cítil jsem to teplo přes to, že mráz střídal sněhové vánice a obloha se chmuřila mraky. Celý týden myslel jsem na vás, hoši, když spěcháte na směnu do šachty, nebo do tkalcoven a přádelen ke stavům a druzí jinam a jinam za plahočivým zaměstnáním, tetelíce se zimou.

A ve mně rozlilo se teplo. Pocit teplounké vlny, které vyvolalo dobře pochopené slovo: přátelství, rozehřál moje nitro. Ale to přátelství nesmí býti uzavřené při a pro sklenici piva. Ne! To musí býti přátelství uzavřené z nejčistších motivů, jakých je člověk vůbec schopen.

Přátelství! — Divíte se, proč vám říkám tak sevšednělé a ošumělé slovo? Ne, hoši, jen si pročtěte našeho prostně vznešeného Kropotkina a pročtěte jej dobře a uvidíte, jaký teplý pocit se vás zmocní. Vy, také nesmíte čísti obyčejně a všedně. Tak čtou lidé, jimž je ideálem plný žaludek a lesklý kov. Vy máte jiné zájmy a co více — ideál.

A pro koho psal, náš Kropotkin? Myslíte snad, že pro sebe nebo výhradně jen pro malou skupinu lidí? Ne! On psal pro celé lidstvo. Pročtěte si vše, co máme a poznejte, jak z těch knih vane ono teploučko pro všechny lidi. A chtějte, hoši drazí, aby ono přátelství, ono teploučko takhle nabyté rozselo a rozvlnilo se kolem vás a zvláště mezi vámi.

Předpokládám, že jste všici dobří, za což jsem vám vděčen, a vím, že květinku — přátelství — dosud malou, zakrslou a neduživou budete pěstovat, že ono nekonečné přátelství, které víže druha k druhu a současně objímá celé lidstvo bylo vámi jasně pochopeno a stalo se neoddělitelnou částicí vás samých.

A věřte mi, hoši, že jsem šťasten, mohu-li takto mysliti a takto cítiti o vás a o všem lidstvu. Jsem šťasten, že jsem pochopil přátelství, kterého jsem však neobsáhl pro jeho krásu a které mi dává tušiti náš ostrov — ostrov všeho blaha a štěstí.

Pozdravuje vás svým přátelstvím F. H.

Různé zprávy.

Z vypravování srbských vojínů o hrůze války. „.... Vojíni srbští dospěli k Bitolji hladoví, nevyspalí, promoklí a po celý ten čas nemohli převléci čisté prádlo. Šaty měli rozedrané, boty rozbité, mnozí byli bosi a k tomu všemu Turci se zde postavili k houževnatému odporu, zejména zle řádila jejich děla a strojní pušky. Srbové měli sice převahu děl — přes 200 — ale neměli z nich prospěchu, ježto nemohli použíti potahů. Bitva tato byla přímo hrůzyplná, vojíni po krk ve vodě a bahně třímali ruce vzhůru a stříleli do Turků, snažíce se vysilujícím rychlým pochodem dostati se poblíž k nepříteli, ježto jeho šrapnely a kule děsně řádily v četách srbských, létajíce na hlavy vojínů. Zde bylo nejvíce rozbito a zraněno hlav. Všude mrtvoly s vyhřezlými mozky a s roztříštěnými šrapnely údy." ...„Když nabyli Srbové převahu, byl sveden nejkrutější boj u Ochridy, kde Džavid paša chtěl proniknouti jej svírající armádou srbskou; nastala nejstrašnější řež na bodák a šavle." ...„Jízda srbská pronásledovala prchající zbytky armády Džavida paši, takže všude celá krajina poseta byla mrtvolami."

Kamarád Pech opustí dne 16. nebo 17. února vojenské vězení v Hradci Králové. Co budou vojenští páni dělati potom nevíme. — Kam. Pech připsal kdysi k dopisu tento citát:

Jen v srdci zápal a chrabrost bohatýrů
a nabudeme netušených sil,
sláb jenom ten, kdo ztratil v sebe víru
a malým ten, kdo zná jen malý cíl.

Sděluji Vaší Excelenci, že vyjednávání v Londýně bylo přerušeno. Kladu si za čest oznámiti

Vám dle čl. 4. protokolu o příměří, že nepřátelství bude čtyři dny po této notifikaci, totiž příštího ponděli o 7. hod. večer opět zahájeno. Savov, vrchní velitel bulharské armády. — Mahmud Šefket paša, novopečený generalisim po nové mladoturecké revoluci, odpověděl, že sdělení béře na vědomí. — Tak se zvou páni (kterým kulky okolo hlav nezazvučí), jako do plesu na taneček. A zatím je to přišerný tanec Smrti. Tolik krve vyteklo, a ještě ji není dosti. Pleticháři u zelených stolů jsou až pervesně posedlí nechati vykrváceti celou třetinu do boje vehnaných vojáků a při tom nabubřele mluví o národní cti.

Osm vojínů 92 pěšího pluku bylo vojenským soudem odsouzeno k osmiletému vězení na pevnost, poněvadž při odjezdu pluku ze Smichovského nádraží se dopustili hrubého porušení vojenské kázně. Jeden později souzený vojín byl odsouzen k jednoletému pobytu na pevnosti. — Časy jsou zlé a stát se musí bránit.

Při odvolacím líčení porotního soudu v Praze byl odsouzen šestnáctiletý Bohumil Huml k těžkému žaláři na tři léta, protože vyrval malému děvčátku z ruky jednu korunu. Tři léta za lehkomyslný čin mladíka. Tak usoudila lidová spravedlnost, jejíž prvním porotcem byl císařský rada Novotný. Spisovatel V. Dyk v nedělním feuilletonu „Samostatnosti" doprovází rozsudek zajímavým rozjímáním, které z části otiskujeme:

„Jděte na dno všech zločinů, stopujte dráhu neřestí: hluboko, docela na dně třeba najdete nějaké zlé činy, ať individuální, ať sociální. Jsou lidé, kteří rodí se s náklonnostmi zločinnými, ale je jich rozhodně menšina. Ostatní stali se zlými životem. Jed křivdy otrávil jejich duši, deformoval jejich city. A ježto se jim křivdilo, pokládají se za oprávněné křivditi. Tu křivdu, mohl učinit člověk člověku a člověk člověku ji činí; ale tu křivdu činí také společnost. Společnost trpí zlo a trestá jen jeho důsledky. Celý náš duševní život je pařeniště zločinů, ať trestaných, ať netrestaných. Trestané zločiny nejsou vždy ty horší.

Jestliže žena se prostituuje, jestliže mladík loupí a muž vraždí, najdete pravděpodobně u většiny před zlými činy, které spáchali oni, zlé činy, které na nich spáchány. Nemůže-li spravedlnost lidská změnit společenský řád, nemůže-li zabránit, aby jednotlivec bral si právo vykořisťovat jiné a zneužívat jiných, bylo by na ni, aby nepřidávala jedu: aby nepřipojovala příkrostí novou křivdu k těm, které zde už jsou.

Duch naší společnosti je chorobný. U kolika z dnešních lidí najdete kus mravní síly? Mravní síla dovede být mírná k zločinu; mravní slabost bojí se ho instiktivně jako něčeho příliš blízkého a povážlivého právě pro blízkost. Spravedlnost lidská! Co chrání? Co uchrání?

Mnohotvárné je zlo naší doby: ale v jádře je to šílená honba za požitkem a groteskní otročení moci, lépe řečeno — zlatu. Lidská důstojnost — ale je kde nějaká? Lidská hrdost — kde ji najdete? Běží o to, míti kouzelný proutek, který otvírá všechny brány a všechny cesty. Ponížit se, aby se mohlo ponižovat; prodat se, aby se mohlo kupovat — — Toť duch mnohých, příliš mnohých, ať už v životě veřejném, ať v životě soukromém. Život náš veřejný, život náš soukromý — vše vypadá dle toho."

Hlídka organisační.

Slovo k naší mládeži.

Od nějakého času počali jsme opět burcovati naši mládež k novému životu. Jedno však chci připomenouti, že touto mládeží byli a jsou mýšleni jen hoši.

Což naše ženy, děvčata, nemají bráti podílu na našem spolkovém životě? Což ony nehrají též velkou roli v našem společenském i rodinném životě? Hrají velkou roli, snad daleko větší nás. Vždyť jsou a budou to roditelky naší pozdější generace, budou to vychovatelky našich dítek.

Napsal jsem předešle: „Tobě mládeži náleží svět!" A vy moji mladí druzi, až vám jednou počne šedivěti vlas, až vaše nohy pod tíhou stáří budou klesati, potom i vy zvoláte: „Tobě mládeži náleží svět!" Nuž, činme přípravy!

Vrátím se k bodu, který mám dnes na mysli.

Představme si naše děvčata, která ku konci 14. roku svého opouští školu, vstupují do nového dílu života. Jedny zůstanou doma u rodičů, druhé jdou do služby, do učení a mnoho jich jest vehnáno přímo kapitálu v náruč — do továren. Stávají se proletářkami, vstupují na sociální hospodářské bojiště, ale bez rady bez opory. Snáze jest těm, které zůstávají doma u rodičů, nežli těm, které časně ráno opouští dům a mnohdy za velké nepohody spěchají do továren, dílen neb mod. salonů. Tam od rána do večera uzavřeny, v práci zapřaženy, vydány na milost nemilost jich zaměstnavatele neb jeho dozorce, tráví svoje mládí.

Nikdo se o ně nestará, spíše příkoří se jim všude činí a ony tebe hochu mnohdy obveselí, mnohou radostnou chvíli v jejich společnosti prožiješ a když láska se ti v srdci ozve, tu jsou až nepostrádatelnými. O lásce spolu rozmlouváte a i obraz příštího života rodinného spolu si kreslíte.

Nuž, hochu, dostává-li se tobě trochu toho vzdělání ve společnosti, trochu toho rozhledu do spolkového života, jest neméně nutno, by tvojí družce se těchto věcí dostalo. Místo milkování v přírodě mnohdy za nepříznivého počasí, k vůli kterému mnohdy schůze zanedbáváš, přiveď svoji družku sebou do spolku neb do vašeho kroužku, ať i ona béře podíl na našem spolkovém životě, ať i ona učí se znáti naše idee. Bude to tobě i jí ku prospěchu. Až jednou sdíleti budete spolu domácnost a půjdeš-li do schůze, jistě nebude proti tomu ničeho namítati, (jak se dnes dosti stává) a sama dle možnosti ráda s tebou půjde. — —

Naše ženy, děvčata, zaměstnaná v továrně, v dílně atd. jsou též od kapitálu vyssávány, snad více než muži.

Muži-proletáři, seskupení v odborových organisacích, ve vzděl. kroužcích, radí se tu k sociálnímu boji a k stejnoměrnému postupu proti kapitálu. Ale kde toho nalézáme u našich žen a děvčat? Ovšem, stávají dnes podobné organisace žen a dívek u politických stran, ale žel, že tyto jsou málo ku prospěchu, protože jsou v nich otravovány politikou a opíjeni myšlenkou všeobecného hlasovacího práva.

Zde můžete býti rádci a učiteli vašim družkám.

Půjčujte jim sami náš list „Ml. Pr.“, dokud jej nebudou sami odebírati. „Ml. Pr.“ mohl by později přinášeti i hlídku ženské mládeže.

Sami dříve neb později uznáte, jak důležitou složkou pro život jest žena. Vynasnažte se tedy, aby i ona život pochopila. Pořádejte za jejich účasti protináboženské a protimilitaristické přednášky. Dobré símě přinese dobrý plod.

— ren.

Kroužek lidovýchovný koná v neděli dne 9. února 1913 čajový večírek v abstinentní restauraci v Praze, Smetanově ulici. Režijní poplatek 20 hal. Začátek o 4. hod. odpolední.

Ze Dvora Králové n. L. Klub „Ratolesť“ již po druhé dostal vráceny stanovy pro odbočku Mosteckou, protože prý ve stanovách není zřejmě stanovený prostředek, jakým možno odbočku přivésti v platnost a také i jiné úřední „důkladnosti“ páni ouřadové z místodržitelství uváděli v důvodech. My známe však jen jediný a opravdový důvod a ten je: Znemožňovati postup a soustředění všech našich hochů v klubu „Ratolest“. To však nevadí, abychom třeba i přes všechny překážky brali se ku předu. Cesta naše je vytknuta konferencí a proto nemůžeme zbloudíti. — Na konferenci bylo pojednáváno o mnohých návrzích našeho tisku se týkajících. Jsme názoru, že návrh měsíčního vydávání „Ml. Pr.“ v nezměněném formátě s případným doplňkem přílohy je nejuskutečnitelnější. Neboť náhlá změna ve čtrnáctidenník a zlevnění „M. P.“ o 2 hal. je zatím mnoho dobrého, ale není vyloučeno, že bychom se po zkoušce museli opět vraceti k staré formě. Nejdříve jsou nutny přípravy a zdatná činnost naších skupin a teprve potom lze uskutečniti vycházení „M. P.“ čtrnáctidenně. — Výbor klubu „Ratolesť“ zvýšil měsíční členské příspěvky na 30 hal. To bylo přijato s ohledu na založení agitačního haléře. Myslíme, že všichni naší hoši na tento návrh přistoupí a 10hal. zvýšení příspěvku svojí hotovost agit. fondu dle návrhu na sjezdu přijatého trvale zabezpečí. — Tož, ku předu!

Výbor upozorňuje své členy, aby dlužné příspěvky co nejrychleji vyrovnali. (Most?) — Dopisy, jakož i peněžní zásilky k'ubu „Ratolesť“ se týkající adresujte: Oldřich Lehký, Dvůr Králové n. L., Sladkovského ul. 531.

Most. Mládež na mostecku znovu hlásí se k životu a všude lze vycítiti touhu po sebevzdělání. Postrádá se pečlivá a správně řízená výchova naší mládeže a tou odstraníly by se mnohé spory, které kotví často jen v neujasněnosti. Na schůzkách vzpomenuto na naše antimilitaristy a můžeme dnes potvrditi, že dřívější liknavost by se již neopakovala. — Ve schůzích byla projednávána otázka šíření a placení našeho tisku. V Záluží ku př. přihlásilo se 23 mladíků, kteří budou se starati o rozšiřování „M. P.“ a pracovati k tomu, aby vycházel čtrnáctidenně a tak mohl lépe vyhovovati potřebám naším. K této činnosti přeje mnoho zdaru J. M.

Čouš. Povinností všech odběratelů je, řádně platiti odebrané výtisky „M. P.“ a pokud lze starati se o jeho další rozšíření. Jen tím docílíme, že bude moci „M. P.“ vycházeti 14denně, což bez náležitých příprav a upravování půdy by nebylo možné. Kolportér.

Od administrace. Nezaměstnanost a s ní ruku v ruce kráčející bída dolehla na oblasti, kde rachotí tkalcovské stavy. Z hladové mzdy nemožno uspořiti a tak musí všechna i ta nejmenší vycání býti omezena, aby zbylo na chléb. Kamarádi kolportéři z nejhůře postižených míst ohlašují zmenšení kolportáže Ml. Průkopníka, protože by nemohli dosud odebíraná čísla zaplatiti. Nemíníme však to učiniti, protože věříme, že lépe situovaní kamarádi z jiných míst nám nezaplacené exempláře a vzniklé škody budou hraditi. Věříme také, že nebude toto naše stanovisko nikým zneužito a že kamarádi v příznivějších dobách nahradí malé ztráty zdvojnásobenou činností ve prospěch Mladého Průkopníka a přičiní se, aby projektované jeho čtrnáctidenní vycházení bylo po ukončení tohoto ročníku uskutečněno.

Kvitujeme. Za kolportáž: Bartoš —.90, Filip —.54, Doleček 2.88, Buryšek 1.80, Ineman 2.34, Martin —.60, Juren 3.—, Šmíd 4.60, Zita —.60, Škop 2.40, Makalouš 1.50, Dlouhý 2.—, Vávra 3.70, Drda —.72, Strnad 1.20, Míč 2.40, Pošva 1.14, Křenek —.60, Matoušek 2.70, 4.34, Vorlíček 2.80, Vencl —.60, Svoboda, Duchcov 3.90, Smaloch 1.86, Svoboda, Maltýz 3.84, Jakubka 5.40, Moudrý —.60, Praha 4.—.

Předplatné: Mareš (pro Klimenta) 1.—, Chicago, Veselý 1.36, Klíma 1.36.

Příspěvky na tiskový fond „M. P.“: Mládež ze Záluží u Mostu 3.24, Odborový spolek v Bruchu 5.—, Kooperativní spolek v Bruchu 5.—, Vávra, Machendorf 1.16, Spolek „Omladina“ v Duchcově 6.—, Rypl 5.—, Moudrý 1.—, Praha 1.80, Böhm 1.—.

Za bloky: Salát 5.—, od kam. Václavíka z Růžodolu u Lib. 3.60 (zasílá Jeník).

Knihovna Zádruhy (sv. 1.)

ALEXANDER HERZEN

(Život, Ze vzpomínek, Myšlenky. Herzen a Nataša. S podobiznou Alex. Herzena od V. H. Brunnera Cena 70 h. V kolportáži po 50 h. mimo poštovného Objednávky vyřizuje administrace „ZADRUHY, v Žižkově, Jeseniova 51 n.

Dopisnice s portraitem

Francisca Ferrera

vydala Zádruha.

Kus 6 hal., 20 kusů za 1 kor. (mimo poštovného). Předem zaplacené objednávky vyřizuje administrace „Zádruhy„ Žižkov, Jeseniová ulice číslo 51 n.

Podobizny obětí varšavské inquisice

na tvrdém kartoně vydala adm. „Zádruhy“. Cena 10 h, poštou o 8 hal. více. Při objednávce 10 exempl. se poštovné neúčtuje.

Vydavatel a zodpovědný redaktor **Michael Kácha.** — Tiskem **Ant. Reise,** Praha-Vyšehrad.

Vydání po konfiskaci.

Číslo 9. Roč. I. Praha-Žižkov, 6. února 1913. Číslo za 6 hal.

MLADÝ PRŮKOPNÍK

Periodický měsíčník.

„Mladý Průkopník" vychází každý druhý čtvrtek v měsíci. — Redakce, administrace a expedice je v Žižkově, Jeseniova ul. čp. 1164. Všechny zásilky na „Mladého Průkopníka" adresujte: *Michael Kácha, Žižkov.* Roční předplatné K 1·—, do Německa K 1·12, ostatní ciziny K 1·36.

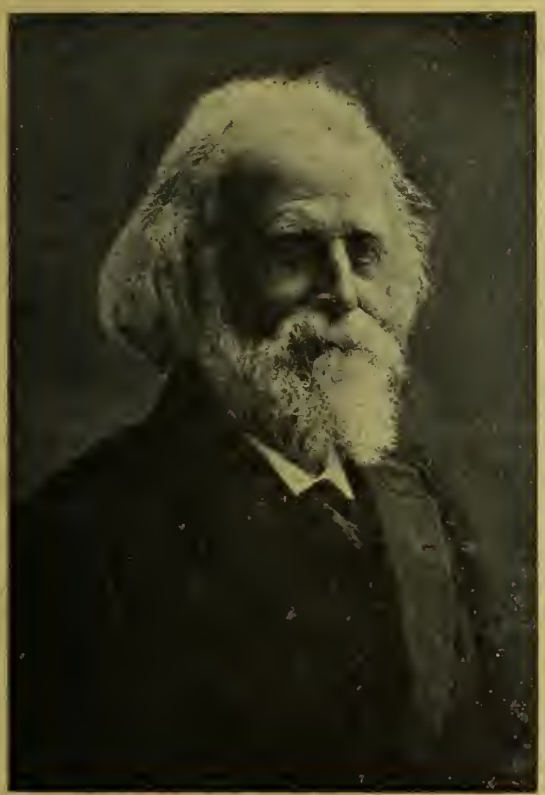

Anarchistické portraity. (VIII.)

L.:

Elisée Reclus.

Kropotkin napsal v nekrologu Reclusově: „S Reclusem ztrácí revoluční dělnické hnutí celého světa nejkrásnější ze svých postav, nejohnivějšího ze svých obránců. A věda v něm ztrácí jednoho z těch, kdož nejlépe cítili a žili svazek, který poutá člověka k celé zemi tak jako k jejímu koutu, na němž zápasí, trpí a raduje se ze života." „Nadbytek shovívavosti a dobroty je jedinou jeho chybou," napsal jeden jeho přítel. Byl vědec a jeho věda žila. Poznal a jednal!

15. března 1830 narodil se jako syn evangelického pastora v Sainte-Foy'a Grande. Zde začal choditi do školy, aby dokončil universitní studia v Berlíně. Pro své svobodné smýšlení pronásledován policií hned z mládí. Opouští Francii 1851, aby se do ní vrátil až 1857. Šest let cestoval s tlumokem na zádech. Prošel Evropu a obě Ameriky. Při tom horlivě studoval zemi i lid, sbíraje zkušenosti a vědomosti, aby je zužitkoval v největším životním svém díle: Novém všeobecném zeměpisu. V díle, které založilo jeho slávu vědeckou.

Vrátiv se do Francie, stal se jedním z prvých členů dělnické Internacionály. R. 1871 propuká v Paříži povstání kommuny. Reclus chápe se pušky a s dělnickými druhy bojuje na barikádách proti versaillským. Je zatčen a vláčen po všemožných žalářích Francie. V Quilornu u Brestu otevřel školu pro spolu-vězně. a vyučoval v ní 150 analfabetů. Po 3 měsících ji republika zavřela — ale žáci již uměli číst i psát.

Vojenská rada versaillská odsoudila ho konečně k deportaci. Protest učenců různých zemí způsobil, že Reclus byl pouze vypovězen z Francie. V této době přispívá do Bulletinu, orgánu jurské federace, která se klonila k Bakuninovi a ve které Kropotkin byl obrácen v anarchistu.

Zároveň s dvěma přátely zakládá měsíční revue Travailleur (Dělník). Později, když Kropotkin s jinými zakládá v Ženevě Le Revolté (Vzbouřenec), stává se R. spolupracovníkem. Když v devadesátých letech po několika bombových atentátech pozdvihla se Francie proti anarchismu, když hrozila nejhroznější persekuce, měl Reclus vzácnou odvahu hlásiti se veřejně k anarchii. Za to mu bylo zakoušeti — i celé rodině, i stařičkému otci — to nejhorší. Zakouší nejen od vlády, ale i od dělníků, kteří strženi byli mocným proudem reakce.

Reclus odchází do Bruselu, kde zakládá volnou universitu: Université Nouvelle. Na novém učení sám přednáší o vlivu různých

zeměpisných prostředí na vývoj lidské společnosti. Přednášky ty byly základem jiného velkého, duchem anarchistického díla L'Homme et la Terre (Člověk a Země) (které provázel illustracemi náš krajan, malíř Kupka). Podává zde historii člověka od jeho objevení se na zemi.

Smrt milovaného bratra Eliáše dojala Recluse tak mocně, že srdeční poruchy, kterými trpěl, staly se nebezpečnější. Když v lednu 1903 došlo k ohromnému vraždění v Petrohradě, odjel Reclus do Paříže, aby tam několika slovy pozdravil prvé záblesky revoluce ruské, která, jak pevně věřil, je signálem revoluce světové, která pohřbí starý řád. S vírou tou zemřel 4. července 1905 v Tourouts.

Reclusův život byl život anarchisty. Reclus nejen že bojoval proti všem předsudkům, ale sám se jich zbavil. Dokazují to nejlépe dva případy z jeho života: V době, kdy i v Evropě pohrdali nižšími raçami, oženil se s černoškou. R. 1882 se vdávaly dvě jeho dcery. K všeobecnému pohoršení mravné společnosti nedal jejich sňatku „požehnati" ani církví, ani „autorisovati" je státem. Prostou slavností rodinnou oslavil významnou událost. Při tom pronesl řeč, kterou na jiném místě uvádíme.

Byl nejen velký člověk, ale i velký vědec. Znamenitý zeměpisec, jak dokazuje slavná ohromná Nová Všeobecná geografie (Nouvelle géographie universelle).

Nebyl význačný teoretik anarchismu. Přispěl jen k objasnění jedné z důležitých otázek anarchistické theorie: poměru evoluce a revoluce. V době vypovězení přednášel o tom v Ženevě. Později přednášku rozšířil v knihu: Evolution, la Révolution et l'ideal anarchique (Vývoj, revoluce a anarchistický ideal). (Tresť toho uložil v brožuře: Revoluce a evoluce. Vyšla i v češtině v Knih. Kultu.)

Když Kropotkin byl ve Francii uvězněn, vydal souborné jeho články z Le Revolté pod názvem Paroles d'un Revolté (Buřičovy řeči) a napsal ke knize předmluvu.

Anarchistické duchem je dílo L'Homme et la Terre.

Jak podotknuto, přispěl k teorii anarchismu objasněním poměru evoluce a revoluce v knize Evoluce, revoluce a anarchistický ideál: Zde některé výňatky a stručné formulace:

„Evoluce je nekonečným hnutím všeho, co existuje a neustávající přeměnou všehomíru i všech jeho částí od odvěkých počátků po nekonečná léta."

Evoluce se staví obyčejně proti revoluci, jako něco naprosto odlišného. Onu chápeme jako řadu pozvolných a nepozorovatelných změn, tuto — jako přeměny rychlé a násilné.

To není zcela přesné: revoluce se mohou díti mírně, změny jimi způsobené mohou býti hluboké a rychlé; evoluce však může mít ráz procesů morálních, propletených bojí a persekucemi.

Evoluce připravuje a předchází revoluci, která, dokonavši se, vytváří podmínky pro novou evoluci, začátek revoluci budoucích. Revoluce následuje vždy po evoluci a obě se liší jen chvílí svého projevení.

Tvrdívá se obyčejně: Příroda nedělá skoků. Ovšem! — ale každá její evoluce je přemístění sil do nového bodu.

Když rámce a formy společenského organismu se staly úzké a nedostatečné, podstupuje život novou formaci — odehrává se revoluce.

Ne každá revoluce je pokrokem a ne každá evoluce přiblížením se spravedlnosti.

Dnešní lidé řídí se více rozvahou. V budoucnosti bude vždy nepravděpodobnější neočekávaná revoluce, jako hromadné hnutí, způsobené zevnějším podrážděním.

Dosud revoluce nebyly připravovány vědomě a proto také žádná nedosáhla úplného vítězství, prospěla leda těm, kdož vedli massy.

Nejdříve třeba změniti lidské mysli a srdce, a pak vzbuditi revoluci, která by změnila sociální organisaci.

Reclus je stoupencem všeobecné stávky. Jednotlivým stávkám nepřikládá významu. Jenom některé z nich pomohou dělnictvu k kémusi zlepšení. Velké se obyčejně nepodaří, neboť ohrožujíce příliš kapitalisty, nutí je koncentrovati své síly a tak dělníci obyčejně podlehnou.

Spis končí předpovědí, že se dostaví revoluce, která uskuteční anarchistické ideály.

Elisée Reclus:

Řeč otce k dcerám a zeťům.

Milované dítky, jež nás svolaly dohromady, abychom byli svědky jejich spojení, jdou za muže a ženu v úplné volnosti; nepřicházejí nás žádati o slovo, jež by potvrzovalo ono, které pronesly v hloubi svého srdce. Jejich hrdá vůle dostačí, jistě však bude jim milo slyšeti hlas otcův při vstupu do toho nového života, jenž je čeká.

Nikoli ve jménu otcovské autority obracím se k vám, dcery mé, a k vám, mladí mužové, kteří dovolujete mi, abych vás nazýval svými syny. Naše postavení rodičů nečiní nás v ničem vašimi představenými a nemáme jiných práv k vám, nežli práva své hluboké

oddanosti. Ba více, v této velké chvíli vašeho života žádáme vás, abyste byli našimi soudci. Na vás jest, děti, abyste řekly, zda zneužili jsme svých sil, abychom vás udržovali ve slabosti, své vůle, abychom zotročili vaší, svého přirozeného vlivu, abychom vám vnutili svou morálku. Přiznáte spravedlivě těm, kteří vás milují, že jejich něžnost nebyla tyranská.

V této skupině příbuzných, jež vás obklopují, jsou, kdož byli by raději viděli váš sňatek ve spojení se zákonitými obřady; snad i jakási úzkost srdce přimísila se u některých mezi nimi k radosti, již způsobilo vaše spojení; leč všichni respektovali vás, nikdo vás nechtěl nutiti, abyste následovali jeho myšlenek: nad růzností mínění zachovalo se vaše právo v neporušené celistvosti. Ta zkouška byla jen pro to, aby nás sblížila jedny s druhými a aby nás povzbudila více se milovati. Otcové a matky pocítili, že jejich něžnost se zdvojuje, synové a dcery pocítili, že vzrůstá jejich úcta i oddanost. Zůstavše volni, stali se jen více milujícími.

Ještě dnes jste svoji vlastní páni. Nežádáme od vás slibů a neradíme vám. Vy jste zodpovědni za své skutky. Budeme vás ovšem sledovati s celou starostlivostí, již nám vnuká naše něžnost, nebudete tím však poníženi. Když pták poprvé zkusí svá křídla, než vzlétne do modrého vzduchu, lze míti za zlé matce, dívá-li se úzkostně přes okraj hnízda? leč brzo nabude důvěry. Vaše křídla jsou silná a ponesou vás do volného prostoru.

Ničeho od vás nežádáme, děti; dáte nám však mnoho. Věk počíná tížiti naše hlavy; na vás jest, abyste nám vrátily mladost a sílu. Jest pravda, že ve velké lidské rodině vidíme neustále všechny děti obnovovati se, po zimách následovati jara a myšlenky po myšlenkách. Leč hlubší kouzlo pocítíme při pohledu na vesnu, jež vzniká kolem nás v důvěrném kruhu rodinném. Ve vás, dítky, vidíme se rádi obrozovati, počínati boj o život a pokračovati s novými silami o dílech započatých. My jsme unaveni, vy však přejmete naši práci a po vás převezmou ji pak jiní. Takto vidíme, jak v budoucnosti naše těžká a dobrá práce prodlužuje se ze života na život. Dáváte nám pocit trvání; vámi, dcery a synové, cítíme se nesmrtelni.

Vy máte však více než nesmrtelnost, máte plnost života přítomného. Jak ji užijete? Prostě k tomu, abyste se milovali, abyste se hnali za štěstím, abyste přinutili osud státi se vaším spoluvinníkem a pomoci vám vytáhnouti dobré číslo v životní loterii? Ni-

BESÍDKA.

Sen ruského ministerského předsedy.

(Dokončení.)

Kokovcev pročetl:

„Dle úkazu „Dočasné Vlády“, my níže-podepsaní lékaři a zástupci prokuratury sestoupivše se v komisi k vyšetření duševního stavu vězně Mikuláše Gotorua, došli jsme k jednohlasnému závěru, že u vyjmenovaného panuje úplné pomatení smyslů, jež dosáhlo stupně t. zv. tichého bláznovství. Inkriminované zločiny, bezesporně, byly jím provedeny v nepříčetném stavu, neboť přítomný jeho duševní stav, dle výpovědi svědků, jeví se u něho od časného mládí. Se zřetelem k těmto okolnostem předkládáme k laskavému posouzení „Dočasné Vlády“ následující návrh: Poněvadž uznává se Mikuláš Gotoru nepříčetným, nebudiž soudně stíhán a trestán, ale nechť je dodán na psychiatrické oddělení.“

„To jsem nevěděl. Myslil jsem, že jest zdráv“„ zadrmolil Kokovcev. „Vitte mně říkal...“

*) Pokračování ze 7. čísla.

„Vitte-a nechte na pokoji“ přísně řekl Lenin, „Vitte upřímně se kál a ukázal nám hlavní viníky vaší zločinné společnosti. Díky tomu, značně přispěl k seslabení své viny a svého účastenství na zločinech, které vy se ještě opovažujete zapírat.“

„Vitte však byl sám u nás hlavní osobou! Všechno vám nalhal!“ vzkřikl Kokovcev.

„Jsem úplně přesvědčen o dobrých úmyslech Vitte-ho! E, nač se domlouvat. Rozsudek vám bude dodán, teď račte jíti do své cely.“

Sotva však se Kokovcev obrátil, aby uposlechl ráčícího rozkazu, rozlehly se náhle výstřely a do soudní síně se vedrala tlupa ozbrojených anarchistů.

„Vždyť jsem to věděl“, spráskl ruce Lenin. Eh, měli jsme je přece jen postříleti, Jiří Valentinovičí, co z toho teď máme, ztratíme opět vládu!“

„Proč se tu smlouváte s těmi hady“, křičel jeden z anarchistů. „Hrajete tu soudní komedii, ač je všem známo, jací jsou to zločinci. Nesoudit, ale odplatit jim stejným, jak oni činili. Oko za oko, zub za zub.“

koli, máte vyšší snahy, jsem tím jist. Nepostačí vám býti šťastni, vaše spojení nebudou domácké egoismy, nýbrž zdvojnásobené cnosti oddanosti a dobroty. Jste dobří! buďte ještě lepší, upřímnější ve skutcích spravedlnosti, silnější v domáhání se práva. Pomněte, že nejsou všichni šťastni, že ne všichni mají milující rodiče, povzbuzující druhy, obětovné ženy a muže! Mějte na mysli, že právě v této chvíli umírají lidé bez přátel a jiní zoufale bloudí, zírajíce s výše mostů na černý proud vody v Sekvaně! Jste mezi šťastnými. Ospravedlňte se z toho prací za ty, kdož jimi nejsou. Slibte, že zasvětíte život, abyste ulehčili břímě nezasloužených bolestí, jež tíží svět. Jste silnější, než myslíte, abyste konali dobro; i sami byste mohli jednati, leč vy jste spojeni!

List Eliséa Recluse

panu Alfredu Naquetovi, který mu poslal knihu: Anarchie a kollektivismus.

V Bruselu, dne 30. května 1903.

Drahý Naquete,

byl jste velmi laskav, že jste mi poslal svou knihu s věnováním: „Svému starému příteli...“

Prosím však, abyste mi dovolil upozorniti vás na omyl. Nikterak jsem „nezasnoubil svou dceru, nahradiv posvěcení sociální posvěcením otcovským“. Docela prostě vzal jsem na vědomí vůli svých dcer, když se jim zlíbilo volně se spojiti. Svolil-li jsem promluviti k nim ve shromáždění přátel o významu jejich činu, stalo se tak proto, že po mně žádaly toho svědectví otcovské lásky. Po několika letech, když jedna z mých dcer byla viděla umírati prvního svého přítele a druha v květu jeho mladosti, a když se spojila znova, oznámila mi pouze svou volbu, aniž mne žádala o dovolení, jež dáti ji nebo odepříti neměl jsem práva. Věřím, že každá lidská bytost, vědomá sebe, má jednati z vlastní vůle, za pouhé osobní zodpovědnosti.

Naskytne-li se vám případně opět se zmíniti o spojení mých dcer, buďte ke mně spravedlivý. Upřímné a šťastné schválení není totéž, jako posvěcení.

Váš nejoddanější

Elisée Reclus.

Namířil svůj browning na polomrtvého Kokovceva, cvakl kohout... a Kokovcev se probudil zalit chladným potem.

„Taková čertovina se člověku zdá“, odlehčil si a plivl. „Musím na noc píti méně šampaňského.“

Téhož dne ráno, nemaje důvěry v liberálnost své Dumy, rozpustil ji na základě 87. čl. základních zákonů a vydal zákon o legalisaci sociálně demokratické strany a výměrem, z něhož nebylo odvolání, odsoudil všechny anarchisty k trestu smrti. M. Čekeres.

O. Královédvorský:

Ze vzpomínek.

Bylo krásné jarní jitro, když jsem se ubíral přes kostrbaté jičínské dláždění do práce. Milá mne doprovázela a tak ze strany občas smutně na mne pohlédla.

To hezké černooké děvče vyprávělo mi o zlém snu předcházející noci. Zdálo prý se jí, jak ozbrojeni muži mne přepadli a přes můj odpor mne spoutali a vlekli do žaláře. — Konejším ji, aby se jen o mně nestrachovala. Třebas byl anarchistou, jsem svědomitější nežli křesťan.

(Konfiskováno!)

Nad hrobem Louisy Michelové.

(Dokončení.)

Byla-li Louisa velkomyslnou a dobrou k vyvrženým, byla tvrdou vůči tyranům a vyssavatelům. Za bouřlivých dnů Komuny po-

(Konfiskováno.)

máhala stavěti barikády a stála v nejpřednějších řadách bojujících, šířic plamennými slovy nadšení. Osud barikád byl zpečetěn. Průlinami barikád se všech stran draly se versailští žoldáci na chrabré obránce. Kamarád za kamarádem klesal, zasaženi kulemi. Louisa vidouc, že je obrana marná, sama, hrdě vztýčená očekává spásonosnou ránu.

Zůstává však na živu a po pustých masakrech versailské sběři páchaných na pozatýkaných komunardech, je doživotně vypovězena do Nové Kaledonie. I tam, v zemi nehostinné, kde zimnice byla domovem, pokračovala v obětavé své činnosti. Po všeobecné amnestii vrací se do Paříže, kde žije životem doby předrevoluční. Zdraví této vzácné ženy je nyní podlomeno pohnutým a bouřlivým životem. Při poslední řeči, kterou měla v pařížské Burse Práce, viděli jsme na rysech jejího obličeje zřetelné známky smrti. Přes to byla její slova tak nadšená vidinou příštích velkých dějů, že ženy z lidu se zanícenými zraky blížily se k velké ženě, chtějíce alespoň kus jejího šatu na památku. — Ještě jednu přednáškovou cestu podniká neúnavná Louisa. Cestu poslední. V Marseille nenadále onemocněla a smrt vyrvala nám Louisu z našeho středu. To bylo dne 7. ledna r. 1905.

Kamarád Boisdin končí svou pěknou řeč: „Louiso, my chceme dále šířiti Tvé idee a jiti ve stopách Tvých činů. Naše děti vychováme dle Tvého vzoru a všichni se budeme snažit, aby Tvé myšlenky triumfovaly v nejbližší budoucnosti!“

Na to promluvila několik slov kamarádka Saupová, přítelkyně a spolubydlitelka Louisy. Znala dobře L. Michelovou, její strádání, mírnost a dobrotu. Přeje si, aby tato světlá postava ženy byla uchována v trvalé paměti. Louisa měla tolik útlocitu a přichylnosti k nešťastným, že veškeré těžce vydělané penize rozdala na ulici potřebnějším. Ač stářím, utrpením a nemocí oslabená, konala několikahodinové cesty, nemajíc peněz k použití pouliční dráhy. Louisa Michelová velice často byla uvězněna, za své přednášky, konané na venkově, ve vězení v Clairvaux (čti: Klervó). Jednou, po několikaměsíční vazbě byla ji amnestii udělena svoboda. Louisa však odmítla amnestii. Pravila udivenému správci věznice: „Propusťte všechny, kteří pro tytéž „zločiny“ zde pykají a potom půjdu já také.“ Nechtějíc z vězení dobrovolně, musela býti násilím dopravena za vrata vězení. — Kamarádka Saupová končí svou řeč výzvou k ženám: „Snažme se propagovati anarchistické idee způsobem Louisy Michelové, staňme se

Konfiskováno!

Byl čas k nastoupení práce a rozešli jsme se. Krásná slova milenky provázela mne do dílny a přemítal jsem o nich a při práci myšlenky znovu vracely se k rannímu hovoru a tak byl jsem rád, že našel jsem stejně se mnou smýšlející duši.

Přišlo rozčarování — udeřilo. Bylo as 1/4 12 dopoledne, když uzavřely se dvéře dílny a již vstupovali dva po zuby ozbrojeni četníci a s nimi třetí anděl strážný — městský policajt.

Jeden z četníků s jakýmisi lejstry přistoupil po krátké obhlídce dílny ke mně a nastal krátký výslech. Jmenujete se... příslušíte... pracoval jste před časem ve W..., a při tom nahlédal do lejster.

Po otázkách, kladně mnou zodpovězených, s úřední povýšenosti v hlase, prohlásil mne četník zatčeným. Ptám se proč jsem zatýkán. „Pro zločin, ostatně pojďte s námi a vše se dozvíte.“

Šli jsme.

Cestou jsem se dozvěděl, že již před dvěma měsíci byl vydán na mne zatýkač.

Doma čekali netrpělivě, kdy přijdu k obědu a já zatím již seděl hlavu vzepřenou v dlaních v bezplatně dobrodincem státem vykázaném bytě — v kriminále.

Asi před pěti dny přidělával jsem v onom kriminále mříže, za kterými teď sám sedím. Jaká to ironie?

V cele bylo nás pět. Pět zločinců. Tři zloději, jeden vrah a nejnebezpečnější zločinec — antimilitarista.

Po třetí hodině odpolední dozvěděl jsem se od vyšetřujícího soudce příčiny mého zatčení. Jsou krátce řečené následující: Roku 1901 před 1. májem bylo v městě W., ležícím v severních Čechách, rozházeno a na různých místech nalepeno mnoho plakátů s obsahem protivojáckým. Byla vykonána prohlídka ve spolku, jehož jsem i já byl členem. Po prohlídce byl jsem zatčen a se mnou jeden kamarád. Oba jsme měli prý plakáty vyhotoviti a rozmnožiti. Sedm týdnů vyšetřovací vazby strávili jsme v celách kriminálu v České Lípě. Konečně byl jsem propuštěn na žádost svého právního zástupce na svobodu, protože nemohli mne vinu prokázati. Stojí za konstatování, že tehdy byl jsem vyšetřován pro přečin. Teď po mém zatčení jsem se dozvěděl, že přečin změnil se za deset měsíců v zločin. Můj úděv nad touto změnou vysvětlen mně byl těmito slovy: „Pán bůh z ničeho stvořil svět a státní návladní v Č. L. zase z ničeho udělal zločin.“ — Toto nanejvýš přesvědčivé vysvětlení jsem musil uznati a uznal jsem za dobré ani neprotestovat. Jen v tichou úvahu jsem shrnul: Deset měsíců převraceli soudní akta, deset měsíců přehlíželi u mne zabavené věci a celých těch deset měsíců věnovaných pečlivému šetření u slavného návladnictví způsobilo moje nové zatčení a z přečinu, cestou státní prozřetelnosti, stal se zločin. (Pokrač.)

dobrými lidmi a naše děti nechť jsou lepšími svých rodičů; buďme revolucionáři ve prospěch nové společnosti s hospodářskou harmonií!"

Schůzka přátel a kamarádů nad hrobem nezapomenutelné Louisy působila hlubokým, uchvacujícím dojmem. Už sedm let, co Louisy není, ale viděli jsme, že památka její žije v srdcích těch, kdož přicházejí k jejímu hrobu čerpati posilu k dalším, nadějnějším a úspěšnějším bojům zítřka, který nám dá vše to, za co ona žena — pionýr na barikádách bojovala...

Před několika lety vyšlo provolání ku zřízení pomníku nad hrobem Louisy Michelové. Peníze se sešly, pomník jest připraven k postavení. Není však proň místa. I mrtvá straší počestnost maloměšťáků. Pomník měl býti vztýčen v Levalois-Perret, malém předměstí pařížském. Městská rada však nechce povoliti přání tisíců za umístění pomníku Dobré Louisy. I Paříž zamítá žádost o věnování vhodného místa pro pomník. Tak je ona velká žena vyvržena po smrti, jako byla za živa. Zdaliž sama dobře nepředpovídala věci budoucích?

„Znala pouze chudobu a vězení."

V. Hamburger.

Zachtělo se mi s někým sdíleti radost pochopení.

Chtěl bych vás, hoši drazí, alespoň jednou míti kolem sebe. Pokud možno všechny a odevšad. Chtěl bych s vámi sděliti svá pozorování a své dojmy a netrvalo by to dlouho. A neříkal bych slova, která by velice zle pochopil censor a páni z pražského pátého policejního oddělení (kteří působili zdatně při rozpouštění pražského klubu mládeže a sešťárali pracně žalobu proti naším antimilitaristům), nevyslovoval bych pobuřující slovo: antimilitarismus, když bych k vám hovořil, ale věřím, že byste chápali a rozuměli, protože mladé duše jsou vnímavé a pochopit to, co nedovede pochopiti vyzrálý ochránce dobrých mravů a otrockých zákonů.

Vím, že je nemožné to žádané sejití a proto píši, abych jen tak málo uvolnil to, co v posledních dnech ve mně vzrostlo a co vám v tváři v tvář říci nemohu.

Více než celý týden, hoši drazí, nosil jsem takové zvláštní teplo ve svém srdci, ba, byl jsem jím pln. Cítil jsem to teplo přes to, že mráz střídal sněhové vánice a obloha se chmuřila mraky. Celý týden myslel jsem na vás, hoši, když spěcháte na směnu do šachty, nebo do tkalcoven a přádelen ke stavům a druzí jinam a jinam za plahočivým zaměstnáním, tetelíce se zimou.

A ve mně rozlilo se teplo. Pocit teplounké vlny, které vyvolalo dobře pochopené slovo: přátelství, rozehřál moje nitro. Ale to přátelství nesmí býti uzavřené při a pro sklenici piva. Ne! To musí býti přátelství uzavřené z nejčistších motivů, jakých je člověk vůbec schopen.

Přátelství! — Divíte se, proč vám říkám tak sevšednělé a ošumělé slovo? Ne, hoši, jen si pročtěte našeho prostně vznešeného Kropotkina a pročtěte jej dobře a uvidíte, jaký teplý pocit se vás zmocní. Vy, také nesmíte čísti obyčejně a všedně. Tak čtou lidé, jimž je ideálem plný žaludek a lesklý kov. Vy máte jiné zájmy a co více — ideál.

A pro koho psal, náš Kropotkin? Myslíte snad, že pro sebe nebo výhradně jen pro malou skupinu lidí? Ne! On psal pro celé lidstvo. Pročtěte si vše, co máme a poznejte, jak z těch knih vane ono teploučko pro všechny lidi. A chtějte, hoši drazí, aby ono přátelství, ono teploučko takhle nabyté rozselo a rozvlnilo se kolem vás a zvláště mezi vámi.

Předpokládám, že jste všici dobří, za což jsem vám vděčen, a vím, že květinku — přátelství — dosud malou, zakrslou a neduživou budete pěstovat, že ono nekonečné přátelství, které víže druha k druhu a současně objímá celé lidstvo bylo vámi jasně pochopeno a stalo se neoddělitelnou částicí vás samých.

A věřte mi, hoši, že jsem šťasten, mohu-li takto mysliti a takto cítiti o vás a o všem lidstvu. Jsem šťasten, že jsem pochopil přátelství, kterého jsem však neobsáhl pro jeho krásu a které mi dává tušiti náš ostrov — ostrov všeho blaha a štěstí.

Pozdravuje vás svým přátelstvím F. H.

Různé zprávy.

Z vypravování srbských vojínů o hrůze války. „.... Vojíni srbští dospěli k Bitolji hladoví, nevyspalí, promoklí a po celý ten čas nemohli převléci čisté prádlo. Šaty měli rozedrané, boty rozbité, mnozí byli bosi a k tomu všemu Turci se zde postavili k houževnatému odporu, zejména zle řádila jejich děla a strojní pušky. Srbové měli sice převahu děl — přes 200 — ale neměli z nich prospěchu, ježto nemohli použíti potahů. Bitva tato byla přímo hrůzyplná, vojíni po krk ve vodě a bahně třímali ruce vzhůru a stříleli do Turků, snažíce se vysilujícím rychlým pochodem dostati se poblíž k nepříteli, ježto jeho šrapnely a kule děsně řádily v četách srbských, létajíce na hlavy vojínů. Zde bylo nejvíce rozbito a zraněno hlav. Všude mrtvoly s vyhřezlými mozky a s roztříštěnými šrapnely údy." ...„Když nabyli Srbové převahu, byl sveden nejkrutější boj u Ochridy, kde Džavid paša chtěl proniknouti jej svírající armádou srbskou; nastala nejstrašnější řež na bodák a šavle." ...„Jízda srbská pronásledovala prchající zbytky armády Džavida paši, takže všude celá krajina poseta byla mrtvolami."

Kamarád Pech opustí dne 16. nebo 17. února vojenské vězení v Hradci Králové. Co budou vojenští páni dělati potom nevíme. — Kam. Pech připsal kdysi k dopisu tento citát:

Jen v srdci zápal a chrabrost bohatýrů
a nabudeme netušených sil,
sláb jenom ten, kdo ztratil v sebe víru
a malým ten, kdo zná jen malý cíl.

Sděluji Vaší Excelenci, že vyjednávání v Londýně bylo přerušeno. Kladu si za čest oznámiti

Vám dle čl. 4. protokolu o příměří, že nepřátelství bude čtyři dny po této notifikaci, totiž příštího pondělí o 7. hod. večer opět zahájeno. Savov, vrchní velitel bulharské armády. — Mahmud Šefket paša, novopečený generalisim po nové mladoturecké revoluci, odpověděl, že sdělení béře na vědomí. — Tak se zvou páni (kterým kulky okolo hlav nezazvučí), jako do plesu na taneček. A zatím je to příšerný tanec Smrti. Tolik krve vyteklo, a ještě ji není dosti. Pleticháři u zelených stolů jsou až pervesně posedlí nechati vykrváceti celou třetinu do boje vehnaných vojáků a při tom nabubřele mluví o národní cti.

Osm vojínů 92 pěšího pluku bylo vojenským soudem odsouzeno k osmiletému vězení na pevnost, poněvadž při odjezdu pluku ze Smichovského nádraží se dopustili hrubého porušení vojenské kázně. Jeden později souzený vojín byl odsouzen k jednoletému pobytu na pevnosti. — Časy jsou zlé a stát se musí bránit.

Při odvolacím líčení porotního soudu v Praze byl odsouzen šestnáctiletý Bohumil Huml k těžkému žaláři na tři léta, protože vyrval malému děvčátku z ruky jednu korunu. Tři léta za lehkomyslný čin mladíka. Tak usoudila lidová spravedlnost, jejíž prvním porotcem byl císařský rada Novotný. Spisovatel V. Dyk v nedělním feuilletonu „Samostatnosti“ doprovází rozsudek zajímavým rozjímáním, které z části otiskujeme:

„Jděte na dno všech zločinů, stopujte dráhu neřestí: hluboko, docela na dně třeba najdete nějaké zlé činy, ať individuální, ať sociální. Jsou lidé, kteří rodí se s náklonnostmi zločinnými, ale je jich rozhodně menšina. Ostatní stali se zlými životem. Jed křivdy otrávil jejich duši, deformoval jejich city. A ježto se jim křivdilo, pokládají se za oprávněné křivditi. Tu křivdu, mohl učinit člověk člověku a člověk člověku ji činí; ale tu křivdu činí také společnost. Společnost trpí zlo a trestá jen jeho důsledky. Celý náš duševní život je pařeniště zločinů, ať trestaných, ať netrestaných. Trestané zločiny nejsou vždy ty horší.

Jestliže žena se prostituuje, jestliže mladík loupí a muž vraždí, najdete pravděpodobně u většiny před zlými činy, které spáchali oni, zlé činy, které na nich spáchány. Nemůže-li spravedlnost lidská změnit společenský řád, nemůže-li zabránit, aby jednotlivec bral si právo vykořisťovat jiné a zneužívat jiných, bylo by na ni, aby nepřidávala jedu: aby nepřipojovala příkrostí novou křivdu k těm, které zde už jsou.

Duch naší společnosti je chorobný. U kolika z dnešních lidí najdete kus mravní síly? Mravní síla dovede být mírná k zločinu; mravní slabost bojí se ho instiktivně jako něčeho příliš blízkého a povážlivého právě pro blízkost. Spravedlnost lidská! Co chrání? Co uchrání?

Mnohotvárné je zlo naší doby: ale v jádře je to šílená honba za požitkem a groteskní otročení moci, lépe řečeno — zlatu. Lidská důstojnost — ale je kde nějaká? Lidská hrdost — kde ji najdete? Běží o to, míti kouzelný proutek, který otvírá všechny brány a všechny cesty. Ponížit se, aby se mohlo ponižovat; prodat se, aby se mohlo kupovat — — Toť duch mnohých, příliš mnohých, ať už v životě veřejném, ať v životě soukromém. Život náš veřejný, život náš soukromý — vše vypadá dle toho.“

Hlídka organisační.

Slovo k naší mládeži.

Od nějakého času počali jsme opět burcovati naši mládež k novému životu. Jedno však chci připomenouti, že touto mládeží byli a jsou mýšleni jen hoši.

Což naše ženy, děvčata, nemají bráti podílu na našem spolkovém životě? Což ony nehrají též velkou roli v našem společenském i rodinném životě? Hrají velkou roli, snad daleko větší nás. Vždyť jsou a budou to roditelky naší pozdější generace, budou to vychovatelky našich dítek.

Napsal jsem předešle: „Tobě mládeži náleží svět!“ A vy moji mladí druzi, až vám jednou počne šedivěti vlas, až vaše nohy pod tíhou stáří budou klesati, potom i vy zvoláte: „Tobě mládeži náleží svět!“ Nuž, činíme přípravy!

Vrátím se k bodu, který mám dnes na mysli.

Představme si naše děvčata, která ku konci 14. roku svého opouští školu, vstupují do nového dílu života. Jedny zůstanou doma u rodičů, druhé jdou do služby, do učení a mnoho jich jest vehnáno přímo kapitálu v náruč — do továren. Stávají se proletářkami, vstupují na sociální hospodářské bojiště, ale bez rady bez opory. Snáze jest těm, které zůstávají doma u rodičů, nežli těm, které časně ráno opouští dům a mnohdy za velké nepohody spěchají do továren, dílen neb mod. salonů. Tam od rána do večera uzavřeny, v práci zapřaženy, vydány na milost nemilost jich zaměstnavatele neb jeho dozorce, tráví svoje mládí.

Nikdo se o ně nestará, spíše příkoří se jim všude činí a ony tebe hochu mnohdy obveselí, mnohou radostnou chvíli v jejich společnosti prožiješ a když láska se ti v srdci ozve, tu jsou až nepostrádatelnými. O lásce spolu rozmlouváte a i obraz příštího života rodinného spolu si kreslíte.

Nuž, hochu, dostává-li se tobě trochu toho vzdělání ve společnosti, trochu toho rozhledu do spolkového života, jest neméně nutno, by tvojí družce se těchto věcí dostalo. Místo milkování v přírodě mnohdy za nepříznivého počasí, k vůli kterému mnohdy schůze zanedbáváš, přiveď svoji družku sebou do spolku neb do vašeho kroužku, ať i ona béře podíl na našem spolkovém životě, ať i ona učí se znáti naše idee. Bude to tobě i jí ku prospěchu. Až jednou sdíleti budete spolu domácnost a půjdeš-li do schůze, jistě nebude proti tomu ničeho namítati, (jak se dnes dosti stává) a sama dle možnosti ráda s tebou půjde. — —

Naše ženy, děvčata, zaměstnaná v továrně, v dílně atd. jsou též od kapitálu vyssávány, snad více než muži.

Muži-proletáři, seskupení v odborových organisacích, ve vzděl. kroužcích, radí se tu k sociálnímu boji a k stejnoměrnému postupu proti kapitálu. Ale kde toho nalézáme u našich žen a děvčat? Ovšem, stávají dnes podobné organisace žen a dívek u politických stran, ale žel, že tyto jsou málo ku prospěchu, protože jsou v nich otravovány politikou a opíjeni myšlenkou všeobecného hlasovacího práva.

Zde můžete býti rádci a učiteli vašim družkám.

Půjčujte jim sami náš list „Ml. Pr.“, dokud jej nebudou sami odebírati. „Ml. Pr.“ mohl by později přinášeti i hlídku ženské mládeže.

Sami dříve neb později uznáte, jak důležitou složkou pro život jest žena. Vynasnažte se tedy, aby i ona život pochopila. Pořádejte za jejich účasti protinábožensk é a protimilitaristické přednášky. Dobré símě přinese dobrý plod.

— ren.

Kroužek lidovýchovný koná v neděli dne 9. února 1913 čajový večírek v abstinentní restauraci v Praze, Smetanově ulici. Režijní poplatek 20 hal. Začátek o 4. hod. odpolední.

Ze Dvora Králové n. L. Klub „Ratolesť“ již po druhé dostal vráceny stanovy pro odbočku Mosteckou, protože prý ve stanovách není zřejmě stanovený prostředek, jakým možno odbočku přivésti v platnost a také i jiné úřední „důkladnosti“ páni ouřadové z místodržitelství uváděli v důvodech. My známe však jen jediný a opravdový důvod a ten je: Znemožňovati postup a soustředění všech našich hochů v klubu „Ratolesť“. To však nevadí, abychom třeba i přes všechny překážky brali se ku předu. Cesta naše je vytknuta konferencí a proto nemůžeme zblouditi. — Na konferenci bylo pojednáváno o mnohých návrzích našeho tisku se týkajících. Jsme názoru, že návrh měsíčního vydávání „Ml. Pr.“ v nezměněném formátě s případným doplňkem přílohy je nejuskutečnitelnější. Neboť náhlá změna ve čtrnáctidenník a zlevnění „M. P.“ o 2 hal. je zatím mnoho dobrého, ale není vyloučeno, že bychom se po zkoušce museli opět vraceti k staré formě. Nejdříve jsou nutny přípravy a zdatná činnost naších skupin a teprve potom lze uskutečniti vycházení „M. P.“ čtrnáctidenně. — Výbor klubu „Ratolesť“ zvýšil měsíční členské příspěvky na 30 hal. To bylo přijato s ohledu na založení agitačního haléře. Myslíme, že všichni naší hoši na tento návrh přistoupí a 10hal. zvýšení příspěvku svojí hotovost agit. fondu dle návrhu na sjezdu přijatého trvale zabezpečí. — Tož, ku předu!

Výbor upozorňuje své členy, aby dlužné příspěvky co nejrychleji vyrovnali. (Most?) — Dopisy, jakož i peněžní zásilky klubu „Ratolesť“ se týkající adresujte: Oldřich Lehký, Dvůr Králové n. L., Sladkovského ul. 531.

Most. Mládež na mostecku znovu hlásí se k životu a všude lze vycítiti touhu po sebevzdělání. Postrádá se pečlivá a správně řízená výchova naší mládeže a tou odstranily by se mnohé spory, které kotví často jen v neujasněnosti. Na schůzkách vzpomenuto na naše antimilitaristy a můžeme dnes potvrditi, že dřívější liknavost by se již neopakovala. — Ve schůzích byla projednávána otázka šíření a placení našeho tisku. V Záluží ku př. přihlásilo se 23 mladíků, kteří budou se starati o rozšiřování „M. P.“ a pracovati k tomu, aby vycházel čtrnáctidenně a tak mohl lépe vyhovovati potřebám naším. K této činnosti přeje mnoho zdaru J. M.

Čouš. Povinností všech odběratelů je, řádně platiti odebrané výtisky „M. P.“ a pokud lze starati se o jeho další rozšíření. Jen tím docílíme, že bude moci „M. P.“ vycházeti 14denně, což bez náležitých příprav a upravování půdy by nebylo možné. Kolportér.

Od administrace. Nezaměstnanost a s ní ruku v ruce kráčející bída dolehla na oblasti, kde rachotí tkalcovské stavy. Z hladové mzdy nemožno uspořiti a tak musí všechna i ta nejmenší vydání býti omezena, aby zbylo na chléb. Kamarádi kolportéři z nejhůře postižených míst ohlašují zmenšení kolportáže Ml. Průkopníka, protože by nemohli dosud odebíraná čísla zaplatiti. Nemíníme však to učiniti, protože věříme, že lépe situovaní kamarádi z jiných míst nám nezaplacené exempláře a vzniklé škody budou hraditi. Věříme také, že nebude toto naše stanovisko nikým zneužito a že kamarádi v příznivějších dobách nahradí malé ztráty zdvojnásobenou činností ve prospěch Mladého Průkopníka a přičiní se, aby projektované jeho čtrnáctidenní vycházení bylo po ukončení tohoto ročníku uskutečněno.

Kvitujeme. Za kolportáž: Bartoš —.90, Filip —.54, Doleček 2.88, Buryšek 1.80, Ineman 2.34, Martin —.60, Juren 3.—, Smid 4.60, Zita —.60, Škop 2.40, Makalouš 1.50, Dlouhý 2.—, Vávra 3.70, Drda —.72, Strnad 1.20, Míč 2.40, Pošva 1.14, Křenek —.60, Matoušek 2.70, 4.34, Vorlíček 2.80, Venci —.60, Svoboda, Duchcov 3.90, Smaloch 1.86, Svoboda, Maltýz 3.84, Jakubka 5.40, Moudrý —.60, Praha 4.—.

Předplatné: Mareš (pro Klimenta) 1.—, Chicago, Veselý 1.36, Klíma 1.36.

Příspěvky na tiskový fond „M. P.“: Mládež ze Záluží u Mostu 3.24, Odborový spolek v Bruchu 5.—, Kooperativní spolek v Bruchu 5.—, Vávra, Machendorf 1.16, Spolek „Omladina“ v Duchcově 6.—, Rypl 5.—, Moudrý 1.—, Praha 1.80, Böhm 1.—.

Za bloky: Salát 5.—, od kam. Václavíka z Růžodolu u Lib. 3.60 (zasílá Jeník).

Knihovna Zádruhy (sv. 1.)

ALEXANDER HERZEŇ

(Život, Ze vzpomínek, Myšlenky. Herzen a Nataša. S podobiznou Alex. Herzena od V. H. Brunnera Cena 70 h. V kolportáži po 50 h. mimo poštovného Objednávky vyřizuje administrace „ZÁDRUHY, v Žižkově, Jeseniova 51 n.

Dopisnice s portraitem

Francisca Ferrera

vydala Zádruha.

Kus 6 hal., 20 kusů za 1 kor. (mimo poštovného). Předem zaplacené objednávky vyřizuje administrace „Zádruhy„ Žižkov, Jeseniová ulice číslo 51 n.

Podobizny obětí varšavské inquisice

na tvrdém kartoně vydala adm. „Zádruhy“. Cena 10 h, poštou o 8 hal. více. Při objednávce 10 exempl. se poštovné neúčtuje.

Vydavatel a zodpovědný redaktor **Michael Kácha.** — Tiskem **Ant. Reise,** Praha-Vyšehrad.

Vydání po konfiskaci.

Číslo 1o. Roč. I. Praha-Žižkov, 6. března 1913. Číslo za 6 hal.

MLADÝ PRŮKOPNÍK

Periodický měsíčník.

„Mladý Průkopník" vychází každý druhý čtvrtek v měsíci. — Redakce, administrace a expedice je v Žižkově, Jeseniova ul. čp. 1164. Všechny zásilky na „Mladého Průkopníka" adresujte: *Michael Kácha, Žižkov.* Roční předplatné K 1·—, do Německa K 1·12, ostatní ciziny K 1·36.

Vladimír Ušakov.

(Vzpomínka Nik. Rogdajeva.)

Rodem šlechtic. Otec zemským náčelníkem gubernie petrohradské.

Dětství prožil na statcích otcových v psovské gubernii. Později navštěvoval vyšší gymnasium v Carském Sělu a přešel na petrohradskou universitu. Zde nestudoval dlouho. Zapletl se v jakous neakademickou „záležitost" a za to uvězněn. Z věznice později poslán do Novgorodu pod policejní dohled.

Odbyv si vyhnanství, odjíždí do Paříže studovati na Sorbonu. Ale čistá věda ho nezajímá, lákají ho spíše politické otázky. Většinu volného času věnuje studiu sociálněhospodářských děl, přednáškám a schůzím. Vstupuje do kroužku socialistů-revolucionářů, seskupivšího se kol „babičky" (Kateřiny Břežkovské, nyní ve vyhnanství v Sibiři), známého zjevu revolučního hnutí. V kroužku nebyl dlouho. Seznamuje se s novou myšlenkou na anarchistických schůzích, kde řečnívali Seb. Faure, Malato, Liberstad, a je jí tak cele proniknut, že se stává přesvědčeným kommunistickým anarchistou. Nezameškává schůzí „Konfederace Práce", chodí často do knihoven a hlavně do sociálního musea. Zde pilně studuje období 1892—95 francouzského hnutí anarchistického. Čte vše, co se k oné době vstahuje. Vřelé sympatie poutají ho pevně k postavám anarchistů-útočníků: Ravachola, Vaillanta, Henry-ho, Caseria. Překládá V. Mérica „Před desíti roky" (Nárys epochy, nazývané „erou dynamitu", uveřejněný v „Libertaisu") a uveřejňuje v „Chléb i volja". Jednou, při potyčce v „Burse Práce", kterou vyprovokovali agenti p. Lépina, byl Ušakov zle potýrán policisty, div nezabit úderem šavlí. Tak byl makavě přesvědčen, že republikánská policie se nijak neliší od mnohých kozáků.

Podruhé pomáhal mne (autora) s několika dělníky vyprostiti z rukou žandarmů, kteří mne chtěli zatknouti při pouliční demonstraci, uspořádané jako protest proti vyhnanství V. Burceva.

Ale „líný život evropský" neuspokojoval Ušakova, který toužil po činech a snil o bojích. Vrací se tedy do vlasti. Na cestě staví se v Ženevě, kde se shledává se soudruhy ze skupiny „Chléb i Volja". Po návratu do Petrohradu vrhá se do propagandy, organisuje dělnictvo, zakládá kroužky. V roce 1905 prožíval hrůzy z „lednového vraždění". Viděl krvavý 9. leden, viděl růsti barikády a stohy zabitých. Slyšel proklínati baťušku, jako „národního vraha", těmi, kdož ještě včera mu byli věrně oddáni.

Bouře visela ve vzduchu. Očekávána revoluce. Nepřicházela. Na onu dobu měl Ušakov nejkrásnější upomínky. V téže době oznámen příjezd anarchistů „beznučevců".*) Ač Ušakov se stavěl dosud vždy mimo každou frakci anarchistickou, přec připojuje se k oné skupině a hledí v ní pracovati. Brzy je znám mezi petrohradským dělnictvem pseudonymem „Admirál". Skupina velice si vážila Ušakova pro jeho pracovitost a organisační talent, který uplatňoval hlavně v

*) Krajní levice v ruském anarch. hnutí, která odmítala organisační práci, hájíc neustálý terrorism, který by vyvolal sociální revoluci.

zakládání tajných tiskáren. Když ve „dnech svobody“ svolávány obrovské dělnické schůze, Ušakov účastní se jich pilně. Na nich poprvé mluví veřejně pro anarchism. Brzy nastala ostrá reakce, kterou pocítili nejvíce anarchisté. Agent provokatér připravil řadu jich do Petropavlovských kasemat. Ušakov sice unikl, ale pilně hledán policií pro domnělou spoluúčast v dynamitovém atentátě.

Odchází za hranice s cizím pasem. Setkali jsme se neočekávaně ve Lvově. Ušakov z radosti nad tím změnil plán. Chtěl se mnou jíti „pracovati“ do jižního Ruska.

Nějaký čas toulali jsme se po celé Haliči, chtějíce seznati život sedláků ukrajinských. Nejednou byli jsme na jejich „viči“ (schůzi), která ukončena zpěvem „Červeného praporu“.

V Přemyšlu nás oba zatkla policie. Jen šťastnou náhodou unikli jsme lvovskému vězení. Ve Lvově seznamuje se Ušakov s polskou mládeží a emigranty. L. Kulczyski (autor Současného anarchismu, p. r.) půjčuje Ušakovu franc. anarchistickou literaturu. Brzy jsme se rozjeli. Já napřed, abych našel kontrabandistu, který by přenesl literaturu do Ruska. Za mnou Ušakov, který se těžce dostal za hranice. Pršelo, celý den musel ležeti v poli. Kontrabandistou tehdy byl zkušený soudruh Michajl Rybak, tragicky skonavší 1906.

Ten převáděl Ušakova, přetíženého literaturou a zbraní. Ušakov dojel do Jekaterinoslavi, kde jsme se naposled spatřili. Já odjel do Moskvy, on na Krym, kde se soudruhy: Androvem, Zinkovským a j. zařídil blíže Jalty v jeskyni „Orianda“ tajnou anarchistickou tiskárnu.

Ta pracovala horečně, vydávajíc spousty letáků. V ní vyšla brožura K. Orgeiani-ho „Zatímní vláda a anarchism“, která úplně rozebrána v jižním Rusku. — Policie pátrala všude po tiskárně, dokonce bylo podezření, že tiskárna je pod ochranou „baťušky cara“. Ale náhle ji prozrazuje bývalý revoluční socialista Cholopcev, který spolupracoval s anarchisty. Ušakov zatčen v bance při expropriaci, ostatní soudruzi v tiskárně. Odvezeni do Symferopole, kde pobyli rok ve vězení. Na to postaveni před okrskový vojenský soud a převezeni za tím účelem do pevnostního vězení v Sebastopolu. Ušakovu, zatíženému několika paragrafy, hrozí smrt. Anarchisté ale připravují útěk. V čele odvážné družiny je Nikolaj Timošin (který později dobrovolně se spálil petrolejem v jaltynském vězení.) Stráž vězeňská je náhle překvapena — ve vězeňském dvoře roztříštěna část zdi pyroxylinem a 21 těžkých politických vězňů běží k průlomu. Anarchisté střílejí na stráž. Ušakov, jsa ve středu, ještě vystřeliv, zranil jednoho strážce a unikl na svobodu, které však dlouho neužíval. V městě začala honba na uprchlé, policie obsadila všechny části. Ušakov překvapen policejním oddílem, nechce se vzdáti živý a usmrcuje se ranou revolverem. Carští pochopové dostali jen chladnoucí mrtvolu Ušakova, jehož světlá památka bude žíti dlouho u těch, s nimiž pracoval na poli Anarchie.

A. Pammrová:

Úkoly přetvořovatelů.

Téměř všechny moderní „osvobozující“ nauky vyznamenávají se zvláštní chatrností: nemají solidního praktického podkladu, jsou jen kulturní náhražkou, vyhovující na chvíli přechodním, bezpodstatným potřebám zmateného lidstva.

A „životní názor“ vybudovaný s tímtéž chvatem na horečné půdě, je příliš neživotný, než aby mohl zachutnati individualitám, předurčeným k odlišnému způsobu žití.

Žádná ze známých odpovědí na otázky existenční nás neuspokojuje. Zvláště podezřelými (vzhledem k individualní svobodě) jeví se akce tak zvaných vzdělávacích kruhů. Nejsou-li výchovné metody zastaralé, jsou povrchní; nejsou-li nesvědomité, jsou nudné, jsou-li solidní, jsou příliš těžké... V nejednom případu jsou skvoucí hesla oněch kruhů dutá; a odpovědi vědecké nepřispívají k žádoucímu objasnění příčin všesvětové vzpoury proti stávajícím řádům.

Dlužno tedy poukázati k jiným směrům řešení otázky po důvodu, která je utajena v dorůstajícím, duševně stisknutém a na ideály velmi chudém pokolení.

V místech zbavených slunných paprsků, množí se — jak známo — plíseň. Jak patrno, jsou též hlavy mnohých mladých pracovníků na poli P r o m ě n y nasáklé pachem mumií a jiných podobných starožitností. Povážlivá je netečnost moderní mládeže vůči obrodným problémům. Jsme nuceni dokázati jí, že v š e c k y z minulosti přijaté věci dnes zahnívají, stávajíce se vydatným pařeništěm lži-životnosti, p r o t i - ž i v o t n o s t i.

Každá existenční forma, jež je bližší ž i v o t n í p r a v d ě, ztrácela se do dnes v mlze sociálních nauk. A nyní, kdy snahy, vidiny mládeže jsou úporně přesazovány na pole výdělečné práce, ztráci lidstvo něco mno-

hem cennějšího než je vědecká vymoženost doby: pozbývá universálního významu. Budoucnost rassy je ohrožena moderním odživotňováním ve školách, v dílnách, v kancelářích, v šachtách i v salonech. Lidstvo, na místě, aby se stávalo lidštějším, t. j. schopnějším souladné existence a účelnějším v ekonomii Vesmíru mění se vlivem zběsilé „kultury" ve stroj k udržování Molocha finanční spekulace.

To jsou běd né důsledky všelikého „dobrého vyškolení"! Pro nadměrnou dávku odborného vzdělání zůstává zautomatisovanému jedinci neznám dar intelektualisované přírodnosti. Vinou těchto odlidšťovacích systémů vládních stává se každé ušlechtilejší dílo kletbou toho, kdo je vykonává. Neschopnost pomoci sobě v kritickém okamžiku, vhání tisíce lidí v zoufalství nebo v bahno zločinnosti.

Co prospěje pak pilné srovnávání neblahých výsledků všech třídních bojů?... Co platno, pracuje-li dobře vycvičený proletář na teoretickém třídění známých sociálních hodnot, jestliže tyto právě vypučely z rozkladu plemenných složek?!

Přebíráním nepromění se nahnilé ovoce ve zdravé!

Pohromou zaviněnou výdělkářstvím, byl svět upozorněn na zanedbané dílo; bude tudíž donucen zavésti něco dosud neslýchaného.

Setba Bolesti dozrála opět v klasy Vzpoury: Zítra dojde ku srážce životní Nutnosti s protiživotními zvyky; a na pláni Účelnosti střetnou se jiné osobní snahy s despotickými soudobými smýšlenkami o zápase existenčním.

Byla-li vychovatelskou metodou práci schopné části lidstva vštípena trpnost, byla-li druhé, práci neschopné vsugerována výbojnost a třetí, spekulující části vrozena zpupnost — musí nutně úloha takové společnosti vésti k děsným výsledkům, k zahanbujícím posudkům.

Všechen rmut nahromaděný v boji o Bytí přetéká břehy. A výdělkářstvím zmalátnělý dav neví ještě, komu vděčí tu plíseň a kal, do nichž zabřednul, zlákán dutými hesly.

Připočteme-li k tomu ještě miliony lidských životů, obětovaných ohavným výdělečným systémům... jsme nuceni ustati v řeči, abychom nabrali dechu k dostatečnému opovrhování peněžní autoritou! Nechceme se zalknouti tímto puchem „vzdělání".

Blaze tomu, kdo v prodajné, roztříštěné společnosti může nedotčené smysly uzavříti do neprodyšné křišťálové schránky!

Jako poznámka těm, jejichž životnost ve slunném svitu jiné epochy se má probuditi, stůjž zde dlouhá, záhadná pomlčka.

*

Probuzená individualita zachvácena zdravou žízní po neomezeném rozpětí vyšší, všesvětové životnosti, nechce za žádnou odměnu finančníků zahynouti pod ocelovou pěstí organisovaného (ostatně vždy bezúčelného) Výdělku!... Jaká to dovedná upřílišněnost v činnosti, jež hubí podstatu lidství! a jaká netečnost při všem, co směřuje

BESÍDKA.

O. Královédvorský:

Ze vzpomínek.

Nač pokoušeti pány kritikou jejich jednání. Jsou jen takými, jakými je udělal pověstný rakouský systém, a rakouská „spravedlnost" je v celém světě myšlena jen v úvozovkách...

Probíhám celou a hlava myšlenek o nastávající bezútěšné budoucnosti. Sem, tam, padne od spoluvězňů pustý vtip, surový výsměšek a až jsem se otřásl nad cynismem, který ostatně je v těchto místech domovem.

Běda tomu, kdo sem přichází, Běda tomu, kdo nemá pevnou páteř. Který přijde mezi tyto stuchlinou páchnoucí zdi a není úplně ještě skleslý vyjde odtud zničen na dobro. Jaká to nesmyslnost, chtíti kriminálem napravovati. To je zvrhlost, která se rodí jen z vysušených mozcích byrokratu. —

Co tak přecházím celou, zarachotily klíče ve dveřích a po malé chvilce objeví se ve dveřích dozorce vězňů a vybízí mne, abych se oblékl, že pojedu dále — do České Lípy.

Loučím se krátce s nešťastnými spolubydlitelí cely a ubírám se s dozorcem do úřadovny. Zde čeká na mne četník s brazoletami (pouty) v rukou. Po krátkých pokynech jsem jimi ozdoben a kráčíme veselc na nádraží. Četník nebyl ještě ten z nejhorších a neprotestoval, když zapálil jsem si darovanou cigaretu. S modravým kouřem cigarety letěly moje vzpomínky na moji milenku, která marně mne očekává a tak se mi dere do mozku myšlenka, jestli vytrvá a vyčká mého navrácení. Pochyboval jsem, pochyboval. Ostuda, řeknou, býti četníky voděn, protloukat žaláře; pak ten čas, který nutí k zapomění, to vše dohromady mne utvrzovalo, že i ona zapomene. Já však si sliboval zůstati věren zásadám, které jsem počal znáti, zásadám anarchismu.

Vlak uhání, telegrafní tyče se mihotají a mladík jede vstříc neznámému osudu — jede před soud z lidu, před porotu:

Sedím se svým „ochrancem" v koutě vagonu a svým myšlenkám dávám unikati v hovoru se svým vnuceným průvodcem. V čem spočívá moje domnělá vina? proč jsem v okovech veden do žaláře? Kdo je zde pravým vinníkem? Já, nebo od tisíce lidí prokletá nynější nespravedlivá společnost? A kdybych i hlásal slova evangelia: „Nezabiješ!"

k vyzdvižení principu Dobra!... Pohled na toto jeviště je zdrcující.

Toužíme po důstojnější činnosti, na níž nelpí značka prodejnosti. V očích našich každá přičinlivost, každý úspěch v obvodu Výdělku, nabývá velmi neutěšeného vzezření. A což teprve, zavadí-li jeden z nás nevýdělkujících poněkud nešetrně o výkvět této prospěchářské nauky! V místech nedostatečně osvětlených vyjímá se ziskulačnost směšně; ale prosvětlena paprskem nového dne je hrůzostrašna. Štítíme se těch pohledů utkvívajících v horečné žádostivosti na Obludě šalebně ozařované ve „velechrámu" Práce!

Za ryze lidské přání, vyhnouti se nákaze, dostává se nám výsměšných poznámek od nešlechtěných, heslem zisku zlákaných současníků. Jak rozšiřují se zřítelnice hledatelů peněz!

Upíráme-li zároveň analytický zrak na „všemohoucí" prostředek, považovaný od oněch za svrchovanou metu kulturní, nepochybujeme o blízkosti chvíle, kdy otroci téhož budou konečně zralí, aby se zřekli všech domnělých výsad peněžnických.

Víme, že svět odvěčné odpovědi na tuto pekelnou otázku stává se nesnesitelným všem prostituovaným duchům.

Dík protiživostním vymoženostem byla Bída postavena na „rozumové" podklady. A k Neřesti, jako strážcové byli postaveni horliví pěstitelé „kulturní" generace, která za vítězného pokřiku zaměňuje bývalé pojmy od-vís-lo-sti za novější, méně trvanlivé a ověnčené pojmy Rovnoprávnosti.

Nedbajíce křiku, krutými, zpupnými zůstávají i rozmnožovatelé i upravovatelé materiálu, z něhož se budují státy.

Proletář probouzí se občas z mdloby, nedojde ještě k poznatku osobní hodnoty. Opustí opět „dobrovolně" zeleň plání, modř oblohy, aby — zmámen leskem lživýdělku, bloudil znesvěcuje svou životnost, v místech, kde během tolika kulturních věků hromadí se úžasné množství děsně černých příšer označených slovem: Práce... Ač z hloubi své umořené duše modlu tu nenávidí, zůstává jí doživotně oddán, ježto neumí rozlišovati podstatu práce výdělečné od práce nevyhnutelné a tu zas od činnosti zušlechťující. O, pojem práce vyvolal úžasné spory!

Nepřipravení, ohlušení a oslepení pěstitelé všemožných vloh ku práci prodajné, sní konečně o základech nové budovy reformované modle. „Chrám" ten zdobí lesklými cetkami, které poukazují suggestivně k „praktickému úkolu" společnosti. Neuspokojený, štěstí hledající dělník má tam býti připraven k řešení velkého problému sociálního vývoje; má tam býti zbaven kalu církevní pověry jakož i omamných par přírodního idealismu; tam má býti poučen o „výhodách" podniků průmyslových atd.

Avšak — mimojdoucí pozorovatelé, neoslepeni peněžní pověrou, neohlušeni huko-

---

Zabijc-li dvojnásobný ubožák někoho pro peníze, je odsouzen k smrti. Říká se: „oko za oko, zub za zub." Lid nevědomý myslí, že děje se tak po právu. A podívejme se jinam.

Konfiskováno!

A lid mlčí a jen v zátiší si posteskne a pěstě zlostí sevřené tříme v kapsách. A jak je vychováván lid? Není třeba mnoho uváděti. Vidíme, jak nedočkavě hltá zprávy z bojišť a lhostejně přechází číslice zabitých, zmrzačených. Lid myslí: Bylo to, je to a bude to a soudí, že se poměry nikdy nepřemění tak, aby válka přestala býti nutností.

Četník poslouchá a mlčí. Stal se četníkem pro snadnější živobytí a mlčí, protože je člověk státu sloužící, musí často zapomínati svého lidství.

Některý se nemusí ani namáhati, je již svou přirozeností povolán býti „ochrancem" státu, ochrancem nynějšího zřízení.

Otevřeným oknem lapám zdravý vzduch. Tuším, že dlouho budu dýchati vzduch kriminálu a proto využitkuji příležitosti. V dálavě tmí se zříceniny hradu Bezdězu a spatřením této zříceniny berou se myšlenky jiným směrem. Vzpomínám vypravování učitele o mladistvém králevici na tomto hradě vězněném. Vzpomínám historie českého národa, kdy za samostatnosti království opět to byl lid, který odnášel, že šlechtici hýřili. Vzpomínám Jana Husa a husitské doby, kdy poprvé a tak lapidárně projevilo se v lidu porozumění pro rovnost, volnost a bratrství. Myšlenky se sunou a promítá se jimi řada lidí, vězněných, mučených a utracených proto, že chtěli spravedlnost, horovali pro právo a toužili po osvobodě. Jeden z posledních, rakouskou vládou uštvaných, byl Karel Havlíček Borovský. A v přítomné době? Jsou ještě i dnes důslední lidé, jdoucí za svým přesvědčením a raději snášejí největší útrapy, opouští své rodiny a volí raději žalář, nežli volnost otroka.

Můj pan závodčí je také zamlklý. Vyrušuji jej, vyptáváním na jeho poměry, je-li ženat atd. Je ženat.

(Pokračování.)

tem strojů, postřehli, že z paláce moderní výdělkářské modly — nechť je jakkoli zreformován samotným uvědoměl'ým dělnictvem — čiší výpach všeobecného rozkladu základní síly společnosti. Hrdá, kamenná slova průčelí jsou změněna časovou žíravinou ve výstražné citoslovce!

V heslech ozářených střízlivým světlem Utilitarismu* nenalézá, kdo se přibližil, puzen hlasem Všeživota, k čemu je oprávněn jako tvor oduševnělý.

Naše poklona mistrům dotyčné stavby nebude, žel, nikdy lichotivá! Smysly naše jsou dostatečně prosvětlené, než abychom dobrovolně vlezli do státní klece nebo do kapitalistického krmníku. Máme oči i uši a nozdry způsobilé ku vnímání skutečného stavu věci zahalovaných úmyslně všemi členy vlády.

Tof důvod našeho nešetrného větrání všech koutů opravované budovy sociální. Už dávno z oněch koutů číhá a vrčí finanční obluda požírajíc pokradmu všecky svěží myšlenky krásného světového Jara. Toto vrčení a ničení nabádá nás, abychom upozornili souputníky, aby se bedlivě vyhýbali místům, v nichž pěstují se jen myšlenky přízemní a podzemní.

S politováním konstatujeme, že vyznavači „rovnosti a volnosti", jsouce důmyslnou úpravou, železným cvikem, změněni v nástroje kapitalistických úmyslů — snaží se přikrýti tuto mravní zbědovanost pakulturní úpravou (mimo to velebí stále jakousi vymyšlenou soustavu).

Jedině ti, kdož nebyli zlákáni falešným rčením o „nové státní soustavě", **sami** si vyměří existenční plán a osmělí se konečně vztyčiti nezkřivenou ještě hlavu, řídice kroky bez jakékoli officielní šňůry směrem, kde kyne odměna reintegrované*) Životnosti.

Nabýváme jiného přesvědčení o životních potřebách a jich absolutní ceně a opovrhujeme protiživotními zbytečnostmi, jimiž nerozumný proletář vždy nechá se zaplaviti.

Příliš pozdě uvědomuje si utlačený člověk, co od sebe odvrhnul, o co byl vykořisťovatelem pak připraven.

*

Pozorujmež živočicha chvátajícího kamsi, zabývajícího se výhradně předměty, jež minul, ohlížejícího se stále jen **za** sebe! U jakého cíle stane? a v jakém stavu mysle?

Krajně vyčerpávaný, nejasnou představou štvaný moderní otrok a zchoulostivělý, o majetkové právo se opírající otrokář stojí dnes proti sobě v pose nikterak důstojné! Oba stejně věří, že je neodkladnou „kulturní" potřebou rváti se takto o zisk, o právo těžby. V obavě, že by se vzájemně zradili, uzavírá tak pošetilé smlouvy, hledíce při tom stá **za** sebe.

Otrokáři vymýšlejí roztodivné věci. Otroci je zpracují, aniž by přemýšleli, za jakým účelem vyrábí se předmět, jenž neslouží k rozvoji blahobytu všeobecného. Zahanbující výsledek podobného rozvoje je majetek, který vlastně nikoho netěší. Byl nahromaděn pouze k obhájení bezpodstatného hlediska: „Nízké vášně co nejvíce v davu rozdmychovati! co nejméně přirozené inteligence dopřáti dělnému lidu! co nejméně životní krásy ukazovati těm, kdož pečují o volné obíhání Mamonu!"... A zhmotnělá příšera výdělkářské práce drtí stále v pozlacených klepetech všecky přírodní výsady, jež matka Země poskytuje pracujícím.

Mimojdoucí svědek zběsilého počínání finančníků, s podivením zvídá, že ubozí vyděděnci zápasí s oněmi na vždy štědré planetě jen pro polosměšné, polohrůzné názory na vlastnictví.

Stopujeme, kterak vůle otrokáře i touha proletáře naráží všude na neprojevenou ještě vůli Celku.

Podobnými nárazy vyvstávají utajené rassové vady, vyvolávajíce v řadách duševně probudilých vyděděnců nejednu, zdánlivě protikladnou představu o přirozeném právu na ovoce vykonané práce i na veškerou možnou krásu neodvislé existence — neodvislé od vrtochů privilegovaných vůdců a kazitelů.

Ale snaha ta ve shonu o lesklejší živoření, je spíše jakousi rodovou tragedií, sehrávanou na troskách nám již cizích pojmů i potřeb. Námět této smutné hry neodolá dlouho souvěkému proudu novorozených poznatků v obvodu světového hospodářství.

V hymně komponované ku poctě zdušelé Industrie nezní ani jediný akkord životní radosti. Skřípá tu žel, struna nelidské žádostivosti. Nemelodický zpěv pánů liší se rytmem od stejně odporného zpěvu otroků. A v textu obou stran je obsažena dávná zášť, podlost, zpupnost. Z toho zrozený, divý skřek zoufalosti umlčují vykořisťovatele potměšilou notou:

— Nutno prý dělnictvo udržovati v ohradě šalebně smýšlených, ba i zločinných potřeb, aby neuhlédlo v taje průmyslové nadspekulace!

*) Užitkářství.
*) Nově sjednocené.

Nuže, dle této logiky nesmí vidoucí jedinci poukázati k důstojnější obživě?...

Mohlo by se potom dokonce státi, že otrok řekl by otrokáři:

— Nech si své zlato, démanty a ostatní ostatní všecky šperky! Já spokojím se pouze kůrou. Ano, kůrou zeměkoule!

Tak jako „dobročinnost" boháčů nedovoluje, aby davy seznaly životní Dobro, právě tak kult zlata zamezuje příští vysněného „zlatého věku".

Kdyby každý pracovník uvědomil si skrytou ohavnost výdělkářství, mizela by očividně hmotná i mravní bída ze společnosti. Ani jediné dvéře neotevřely by se zlatému Molochu, kdyby!... Ovšem, kdyby zemědělské a průmyslové dělnictvo chápalo správně své poslání světové, vlastní význam v hospodářství protikapitalistickém. Kdyby dav nelnul tolik k nástrahám, jež finančníci prohlašují za „nevyhnutelnou" podmínku rozvoje dnešní civilisace...!

Ach, kdyby!...

Hovorna*)

Proč jsme protiparlamentaristé?

I.

Proti parlamentu jsme hlavně ze dvou důvodů: jako dělníci se stanoviska praktického, jako lidé se stanoviska morálního.

Jako dělníci víme, že vykořisťování nás pochází jedině z těch důvodů, že nevlastníme žádných výrobních prostředků; že jsme námezdními otroky několika kapitalistů, jichž majetkem jsou továrny, doly, pole a dílny, ve kterých pracujeme. Víme, že obrození dělníků jest možno dosáhnout jedině tehdy, když přemění se majetek soukromý v majetek všeobecný a chceme-li toto, pak jsme socialisty.

Víme, že společnosti nutná veškerému blahu prospívající práce koná se v dílnách, továrnách, dolech a polích, tedy tam, kde lidé pracují. Víme, že tato místa práce jsou jediným pravým bohatstvím, hospodářskou silou společnosti; víme, že jedině v množství a prospěritě těchto dílen, továren atd. spočívá tak zvané „národní jmění". A poněvadž jsme jako dělníci také jedním živlem v národě a to živlem nejužitečnějším, proto snažíme se, bychom domohli se vlivu o národním tomto jmění také rozhodovat. Chceme tedy, by jen ten o národním jmění mohl rozhodovat, kdo nějakou celku prospěšnou práci vykonává. Ku dosažení tohoto účele není zapotřebí nic jiného, než za prvé vědomí, co chceme a za druhé pevné vůle a vzájemné pomoci všech pracovníků. Tuto pevnou vůli a vzájemnou pomoc nutno vychovávat a v ní se cvičit a jest samozřejmé, že vůle tato prováděna může býti jedině na těch místech, kde dělnictvo „národní jmění" vyrábí a hromadí. Místa tato — továrny a dílny — jsou vlastními plicemi a srdcem, jediným zdrojem veškerého blahobytu.

Parlamentární socialisté chtějí také zrušit soukromé vlastnictví a nahradit jej majetkem všeobecným. Ku dosažení toho účele vyhlédli si parlament. (Vlastně si jej nevyhlédli, ale parlamenty nabízely vlády lidu samy v dobách, kdy byly ještě výslovně absolutistické a kdy se obávaly, že by je bouřící lid mohl shladit s povrchu zemského tak, že parlamenty nutno plným právem považovat za umělé, panujícími kruhy chytře lidu nastavěné překážky.) Místa ona — továrny a dílny — jediné to zdroje všeho bohatství, nenalézají se nikterak v dosahu parlamentu. V tomto může se sice o nich hovořit, hádat se a bezúčelně debatovat, jediným však, ale rozhodujícím činitelem v těchto továrnách a dílnách jsou v těchto zaměstnaní revolučně, odborově vědomí dělníci. Jedině dělnictvo jest vlivem své dnes jemu dosud neznámé hospodářské síly v stavu, stát se vlastníky a rozhodujícími činiteli v závodech, ať tomu parlament chce nebo ne! Hospodářské akce námi podnikané a propagované nazýváme akcí přímou, poněvadž tato čelí ku bezprostřednímu projevení vůle dělnictva na rozdíl od akce parlamentární, která béře se cestou nepřímou, oklikou přes parlament. Akce naše směřuje ku ohrožení ka-

*) Na posledním našem sjezdu tlumočili zástupci naši mládeže přání, by „Ml. Průkopník" přinášel články populárně výchovné. Ku mládeži dělnické dovede mluvit populárně zase jen dělník a bylo by nutno, by naši péra schopní dělníci tak činili. Chápu zplna touhu naši mládeže po článcích populárních, poněvadž články jinak psané zplna nechápe. To samé dělo se v dřívějších letech nám, kdy jsme odkládali dřívější „Práci" nepřečtenou, poněvadž jsme některým článkům nerozuměli a nebylo nikoho, kdo by nám byl podával základní pojmy socialismu a anarchismu tak, jak bychom je byli chápali. To způsobilo, že jsme žili delší dobu v tápání, ve tmách, a naše ideová výchova se zdržela. Účel této hovorny má tedy býti výchovný. V několika článcích chci přispěchat naši mládeži ku pomoci, by se její výchova urychlila.

pitálu jako jedinému představiteli soukromého vlastnictví přímo v jeho základech.

Parlamentaristé chtějí odstranit soukromý majetek cestou politiky. Snahy tyto ale, které jsou samy o sobě nemyslitelné, tedy utopistické, nejsou však ale ani snahami revolučními, ale jsou reformistické, opravářské, poněvadž nežádají přímého vyvlastnění výrobních prostředků ve prospěch výrobců, ale chtějí, by výrobní tyto prostředky staly se majetkem státu. V podobném „budoucím státě", jakého se domáhají parlamentaristé, byli bychom nejen nadále poddanými občany státu, nýbrž i dělníky státu tak, že bychom vyměnili dnešního kapitalistu soukromého, se kterým spíše svedeme vítězný hospodářský zápas, za kapitalistu státního, který by nám byl zaměstnavatelem i zákonodárcem. Že by svoboda naše v podobném budoucím státě byla ještě více spoutána státem jako zaměstnavatelem a státem jako vládařem, jest samozřejmé. Parlamentaristé pracují tedy nepřímo kapitálu do rukou a není vyloučeno, že dnešní odpůrci dělnické politiky, politikáři kapitalističtí, uchopí se jednou této „dělnické" politiky, poněvadž znamená jejich vlastní prospěch a proto jsme tedy jako dělníci, jako revoluční socialističtí odboráři proti parlamentarismu.

I jinak jsme proti parlamentarismu. A to z důvodů mravních. Poněvadž jako lidé, jako nejvyšší tvorové nemůžeme snášet autoritu nějakých také lidí. Snášíme a podvolujeme se jedině autoritě a zákonům přírodním. Znehodnocovali bychom sami v sobě člověka, kdybychom dobrovolně a snad se zápalem pohlíželi ku parlamentu, který nemá za úkol nic jiného, než tvořit zákony a paragrafy, tedy — ovládání lidí lidmi. Tam kde lid uznává parlament a volí členy tohoto, by tito zvolení rozhodovali o osudech ostatních, tam vystavuje sám sobě vysvědčení duševní chudoby, není totiž sám v stavu záležitosti svoje řídit. Voličové vzdávají se dobrovolně svého Já ve prospěch někoho jiného, kdo by za ně myslel, ať již ku jejich škodě nebo užitku, označují se takto sami dobrovolně jako méněcennější, jako lilidé druhu podřadného. Rozdíl mezi státem dnešním dynastickým a „státem budoucím" jest jen ten, že ve státě dnešním dynastickém se nám vláda sama vnucuje, označujíc se vládnoucí z vůle boží (inštrument" pána boha, jak se označil Vilém II.) a ve státě budoucím bychom vládu tuto, kterou dnes proti naší vůli snášíme, pak sami sobě dobrovolně volili. Parlamentaristé, kteří jsou hlasateli státního socialismu, nechtí tedy lid zbavit autority; nechtí mu dát úplnou volnost — svobodu; nechtí zavést úplné bratrství, neboť tam, kde někdo vládne, tam jsou také ovládaní. Parlamentaristé — státní socialisté, nemají tedy žádného práva užívat těchto hesel, poněvadž je znehodnocují, poněvadž pod rouškou těchto hesel kují pouta nová — budoucí stát.

Parlamentaristé nejsou tedy o nic lepší, než dnešní byrokraté, ale oni jsou dokonce horší těchto. Byrokrat nám poroučí — víme tedy, koho máme před sebou. Parlamentaristé --- státní socialisté však hledí se vkrásti v naší duši; úlisnými slovy snaží se získat naší důvěru, by tuto jednou jenom věnovanou využili třeba i v náš neprospěch. Tím jest tedy s hlediska moralního horší byrokrata. Vypadá-li takto parlamentarista, nemůže býti lepší ani parlament a vše, co s ním souvisí.

Jsme tedy protiparlamentaristé za prvé proto, že parlament, který není v přímém styku se soukromým vlastnictvím, nemá na něj vlivu — nemůže jej tedy ani odstranit. Soukromé vlastnictví může odstranit jedině v těchto závodech pracující revolučně odborově vychované dělnictvo. Proto se tedy v těchto organisacích sdružujeme, svádíme s kapitálem hospodářské zápasy, bychom se v těchto vycvičili, považujeme tedy odborové organisace za prostředek k cíli, kde tužíme svoje svaly a svoji mysl, bychom jednou svedli rozhodnou bitvu.

Jsme protiparlamentaristy také proto, poněvadž víme, že parlament nemůže a ani nechce lid osvobodit, ale chce jej ovládat v jiné pouze formě, což se příčí lidské naší důstojnosti.

Láda Steinz.

K korrespondence E. Recluse.

Clarens, 24. ledna 1883.

Přiteli,

Zabývám se jako Vy sociálni otázkou, a od našeho rozloučeni, nenalézám námitek, ani se strany lidí ani se strany hnuti, které by mne přinutily změniti názor. Spiše naopak. Nevěřim, jako věříte Vy, že revoluce se uskutečni se shora, hlavně zakročenim lidi obětavých a dobré vůle.

Kdyby slovo zájem nebylo obyčejně uživáno v špatném smyslu, řekl bych, že revoluci udělaji ti, kdož maji zájem, aby se uskutečnila, ale raději řeknu, že se uskuteční přirozeným přizpůsobenim se lidi jejich normálni-

mu okolí, chci snad říci, že nepočítáme na podporu všech lidí dobrého srdce, kteří, bojujíce, proti vlastním osobním zájmům, slouží věci všech?

Jistě ne.

Vždy se dělala revoluce z dola. U výše stojících zápasí myšlenky a osobní vztahy, u těch dole je oboji v souladu: tím je jejich síla tak nabývá.

Co se týče propagandy, myslím, jako Vy, že je dobrá, nejen u lidí výše postavených, ale i u lidí nižších vrstev. Třeba mluviti ke všem, rozechvívati v každém strunu, jejíž zvuk je nejtvrdší.

Kdyby naše doktrina byla jiná — jak říkáte — jistě by byla přišla mrtva na svět.

Ale je správné, skrýváme-li své myšlenky? Je možné, že talentovaní lidé jsou vzácní u nás, ale že by nám chyběla upřímnost a otevřenost ve výkladu našich idei, ach, nikoli!

Naši přátelé mluvili hlasitě i před soudy, riskujíce, že si zvýší trest. Budou ještě mluviti a jejich hlas vzroste. Vy sám musíte rozeznati slova pravdy v nesmírném hluku lidských hlasů.

Pokud jde o to, aby revolucionáři byli činni, zdá se mi nesprávné, vyčítá-li se jim, že dříve boří než znovubudují.

Není pochyby, každý z nás má plán, a celkem všechny ty rozličné plány dosti dobře harmonisují, ale život se nedá znásilňovati. Porážejíce vetchý strom, který není k ničemu, spokojíme se tím, že vsadíme nový, který však ihned nevyrazí ze země. Až na Nilu setkáme, budu pokračovati.

Podle slibu pošlu Vám, jak Jste si přál, debaty o processu lyonském, aspoň to, co seženu.

Srdečně Vás a Vaši matku zdraví

(Přel. L.) Elisée Reclus.

Různé zprávy.

Ctíme-li Petra Kropotkina jako našeho nejlepšího theoretika, máme určitou povinnost postarati se o vydání jeho děl v českém překladě. Každý náš kamarád i naše skupiny a korporace, nechť toto vážné upomenutí nepřehlíží a nechť každý, pokud mu možno, přispěje svojí hřivnou.

Mnoho povyku pro nic a za nic. V Uhrách rodí se nová volební nestvůra. Je prý nedokonalá, protože není ani tajná, ani rovná. Soc. demokraté hlásali po celý týden tučnými literami, že bude v den zasedání parlamentu, kdy má býti rozhodnuto o přijmutí volebního monstra, zahájena všeobecná stávka v Budapešti a ještě v 36 městech. Vláda se připravila. 16 tisíc vojáků mělo stuj co stůj zabrániti demonstracím, které nechaly se očekávati vzhledem k plamenným letákům, které vydal výkonný výbor soc. dem. strany. Lidé s hrůzou očekávali den zasedání parlamentu, mající ještě v dobré paměti krvavý 23. květen. Plamenné letáky byly však jen neškodnou prskavkou, snad i politickou fintou, která měla pohnouti opoziční poslance uherského parlamentu k ostrému vystoupení proti vládě velkopanamisty Lukacze. Opoziční poslanci si rozmyslili tahati horké kaštany pro jiného a omezili se jen na řečnický protest a „sciosní" odehod ze sněmovny. Nastalo mezi soc. dem. vůdci velké ochlazení; srdce jim hapalo dolů a vypočitavost zvítězila. Nejsme nijak nadšeni pro zbytečné mrhání lidských životů a zejména ne pro takovou bezvýznamnost, jakou je hlasovací právo, ale musíme pohlížeti na takové jednání jako na pustou komedii, která otlouká zdravé instinkty lidu. Taková bubáková komedie způsobí nedozírné škody, jednak porušováním charakteru mass lidu a také tím, že troufalost vlády stále vzrůstá, co zatím v širokých vrstvách zhoubně působí plíseň netečnosti.

Panská sněmovna opět velkopansky zamítla uplatnění zákona poslaneckou sněmovnou odhlasovaného. Jednalo se o zrušení §§ 85. a 86. živ. řádu, kterým výjimečně dělník byl vystaven policejnímu potrestání. Pomalu se poslanecká sněmovna stane institucí zcela formální a zájem sevrkne se jen na braní diet.

Hlídka organisační.

Povoláním reservistu učitelu k vojenské službě musclo býti mnoho škol, zejména na slovanském jihu uzavřeno. Válečné trumpety svým vřeštěním přehluší vždycky jemnější hudební nástroje. A také co s výchovou. Stát nepotřebuje vzdělaných lidí, nýbrž poddajné a poslušné otroky.

Hlídka organisační.

Z Náchoda. Odbočka Klubu „Ratolest" koná své řádné členské schůze vždy první a výborové vždy třetí neděli v měsíci ve spolkové místnosti „U Karla IV.", kde možno přihlásiti se za člena a zapraviti příspěvky. Členové se vyzývají, aby plně své povinnosti pochopili a schůze navštěvovali. V řádném konání povinností je počátek zdaru a odpadnou výtky, které často způsobují nezdravá osobní nepřátelství. Za výbor: Jos. Gottstein, jednatel.

Kvitujeme: Za kolportáž: Vršovský K —.30, Brabec 2.04, Kooperativní spolek v Bruchu za Svobodu 12.40, Hamouz 1.02, 1.38, Makalouš 1.50, Čáslavká —.72, Zíta 1.50, Pošva 1.08, Maťátko 9.30, Buryšek 3.26, Ryšavý 4.80, Janeš 3.48, Lehký 3.—, Andra 1.—, Douša 5. , Fiala 7.—, Sajner 1.20 (za Herzena 4.—), Drobná 2.40, Svoboda, Malt. 3.72, Dvořák 5.40, V redakci —.86. Opomenuto: Slezák 3.—, Šíl 1.20. Na tiskový fond M. P.: Od „Otců" (odv. Ott) 1.60, Organisace v Břežánkách 5.—, Mladá síla spolku Rovnost v Chudeříně z masopustní zábavy 20.40, Sajner 1.60, Doležal 2.—. Předplatné: Spolek „Omladina", Duchcov 1.—, Lambert Binhak 2.—, Spolek „Volnost", Hroby 1.—, Křesadlo 1.—. Na umožnění vydání spisů P. Kropotkina: Vybráno na schůzi mládeže v Machendorfě 4.20, Hlaváček 1.—. Na věz. fond: Koutský 4.30, Měchura (Most) 8.— (odvedeno kam. P.), Hromádka ze Záluží 2.—.

Vydavatel a zodpovědný redaktor **Michael Kácha.** — Tiskem **Ant. Reise,** Praha-Vyšehrad.

Vydání po konfiskaci.

Číslo 11-12. Roč. I. Praha-Žižkov, 3. dubna 1913. Číslo za 6 hal.

MLADÝ PRŮKOPNÍK

Periodický měsíčník.

„Mladý Průkopník" vychází každý druhý čtvrtek v měsíci. — Redakce, administrace a expedice je v Žižkově, Jeseniova ul. čp. 1164. Všechny zásilky na „Mladého Průkopníka" adresujte: *Michael Kácha, Žižkov.* Roční předplatné K 1·—, do Německa K 1·12, ostatní ciziny K 1·36.

Jan Most.

Narodil se 5. února 1846 v Augsburgu v Bavořích. Otec byl nižším úředníkem. Mladý Most vyučil se doma knihařství a r. 1863 odchází do světa. V r. 1866 za pobytu ve Švýcarsku vrhá se s vervou do víru sociálních zápasů. Touží státi se apoštolem nového učení. R. 1868 přijíždí do Vídně, kde se stal brzy populárni, neboť měl temperament, byl výborný řečník a polemista.

Brzy odsouzen pro demonstraci na 5 let do vězení, kde s nim poměrně dobře nakládali. Mohl i studovati. Po půl roce, v amnestii, propuštěn. Znovu agituje. Počátkem 1871 je z Rakouska náhle vypovězen. Odchází do Německa. Z Lipska brzy vypovězen, vstoupil do redakce „Chemnitzer Freie Presse": Působil mocně mezi dělnictvem, v kterém sorganisoval značně spolků. R. 1872. odsouzen na 8 měsíců pro demonstraci při slavnosti výročí Sedanu.

Když totiž měšťáci chemničtí projevili své velkoněmecké nadšení vyvěšenými prapory, dělnictvo k návrhu Mosta vyvěsilo z oken praporce, slepené z platebních rozkazů. Po propuštění vypovězen z Chemnice a stal se redaktorem mohučských „Volksstimme". Počátkem 1874 zvolen poslancem do říšského sněmu. Ale brzy prohlédl parlamentní komedii. A také neustával ve své radikální agitaci. Hned v prvních poslaneckých prázdninách zatčen pro přednášku o pařížské komuně a odsouzen 16. září 1877 na 18 měsíců na pevnost. Ale i zde směl čísti a psáti. V červnu 1876 propuštěn, převzal redakci listu „Berliner Freie Presse".

R. 1876 říšský sněm rozpuštěn a tak skončila Mostova kariera poslanecká, neboť již se o mandát neucházel. Téhož roku byl vlivem nového protisocialistického zákona vypovězen z Německa, zároveň vyloučen ze sociálně demokratické strany. Z Berlína odjíždí do Hamburku a odtud do Londýna. Zde se stává členem „Social demokratic Workingmen's Clubu" (Sociálně demokr. dělnického Klubu) a brzy v něm nabývá vlivu. Když založen list „Freiheit",[1]) stává se redaktorem. V tu dobu dostal nabídku redaktorství z Chicaga, které nepřijal. Čekalf, že brzy vypukne v Evropě sociální revoluce.

V Paříži, kam dojížděl, seznámil se s Viktorem Dawem, známým anarchistou. Když uveřejnil v „La Revolution sociale"[2]) ostrý článek proti německému císaři, odsouzen za své nepřítomnosti na dva roky vězení. Tim mu pobyt v Paříži znemožněn. Dojíždí dále do Brusselu, odkud jednou poslán postrkem do Londýna.

R. 1880 odjel inkognito do Rorsbachu ve

[1]) Svoboda.
[2]) Sociální revoluce.

Švýcařích, kde se seznámil s Augustem Reinsdorfem (r. 1885 poprav. pro spiknutí proti něm. císaři), který z Mosta, dosud horlivého marxisty udělal neméně horlivého anarchistu. Řeči Mostovy pohnuly švýcarskou vládu, aby řečníka vypověděla, ale ten byl již za hranicemi, na cestě do Londýna. Zde se věnoval redakci „Freiheit".

Po zavraždění cara Alexandra II. přinesla Freiheit článek velebicí attentát.

Anglická vláda (prý na nátlak Bismarka) dala odsoudit Mosta jako redaktora v červenci 1881 do vězení s těžkou prací na 18 měsíců a správa věznice nepovolila mu výhod t. zv. politických vězňů. Propuštěn na svobodu, odjíždí Most do New Yorku, kam pozván „Sociálním klubem revolucionářů". V Americe žil až do smrti, rediguje list „Freiheit" a rozšířil tam značně vliv anarchismu a sorganisoval četně spolků dělnických. Ale prožíval těžké boje s osobními nepřátely a trpěl finančními nedostatky. Po attentátu v Chicagu zatčen, odsouzen na rok vězení a k 500 doll. pokuty. Pokuta zaplacena sbírkou Mostových přátel. V Americe Most rozvinul nejvíce svoji činnost. Tam také vydal řadu lidových a propagačních brožur. V neunavné propagandě zastihla ho smrt 17. března 1906 v Cincinnati.

*

* *

Most není theoretikem anarchismu. Zaujímá význačné místo jako propagator revoluce, jako bojovník proti náboženství Snad do všech řečí je přeložen jeho radikální, protináboženský pamflet: Náboženský mor. (Die Gottespest u. Religionsseuche.) V protináboženských názorech vyšel od Stirnera, Strausse, Feuerbacha. Do setkání s Reinsdorfem byl ortodoxním marxistou. Vydal 1873 kompendium Marxova Kapitálu: „Kapital u. Arbeit".[3]) R. 1877 uveřejnil v čas. „Neue Gesellschaft": „Zur Geschichte der Arbeiterbewegung in Oesterreich".[4]) Článek ten nemálo přispěl k rozšíření protiparlamentního hnutí, počínajícího od r. 1879, k němuž přistoupilo i myšlenkově silné hnutí anarchistické, hlavně v let. 1882—84. Hnutí sledoval Most v dalších brožurách.*)

R. 1880 vydává v Londýně: „Taktik" kontra „Freiheit",[5]) kterou zahajuje „propagandu činem".**)

[3]) Kapitál a práce.
[4]) K dějinám dělnického hnutí v Rakousku.
*) V Rakousku působil ve smyslu Mostově jeho žák Peukert, který později se s M. znepřátelil na smrt a způsoboval mu v Londýně mnohé nepříjemnosti. Peubert byl také delegátem na londýnském kongresu 1881.
[5]) „Taktika" proti „svobodě".
**) Na str. 63. brožury píše Most: Humanistické fráse, které snad může míti na jazyku sociální demokrat, zněly by směšně i neuvěřitelně z úst anarchisty.

KONFISKOVÁNO.

BESÍDKA.

O. Královédvorský:

Ze vzpomínek.

Hovořím k němu: „Máte chlapce, kterého s láskou a obětavostí vychováte. Odepřete si často mnohé, abyste svému synku dal potřebné vzdělání a zajistil mu existenci. Syn — vaše naděje — doroste, a vy čekáte, že alespoň z části se vám odvděčí za péči vaši.

Konfiskováno 23 řádek!

Pokýval můj závodčí hlavou a — mlčel.

Myšlenky se v moji hlavě rojily a musel jsem hovořiti, a proto promluvil jsem s člověkem, který snad zítra bude vzpomínati na mne jako na pošetilce.

Konečně přijíždíme do stanice Č. L. — k cíli naší cesty. Kráčíme z nádraží známou mně cestou ku kriminální budově. Jdu trochu těžce a snad trudně vzpomínky z prvého pobytu v kriminále tíží můj krok. Nevymizelo z mé paměti, co hrubosti jsem musel tehdy snésti.

V přijímací síni obklopilo mě několik dozorců za vtipů, které jen otrlost může zploditi. Po krátké proceduře jsem byl odveden do „nového bytu" v I. patře, opatřeným číslem 40. Prohlížím jej. Primitivní zařízení dle jednoduché šablony. Kavalec, stolek, židle, umývadlo se džbánem na vodu a malá „rechna". Jistá nádoba prozrazuje svým „parfumem", že tady taky nechybí. Toto zařízení osvětluje malé okénko se silnými mřížemi, umístěné až u stropu. Po seznámení se s místností usednu a přemýšlím o věcech příštích.

Třetího dne byl jsem předvolán k vyšetřujícímu soudci, který se mnou sdělil, že za 4 dny budu státi před porotou. Dal mně seznam vylosovaných 36 porotců a dál již nic.

Tedy přece soud. Čekám netrpělivě na okamžik, kdy se budu zodpovídati z hroznych zločinů před soudci z lidu. — Četl jsem mnohokráte články „ze soudní síně" a kolikrát jsem se musel ironicky smáti různým rozmarům té světské spravedlnosti. Byl jsem si skoro jist, že odsouzen budu. Uvážil jsem: 10měsíčním vyšetřováním se nahromadilo tolik §§, že jistě zůstanu na jednom z těchto háčků viset — a potom — — žaloba podtrhuje moje přesvědčení anarchistické a porota v takových případech nežertuje a není shovívavá.

V určený den soudu nemohl jsem ani dospat. Vstal jsem neobvykle brzo. K šesté hodině navštívil mne dozorce a nakázal pečlivé vyčistění obleku a vyleštění bot k proceduře, která měla začíti o půl 9. hod. ráno. Přikývnutím projevil jsem, že dle jeho kázání se zachovám.

Most nebyl kommunistickým anarchistou rázu Krapotkinova. Hájil v polemikách s jinými čelnějšími anarchisty (na př. s Tukerem) jakýs rozsáhlý anarchism kollektivistický. Půda, doly, a nářadí pracovní má býti společným vlastnictvím celé společnosti, mohou však býti odevzdány k užívání výrobním spolkům, jimž mají náležeti předměty, jež vyrobí. (Rozvádí tyto názory v brožuře: Die freie Gesellschaft,[*]) vyd. 1884 v New Yorku. Polemiky jeho s druhými jsou obsaženy v brož. P. Grottkau a J. Most: Diskussion über das Thema: „Anarch. oder Commun.,[**]) New York 1884.) Východiskem sociální revoluce bude obrovská hospodářská krise. (Rozvedl v brož. „Die Eigentumsbestie",[***]) 1883, New York.)

Spolu s Hasselmanem a Hartmanem[****]) chtěl Most založiti Anarchistickou Internacionalu se sídlem v Londýně. Vedle toho měl pracovati i Mostem založený „Klub propagandistů", aby v brzku vypukla sociální revoluce. Tehdy právě vyšla „Taktik contra Freiheit". Roku 1881 mohla se již pořádati v Paříži předporada Anarch. Internat. Zde stanoven postup na kongresu, který se sešel 14. července 1881 v Londýně a kde došlo k založení Mezinárodně sociálně-revolučního sdružení dělnictva. Přítomen tehdy i Kropotkin; Dawe a Most byli ve vězení. Celkem bylo na kongresu asi 40 delegátů jménem několika set skupin.

Londýnský kongres a jeho průběh byl důležitý pro rozvoj anarchismu. Usnesení jeho našla ohlasu po celé Evropě mezi protiautoritářskými socialisty. Nové sdružení mělo býti protiváhou soc. demokratické Internacionaly. Na londýnském kongresu vystupují anarchisti poprvé samostatně, když byli před tím vyloučeni z mezinárodních kongresů soc. demokratických. Resoluce kongresová zakončuje: „Kongres doporučuje pozornosti organisací i jednotlivců atd. studium technických a chemických věd, jako prostředku obrany a útoku". Anarchisté se měli připravovati k sociální revoluci. Most pro potřebu revolucionářů napsal brožuru: Revolutionäre Kriegswissenschaft und Dynamitführer, která byla výhodným pramenem pro různé obskurní také-anarchistické listy i u nás v Čechách, které anarchism vyčerpávaly několika slovy: Revolver, dynamit a petrolej. Dnes na štěstí, jsou ty doby pryč — —

* * *

Most vylíčil svůj dramaticky pohnutý život revolucionáře, atheisty, a anarchisty v několika svazečkových Pamětech. (Část jich uveřejněna v Matici Svobody.)

*) Volná společnost.
**) Diskuse na thema: Anarchism či kommunism.
***) Bestie vlastnická.
****) Revoluční válečná věda a rukověť k dynamitu.

***) Hartmann je známý nihilista, který 1. prosince 1879 se Sofií Perovskou pokusil se vyhoditi blíže Moskvy dvorní vlak, kterým měl jeti Alexandr II. Ale car jel jiným vlakem. Viz poutavé líčení toho v Stepňakově „Podzemním Rusku".

Vive la Commune!

(Útržek z dějin socialismu.)

Od velké francouzské revoluce rostl antagonism mezi francouzským měšťáctvem a dělnictvem, měrou, jakou rostlo a nabývalo měšťáctvo moci ve státě. Ale teprve po 1848 odvážila se buržoasie vystoupiti ostře proti rozvíjejícímu se a nebezpečným jejím výsadám se projevujícímu dělnickému hnutí. Když viděla, že sama by ho již nezarazila, spojila se její republikánská část s monarchistickou a pomohla uskutečniti dávný sen presidenta druhé republiky, synovce Napoleona I., Ludvíka Napoleona — státi se císařem Francie a zavésti absolutism na venek maskovaný parlamentem.

31. května zrodilo se třetí císařství v čele s Napoleonem III. Honba na Rudé, trvající přes tři roky, nedovedla vyhubiti socialisty a radikaly; jen dodala nových sil proletariátu. Vláda nucena ustupovati krok za krokem před organisujícím se dělníkem. Vyrůstal mocný průmysl a vyvolal nové formy sdružování v dělnictvu. Dělníci z jednoho závodu organisovali se v tak zv. spolku k vzájemné pomoci, brzy přistoupili druzí z jiných podniků, téhož odvětví průmyslového, v témž místě a tak se stalo obtížným, aby je vedli a spravovali dosud málo zkušení dělníci, nad nimiž k tomu ještě bděla příliš policie. Nastalo rozdělení dle odborů. Ale ty brzy se spojovaly v ligy téhož průmyslu a ligy vstupovaly ve svazky. Krátce tvořily se zárodky dnešních syndikátů a jejich různých seskupení.

Hnutí rostlo utěšeně, hlavně přičiněním proudhonistů a vláda byla znepokojena. Věděla, že materielně ho nepotlačí, hleděla je tedy využiti ve svůj prospěch.

Když r. 1862 vysláno 200 dělníků pařížských na světovou výstavu do Londýna — hradí vláda útraty. A od té doby dovo-

luje organisování společnosti vzájemné pomoci, sdružování jich zcela veřejně; dovoluje i tiskovou propagandu. 17. února 1864, uveřejnil dennik L'Opinion Nationale (Národní Mínění) manifest, podepsaný 60 dělníky a hlásající návrat socialismu na politické jeviště, odkud vyloučen po 15 let. Ohlašoval snahu sorganisovati hospodářsky a politicky všechen francouzský proletariát. Dělnictvo nebylo příliš „vděčno" za právo shromažďovací a projevovalo i nadále nespokojenost četnými stávkami.

Cesta dělníků pařížských do Londýna r. 1862 měla následky, jichž nikdo nemohl tušiti. Došlo především k sbratření proletářů dvou národností. Za 2 roky 22. července r. 1864 přijata vřele nová deputace francouzských socialistů k meetingu, organisovaném trade-unionisty ve prospěch Polska. 28. září téhož roku přijela znovu do Londýna tříčlenná deputace: Tolain, Perrachon a Limousin. V Sct. Martin's Hallu znovu se mluvilo o Polsku. Potom obrácena pozornost na druhé potlačené národy. Konečně vystupuje Tolain a vyzývá k sjednocení všech proletářů světa. Je bouřlivě akklamován a hned jmenována 21členná komisse k vypracování stanov navržené organisace. Zrodilo se Mezinárodní Sdružení Dělnictva — první Internacionála.

Za 3 měsíce utvořena francouzská odbočka v Paříži. A po venkově se tvořily zárodky. Internacionála uspořádala několik kongresů. Na kongresech v Ženevě 1866 a Lausanne 1867 mluvili francouzští delegáti tak, že Napoleon III. a jeho okolí došlo k nepříjemnému poznání, že vlastně „hřáli hada na svých prsou", když „podporovali" hnutí dělnické.

Hnutí změnilo taktiku, obracejíc se zřejmě proti vládě. Změnila tedy taktiku i vláda. Sbližila se s liberálním měšťáctvem, v němž viděla podporu a — nezklamala se.

8. a 20. března 1868 obžalován pařížský odbor Internacionály, že založil a řídí nezákonné sdružení. Celkem 13 členů. Každý z nich odsouzen k 100 fr. pokuty. Sdružení úředně rozpuštěno. Rozsudek potvrzen i v kassaci 12. listopadu. Přirozeně zvolen druhý výbor. Nejvíce hlasů dostal Varlin, který hraje význačnou úlohu v Komuně. Nový výbor souzen 22. května. Každý člen odsouzen k 3 měsícům vězení a 100 fr. pokuty. Rozsudek potvrzen 24. června. Oba rozsudky přivodily množství přihlášek k Internacionále. V druhé polovině roku 1868 a následující léta bujely úžasně veřejné schůze v dělnických čtvrtích pařížských i jiných větších měst. — Řady blankistů a proudhonistů rostly přílivem žáků Fourierových a Pierre-Leroutových i mladých republikánů ve stylu z r. 1793. A ohlasy stávek v Ricamarie a Aubime jen ještě podnítily duchy, tak dost netrpělivé. Rok 1870 začal špatně pro Císařství.

12. ledna demonstrace 200tisícového zástupu při pohřbu žurnalisty V. Noira úskočně zavražděného Petrem Bonapartem, příbuzným císařovým.

Hrozící srážka s vojskem s nedohlednými následky odvrácena známým Rochefortem. — Od 19.—26. stávka u Creusota, kterou následovala mnohem větší v podnicích Schneidrů od 23. března do 1. května. Internacionála získává v té době asi 250 tisíc přívržen-ců. Uvaluje na sebe třetí proces. Obžalovaných tentokráte třicet. Mezi nimi známý Paul Robin a Benoit Malon a Varlin. Odsouzeni na rok vězení, 100 fr. pokuty a rok zbavení občanských práv.

V té době cítila vláda, že její postavení je neudržitelné, že míru hříchů dovršila. Aby byla odvrácena pozornost od vnitřních nepořádků a hniloby a ze strachu před hrozící sociální revolucí*) prohlášena z malichernýchpříčin válka Německa. Napoleon III., celkem slaboch, podlehl intrikám své ženy, pověstné a dobrodružné Eugenie, a vrhl se ve vojenský podnik, který musil skončiti Sedanem a jehož následky ještě dnes velmi zřetelně cítíme v Evropě. „Poražená" Francie čeká stále hodinu „odvety" a Německo se „připravuje". Ostatní státy zbrojí, aby jejich případná neutralita mohla se změniti v „zakročení".

S válkou souhlasila jen menšina velkoměšťáctva, kterému v ní měla kvésti pšenice. Lid byl rozhodně proti ní. Když kolovaly pověsti o jejím vypuknutí, vydala sekce Internacionály v Paříži manifest, kde mezi jiným stojí: „Dělníci berlínští. Nesmíme pomýšleti na to, bychom si navzájem vyrvali kus půdy, nýbrž bychom spojili své síly k organisaci práce. Chceme mír a svobodu!"

Neúspěchy válečné podkopaly vládu tak, že organisovaný proletariát lehce mohl ji povaliti a sám ujati se vlády Francie. Ale, žel, nebyl k tomu zralý. Neznal plně svého po-

*) V prosinci 1869 začal vycházeti v Paříži orgán revol. socialismu: Marseillaise. V něm napsal Varlin, který hrál vynikající úlohu v hnutí socialistickém a v Kommuně, v čísle z 25. pros.:

KONFISKOVÁNO.

slaní, ani prostředků k cíli. Místo něho zmocnilo se vládního vesla t. zv. liberální měšťáctvo v čele s Gambettou, Julesem Favrem a Julesem Ferrym a j.

Snad jediný komunista a revolucionář — Blanqui vyrostl na úkol vésti k zdárnému cíli proletáře francouzské. Společně s přívrženci Internacionály a jakobíny zřídil v každém okrese pařížském Výbor Bezpečnosti. Později čtyři delegáti z každého výboru seskupili se v Ústřední Výbor. Od počátku převládala revoluční taktika blanquistů, kteří 8. října se chtěli zmocniti radnice pařížské.

Pokus selhal. Opakován 31. října, kdy se rozšířila po Paříži zvěst o zradě a kapitulaci Met. Blanqui s několika dělnickými oddíly národní gardy zmocnil se radnice, ale za několik hodin vypuzen. Brzy zatčen na venkově. Komuna tak ztratila nejschopnější hlavu. Zatím Paříž, před kterou přitáhli Němci po bitvě u Sedanu, umírala hladem a zimou. Její vládcové, kteří ji pohrdali či jí příliš dobře rozuměli — starali se jen o to, aby pařížský lid připravili o bojovný zápal.

Národní gardy posílal na př. gen. Trochu na místa nejohroženější, kde byly poráženy Prušáky a tak je chtěl demoralisovati a připraviti o přízeň lidu. Když 6. ledna 1871 vydal Ústřední výbor manifest, nazvaný „Rudé Návěstí", končící slovy: „Odsuzuje se politika, strategie, správa ze 4. října, jakožto pokračování císařství; ustupte lidu, ustupte kommuně!" — dal za několik hodin na to gen. Trochu vyvěsiti plakát: „Guvernér Paříže nebude kapitulovati!"

Vláda (t. j. republikánská, dvanáctičlenná s Thiersem v čele, která se ustavila po 4. září, kdy po bitvě u Sedanu se vzdal Napoleon III. trůnu a prohlášena republika) hleděla skončiti válku co nejdříve, ačkoli socialisté a revolucionáři chtěli vésti válku do vyčerpání, zvlášť když Němci oblehli Paříž. Varlin psal ještě 20. února 1871: „Přáli bychom si, aby provincie vedla válku dále až do poslední možnosti. Leč nemůžeme v to doufati. Dnes povím vám toliko, že jsme konali vždy svoji povinnost, a jestliže zrádci Trochu, Favre a spol. byli schopni nás vydati zaprodavše nás ode dávna, to jistě není v tom naše vina ale vina Pařížanů, kteří zaslepeně až do posledního dne věřili slovům těchto advokátů, ujišťujících stále, až do dne před kapitulací, ve svých provoláních, že chtějí se biti a zvítěziti nebo umříti, kdežto zatím od prvého dne mysleli jen na kapitulaci."

Ale již 8. února konány volby do sněmu, který měl uzavříti mír. Ze 750 zvolených bylo 450 monarchistů. Měšťáci nechtěli činiti lidu ústupků. Národní garda pařížská vidouc reakční směr Národního shromáždění, postavila se proti jeho snaze o odzbrojení. Skonsolidovala se v jednotný celek s Ústředním výborem národní obrany v čele, který se stal faktickou mocí a rozhodoval o dalších událostech. Pařížští členové Internacionály vzdor radám Varlinovým stavěli se ne-li nepříznivě, tedy aspoň lhostejně k nové revoluční moci, což bylo chybou, jak se ukázalo později. Do Ústředí vysláni per forma jen 4 delegáti.

V tísnivé době byla všeobecnou myšlenka: vymoci na vládě samosprávu Paříže a jisté záruky pro zabezpečení republiky. Ke Gambettovi vyslána deputace zástupce Internacionály v Paříži, t. j. delegáti Federace dělnických syndikátních komor. Předložili mu skromné požadavky: přímé volení městské rady a přizpůsobení administrace Paříže jiným městům; volitelnost magistratury; potlačení budžetu církevního; svobodu tisku, shromažďování a spolčování; propuštění a rehabilitaci politických vězňů. Odpovědi byly vyhýbavé fráse a nazítří — jmenování starostů. Bylo příliš zřejmé, že vláda chce vyprovokovati lid. Citilat, že rozhodný okamžik přišel, kdyby ho propásla, přišla by později súčtování s proletariátem, která by byla pro ni osudnou. Rozhodla se tedy a vrhla svoji rukavici ve tvář Paříži, město, které tolik trpělo obležením Němců. Před nepřítelem se pokořovala, ale proti vlastním bratřím vystoupila zuřivěji a krvelačněji než sám nepřítel. Ukázala v plné nahotě pravou podstatu slova: buržoasie. A její hlava — Thiers, ukázal nejkrásněji ctnosti pravého měšťáka.

18. března o 3. hodině ranní vrhlo se vojsko s dělnictvem na děla národní gardy. Na jednom místě se jim to zdařilo. Na Montmartru zmocnil se gener. Lecomte děl a kázal páliti do postupujícího houfu gardistů a ozbrojeného lidu. Vojáci neposlechli ani druhé výzvy a sbratřili se s lidem. Vláda utržila porážku. Národní garda triumfovala. Paříž byla v moci Ústředního výboru národní obrany, za nímž stálo 200 tisíc ozbrojeného lidu. Thiers, jmenovaný sněmem náčelníkem výkonné moci, ministři a vyšší úřednictvo utekli z Paříže do Versailles. Ústřední výbor byl náhle nabytou mocí tak zmaten, že nevěděl, co počíti. Mohl krásně zajmouti členy vlády, skonfiskovati v bance státní přes 2 miliardy franků, rozehnati versaillský sněm a spojiti se s venkovskými městy a sorganisovati národní boj proti Němcům. A zatím zapoměl obsaditi i městské brány, opuštěné vládním vojskem.

Pro novou éru nebyli lidé, skládající Ústř.

výbor, zrali. Někteří z nich radili, aby moc svěřena byla shromáždění poslanců a starostů pařížských. Varlin chtěl, aby vymožena aspoň samospráva Paříže a zabezpečeno trvání republiky. Krátce, komitét chtěl odstoupiti a byl by tak učinil, kdyby mairi pařížští byli ochotnější k převzetí zodpovědnosti a Thiers se shromážděním ve Versailles tolik neprovokovali.

24. března Ústřední výbor vyzval voliče, aby 26. března volili z listin dle okresů (na 20.000 obyv. jeden mandát) 90 městských radnich. Hlasovalo 229.167 z 485.569. Zvoleno 29 podepsavších zmíněné Rudé Návěsti. Pět z nich prošlo procesy s pařížskou Internacionálou.

Dne 28. března prohlášena komuna úředně. Očitý svědek líčí scénu: „Když ukončeno čtení zvolených jmen, z davu se rozlehl jediný výkřik, zahrnující v sobě život 200.000 osob: Ať žije komuna! Čapky se vznášely vzhůru na bodácích a korouhve vlály. V oknech a na střechách tisíce rukou mávalo šátky. Dělové výstřely, hudba, trubky a bubny slévaly se v jedinou mohutnou harmonii. Srdce všech se chvěla a oči všech se naplňovaly slzami. Nikdy od velké revoluce Paříž nebyla tak silně vzrušena."

Celkem zvoleno 60 „rudých", asi 30 bylo proudhonistů, asi 10 blanquistů, asi 15 neodvislých z obou skupin a ostatek jakobinů. Zatím co tyto živly zápasily o to, jak by se mělo postupovati, co a jak třeba zříditi, vystoupil Thiers prudce proti komuně. Bez ohlášení počal válku. Bismarck mu dovolil, aby zvýšil armádu (jejíž počet v příměří určen na 40.000 mužů) na 130.000 mužů. K tomu přibyli ještě propuštění trestanci.

Komuna měla sotva 35.000 obránců.

2. dubna o 10. hodině udeřili versaillští na barikády v Courberoi. Druhý den vypadli čtyři mladí generálové přes zákaz komuny v čele 40.000 mužů a utrpěli strašnou porážku. Začala válka na život a na smrt mezi „krajany". Ovšem, že mezi měšťáky a dělníky. Komunardi přes nedostatečné pomůcky konali divy hrdinnosti a vynalézavosti.*) Boje trvaly před očima Němců až do 21. května, kdy Thiersem podplacený úředník komuny Duval otevřel vojsku Thiersovu bránu v St. Cloudu. Osud komuny spečetěn. Vae victis! — Běda přemoženým! Svět nepoznal zvířečtějšího způsobu pomsty nad způsob francouzského měšťáctva vedeného lidskou potměšilou hyenou — Thiersem! V paměti pařížského lidu bude ještě dlouho žiti vzpomínka na krvavý týden, jehož počátek oznámil Thiers v parlamentě hnusnými slovy: Věc pořádku zvítězila.

A „pořádek" obnovován velmi zvířecky, po celý týden. Vraždilo se napořád. K vině stačily od prachu učerněné ruce. Nejlépe zaváděl „pořádek" generál Gallifet (a s touto nestvůrou stýkali se později společensky i mnozí t. zv. socialisté!). Kromě několika vojenských soudů byl každý oddíl vojska jakýms soudem. Když potkal podezřelého člověka, chytil ho; měl-li jen ruce začerněné prachem — zastřelen. Jinde schytán zástup žen, starců, dětí, mužů i mladíků; gen. Gallifet šel ulicí, kterou zajatci vytvořili, od jednoho k druhému a dle „libosti" vybíral osoby, které ihned odvedeny trochu dále a zastřeleny. Jednou vešel Gallieft do nádvoří domu, kde konán vojenský soud. Zpozorovav mezi zatčenými mnoho starců, řekl: Ti všichni pamatují červen 1848. Netřeba, aby přežili druhou revoluci. Dal je postříleti. Bylo jich 110! Někde, aby „práce" šla rychleji, stříleni komunardi v masse kartáči z děl. Zastřeleni — mnozí však byli ještě živi — zasypáváni zemí. Sténání postřelených a zasypaných s mrtvými neslo se přišerně nocí.*)

Po několik dní táhl se po řece Seině široký temně rudý proud krve. Číslice zabitých nelze přesně odhadnouti. „Úřední" zprávy počítají 7294 mrtvých v boji, 29.804 zastřelených bez soudů, 26 zastřelených „po soudu". Celkem 37.124 mrtvých. V dvou následujících měsících 60.907 osob, z nichž 1058 žen a 651 dětí, rozstrkáno po všech francouzských vězeních, pevnostech, vypovězeno do Nové Kaledonie. Mezi těmi vypovězena byla i Louisa Michelová, která bojovala na barikádách komuny. Elisée Reclus jen protestem učenců zachráněn snad od bídné smrti v pustinách kaledonských. Teprve 1880 po dlouhém otálení dostávají vypovězenci (bylo jich vypovězeno ca. 4000) amnestii. Tehdy se vrací i Louisa.

Měšťáčtí zastánci „pořádku", obnovovaného tak „lidsky", po přemožení komuny hledí zakrýti hyenismus Thierse et comp., vůbec celého rozjitřeného tehdejšího měšťáctva poukazem na „zvířeckosti", které prý páchali komunardi. Je lží, že komunardi zapálili Pa-

*) Velmi platné služby prokázali Kommuně Poláci Dombrowski a Wroblewski, které jmenovala veliteli své strany. Dle souhlasných úsudků byly to nejlepší vojenské hlavy v revoluci Komuny.

*) Tehdy zabit i Varlin. V neděli 28. května šel po ulici. Síly ho opustily. Klesl na lavičku. Zde poznán knězem. Odvlečen na komisařství. Dav ho insultuje. Vojáci bijí pažbami a bodají bajonety. Tělo jeho mění se v beztvárnou massu. Tu staví ke zdi a střílejí do ní. — —

řiž. Město, do něhož sta děl chrlilo neustále bomby, musilo od nich chytiti. Komuně lze přičisti spáleni dvou budov: jedna zapálena v obraně, palác Napoleonův v rozhořčeni lidu.

Na surovosti vojáků reagovali komunardi zastřelením 64 z 250 rukojmí. A jak se chovali proti tomu jen civilni měšťáci? Když zajatci vedeni ulicemi versaillskými, vrhali se elegáni, mužští i ženšti, na bezbranné, holemi, deštníky. Vráželi je i do jejich ran. Zasypávali kamenim.

*

Proč padla komuna? Jaký je její význam? Padla kompromisnosti, nejasností plánů.

Nebyla signálem k revoluci sociálni, všeevropské. Co ji překáželo, aby byla zrušila soukromé vlastnictvi, zabrala penize státu, bank, společnosti? Byla by zasáhla měšťáctvo přímo u srdce.

Komuna sama se pokládala jen za representaci města Paříže. Ústředni výbor byl více střediskem vojenským a zabýval se spiše vojensko-politickými záležitostmi než socialistickými, které přenechal několika socialistickým členům, kteří však v komisích, kde měli převahu, — v komisi finančni byli 4 socialisté z 5 členů, v komisi práce 5 na celkových 8 členů — rokovali o otázkách politických: o samosprávě obecni, o škodlivosti diktatury atd., misto aby přikročili k vyvlastněni kapitálu, k organisaci práce, nebo jen k soupisu městských příjmů.

Nebylo vůbec jednotného plánu. Komuna nepochopila, že měla se povznésti nad denni život pařižský a hleděti rozplameniti srdce celé Francie a evropských národů. Nepochopila, že nešlo ani tak o obranu Paříže, ale že boj s Versaillemi měl býti počátkem všeevropské sociálni revoluce. Snad také nepřišla tehdy přihodná doba. Neboť morální podpora Internacionály komuně nemohla stačiti. Jinak by se byly vyvíjely věci, kdyby celá Francie se pozvedla a vypukla revoluce v Berlině, vůbec v Německu. Ano, kdyby...

Pařižská komuna, zrozená v době přerodu myšlének socialismu a autority, musila padnouti. Ale svoji výlučně lidovou povahou zahájila novou éru v revolucich. Zvířeci vraždění, jimž oslavilo měšťáctvo její pád, vyhloubilo nepřeklenutelnou propast mezi měšťáky a socialisticky citicimi proletáři, kterým ukázalo, co mohou čekat, nevsadí-li vše, aby dobyli vitězství.

Pařižská komuna je velkým příkladem, co zmůže lid, když zatouži po osvobozeni a zároveň výstrahou, že nesmi se příště uzavírati polovičaté kompromisy. Má-li býti naděje na vitězstvi nesmi zůstati netknuté staré privilegie — hlavně soukromé vlastnictvi, že musí předem býti určitý plán a lidové massy musí být výchovou připraveny, aby v rozhodné hodině šly pevně určitým směrem. Komuna sice padla, ale kommunismus nezhynul. Jak řekl A. Comte: „Otázku kommunismu lze odstraniti jen rozřešenim jejim."

KONFISKOVÁNO.

Tímto dvojčíslem končíme první ročník Mladého Průkopníka. Všech deset čísel bylo konfiskováno a silně doufáme, že i toto dvojčíslo nalezne milost v očích pana censora a nenechá jej bez poznamenání projíti. Konfiskace všechny byly tak divně zdůvodněny, že konfiskační nálezy by samy svými za vlasy přitaženými paragrafy dokázaly, jak jsme my v Rakousku postaveni mimo zákon a že i nejposlednějšímu hlupci v erární čepici je dovoleno nás šikanovati, jak jeho na bdělost povýšená hloupost si usmyslí.

Ve zdraví jsme však všechny křesty censorovy přečkali a doufáme, že i následující ve zdraví přetrváme.

Censor je přece jen vykonavatelem vyšších rozkazů a dělá jen, co se mu poručí. Ještě že není vynalezen přístroj, který by prozářením člověka prozradil jeho smýšlení. Tu jistě by dobrá polovina šťastných občanu Rakouska rukovala za mříže. Censor je přece jen vykonavatelem vyšších rozkazů a dělá, co se mu poručí. A že snad snaží se dělati více, nežli je na něm žádáno, to leží již v povaze českého člověka, který — jak příslovečně známo — dovede býti nejlepším policajtem a zapře pro karieru nejen své češství, ale snese lehce i opovržení svých bývalých přátel.

Teď slovo k naší mládeži.

Několik našich organisací se přimlouvalo za to, aby „M. P." byl vydáván čtrnáctidenně. Též by to bylo i naším přáním, protože víme, že čtrnáctidenník lépe by vytknutým naším účelum sloužil. Ale u vědomí zodpovědnosti musíme prohlásiti, že Průkopník teprve tehdy muže změniti se ve čtrnáctidenník, když organisace finančně zaručí jeho vycházení. Uskuteční-li se finanční zabezpečení, tu i my své povinnosti zadost učiníme.

Předcházeti však musí: zvýšení a řádné placení kolportáže, čímž se umožní také vydávání levných brožur, jak sjezdem posledním bylo navrženo.

Návrhy (řádně uvážené) týkající se změny formátu Mladého Průkopníka, jakož i jiné, s vydáváním listu související, buďtež co nejdříve redakci zaslány, aby mohla dle většiny přijatých návrhů potřebná opatření zaříditi.

Doufáme, že výzva naše potká se s ohlasem u naší mládeže, která jistě se přičiní, aby Mladý Průkopník nabyl většího rozšíření.

S kamarádským pozdravem

redakce a administrace.

E. Carpenter:

Starší zápasník bratrsky mladšímu.

(Z knihy: „Vstříc svobodě".)

Milý druhu, k Tvým kolenům se již tak skláním,
A který snad mne již brzy nikdy neuzříš.
Zanechávám Ti svůj odkaz, později až mne vzpomeneš a po mně zatoužíš,
Abys mne našel zase v těch druhých.
Znenáhla znovu vystanu v jejích tvářích.
Hleď, přísahám
Při padajícím dešti a chumlech deštivých mraků na východě, přísahám,
V Tobě že znovu ožiji, jehož jsem tak miloval,
Že láskou spojuje, radosti a blahem obklopuje.
Znova v Tobě ožiji.
Abys nyní jiným druhům a ti zase jiným
Celým světem radostnou smlouvu přinášeli, zdokonalovali, upevňovali,
Vytvořili nerozvížitelnou pásku a úmluvu, nezměnitelné bratrství,
Daleko vnikajíce, svěží a neviditelni jako vítr, spojeni svobodou.
Zlatým jsouce prsténcem pelových tyčinek, ukryti pod květnými lístky lidstva,
A ostříhajíce posvátnou schránku bratrství.
Hrdinnými činy a smrtí a obětí.
Vždy ubohým a povrhovaným, vždy vyvrženým a potlačeným,
S přírodou spřízněni a volně vládnouce všemi formami a mravy,
S posvátnou úctou ochraňovanými naukami Zjevovatelu — nikdy ztracenými, ani plně světu podanými, ale vždy znovu se zjevujícími,
Láskou, věrnou družnou láskou, konečně uvolňujíce duši pro onu oblast (svobody a radosti), do níž vniknouti nedovoleno smrtelníku.

Tak uskutečniti nerozlučný svazek, zjeviti lidstva nejhlubší podstatu.

Tobě, soudruhu můj, předávám ten odkaz — jímž i já byl pověřen.

V lásce bys věren zustal sobě, jako dnes i vždy nezměněně
Po všechny časy a změny sobě věren.
Zde u Tvých nohou, o kolena Tvá opřen, hluboko v Tvé oči patře,
Vše, co jsem řekl, potvrzuji.

Od E. Carpentera angl. básníka-filosofa vyšlo v česk. překl. „Když lidé uzrávají" (u Vilímka) a „Civilisace, její následky" (u Beauforta) stojí 1 K.

L. Bertoni a L. Haut:

I družkám podejte ruku k osvobození!

Elisée Reclus napsal kdesi: „Ale vedle dospělého muže, ať je jakkoli ubohý, je ještě bytost nešťastnější — dítě. Slabý tvor ten nemá práv a závisí od dobrého či zlého rozmaru.

Nikdo je nechrání proti škodolibosti, lhostejnosti či perversitě těch, jimž je svěřeno. Kdo vzkřikne: Svobodu i pro ně!?"

Týž osud sdílí s děckem i žena. Snice o osvobození lidi, myslíme, jen na sebe — muže. Nejvýše si řekneme, že ženy budou nás následovati, až se osvobodíme. Jinak se o ně nestaráme. A přec: jak může být svět svobodným, když polovina jeho je téměř otroky? Třeba toho nepřiznáváme; ale idea jen t e h d y je dozrálá k uskutečnění, když přešla v řeč žen i děti.

Připomeňme si také, že ženám patří mnohá zásluha v dosavadních revolucích.

Francouzská revoluce jen získala, když ženy vytáhly do Versailles. A nutno připominati úlohu žen v komuně? Louisa Michelová byla jen z nejodvážnějších. Vítězné měšťáctvo se také mstilo ženám jako mužům, když zdolalo komunu.

V Italii r. 1896 vrhly se ženy na koleje, aby zabránily odjezdu vojska do Afriky. Kdyby tak byly jednaly ve válce o Tripolis, mohly dosáhnouti, čeho nedosáhly mnohomluvné protesty a protiválečné deklamace mužů.

Třeba snad připominat sílu spontannich stávek žen?

Mluví-li se někdy o osvobození ženině, uvádí se v jeho neprospěch její „méněcennost", fysická i duševní. Hlavně druhá. Ale i kdyby jí nebylo lze popírati, nemělo by to vlivu na požadavek svobody ženiny. Tím spíše bylo by třeba osvoboditi ženu, méně odporu schopnou, od vlivu prostředí.

V současné společnosti je žena několikanásobně zotročena: Politicky: je v područí mužských zákonů, pro něž je nedospělou se všemi důsledky. Hospodářsky: Její „slabost" a neblahé, zděděné i vychované vlastnosti „ženské" využívá kapitál, aby snížil mzdy pod minimum potřebné k životu a tak využil její sílu do krajnosti. Nábožensky: Kněží vidí v ní dobrý nástroj k své vládě. Učí ji největší passivitě a úctě k autoritě. A pokrytectví. Neboť jak jinak má se uchrániti mnohých neblahých následků „neposlušnosti"? A konečně je otrokem společnosti: Její svatou povinností je roditi bezmyšlenkovitě potomstvo. Aby se mohl udržeti svatý Militarismus a svatá Prostituce!

Jaký div, že taková tíha otroctví naučila ji ohýbati až k zemi, odkudž potajmu a často potměšile se dívá po svých „pánech" a osnuje plány na zotročení muže, nad nímž se konec konců cítí pánem mocí svého pohlaví. A vlády té dosahuje nepřímo: lží, falší, bezcharakternosti.

Nuže, mladí přátelé, myslíte, že se stanete volnými a vědomými, když jimi nebudou vaše milenky a přítelkyně, které jednou jako ženy vaše a vašich druhů, denním stykem v manželství vás převedou na svoji nízkou úroveň?

Přestaňte se klamati. Podejte svým družkám přátelsky ruku, ruku k společné cestě za volným člověkem. L á s k u učiňte velkou pomocnicí v díle obrození ženy! Která jiná moc mimo lidskou lásku dá tušiti a chápati slávu života?

Jen milujeme-li, snažíme se sesíliti a obohatiti naši osobnost a tím osobnost milovaného. Jen v lásce se dává člověk druhému, a chce se dáti nejlepší. Snaží se tedy růsti. A chce také nejlepší přijímati — ovšem jako dar. A zase jen svobodný člověk může dávati dary; nedovedeť jinak.

A jen uvědomělá láska je zárukou, že naše plná a rozvitá osobnost rozmnoží se v našich dětech, které mají dále vésti námi opuštěný pluh v úhoru lidskosti.

Hle, velký úkol lásky! A ženu nelze zbavovati podílu na něm — ale umožniti ji, aby ho vykonávala prospěšně. Ovšem ne dělati z žen muže. Fysická i duševní přirozenost ženská je jiná mužské. A znamenalo by ochuzovat svět o novou krásu, nové síly, kdyby se svádělo oba typy: mužský i ženský, na jakýs třetí, neutrální: neplodné třetí pohlaví.

Pracujte již dnes společně s ženou, aby se stala láska volnou, kterou ještě nemůže býti. Vyžadujeť, aby oba partneři byli rovnocenni jako lidé. Dnešní láska zotročuje, protože intellektem nešlechtěné pohlaví v ní rozhoduje. A pouhá smyslná láska zotročuje. Jen tehdy se stane volným svazkem, když pohlaví se postaví do služeb duševního. Nutno tedy učit sebe i ženu překonávat nižší, čistě smyslovou formu lásky. Buďte ideálnějšími. A rozvíjejte a neduste pocit ideálnosti, vlastní každé ženě v době pohlavního dospívání. Paralysujte výhradně „praktický" smysl svých družek, učte je myslet. Otvírejte jim, „realisticky" řečeno: z a p r á š e n á o k n a v k u c h y n i, aby mohly dále viděti a nadýchaly se čerstvějšího vzduchu — vypusťte „kuchyňskou" atmosféru.

Ovšem nijak nežádáme, abyste potlačovali vášně u sebe i svých družek. Ale jen je zušlechtili, řídili k ideálnímu cíli: Jak básník Maeterlinck výstižně řekl: „Býti moudrým, neznamená nemíti vášní, ale uměti je očistiti."

Ideálnější láska není možna bez úcty k ženě. Úcty — ne „galantnosti". „Neobdivujte ženu snad jako hezkou loutku, ale učte se obdivovati a vážiti si její vlastnosti jako člověka. Tím ji povzbudíte, aby je rozvíjela, aby jedině na nich zakládala svoji hodnotu.

Vyčítá se ženě značný sklon k náboženství. Ale většinou sami jsme toho vinni. I nejubožejší, nejvyděděnější mladé děvče potřebuje jakéhos idealismu, touží po jakémsi čistším životě. A mužové obyčejně velmi brutálně sráží a šlapou její sny. Žena se tedy vrhá v náruč, z počátku náboženské mystice, která se často zvrhá v bigotnost a úplné duševní otroctví. A může otrok obdivovati jiné mimo hrubou sílu? A dovedete se brániti jinak než lstí, potměšilostí, přetvářkou? Nuže, chovejte se hned z počátku k děvčeti jako l i d é, chápající její vyšší touhy a neuděláte z ní, čím dnes většina žen je.

Jen volná žena a volný muž vytvoří volnou společnost. Jen v součinnosti obou je možný pokrok lidstva, který v podstatě lze svésti na pokrok lásky, od formy hrubě smyslné k formě, v niž převládá prvek duševní.

Rénan napsal: „Jako lidstvo vyšlo ze zvířeckosti, vyjde lidské božství z lidství dnešního."

Jsme přesvědčeni, že Vy všichni mladí muži toužíte po ideálnější ženě a ideálnější lásce. Nuže, řiďte se slovy E. Reclus-e: „Bojuji za to, co vidím, že je dobré, protože cítím, že je to i spravedlivé. Je to otázkou svědomí a ne naděje. Málo záleží, dosáhneme-li toho, jen když posloucháme vnitřního hlasu."

Nuže Váš vnitřní hlas pobízí Vás, abyste bojovali o zlidštění lásky a zlidštění ženy. Některým z Vás, pochybovačnějším, bude se to zdáti snem. Ale sen ten sní lidstvo od nepaměti a jim nabývá sil k pochodu k ideálu. Není-liž tedy takový sen krásnější mnohé střízlivé, ale neplodné skutečnosti?

Je duben. V něm raší mocněji i nové myšlenky a rodí se sny o lásce. Nuže, sněte o vyšší lásce a ženě — člověku, aby máj, měsíc lásky, Vás zastihl, že dovedete býti l i d m i i v lásce, že se díváte již na milenku ne jako na prostředek rozkoše, ale jako na člověka, kterému nutno pomoci k svobodě!

Cestička.

Byl jeden člověk, který přemýšlel o důslednosti. Často chodě za dne alejí stromů, polem neb neb lesy, dumal za hvězdných nocí hledě k obloze, opíraje skloněnou hlavu o dlaně, často přemýšlel, sedě ve své jizbě, o příčinách a důsledcích, vystoupil na ledovce, prošel úrodnými nížinami a pustou pouští, sestoupil do hlubin země i moře, procestoval celou zeměkouli, vznesl do výše mnoho set metrů a všude hloubal a přemýšlel. Pozoroval nejkrasší výplody lidské práce, obdivoval umělecká díla, byl svědkem sterého zápasení o život, pozoroval celou dnešní společnost v jejích záchvatech, sestoupil až k hlubinám, kde pod tíhou potácí se bezvědomá massa pracovníků, postřehl všecky vztahy mezi příčinami a důsledky a zase přemýšlel o důslednosti. A dlouho uvažoval, jeho nitro rozbouřeno bylo poznatky a ve víru dojmů hledal cestičku důslednosti, odvraceje se od všech cestiček, kterými kráčeli předchůdci, hledal a šel, ať podmínky byly jakékoliv.

Poznal, jak zahřívá zemi slunce svými paprsky, že země se točí, byl nucen odpřisáhnouti, že se netočí, umíral však slovy poznané pravdy na rtech, hlásal člověku, by poznal sebe sám a byl odsouzen vypíti číši bolehlavu, poznal, kterak člověk snižuje člověka na automat, za nástroj svých choutek a šel dál. Viděl bratrům kouti okovy, spatřil, kterak člověk hotoví zbraň na člověka, pozoroval v různých obměnách, kterak tělo člověka vykonává mechanicky vražednou práci, zatím však jeho duch káže vzpouru proti organisovanému vraždění, jak člověk je neharmonicky založen, jak nedůsledný je ve svých myšlenkách a skutcích. A znovu hledal cestičku, znovu přemýšlel.

V této mravní hnilobě, v níž žila lidská společnost, uzřel hlasatele, kázající posluchačům „následujte mne, přivedu vás ku spáse“. Odvrátil se od hlasatelů s opovržením a hledal znovu. Opovrhl vším, co skýtali mu jako „spásu“, odepřel podrobiti se všemu, co příčilo se jeho myšlenkám a citům.

Plul proti proudu a kolem čeřily se vlny všedního života. Poznal však jinou životní moudrost. Obrátil se, plul s proudem, a druhům svým poskytoval vznět a vědomosti, učil je jíti k harmonickému životu, v němž souladným jest myšlenka i čin, poučoval, povzbuzoval ochablé. Pevná vůle scházela mnohým k dosažení cíle, vzchopení se k životu. Tu právě ukázalo se, čeho je třeba. Ne choditi cestičkou, kterou jiní chodili, nevoditi hladovící a toužící zástup, jenž beze sil myšlenky a vůle se ubírá za přeludem, ne slib, útěchu, ne nové formičky.

A našel novou cestičku, kterou šel...

Byla to mravní bouře, niterný zápas, který stvořil člověka. Samostatné vznícení, obrodný zápas, nihilistické vyhlášení boje, seslabování nepřítele, jenž fysicky stojí silen a mravně je poražen.

To je nová cestička, cestička důslednosti. Nepůjde po ní nikdo ve stopách druhého, každý půjde dle svých citů a myšlenek, bojovat dle své síly a vůle. A na takové cesty nutno jít získávat. Pepé.

Dvě definice měšťáctví.

Měšťák je člověk, který ve vydělávání peněz vidí mravní důstojnost, který z toho dělá cnost, který v tom nevidí, sociální privileje která ukládá povinnosti, ale jakousi osobní vznešenost, která udílí práva a zasluhuje úcty. *G. SÉAILLES.*

Pravý Buržoa, totiž ve smyslu uvedeném, a též jak možno všeobecném je člověk, jenž nikterak nepotřebuje schopnosti myšlení, a jenž žije neb zdá se, žíti, aniž by byl poháněn, byť jen jediného dne potřebou něco pochopiti, ať cokoliv; autentický a nepopřený Buržoa jest nutně omezen ve své řeči na velmi malý počet vět. *LÉON BLOY.*

Hovorna

II. Proč jsme protiklerikální? Proč vystupujeme z církve?

Znamenalo by to podceňování čtenářů „Mladého Průkopníka“ kdyby se zde měla dokazovat mravní hodnota dnešních církví. Každý sociálně cítící dělník — třeba dosud vinou své lhostejnosti, pohodlnosti neb i jiných nejapnými výmluvami uváděných příčin — je příslušníkem té nebo oné církve, ač velice dobře ví, že církev jest jedna z největších opor panující třídy, že jest jednou z největších překážek v postupu a pokroku a proto že nutno pracovati k jejímu odstranění.

Chceme-li poznané zlo odstraniti a to ne snad jen dočasně, nýbrž pro vždy, pak nesmíme potírati jen výrustky, ale musíme sáhnouti až ke kořenum zla. Každý rolník ví, že nestačí ku odstranění plevele jeho posečení, ale že musí býti vytrhán i s kořínky. Tentýž postup musí býti nastoupen v boji proti uznaným zlům. Je mnoho „svobodomyslných“, „pokrokových“ a „volnomyšlenkářských“ stran, které zdají se sledovat týž cíl jako my, ve skutečnosti však jest jejich boj polovičatým. Možno je přirovnati k rolníkovi, který chtěl vyhubit plevel jeho posečením. Jedni (soc. demokraté) prohlašují náboženství za věc soukromou a spokojili by se odlukou státu od církve. Druzí (pokrokáři) navrhují v korporacích, kde mají vliv, různé reformy. V soukromém, hlavně však rodinném životě jsou čistokrevnými klerikály. Třetí (volnomyšlenkáři) spokojují se odstraněním náboženství ze škol a domáhají se volné školy, nikoli jako ji chápal zavražděný F. Ferrer, ale jen na základě rakouských říš. školských zákonu z r. 1867 atd.

KONFISKOVÁNO.

Náboženské cítění jest mnohem starší církve. Dostavilo se u člověka asi v té době, kdy postoupil ve svém vývinu o několik prvních stupňu nad zvíře. Pračlověk, hnán neúprosným zákonem boje o bytí, počal přemýšleti, a první jeho myšlenky soustřeďovaly se k nabytí k životu nejpotřebnějšího. Věděl, ku př., že třením měkkého kusu dřeva s tvrdým povstává oheň, že opečené maso je chutnější. Vůči zjevum přírodním, obzvláště mocným, pro něho někdy příznivým, někdy osudným, stál tu úplně bezradně. Větry, bouře, sopečné výbuchy, povodně, příliv a odliv moře, události astronomické, změna ročního počasí, střídání dne a noci a pod. nedovedl si vysvětliti, jelikož nedostávalo se mu přírodních poznatků. Nevěděl, jak by měl čelit různým živelním pohromám a hlavně nemocem; nevěděl, z čeho pocházejí. Věděl jen, že tělo slábne a umírá. Zkrátka, cítil se odvislým od jakýchsi nepochopitelných tajemných mocí, cítil se obklopen tajemnými hrůzami a otrokem neodvratného osudu. Vše to naplňovalo člověka buď radostí a nadějí nebo bázní a hrůzou, a tak začal věřiti v neodvratně panující nadpozemské síly, na které možno působit jedině prosbou (modlitbou) a přinášením obětí.

Toť původ náboženství. Náboženské cítění vzniklo z pocitu závislosti člověka od neznámých a nadsmyslných sil a rys tento uchovalo v sobě náboženství vzdor páře a elektřině, vzdor řiditelné vzduchoplodi a dosažení obou pólu zemských až do dnes, a uchová jej tak dlouho, dokud stávat budou lidé nábožensky cítící.

Církve stále více cítí se býti ohroženy. Vidouce, že nepořídí prostředky středověkými, chápou se nových. Existenci boha opodstatňují poukazem, že lidstvu dosud mnohé je neznámo z říše všehomíru. Říkají: „Lidský duch jest málomocný, ještě mnohé jest mu hádankou, velké tajemství o vzniku a zániku nerozluští duch lidský nikdy.“ Tak mluví nepřátelé lidského pokroku. My víme, že duch lidský jest schopen velkého vývoje a že dnešní záhady budou jednou, jako minulých sta jiných, objasněny. Že se tak nestalo dosud, nese velkou vinu nynější soukromokapitalistická společnost. Vývoj vědy a techniky jest omezen v dnešní společnosti tím, že výhody z těchto plynou jedině do kapes vyděračného kapitálu a tak jsou věda a pokr. techniky uměle brzděny. Neboť kdo nám ručí za to, že třeba již nedříme v lidu mnohý světlonoš, který však trpí nouzi a odsouzen je k nečinnosti, anebo kdo nám ručí za to, že myšlenka neznámého geniálního vynálezce byla zakoupena nějakým kapitalistou, který shledav, že novým vynálezem je ohrožen jinak investovaný kapitál, nedopouští, aby myšlenka geniálního vynálezce byla uskutečněna. Teprve až odstraněn bude soukromý majetek, až socialistická družstva převezmou veškerou výrobu, až z této plynouti bude prospěch všem pak bude věda a technika volna a dojde netušeného vývoje.

S pouty vědy spadnou i jiná pouta. Lidstvo-vyrabitel bude se snažit ulehčiti výrobu. Výrobce nebude vidět ve stroji konkurenta, ale uvítá jej jako milého pomocníka. Tak se bude moci technika nezadržitelně vyvíjet. Snaha, dosíci největší výroby při nejmenší námaze, bude působiti blahodárně na všechny, poněvadž všem pokynou stejné výhody. Který vědecký problém zůstane nerozluštěným? Nastane jasno v otázkách všech. Kdyby pak v těch dobách chtěl někdo tvrdit, že cítí nábožensky, budou na něho spoluobčané hledět, jako se dívá dnes psychiatr na toho, kdo tvrdí, že jej tlačí noční mura.

Nenechame se tedy mást řečí o nerozluštěných dosud životních záhadách, které mají podmiňovat existenci jisté síly, dosud se vymykající našemu vědění.

KONFISKOVÁNO.

Jako revolucionáři víme, že nesmíme skládat ruce v klín a čekat, že pomocí „mírumilovného, pozvolného, zákonitého vývoje“ přemění se dnešní špatná společnost v lepší. Musíme si osvojit heslo: „Sami myslet, sami jednat“ a v důsledcích tohoto hesla vystupujeme z církví.

Z uvedeného myslím, že jest dostatečně náš protiklerikalism opodstatněn.

KONFISKOVÁNO.

Láďa Steinz.

L. H. Poznámka k čl. Steinzovu. Na prvním sjezdu německého monistického sdružení 11. září 1911 v Hamburku (monist. sdružení založil A. Haeckl, s kterým má L. Steinz nápadně shodný názor o „konečném vítězství vědy“!) přijat s bouřlivou pochvalou referát prof. Fr. Jodla: Monismus a sociálně kulturní problémy. V refe-

rátě tom řekl Jodl mezi jiným: „Ale na konec zajímá mne ještě poslední otázka: Je nutno, aby moderní lidstvo, které se chce i v nejvyšších otázkách bytí opříti o vědu, nikoli o víru, o poznání, nikoli zjevení, je nutno, aby již nespoléhalo na onu podporující a pomáhající moc, kterou kdysi vykonávalo náboženství a ještě vykonává u značné většiny lidstva? Nemyslím. Co jiného je náboženství v základě, než pocit vázanosti člověka na velkou a úctyhodnou moc, přesahující život jednotlivců, od níž člověk přijímá nejlepší ve svém životě, a k níž konec konců se vztahuje všechno jeho konání? I když již nemůžeme chápati tu moc jako nadsmyslnou osobnost, třeba že hmotný vesmír nemá v sobě nic pro nás úctyhodného, přece zůstává ona vázanost člověka, kterou vyjadřuje slovo náboženství, ono „Nad“, které vede a ovládá člověka — ovšem nikoli jako něco nadpřirozeného, ale jen nadosobního a pravým předmětem naší úcty se stává duševní vesmír.“

Hlídka organisační.

Dostali jsme referát ze dvou schuzí mládeže, pořádaných na severovýchodě. Jsem upřímný a řeknu hned: byl zbytečně zahořklý, poručnický, předpisující, řádně neuvažující a čpěl uraženou ješitností. Za prvé bylo stěžováno ostrými výrazy na návrh z konference duchcovské, uveřejněný ve 24. čísle Zádruhy. Abychom si ujasnili věc spornou, otiskující znění odstavce, který způsobil někde zlou krev. Dotyčný návrh zní: „Hlavní zřetel nutno bráti na mládež, by i tato se konečně chopila propagandy tiskem, pořádáním přednášek a schůzí, zakládáním nových skupin mládeže, kde dosud nestávají. Vzděl. spolky v místě měly by býti ponechány mládeži (ovšem za dozoru starších kam.), neb alespoň část výboru by jim měla býti popuštěna, jak již se na několika místech stalo. Konstatováno, že není dobře ponechati mládež samu o sobě bez dozoru starších, poněvadž není dosud tak silná a inteligentně vyspělá, by mohla sama svoje hnutí říditi.“

Podotýkáme, že referát z konference duchcovské psal jeden z mladých kamarádů, který poctivě působí mezi mládeží ve směru výchovném a tedy nemůže býti považován za „starého“, který by měl předsudky proti mládeži.

Snad působí v citovaném projevu velice zle slovo: dozor. Mělo snad tam býti slovo jiné, měkčí, významnější a ne tak autoritářské. Ale jde nám o slovíčka? To přece ne. A škorpiti se nad výrazem, který nebyl užit ve smyslu zlém, je jistě dětinskostí a dovozovati z toho celou řadu ostrých námitek a soření je zlobou, která dosud nikdy a nikde nic nenapravila, naopak, přivodila i škodu. Jestliže jsme si jisti, že mezi starými (zejména mezi odboráři) bují snahy kompromisní, které jsou nebezpečny našim zásadám, není prospěšné na místech nepovolaných ostře je odsuzovati, ale lépe by bylo, kdyby ten, komu leží čistota zásad na srdci, pracoval mezi mládeží, aby tato zásady naše chápala a dovedla čeliti proti těm, kteří úroveň a cíle našeho hnutí by chtěli snížiti. To ovšem znamená v pravý čas a na pravém místě své dohře promyšlené mínění říci.

Sjezd vyslovil ústy několika delegátů — kteří jistě nemají a neměli tužby býti autoritami — že přísně odlučovati hnutí mládeže od celkového hnutí našeho bylo by jen škodlivým. Kdo má dobrou vůli prospěti a je bez předsudků a není chytrákem nebo ješitným, který by chtěl jen svá osobní přání uplatniti, ten vždy najde cestu býti užitečným pracovníkem v našem hnutí, ať je mladý nebo starý. Jestliže jsou někteří, již svým stářím nebo dlouholetým příslušnictvím chtí imponovati, jsou to chorobné výstřelky a víme přece velice dobře že stáří před hloupostí nechrání. Stejným chorobným výstřelkem je, když dobrou, zkušenostmi opřenou radu někdo odmítá, vychází-li tato z úst staršího kamaráda. Stačí si uvědomiti, že pracujeme ve smyslu našich ideí a pro blaho všech porobených, abychom odsunuli poněkud do předu se deroucí své Já a myslím již tím, že by byl učiněn krok ku předu a naše hnutí by za krátkou dobu ozdravělo.

Hleďme viděti v každém spolupracovníku jeho dobré stránky povahy a najdeme při vzájemné práci již dosti příležitosti, abychom se vzájemně zlých, rušivých a různě přijatých stránek naší povahy zbavovali. Jen dobrá vůle musí být a má-li kdo dobrou vůli a není malicherný, má také odvahu pracovati. Kdo své vědomí stále obohacuje novými poznatky, nechť čtením dobrých knih nebo životem, a výsledky nabyté sdílí s jinými kamarády, ten jistě nebude míti času zabývati se malichernostmi, protože pozná, že velký cíl vyžaduje celých a opravdových lidí.

A máme velice mnoho práce a proto již jednou bychom měli opravdově zahrati, abychom zadost naším povinnostem učinili. Jsou-li někde poměry, kde prozatím není možno společně pracovati, protože vzájemné styky ostrostí vzájemných výčitek nebo i z jiných příčin se ostře vyprostily tož nechť mládež, pokud toho uzná potřebu, pracuje odděleně, samostatně ale opravdu nechť pracuje a nenechává se zahanbovati příslušníky jiných stran.

Program byl dán naším sjezdem a tudíž nemůže stávat námitek, jak pracovati a jak práci mezi sebou rozděliti. Je dobře sice býti na stráži a nepřipustiti kaprálské poručníkování starých, ale bedlivě se také nutno střežiti, aby nerostlo autoritářství v řadách mládeže a tím vším nevzklíčila pýřavka, která by zahubila zdravý osev.

Teď bych přistoupil k druhé hořkosti. Píše se nám: „Jak může psáti dělník, který je trochu schopen péra, zase k dělníkovi, když jeho práce nenajde snad u starších pochopení, za to ale u mládeže ano? Jak chceme toto přání naší mládeže vyplnit, když se jeho práce škrtá?? My mládež se dohře srozumíme, ale co je platné to, když naší touze po širší výchově, po širším vzdělání, není nikde dopřáno místa, kde bychom se mohli šířeji rozhovořiti? (rozepsati?) Máme list, pravda, ale co jest platný, když nám nevyhovuje, když mnoho čtenářů jemu nerozumí...“ Dále připomíná pisatel referátu, že sjezd přijal návrh, by „Mladý Průkopník“ psal lidově a dále, že budou do něho psáti tak, jak jsou schopni.

Odpovídám: Rád bych, velice rád, postoupil někomu slast býti redaktorem. Když svého času vydával jsem „Klíčení“, čtení pro děti, neměl jsem se svými malými spolupracovníky tolik nesnází, jako mám teď. A řeknu upřímně: Ty děti byly svědomitější a daly si říci. Mám ještě od nich příspěvky, které by jistě nedělaly han-

bu časopisu, který má přísnou obec čtenářu. Neotisknu je proto, že ještě mám naději otisknouti je v původních sešitkách „Klíčení“, které hodlám při trochu lepších poměrech znovu vydávati. To připomínám jen tak mimochodem.

Dosvědčuji, že několika málo kamarádům jsem se opovážil příspěvky zkorrigovati, tedy škrtati. Jestliže jsem tak učinil, měl jsem jen na mysli dobro 2300 čtenářu. Podotýkám, že ještě žádný si nestěžoval, až teď se to stalo a jaksi hromadně. Káti se však nemínim a uvádím zatím ku své obraně: Kdybych měl některé ze zaslaných příspěvku tisknouti, jak redakci došly, tak by čtenáři z nich uzřeli jen pár řádek a ostatní usekl by censor. Také pár básniček hodil jsem do koše, protože nemínim v „Mladém Průkopníku“ rozmnožovati rýmovačky, hodící se na obaly cukrlat.

Tvrzení, že jen dělník dovede populárně k mládeži v jejím časopise promlouvati, je pouhým předsudkem. Abychom nemuseli dokazovati množstvím dokladů, že tvrzení takové je předsudkem, uvedeme jen jeden. Mohl by někdo nadšeněji, jasněji mluviti k mládeži, jako to dovedl Petr Kropotkin v „Buřičových Řečech“ v kapitole „K Mládeži“? Myslím, že není zapotřebi déle o tom hovořiti, aby každý uznal platnost tvrzení, že jen dělník je povolaným mluvčím k mládeži.

Jednou již si musíme uvědomiti, že náš list — třebaže byl psán pro mládež — je listem výchovným a nemůže tedy sloužiti za pokusnou tiskovinu, která snad by hověla několika lidem, majícím třeba dosti dobré vůle, ale velice málo sebekriticismu. Posloužil bych mladým kamarádům ukázkami „příspěvků“ pro list a sami by museli přiznati, že takové příspěvky by snad dobře se hodily jako dokumenty lidské domýšlivosti, ale nikdy ne pro časopis, který chce vychovávati.

Jistě by se každému zprotivilo kopati jámu a znovu ji zahrabávati. Byla by to práce úmorná svou bezúčelností. A tak se to má i s časopisem. Přemílati jednu a tutéž věc několikráte a čekati vždy, že několik nových lidí přijde a budou znovu chtíti se rozepsati o tom, co dříve a důkladněji bylo již napsáno, je takové nepřetržité kopání a zahrabávání jámy. Víme sice velice dobře, že je zapotřebí mladým lidem poučení od základu, ale časopis musí se všímati věcí časových a k nim zachovati naše stanovisko a proto nemůže plniti úkol seznamovati lidi s naší abecedou. K tomu účelu mají býti vydávané brožury, a o uskutečnění toho by se měly v první řadě starati naše organisace mládeže.

Máme v rukopise informační a agitační spisek „Mládež a ideál“, který by tvořil základ k vydání celé serie brožur pro mládež. Je tedy jen na kamarádech, aby vydání první a tudíž základní brožury se uskutečnilo.

Nikdy jsme neodmítali — a také nikdy nebudeme — příspěvky našich kamarádů, jestliže jen poněkud byly vážně pojaty a promlouvaly užitečně k naší mládeži. Ale nemůže na nás přece nikdo chtíti, abychom zodpovídali za příspěvky, na které je škoda tiskařské černi. Mluví se také o tom, že mnohým článkům mládež nerozumí pro jich těžký sloh. Dobře. Octl se snad někdy v „M. P.“ článek, který byl psán poněkud zhuštěně a byl nepochopen, to přiznáváme. Ale mínime také na zřeteli, že nynější mládež měla více příležitosti nežli staří naši kamarádi, ve školách lépe se literně vzdělati a tudíž mají větší schopnost chápati. A ptáme se: Máme snad snížiti „Mladého Průkopníka“ pod úroveň listu vydávaných jinými polit. stranami pro mládež?

K této odpovědi mne donutil zmíněný referát ze dvou schůzek mládeže a žádám jen, aby to, co jsem uvedl, nebylo vykládáno křivě a ubezpečuji, že neměl jsem úmyslu urážeti, nýbrž jen upřímně říci to, co již tak dlouho jsem zamlčoval. Věřím, že toho, kdo bude chtít pracovati, nikdo neodvrátí od předsevzatého úkolu a nejméně snad tato moje odpověď.

S kamarádským pozdravem.

Kácha.

Machendorf. Dne 1. března konala naše odbočka mládeže „Klubu Ratolest“ schůzi, spojenou s přednáškou, na níž referoval kam. Steinz „O vlivu anarchismu na společnost lidskou“. V řeči své zajisté dostatečně zdůraznil ony ušlechtilé, toužené mety, k nimž spěje anarchismus, jakož i to, proč tolik jsme nenáviděny ode všech, jimž vodítkem jest touha vládnouti. A když pak, jako světlý zjev uvedl úryvek ze života P. A. Kropotkina, bylo radostno zříti v nadšené tváře našich mladých posluchačů, již jako důsledek pochopení po ukončené přednášce sebrali mezi sebou 4 K 20 h na umožnění vydání Kropotkinových prací v překladu českém, jež byly odevzdány svému účelu. Jest žádoucno, by mládež takových schůzí měla více, čímž nejlépe se posílí nejen jich vědomí, leč i chuť k příští práci. A na vás, starší kamarádi, jest, byste je ze všech sil podpořily v jejich snažení.

Ze Dvora Králové n. L. Klub mládeže „Ratolest“ ve Dvoře Králové nad Labem koná v neděli dne 20. dubna valnou hromadu, kterou bude předcházeti porada.

Organisacím mládeže. Posledním sjezdem bylo doporučeno organisacím mládeže pořádati přednášky, debatní a recitační večírky. Docílilo by se tím zdokonalení schopnosti propagovati naše ideje. A jistě v různých místech jsou hoši, kteří mají přirozenou schopnost, která potřebuje určité methodické výchovy. — Žel, že sjezdem doporučované návrhy se velmi pomalu realisují a proto nutno je způsobem jiným podnítiti. — Kdyby snad některá skupina mládeže nebo spolek přál si uspořádati přednášku neb recitaci, nechť obrátí se na kam. R. Jurena v Hánu u Duchcova č. 156, který milerád vyhoví a případně radou bude nápomocen.

*

Člen redakce „Mladého Průkopníka“ má k disposici přednášku: „Mládež a ideál“. Skupiny, které by ji chtěli uspořádati, nechť oznámí v čas den a místo do redakce „Ml. Prük.“.

*

Zpráva z Mostu. V neděli, dne 23. února konala se v Mostě krajská porada mládeže. Zastoupeno bylo 10 míst. Na této poradě usneseno, by k účelnější práci výchovné nastal užší poměr mezi mládeží a činovníky v organisaci Č. A. F. a tak společně — pokud to lze — se pracovalo na vytknutém programu. Na konferenci dva zvoleni důvěrníci budou zastupovati org.

mládeže v poradách krajské komise. Zvolený pokladník bude dbáti, aby měsíční příspěvek 1 K od každé skupiny byl pravidelně odváděn. Z příspěvků 1 K bude hraženo cestovné (při přednáškách), a vydání administrační. Stanoveno pořádati časté přednášky (přihlásili se z mládeže 4 kamarádi) a zakládati skupiny mládeže v místech, kde dosud nejsou. O tisku rozpředla se čilá debata, která vyzněla v názoru, že třeba pracovati k rozšíření „Mladého Průkopníka" a tak přičiniti se o jeho 14denní vycházení. Usneseno pořádati každý druhý měsíc poradu, která bude přehlížeti vykonanou práci a další postup stanoviti.

V poradě zvolený důvěrník Josef Matoušek, Čauš, č. 170, žádá za bezodkladné sdělení adress všech důvěrníků; na něhož buďtež řízeny žádosti o přednášky a schůze. Do příští konference je povinnen přinésti s sebou každý důvěrník seznam (počet) členů a obeznámiti na konferenci přítomné kamarády s poměry a pokusy organisačními v místě, které zastupuje.

*

Klub mládeže „Ratolest" ve Dvoře Králové n. L. koná své schůze každých čtrnáct dnů v Pivovarské pivnici. Knihy půjčují se vždy v neděli dopoledne. Členové, přiveďte s sebou své známé. — S díkem kvituje výbor klubu dar kam. Fabiána, dílo Dr. Otty Nordenskjölda „K jižní točně".

Hlídka protiklerikální.

Náboženství není věcí soukromou; odluku církve od státu a školy nelze za dnešních poměru v parlamentě v dohledné době vůbec očekávati. Odluka církve od státu nepřijde se shora, dokud nebude fakticky provedena dole. Dokud ohromné množství občanů nevystoupí ze svých církví a nezůstane bez vyznání, nebude míti požadavek odluky opory a síly, aby si vynutil zákonodárné uznání.

Proto je povinností všech pokrokových stran, aby nabádaly ku hromadnému vystupování z církví.

Výmluvy na škody a ztráty osobní, vzniklé vystoupením z církve, jsou jen pohodlnou vytáčkou a mnohdy i zástěrou nerozhodné polovědomělosti.

K tomuto poznání přišli i monističtí soc. demokraté a doporučují přímou akci.

Vítáme toto poznání a připomínáme, že i strana soc. demokratická je spoluvinna na tom, co se páše na bezkonfesních dětech ve škole.

Jaký postup by byl na školách, učitel by byl chráněn, poněvadž by se mohl opírati o nějakou sílu.

I našim příslušníkům připomínáme, že nesmí nikdo, kdo v církev nevěří, k ní příslušeti; mravní povinnost a zásady přímé akce velí církve opustiti i formálně.

Poslední dobou dochází nás dotazy, jak se z církve vystupuje; zde podáváme formulář.

C. k. okr. hejtmanství (magistrátu)

v .....

Oznamuji, že vystupuji z církve ..... a že zůstávám bez vyznání náboženského. Jsem narozen .... dne .... měs. .... roku .... v obci .... okresu .... a bydlím nyní v ... ulice ... č. p. ... otcem mým jest ., narozený roku ... v obci ... a matkou ... rozená ... roku ... v ....

Žádám, aby oznámení toto na základě výnosu min. kultu a vnitra ze dne 18. ledna 1869 č. 13 ř. z. bylo vzato na vědomí a mně bylo o tom zasláno písemné vyrozumění.

V .... dne .... 19...

Podpis a adresa.

Podání tato se nekolkují. Redakce t. l. na 10 hal. známku zašle formulář tisknutý.

Volná tribuna*).

Otázka jazyka mezinárodního.

Vzhledem k tomu, že na konferenci Č. A. F. navrhnuto bylo Ido za jazyk mezinárodní, považuji za svou povinnost, jako stoupenec Esperanta, poukázati na rozmach řeči Esperanta. Takového rozšíření na celém světě nedoznal žádný jiný jazyk pomocný. Mnoho mezinárodních vědeckých institucí přijalo Esperanto mezi řeči jednací, jemu se již vyučuje na školách v různých zemích, a obzvláště mezi dělnictvem se Esperanto rychle rozšiřuje. Příčinou tolika skvělých úspěchů Esperanta jest pouze jeho snadnost, která dělníkům umožňuje brzké naučení se jemu; jest to jeho přesnost výrazů a libozvučnost. Zásadní rozdíl mezi Esperantem a Idem spočívá v systému odvozování slov. Esperanto má soustavu prostě odpozorovanou z řečí národních, kdežto Ido má ji libovolně**) smyšlenou, takto velmi umělou, ale v praxi těžkopádnou, nevyhovující. Proto bylo Ido zamítnuto mezinár. bibliograf. ústavem v Brusselu a sjezdem mezinár. sdružení a přijato Esperanto. a i v ostatních zemích má Esperanto vždycky ohromnou převahu, neboť je lidové a dělníku vždy bližší než Ido. Informace o Esperantu podá Otto Jan Reh, Karlín, Karlova 28. Známku na odpověď.

Různé zprávy.

Příští májové číslo Mladého Průkopníka (1. číslo ročníku druhého) vyjde ve čtvrtek dne 24. dubna. Kamarádi kolportéři nechť ohlásí v čas mnoholi exemplářů Májového čísla jim máme poslati. Nechť není jednoho místa, kde by kolportáž májového čísla M. P. se nezvýšila. Příspěvky do čísla májového se přijímají do 21. dubna.

Po přečtení článku jistého časopisu mládeže napadla nás následující čínská povídka. Byly zlé časy a mladí synové nebeské říše, kterým se zachtělo jinak žíti nežli zákony nebeské říše předpisovaly, totiž žíti svobodně, byli pochytáni a zavřeni do klecí potupných. Mnozí v klecích nepřestávali býti ve hloubi duše nespokojeni a projevovali svou nespokojenost i když z klecí vyšli ven. Druzí byli síce také nespokojeni, ale jich nespokojenost hledala stále jinou formu, takovou, která by nepolínevala mocné mandariny a nezpůsobila nenávist stoupenců proti sobě. V knihách chytráků naši tito „druzí" mnoho poučného a zejména hojně sebrali

*) Za tuto rubriku neběře redakce zodpovědnost. Vyžaduje si však, aby sporné otázky v této rubrice byly luštěny bez fanatismu a ve formě slušné.

**) Smělé a neodůvodněné tvrzení (p. L. H.).

poučení z kapitoly „Velký Tlach“. To je naučení moudrá o tom, jak možno bouřiti velkými slovy a při tom vzývati mocného mamčarina, aby velká slova nebyla považována za bouřičství a nic se cítiteli „Velkého Tlachu“ nestalo. Učeník není mistrem. A tak se stalo, že kapitola „Velký Tlach“ způsobila v mozku mladém velký chaos a napsal muž mladý divné povídání o mocném synovi nebes, jeho moci, ušlechtilém srdci a jiná krásná rčení o velkých jeho činostech a otrocích, kteří spínají k němu své ruce, prosíce ho o slitování za svá rouhání. Mladý nadšenec chtěl touto ódou osvoboditi zlými řečmi k zlým činům svedené otroky. Ale nedosáhl toho. Syn nebeské říše nečetl ódy a nemohl tudíž nadchnouti se jí k velkému odpuštění. Přišli zlomyslní pochybovační lidé, a ti usoudili, že v ódě není ani špetky umu a že čpí z ní jen otrocký duch, duch lidí, jednou spráskaných, bojících se výprasku nového. Tak se děje těm, kteří špatně pochopili své poslání a nepochopili z knihy starých chytráků kapitolu „Velký Tlach“.

Kamarád Pech byl po přestálém trestu, který si odpykal ve vojenském vězení v Hradci Králové, přeložen do Sarajeva.

Příspěvek k umění lékařskému. Se shovívavým úsměvem naslouchá se dnes starověkým bájím o různých zázracích, rovněž tak i středověká alchymie, jež hledala kámen života, jest posouzena jako sen děcka, pachtícího se za krásným přeludem. V dnešní době jest i překonáno léčení různými séry a přihlíží se více k tomu, aby člověk měl přirozenou životosprávu, žil a rost za podmínek příznivých jeho organismu, aby nevysiloval se nadměrně a úbytek sil by mohl nahraditi náležitým odpočinkem a silnou stravou, aby celý tělesný organismus člověka se sesílil a tím snáze vzdoroval nemocím. —

Oproti tomuto poznání, k němuž se hlásí již celá řada lékařů, existují ještě jiné autority, které krkolomnými výroky a předpisy provádějí léčbu nemocných, aniž by před tím se starali, byť jen dosti málo o to, aby zabránili nepříznivým životním podmínkám. —

Jako dokument tohoto tvrzení uvádím dva případy.

V posádkovém vězení v Hr. Kr. trpěl vězeň Zák prudkými bolestmi hlavy, pro které nemohl ani spáti. Vojenský lékař předepsal mu — těžkou práci — pro uklidnění bolesti a nespavosti... Není třeba více připojit k tomuto faktu.

A co lze říci tomu, co odehrává se na jihu Rakouska?

Tak se dovídáme z určitých zpráv, že vojíni, ležící posádkou v Bosně a Hercegovině, trpí velikými nepořádky, hlavně nečistotou, nezdravotou místností, v nichž jsou ubytováni, jakož častými namahavými pochody do hor. Ký div pak, že značné procento vojínů za takových podmínek onemocní. Jak již dlouholetá prakse vojenská dokazuje, nemazlí se příliš vojenští lékaři s nemocnými a často se stane, že jeden den uznán je nemocný „služby schopen“ a druhý den je mrtev nebo aspoň musí jako těžce nemocný dopraven býti do nemocnice. Proto je tím více zarážejícím případ, stavší se v Sarajevě, kde při čtení rozkazu u 11. setniny 74. p. pl. uváděl poručík Kalina, že každý nemocný, který bude uznán služby schopen, bude potrestán 6 hodin okovy v tmavé komůrce.

Nepřipojujeme k tomu poznámek, které by si vzal censor, věrný ochránce pořádku, nechávámě pouze mluviti fakta, která musí přesvědčit každého. Jsou jen toho řídké případy, které spatří světlo světa. Co jich zůstane však utajeno! Uvádíme tyto případy, aby naší mladí čtenáři přilnuli více — k militarismu.

Voják píše svému kamarádu: „Je neděle. Sedím na Velké Kapě a hledím dolu, kde v ranní mlze rýsují se matně obrysy budov sarajevských. Slunce ozařuje vrcholy kolem se rozprostírající: Malá Kapa, Dragulač, Glock, Paršine Brdo, Trclovič, Kula Bystrik, Táleš, Zlatiště, Vraču a jiné; na všech těchto horách stojí hlídky. Naši vojáci z „Čoliny Kapiny“ — jak totiž se nazývá místo naší posádky — krátí si dlouhou chvíli. Reservisté, vousatí již muži, otcové snad několika dětí, hrají špačka. Mnohý ho dříve neuměl hrát a po návratu bude ho učit hrát děti a vypravovat jim o užitečně stráveném čase v Bosně.

Všecko je tu drahé. Nedaleko kraj pomoranců a zde ho platíš 10 h, chléb za 20 h sníš po obědě, dostaneš-li ho totiž anebo máš-li naň peníze. Divíš se často, jak na těch kopcích chutná. No, nediv se. Vždyť i stát je uznalým a dává 26 h denně.

Duševní požitky? — Jsi-li romantik, máš zde zajímavou podívanou různých horských útvarů, ranních a večerních červánků — a k tomu můžeš okořeniti si požitek posledními nadávkami, kterých je až dost. Hledáš-li spřízněnou duši, lehni si na zem a nachyl se ke kamenu, ten jistě ti dobře rozumí. Lidé zde nejsou — zde jsou vojáci.

Abych nezapomněl... na jižní straně kopců je krásné jaro, které se ohlásilo kvetoucími prvosenkami, tu a tam opuštěnou bledulí a krčí se někde i sirotek fialka. Kámen se drolí, ať je jaro nebo ne. Na toho jaro nepůsobí.

Jsem tu teprve měsíc a již jsem zachytil několik momentek ze zdejšího života. Není tu veselý život a líce zdejších lidí jsou vrásčitější nežli v Čechách. Hrubé životní podmínky zdají se diktovati i tvrdý ráz života. A je tvrdý i hrubý. Bijí zde dobytek, bijí zde ženy, které si šatem zacpávají ústa, aby zdusily pláč. A zase rozdíl: V Čechách také bijí koně, dobytek i ženy, ale napijí se kořalky, aby otupili cit, udusili lidství v sobě — a zdejší „čužák“? Ten mlátí ženu, aniž by se napil „rakiji“ (pálenka z hroznoviny).

Vojáci si dávají prát prádlo bosenským ženám — „čužačkám“. Ta nedá si s ním mnoho práce. Vezme plácačku ve formě velké vařečky, a prádlo u řeky plácá, plácá — pere. Čistota prádla ovšem že dle toho vyhlíží.

Jak lehce se přivyknc zdejšímu životu, když přivyknout se musí a bylo by naivní a zcela zbytečné naříkat na tvrdost. Když je člověk uhoněn, usne sladkým spánkem na kameni vápencové skály, aniž by toužil po měkčím odpočinku. Cit, myšlenka, pojem lidství, tyto illusorní pojmy může nechat vyhajat s sebou. Stesk a touhu, která směřuje přes hory na sever, na jih — nač tu živit?

KONFISKOVÁNO.

V Opavě byl dne 27. března popraven desátník pěšího pluku J. Bagacz, který při návratu z vojenského cvičení zastřelil v Hrabyňských lesích u Nov. Sedlic nadporučíka Rud. Schramka. Potupnou smrtí uškrcením popravený J. Bagacz byl národnosti polské a pocházel ze vsi blíže Věličky v Haliči. Polský jeden list líčí jej jako slušného, ba inteligentního muže, který vystudoval i gymnasium. Bagacz zanevřel na zastřeleného jím nadporučíka Schramka proto, že po čas jeho aktivní služby ve vojště prokazoval mu zvláštní pozornost a pro nevinný polský časopis u něho nalezený provedl přísné vyšetřování a ještě i jinými tresty jej stíhal. Tehdy v rozčilení napsal J. Bagacz nadporučíku R. Schramkovi latinský dopis, pro jehož obsah byl odsouzen ku tříměsíčnímu vězení. Od té doby snoval pomstu, kterou teprve letos vykonal. Stanný soud vyřkl nad Bagaczem trest smrti provazem. Život za život. — V té samé době, když rozsuzovali vojenští páni desátníka Bagaczc, zastřelil se k kasárnech v Tyrolsku vojín J. Flanderka, který v dopise svým rodičům stěžoval si na týrání svých představených. Kdyby byla vydávána statistika sebevražd ve vojště, ovšem že pravdivá a s udáním důvodů, byla by to nejlepší publikace protimilitaristická.

U 21. pěšího pluku v Čáslavi zavádějí novotu, která nesmírně těší vojáky, protože v té novotě jeví se péče o jejich tělesnou zdatnost. K plné výzbroji přidá se jim ještě naplněný pytlík pískem, který váží 6 kg., a když je voják takhle zatížen, má prý ještě při cvičebním pochodu zpívat pěkně do kroku. Myslíme na muže prosluléhó z čítanek, který zatěžoval svého osla přidáváním nákladu a vždy při novém nákladu připojil: To muj osel ani neucítí. Jak známe osel po náležitém obtěžkání tomu dobrému muži chcípl. Osel ovšem stojí peníze a tudíž měl pošetilý muž škodu. Lépe by udělal, kdyby k takové službě najmul si člověka, ten nic nestojí.

Soc. dem. poslanec Hnátek na schůzi soc. dem. mládeže konané v neděli, dne 30. března promluvil následující charakteristická slova: „Jako říšský poslanec jsem vám povinen sděliti, co činili jsme v parlamentě, abychom militaristické a válečné politice, která vhání stát do strašlivého nebezpečí, ulomili alespoň nejostřejší hroty. Učinili jsme v daných poměrech co učiniti jsme mohli, nemáme však tolik moci a práva jako lidoví zástupci v jiných parlamentech. V Italii, Francii, Německu, Anglii, ba i v ruské dumě a jinde, lze vykonati více, než v parlamentě našem. Za dnešních poměrů delegace úplně pomíjejí následky válečných událostí a stávají se kývadlem na všechno, co přeje si vojenská správa. Největší požadavky militaristické jsou vládě zpravidla hladce odhlasovány. Všechny prospěšné návrhy byly nám šmahem zamítnuty, zákon o vojenské branné povinnosti jako požadavek státní nutnosti vládní většinou schválen. Od r. 1911 odhlasovány delegace na účele militaristické celou miliardu. Samy, které byly určeny k investicím na potřebné práce, byly vládou použity na účele militaristické. Žádá se na účele tyto o 130 mil. K víče a vláda má záruku, že ji to zákonodárný sbor měšťáckou většinou schválí. Měšťáci šíleně bijí se za tyto požadavky a jen přičiněním jejich schválen byl nový kontingent brancú, zvýšený o 73 tisíc mužů, předem na 12 let. Podnikli jsme všechno, aby branné předlohy byly z denního pořádku vzaty a když setkala se snaha naše s nezdarem, podali jsme celou řadu návrhů zmírňovacích. Avšak dvoutřetinová měšťácká většina hlasovala pro předlohy ve znění vládním.“ Pouho pouhé přiznání o účelnosti parlamentarismu, který ovšem z úst poslance je tím více zdůrazněn.

Noviny, jež si zvykly psáti o válce balkánské tónem bursovních věstníků. Tolik a tolik set Bulharů, Srbů nebo Turků zabito, raněno, tolik a tolik vesnic zpustošeno atd. Jakoby se psalo o dobytku a ne o lidech, otcích rodiny, jediných třeba živitelích starých rodičů. Že se ještě v této mrzké obchodnické době nenašel nějaký cynický obchodník, který by kupoval lidskou krev, kterou se tolik plýtvá. Po strašných hekatombách v Lozengradu, Kumanova a jinde přišel Drinopol, který padl do rukou Bulharů, ale při tom zahubeno přes 10.000 životů. Píšou se nadšené ódy, novinář, který má smrtelný strach když se řízne perořízkem, je pojednou nadšeným hrdinou. Řeklo by se: doba barbarská, kdy divoši nad zabitými křepčili v divokém reji, ale kde pak, to je doba jiná, bezkrevná, ale při tom cynická. Po Drinopoli přichází Skadar, který již, již — jak oznamují noviny — má padnouti. Tolik životů již stál a při generálním útoku padne jich ještě více. A tento Skadar má státi se dlouho hledanou příčinou k novému vraždění. Velmoci právem silnějšího chtí zabrániti Černé Hoře „expropriaci“ Skadaru, protože mají své vážné finanční zájmy s novopečeným útvarem Albanie. Velmoci zvolili si již policajty, kteří mají udělati pořádek! Že Rakousko mezi zvolenými je na prvním místě, nechalo se očekávati, protože policejní stát již se v policajtství vyzná. Ovšem je jiná otázka, zda-li to všechno bude co platné a jestli z dlouho hledané příčiny, která teď náhodně jmenuje se Skadar, nevznikne požár, který zachvátí celou Evropu.

Kvitujeme: Z a k o l p o r t á ž: Vrbický K 3.90, Brabec K 1.80, Hořice K 3. —, Svoboda, Duchcov K 7.80, Vršovský K —.42 a % K —.54, Ineman K 1.20, Zajíček K 2.40, Hamouž K —.84, Fiala 10.—, Šmíd K 4.80, Makalouš K —.60, Pošva K 1.50, Vávra K 3.54, Zíta K 2.—, Svoboda, Maltýr K 3.60, Matoušek K 4.56, Václavík K 2.10, Schneider K —.87, Jaroš K 1.50, Lehký 3.87, Slezák K 2.70, Křenek K 1.20. — P a u š a l: Od vzděl. ochot. spolku „Mládí“ v Ledvicích K 6.—. — P ř e d p l a t n é: I. v B. u P. 2.—, B. a H. z Hořic K 3.—, Kalina, Chudeřice K 1.—. — Z a b l o k y: Vávra K 2.— — N a t i s k o v ý f o n d: Vávra K —.90, Spolek „Lumír“ v Kopistech z divadelního představení K 12. —, I v B. u P. K 1.—, od mládeže z Couše K 5.—, na sběrací listinu v Couši vybráno K 9.—, Dr. Vrbenský ze schůzí na severu K 20.—, — Kamarádi ze Záluží P. P. na přilepšenou K 3.—.

Knihovna Zádruhy (sv. 1.)
ALEXANDER HERZEN
Život, Ze vzpomínek, Myšlenky. Herzen a Nataša. S podobiznou Alex. Herzena od V. H. Brunnera Cena 70 h. V kolportáži po 50 h. mimo poštovného Objednávky vyřizuje administrace „ZADRUHY, v Žižkově, Jeseniova 51 n.

Vydavatel a zodpovědný redaktor Michael Kácha. — Tiskem Ant. Reise, Praha-Vyšehrad.

Kamill Resler,
Praha-Vinohrady,
Valehradská 6.

DM 210 - Ant.
Jg 1-3 (1912-1914)
3 Bde.
434 558/1

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
3 0112 105342809